

Міністерство освіти і науки України

**Науково-методичний центр вищої освіти
Одеська обласна державна адміністрація
Одеське відділення Академії будівництва**

**Одеська державна академія
будівництва та архітектури**

МАТЕРІАЛИ

**XIX міжнародної
науково-методичної конференції**

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

Частина 2

17-18 КВІТНЯ

ОДЕСА – 2014

ББК 74.58(4Укр) я 431

М 341

УДК 338 (063)

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XIX Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м.Одеса, 17-18 квітня 2014р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ВНЗ та організацій України, Австрії, Німеччини з питань актуальної проблематики вищої освіти; наукових досліджень при підготовці фахівців; методичного забезпечення та організації навчального процесу; впровадження нових інформаційних технологій навчання тощо.

Редакційна колегія:

В.С. Дорофєєв, д.т.н., професор – голова

І.В. Барабаш, д.т.н. професор - заступник голови

А.В. Ковров, к.т.н., професор

О.В. Новський, к. т. н., пр.-професор

О.Ю. Гілодо, к.т.н., доцент

Д.О. Голубова, к.т.н., доцент

Н.М. Хмизнікова, відповідальний секретар

Відповідальний за випуск - д. т. н., професор **І.В. Барабаш**

Рекомендовано до друку
Методичною Радою ОДАБА
(Протокол № 7 від 20 березня 2014р.)

Тези доповідей надруковано в авторській редакції. Автори матеріалів несуть відповідальність за вірогідність наведених відомостей, точність даних за цитованою літературою та за використання даних, що не підлягають відкритій публікації.

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2014

***МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ***

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ

Ажаман І.А. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна*)

Конспект лекцій з дисципліни економічного напрямку є одним з видів навчальних видань, що призначений підвищити рівень засвоєння теоретичного матеріалу студентами, зробити його більш доступним та зрозумілим. Проте якість конспекту лекцій, зручність використання в значній мірі визначається його відповідністю певним вимогам. Визначенню основних вимог до конспекту лекцій та особливостей його складання і присвячені дослідження статті.

Однією з головних вимог при складанні конспекту лекцій є його відповідність програмі навчальної дисципліни. Крім того він повинен: бути складений на високому науково-методичному рівні; бути чітким, лаконічним, структурованим; висвітлювати сучасні наукові досягнення в галузі; використовувати специфічну термінологію. При цьому бажано в кінці конспекту навести словник термінів, який міститиме стислий опис та роз'яснення щодо сутності основних понять.

Для відображення особливостей застосування теоретичних аспектів в вирішенні практичних завдань доцільним є наведення прикладів на основі діяльності провідних вітчизняних та іноземних фірм. Якщо конспект лекцій електронний, то такі приклади можуть бути в вигляді аудіо та відеороликів.

Наявність ілюстративного матеріалу в конспекті лекцій, зокрема рисунків, таблиць є напрямком підвищення наочності, простоти розуміння та засвоєння інформації. Відповідно до цього, пропонується в оформленні конспектів лекцій надавати перевагу викладу матеріалу в тезисному вигляді – на основі схем, діаграм, графіків та іншого. За умови особистого примірника конспекту лекцій для кожного студенту пропонується при його оформленні залишати спеціальні місця (в вигляді широких полів або у кінці теми) для додаткових відміток стосовно матеріалу, які може робити студент під час аудиторних занять.

Для самостійного визначення ступеня засвоєння матеріалу студентами в кінці кожної теми пропонується розміщувати питання для самоперевірки знань. Останні можуть бути в вигляді питань, тестових завдань. Цікавим з точки зору студентів може бути самоконтроль на основі розв'язання кросвордів за темою.

Врахування вказаних вимог та особливостей складання конспекту лекцій допоможе підвищити рівень засвоєння матеріалу та зробить його більш цікавим для студентів.

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТІВ ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Аксьонова І.М. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)

Оцінювання ефективності проектів водовідведення за методикою визначення чистого дисконтованого доходу (ЧДД) впроваджено у дисциплінах «Оцінювання та вибір придатності технології очищення стічних вод» та «Обґрунтування вибору технічних рішень у системах водовідведення» та при розробки розділу «Техніко-економічні розрахунки» дипломного проектування на кафедрі Водовідведення та гідравліки.

Ефективність проекту водовідведення включає дві складові: суспільну або соціально-економічну та комерційну ефективності проекту. Показники суспільної ефективності враховують соціально-економічні наслідки реалізації проекту у тому числі затрати та результати у суміжних секторах економіки, екологічні, соціальні та інші позаекономічні ефекти. Показники комерційної ефективності враховують фінансові наслідки його реалізації. В цілому показники ефективності проекту водовідведення характеризують з економічної точки зору технічні, технологічні та організаційні прийняті проектні рішення.

Економічний ефект від реалізації послуг водовідведення (комерційна ефективність від операційної діяльності) залежить від тарифу на послуги водовідведення і собівартості водовідведення, перекачування і очищення стічних вод. Тарифи формуються для трьох груп споживачів – населення, бюджетних установ та інших споживачів. Групи споживачів повинні визначатися на основі оцінки економічної обґрунтованості розподілу витрат між групами споживачів. Тарифи, які включають витрати на здійснення капітальних вкладень, фіксуються на термін, передбачений для виконання програми розвитку систем водовідведення (інвестиційна складова).

Для підприємств водовідведення, одним з економічних ефектів можуть бути річні депозити коштів амортизаційного фонду (комерційна ефективність від фінансової діяльності). Економічний ефект депозиту коштів амортизаційного фонду розраховується як різниця прибутку на t -ом кроці розрахунку і податку на прибуток від депозиту коштів амортизаційного фонду.

Еколого-економічний ефект системи водовідведення (показник суспільної ефективності) визначаються на основі «Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів». Під збитком від забруднення водного середовища і водного фонду територій розуміються

матеріальні і фінансові втрати і збитки (прямі і непрямі), в результаті зниження біопродуктивності водних екосистем, погіршення споживчих властивостей води як природного ресурсу, додаткових витрат на ліквідацію наслідків забруднення вод і відновлення їх якості, а також виражену у вартісній формі шкоду здоров'ю населення. Згідно методики визначають масу забруднення яка утримується очисними спорудами, перераховується на вартість з урахуванням категорії водного об'єкту, коефіцієнту водності території де проектується об'єкт водовідведення. При цьому ураховується не досягнення системою водовідведення ГДК.

В якості основного показника ефективності проекту водовідведення використовується чистий дискантований дохід (ЧДД), який характеризує перевищення результатів над затратами з урахуванням та без урахування нерівноцінності ефектів, к різним моментам часу.

Для визнання проекту ефективним, необхідно, щоб значення ЧДД було позитивним. При порівнянні альтернативних проектів водовідведення перевага надається проекту з більшим значенням ЧДД, при умові його позитивності.

У практиці методичної апробації принципів оцінювання проектів водовідведення була реалізована програма розрахунку ЧДД в програмі EXCEL та отримані графо-аналітичні моделі для комплексного проекту водовідведення. Програма динамічно відновлюється в залежності від економічної ситуації та змін нормативної та правової документації. Так на розрахунок собівартості впливає вартість палива (газу) на технологічні потреби, електроенергії, матеріалів реагентів. Розрахунок амортизаційних відрахувань виконується на відповідно нового Податкового Кодексу України. Були також ураховані зміни у «Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів» у 2012 році та введення нового ДБН А.2.2-3-2012 Склад та зміст проектної документації на будівництво.

Необхідно визначити, що в навчальному процесі повноцінно ця методика реалізується у дисципліні «Обґрунтування вибору технічних рішень у системах водовідведення» та при розробки розділу «Техніко-економічні розрахунки» для спеціалістів та магістрів водопостачання та водовідведення, а у дисципліні «Оцінювання та вибір придатності технології очищення стічних вод» для спеціалістів РВР вона орієнтована на локальний проект, без урахування мереж водовідведення та насосних станцій. Перейти к комплексним рішенням дозволило зміна назви на «Оцінювання проектів водовідведення та технології очищення стічних вод».

ДО ПИТАННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ МИТНОЇ СПРАВИ

Афукова Н.О. *(Харківський державний університет харчування і торгівлі,
м.Харків, Україна)*

У теперішній час в практичній діяльності митних органів важливе значення приділяється скороченню часу проведення митного контролю і підвищенню його надійності, створенню для громадян обстановки доброзичливості та високої культури обслуговування. Саме технічні засоби митного контролю повинні забезпечувати таку ефективність обслуговування пасажирів, вантажів і транспортних засобів, при якій гарантується економічна і державна безпека України. За допомогою технічних засобів митного контролю здійснюється швидка ідентифікація різноманітних об'єктів та недопущення правопорушень в ході перетинання державного кордону.

Для повноцінної підготовки спеціалістів митної справи потрібно засвоєння студентами відомостей щодо найсучасніших розробок різноманітних видів пристроїв та приладів, що використовуються для проведення митного контролю. Таку мету має дисципліна „Технічні засоби митного контролю”, вона вивчається студентами галузі знань 0305 „Економіка та підприємництво”, напряму підготовки 6.030510 „Товарознавство і торговельне підприємництво”, професійного спрямування „Товарознавство та експертиза в митній справі”.

Суттєво підвищує рівень і результативність навчання застосування інноваційних методичних технологій. Важливою складовою успішного навчання є забезпечення сучасними навчально-методичними розробками, довідковою літературою, програмною продукцією тощо.

Основна задача навчально-методичної літератури є орієнтація на суть дисципліни, формування навичок, вмінь. Якісні методичні розробки не дають готових знань, але направляють розумову діяльність, структурують систему орієнтирів для отримання знань, надають мотивацію пізнавальної діяльності студента.

На сьогодні інновацією в організації результативного навчання спеціалістів митної справи є створення електронного підручника. Цей процес охоплює розробку низки складових. Вагома частина цих складових електронного підручника розроблена, їх успішно застосовують студенти під час навчання.

За дисципліною „Технічні засоби митного контролю” розроблена та затверджена Президією Науково-методичної комісії з торгівлі Міністерства освіти і науки України типова програма. Матеріал, викладений в типовій

програмі, є допомогою для викладачів під час розробки робочої програми з дисципліни, а також дозволяє студентам вирішувати конкретні наукові, технічні, виробничі завдання відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми за напрямом підготовки 6.030510.

Важливим позитивним фактором методичного забезпечення є створений електронний навчально-методичний комплекс дисципліни, а також видання підручника „Технічні засоби митного контролю” з грифом Міністерства освіти і науки України. Актуальність видання підручника пояснюється відсутністю систематизованих літературних джерел з питань класифікації, будови технічних засобів митного контролю. Кожний розділ підручника містить відомості про певні види технічних засобів митного контролю. Слід відмітити, що підручник також містить відомості, щодо найсучасніших розробок різноманітних видів пристроїв та приладів. Текстовий матеріал ілюстровано рисунками, таблицями, схемами, що сприяють найкращому засвоєнню теоретичного матеріалу. Наприкінці кожного розділу наведені контрольні питання та тести до теми, які дають можливість студенту найбільш глибоко вивчити, закріпити матеріал та перевірити рівень засвоєння знань. Підручник містить предметний покажчик, який надає змогу отримати оперативну інформацію щодо будь-яких термінів, які зустрічаються у підручнику.

Наступною вагомою розробкою є навчальний посібник „Технічні засоби митного контролю. Практикум”. На навчальний посібник також отримано Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Метою проведення лабораторних занять є придбання студентами необхідних знань та навичок, що пов’язані з вибором, призначенням, будовою, принципом дії, експлуатацією, технікою безпеки пристроїв, які використовуються під час митного контролю. Навчальний посібник складається із загальних методичних рекомендацій, а також містить 9 лабораторних робіт. Загальні методичні рекомендації включають перелік правил, яких повинні дотримуватись студенти під час лабораторних занять, а також порядок підготування до занять, оформлення звітів та їх захисту. Для оцінки якості засвоєння студентами знань і придбання навичок після кожної лабораторної роботи в методичних вказівках наведені контрольні питання, тести, ситуаційні завдання.

Всі вищезазначені методичні розробки сприяють підвищенню рівня навчання та отриманню конкурентоспроможного спеціаліста митної справи.

КОМПОЗИЦИЯ КАК ФАКТОР ОПТИМИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Белгородская Е.Е. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Для повышения профессионального мастерства специалистов в области изобразительного искусства и архитектуры требуется постоянное совершенствование теоретических и методических знаний, педагогических умений и навыков. Одним из направлений достижения поставленной цели является создание творческой композиции.

Широкий спектр учебно-творческой деятельности, выраженный в специфике архитектурно-строительного образования, имеет разносторонний характер освоения материально-пространственной среды. Это требует от специалистов владения системой методологических знаний разных областей деятельности; понимания логики их взаимосвязи в профессиональной деятельности; необходимости осуществления методического поиска, основанного на интеграционных процессах образования, всё это может и должно отображаться в композиции.

Композиционное творчество придает деятельности архитектора художественную специфику. Композиционное мастерство – основа творческого профессионализма художника в любом виде искусства. Композиция служит важнейшим фактором художественной выразительности.

Композиция строится на соподчинении с главным сюжетно-тематическим центром всех менее значительных элементов построения. Предметно смысловым элементам композиции неизменно содействуют специальные выразительные средства: освещение, тональность, колорит, точка и момент съемки, план, ракурс, а также изобразительный акцент и различные контрасты. Существует бесконечное число потенциально удовлетворительных комбинаций. Но ни одна из них не является единственно правильной, хотя некоторые могут показаться лучше других. Композиция служит средством для выражения авторской мысли.

Современная практика обучения предполагает наличие множества методик, направленных на развитие творческого (композиционного) мышления. Опыт их применения в разных школах широко представлен в специальной методической литературе (И.И. Богомолов, Т.Ю. Киселева, И.Г. Орлова, А.В. Степанов, В.Б. Устин, О.В. Чернышов, Н.Н. Волков, Г.И. Парксёнов и др.). Описанные в методической литературе формы композиционных упражнений позволяют

целенаправленно решать разнообразные дидактические задачи композиционного формообразования.

В современном архитектурном образовании все творческие дисциплины от изобразительных до проектировочных – начинаются с композиции. Знание, понимание и применение композиционных закономерностей является основой формирования будущего специалиста-архитектора. *Композиция* (от лат. composition – составление, связывание) в любом виде искусства определяется и как способ (сочинение), и как система построения художественного произведения посредством согласования между собой определённых компонентов (частей, средств).

Композиция изображения – это особая форма структурной организации изобразительного материала в неразрывном единстве и взаимосвязи образно-выразительной (содержательной) и конструктивно-знаковой (формальной) сторон изображения. Специальная деятельность в любом пространственном искусстве связана с анализом и образной переработкой визуальной информации, которая представляет собой набор формальных средств изображения (точка, линия, пятно, штрих, масса, плоскость, объём и т.д.). Формальный метод утверждает взгляд на художественную форму как на категорию, определяющую специфику изображения, исходя из анализа системы абстрактных визуальных элементов, подчиненных логико-математическим закономерностям структурирования.

Композиция лежит в основе любой фигуративной композиции в изобразительном искусстве (станковой композиции в живописи и в графике, монументального панно, скульптурной и архитектурной композиции, дизайнерского проекта и т.д.), так как оперирует «чистыми», абстрактными изобразительными формами (точки, линии, плоскости, массы пятен, объёмы и т.д.) и организуется в соответствии с визуальными закономерностями человеческого восприятия. Композиционные умения относятся к более сложным профессиональным умениям и базируются на основе синтеза знаний и навыков, включающих элементы творчества.

Студент должен знать законы композиции и уметь их использовать. Задания направлены на развитие творческого мышления, чувства соразмерности и гармонии, на понимание и практическое применение таких категорий, как динамика и статика, ритм, симметрия и асимметрия, контраст и нюанс, цельность и завершенность. В будущем студентам архитектурного факультета понадобятся такие качества, как точность и острота визуального восприятия для реализации поставленных перед ними различных по сложности задач в архитектурной композиции и архитектурном проектировании.

ЗНАЧЕНИЕ РИСУНКА ДЛЯ СТУДЕНТОВ-АРХИТЕКТОРОВ

Берчатова Е.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Умение рисовать всегда помогало человеку любой специальности- ученому, конструктору, литератору и т.д. Много идей остается не воплощенных из-за неспособности выразить их на бумаге.

Главное задание, которое ставится перед высшим учебным заведением, это подготовка высококвалифицированных архитекторов - специалистов, способных работать в проектных институтах, творческих мастерских, а также заниматься творческой педагогической деятельностью.

На формирование мировоззрения и профессионального уровня архитекторов в значительной степени влияет освоение техники рисунка.

Учебная дисциплина «Рисунок» - одна из первых специальных дисциплин на пути учащегося, которая знакомит его с выбранной профессией. Через рисунок в дальнейшем устанавливаются межпредметные связи с другими дисциплинами архитектурного цикла, имеющими много точек соприкосновения и родственных понятий.

Основываясь на трех характерных особенностях - функциональной, эстетической и конструктивной, архитектура налагает отпечаток на выразительные средства рисунка, придает ему неповторимые черты, отличающие его от других сфер его применения. Поэтому учащийся должен почувствовать характер рисунка, необходимого именно для техника-архитектора. Остановимся на некоторых особенностях такого рода рисунка.

Изучая конструкцию любого архитектурного сооружения, учащихся вырабатывает в рисунках соответствующие графические навыки и умения. Способность выявлять в рисунке конструкцию предмета и его устройство, не ограничивая себя простым срисовыванием с одной точки, умение компоновать и увязывать отдельные части в целое развивают особые качества техника-архитектора.

Таким образом, студент - будущий архитектор должен быть широко образованным человеком, подготовленным к предстоящей деятельности, с архитектурно-инженерным мышлением и большим запасом графических средств для выражения различных замыслов архитектора. Он должен выгодно отличаться от простого чертежника-исполнителя, являясь человеком понимающим все тонкости работы автора проекта, имеющим все необходимые навыки в выполнении любого реалистического изображения, чтобы достойно представить в своей работе замыслы архитектора.

РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЯ НОВОГО УЧЕБНОГО КУРСА «ИНЖЕНЕРНОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ СТРОИТЕЛЬСТВА КОММУНИКАЦИЙ»

Бичев И.К., Дмитриева Н.В., Лукашенко Л.Э. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Важным фактором при подготовке инженеров-строителей является развитие и модернизация старых, и введение новых учебных дисциплин. В нашем ВУЗе этот процесс происходит постоянно. И одной из новых дисциплин является «Инженерное сопровождение строительства коммуникаций».

Необходимость введения такого курса объясняется тем, что инженерное сопровождение прокладки коммуникаций, подвод к объектам жилого, промышленного и специального назначения – это работа, которую нужно доверить только профессионально подготовленным специалистам своего дела.

Цель инженерного сопровождения строительства – контроль качества и надежности прокладки и ремонта коммуникаций строительного объекта. Все это достигается непрерывным мониторингом соблюдения строительных стандартов, правил выполнения работ, контроль качества строительных материалов на всех этапах планирования, выполнения и завершения строительства.

Однако, до настоящего времени, в рабочие планы подготовки ОКР «специалист» специальности «Водоснабжение и водоотведение» и для «Промышленное и гражданское строительство» не включалась дисциплина изучающая основные задачи инженерного сопровождения строительства коммуникаций – в том числе сопровождение инженером технического надзора.

При разработке учебного курса «Инженерное сопровождение строительства коммуникаций» были изучены действующая нормативная база, опыт работы на кафедре в данном направлении при подготовке кандидатских диссертаций и магистерских работ, выполнен их анализ и сравнение с мировыми достижениями в этом направлении.

При изучении курса планируется детальное изучение: действующей нормативной документации; законодательной базы и разрешительных документов; контроль качества; разработка исполнительных схем и актов на закрытие скрытых работ; права и обязанности участников строительства (инженера строителя, инженера технадзора, и авторского надзора).

Предлагаемый курс позволит будущим инженерам-строителям качественно подготовиться к ведению работ по строительству подземных сооружений.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ

Біляковська О.О. (*Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна*), **Горіна О.М.** (*Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна*)

Інтеграція освіти України у світовий освітній простір характеризується запозиченням світових та європейських стандартів, що спонукає до пошуку шляхів відповідної адаптації системи навчання студентів. Водночас інноваційні технології навчання, інтегровані з мережевими створюють нові дидактичні можливості у навчальному процесі ВНЗ, зокрема це: а) необмежений доступ до інформації; б) доступ до необхідної інформації у будь-який зручний для студента час; в) мультимедійні засоби для представлення та подання навчальної інформації; г) дистанційні засоби комунікації між викладачем і студентом; д) унікальні системи контролю й оцінювання навчальної діяльності студентів; е) системи експертної підтримки навчальної діяльності.

На переконання К. Ясперса, «Університет зводить разом людей, які досліджують наукове пізнання і живуть духовним життям... Оскільки пошук істини радикальний, то в Університеті мусить панувати найвища духовно-інтелектуальна напруга». Можна вважати, що головним завданням фахової освітньої комунікації є пошук засобів втілення глобального досвіду у свідомості окремої особистості і далі – творчої модифікації здобутого знання у системі адекватних практичних умінь і навичок. Водночас, в умовах інформатизації освіти, інформаційно-комунікативні технології зможуть оптимізувати й інтенсифікувати навчально-виховний процес, допомогти інтегрувати різні форми діяльності. Головними перевагами ІКТ є: а) можливість студента визначити власний темп і рівень виконуваних завдань; б) можливість інтегрування логічного й образного способів засвоєння інформації; в) активізація самостійної роботи студентів, залучення до розробки матеріалів та презентацій; г) інтерактивна взаємодія (за умов дистанційного навчання); д) гнучкість і інтеграція різних типів мультимедійної навчальної інформації.

Проте, зауважимо, що від викладача, якості його навчально-методичного продукту залежить ставлення студентів до виконання поставлених завдань, а це, безумовно, має вплив й на ефективність і результативність професійної підготовки фахівця.

ХЕМОИНФОРМАТИКА СЛОЖНЫХ МОЛЕКУЛ

Богдан О. В., Тарасевич Д. В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Современные технологии дают возможность создавать совершенно новые с заданными параметрами строительные материалы, позволяющие улучшить качество, скорость и снизить стоимость строительства. Но, как мы понимаем, для этого нужны высококвалифицированные инженеры-исследователи. При подготовке таких инженеров-исследователей важное место занимает разработка и преподавание современных дисциплин. Одной из них является и «Хемоинформатика сложных молекул», которая разрабатывается для студентов, обучающихся по направлению «Инженерное материаловедение». Хемоинформатика находится на стыке информатики, математики, химии, биологии, физики. Предметом изучения данной дисциплины являются математические методы исследования химических явлений. Основная цель преподавания «Хемоинформатики сложных молекул» - подготовка к научно-исследовательской деятельности, связанной с принятием эффективных решений на базе современных информационных технологий. По окончании изучения данного курса студенты должны уметь анализировать, организовывать, управлять и использовать химическую информацию, а также применять методы информатики для решения конкретных химических проблем. В условиях производственной деятельности они должны уметь использовать химическую информацию для прогнозирования физических, химических и биологических свойств соединений и материалов. Данный курс состоит из трех модулей: вводного и двух основных, посвященным теоретическим основам данной дисциплины. Первый модуль «Основные сведения и положения хемоинформатики» включает в себя следующие темы: «Определение хемоинформатики», «Связь хемоинформатики с другими науками», «Внутреннее и внешнее представление химической информацией». Второй модуль «Создание и управление базами данных по химии» состоит из тем: «Особенности управления базами данных по химии», «Software для работы с базами данных химических структур (сохранение, поиск)», «Публичные базы данных, содержащие химическую информацию». И третий модуль «Основные принципы работы с химической информацией» состоит из «Моделирования свойств химических соединений и материалов», «Виртуальный скрининг», «Компьютерный синтез». Применение данного курса позволит повысить качество подготовки студентов по направлению «Инженерное материаловедение».

РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ

Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Современное общество требует от высших учебных заведений подготовку интеллектуальных и инициативных специалистов. Одним из способов повышения интеллектуальных способностей является вовлечение студентов в предметные олимпиады.

Целью проведения олимпиады по физике является повышение интереса к углубленному изучению физики, выявлению и развитию творческих способностей, а также поиск одаренной молодежи. Ежегодно в ОГАСА для студентов 1-2 курса проводятся олимпиады по физике. К участию в олимпиаде приглашаются все желающие. Проведению олимпиады по физике предшествует этап подготовки, что ведет к повышению уровня знаний, к целенаправленному развитию интереса к предмету. Каждый преподаватель кафедры, согласно графику, проводит занятия по подготовке студентов к олимпиаде. Важным этапом в подготовке к олимпиаде является составление вопросов и заданий. Задания составляются таким образом, чтобы научить студентов применять свои знания и требуют не простого воспроизведения, а глубоких размышлений. Кроме того, предлагаются вопросы как на проверку знания теории, так и на проверку практических умений. В заданиях присутствуют аналогичные задачи из Всеукраинской студенческой олимпиады по физике прошлых лет. Также обязательно включаются и несложные задания, которые необходимы для активизации мыслительной деятельности и создают впечатление посильности всех заданий олимпиады. При подведении итогов олимпиады важным моментом является распределение баллов между заданиями. Сумма баллов за все правильно решенные задания составляет 50 баллов. Подсчет предполагает несложное деление баллов между частями одного задания. Победителем олимпиады становится лишь тот участник, который больше всех набрал баллов. После подведения итогов олимпиады с победителями проводится дальнейшая работа по подготовке к Всеукраинской студенческой олимпиаде по физике, которая ежегодно проводится в г. Харькове.

Олимпиада стимулирует и мотивирует интеллектуальное развитие студентов. Это особенно важно в настоящее время, когда возрастает спрос на творчески развитых и всесторонне образованных специалистов.

ВПРАВИ І ТРЕНУВАННЯ – УМОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВИЧОК І ФОРМУВАННЯ УМІНЬ У КУРСАНТІВ (СТУДЕНТІВ)

Бутник М. А., Ройлян В. О. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі розвитку освіти особливої актуальності набула проблема підвищення якості підготовки фахівців. Основним її показником є сформованість у них відповідних **компетенцій**, які характеризують ступінь здатності та готовності випускників вищих навчальних закладів (ВНЗ) до застосування знань, навичок та умінь під час виконання своїх обов'язків після закінчення навчання.

ВНЗ має так спланувати і організувати навчально-виховний процес, щоб забезпечити опанування випускниками **системи знань, навичок та умінь** і набуття відповідних **компетенцій**, які дозволять їм вирішувати типові задачі діяльності під час виконання посадових функцій і завдань. Проте на практиці рівень навичок і умінь курсантів (студентів) значно відстає від запланованих.

Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми можуть стати вправи і тренування. Виходячи з цього, при складанні навчальних планів і програм необхідно враховувати психічні властивості людини щодо втрати набутих навичок і умінь та розробити систему вправ і тренувань, яка відображається у робочій програмі кожної навчальної дисципліни.

На наш погляд, оптимальною є система тренувань, яка існує у Військовій академії. Наприклад: регулярні тренування у роботі на засобах зв'язку, стрільба з особистої зброї, виконання фізичних вправ, наземне відпрацювання елементів стрибка з парашутом тощо. Крім того розпорядком дня передбачена низка різноманітних заходів, проведення яких формує у курсантів (студентів) військово-професійні навички та уміння.

Отже у формуванні знань, навичок і умінь можна виділити декілька етапів: засвоєння знань; формування початкових умінь на основі первинного самостійного застосування знань на практиці; перетворення початкових умінь в прості навички в процесі вправ; утворення складних навичок в процесі вправ, коли прості навички об'єднуються в складні дії; утворення складних умінь.

Завдання полягає в тому, щоб довести до свідомості курсантів (студентів) психологічні і дидактичні основи формування у людини знань, навичок та умінь і керувати цим процесом як у ході навчально-виховного процесу, так і в повсякденній діяльності протягом всього періоду навчання у ВНЗ.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ З ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ З ЛОГІКИ НА ТЕМУ: «ЗАКОНИ ЛОГІКИ»

Валканоцький В.І. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Мислення людини відбувається не хаотично, а підлягає певним логічним законам.

Під законом логіки розуміють внутрішній, необхідний, суттєвий зв'язок між думками.

Основними законами формальної логіки є: закон тотожності, закон достатньої підстави, закон суперечності, закон виключного третього.

Формально-логічні закони – це закони правильної побудови і зв'язки думки. Закони логіки виражають такі суттєві, загальні, неодмінні властивості мислення, як визначеність, несуперечність, послідовність і обґрунтованість.

Закони логіки, будучи специфічними законами мислення, неодноразово пов'язані із законами об'єктивного світу, погоджуються з ними. «Закони мислення і закони природи необхідно погоджувати між собою, якщо тільки вони належно пізнані» (Маркс К., Енгельс Ф. Твори).

Закони логіки об'єктивні, вони не створені людським розумом, не продиктовані мисленню самим мисленням, як стверджує ідеалізм, а є відображенням закономірності об'єктивного світу. «Закон логіки є відображення об'єктивного в суб'єктивній свідомості людини».

Виражаючи основні властивості мислення, закони логіки мають свою основу, своє джерело, в об'єктивних речах. Кожний логічний закон відображає певну сторону дійсності, її властивості і відношення, має свій аналог і подібність у природі. Так, закон тотожності є відображенням якісної визначеності речей і явищ, а закон достатнього обґрунтування відображає причинно-наслідковий зв'язок між предметами і явищами світу.

Закони логіки існують і діють незалежно від волі і бажання людей. Мислення людини стихійно підлягає законам логіки. Кожна людина незалежно від того, чи знає вона про існування законів логіки чи ні, мислить у відповідності до законів логіки.

Формально-логічні закони мають загальнолюдський характер. Вони єдині для всіх людей, незалежно від їхньої класової чи національної належності. Всі люди мислять за одним і тим же законам логіки. «Оскільки процес мислення сам виростає із відомих відношень, сам є природним процесом, то дійсно осягаюче мислення може бути тільки одним і тим же, відрізняючись тільки за

ступенем, у залежності від зрілості розвитку і, зокрема, розвитку органу мислення».

Закони логіки є знаряддям пізнання дійсності, необхідною умовою точного, адекватного відображення мисленням зовнішнього світу. Щоб мислення приводило нас до істини, воно має відповідати вимогам формально-логічних законів – закону тотожності, суперечливості, виключного третього та достатньої підстави.

Закон достатньої підстави формулюється так: будь-яка істинна думка має достатню підставу.

Із закону підстави випливає, така його вимога: будь-яка думка може бути істинною тільки тоді, коли вона обґрунтована. Так, для того, щоб судження «Петренко є співучасником цього злочину» було визнане істинним, необхідно привести підстави його істинності, тобто треба висловити ряд суджень, із яких би неодмінно випливало твердження про те, що Петренко справді є співучасник цього злочину. Якщо ж таких суджень наведено не буде, то висловлене положення («Петренко є співучасник цього злочину») не може вважатися істинним.

Закон достатньої підстави є відображенням необхідного взаємозв'язку, існуючого між предметами і явищами навколишнього світу, а саме: відображенням причинно-наслідкових відношень, генетичних зв'язків і т.д. Як у самій дійсності кожне явище має свою причину, свою реальну підставу, без котрої воно не могло б виникнути й існувати, так і в мисленні будь-яка думка має свою достатню підставу.

Наші думки про будь-який факт, явище, подію можуть бути істинними або неправдивими. Висловлюючи думки, ми повинні обґрунтувати її істинність, тобто довести її відповідність дійсності. Так, висуваючи звинувачення проти підсудного, звинувачу повинен навести необхідні докази, обґрунтувати істинність свого твердження. В противному випадку звинувачення буде необґрунтованим.

Вимога доказовості, обґрунтування думок виражає закон достатньої підстави, який формулюється наступним чином: будь-яка думка визнається істинною, якщо вона має достатню підставу.

Якщо є b , то є і його підстава a .

Закон достатньої підстави має важливе теоретичне і практичне значення. Фіксує увагу на судженнях, які обґрунтовуються істинність висунутих положень, цей закон допомагає відділити істинне від неправдивого і прийти до вірного висновку.

ТЕХНИКА МОНОТИПИИ И ЕЕ ОСОБЕННОСТИ В ЭСТАМПЕ

Валюк Ю.П., Терехов И.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Монотипия (от греч. monos – "один" и typos – "отпечаток") – интереснейшая нетиражная графическая техника, сочетающая в себе качества эстампа и живописи. Произведения, выполненные в технике монотипии, отличаются тонкостью цветовых отношений, плавностью и мягкостью очертания форм, широким многообразием материалов. Графическим листом, созданным в технике монотипии, считается исключительно отпечаток, полученный при печатании. Монотипия создает возможность выделять в натуре главное, предполагая свободное владение языком графики и живописи. Смешанные техники с использованием монотипии имеют возможность самого разнообразного приложения.

Изучение монотипии есть одним из важных условий успешного овладения художественным мастерством для студентов 3 курса кафедры Изобразительного искусства. Так как занятие монотипией предусматривает развитие у студентов целого ряда специфических качеств и умений. Дает возможность в более условных, чем в живописи, пластичных формах решать художественный образ. Кроме того, создавая самостоятельные произведения, студент повышает профессиональную графическую культуру. Вместе с тем работа в технике монотипии позволяет решить ряд художественных задач в достаточно короткий промежуток времени, не требуя при этом специальных условий, как, например, офорт, литография и другие техники эстампа.

Работа в технике монотипии проводится на практических, самостоятельных занятиях, консультациях. Одним из важных моментов в работе является выбор бумаги. Лучше всего для акварельной монотипии подходят сорта бумаги слабой проклейки, разного качества и фактуры в зависимости от художественной задачи. Также можно использовать офортную, цветную бумагу, картон, холст, ткань. В зависимости от поставленных преподавателем задач, студенты используют акварельные или масляные, офортные или типографские краски, а так же гуашь, темперу, акрил. Краски используются как с разбавителями, так и в чистом виде. Подбор кистей индивидуален, однако предпочтительнее использовать в работе кисти из натурального волоса.

Таким образом, монотипия – интересная графическая техника с большими возможностями, пространством для фантазии и творческого изучения студентов 3 курса специальности Изобразительное искусство.

ДВА НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ АРХИТЕКТУРЫ ПРЕДПРИЯТИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Вершинин В. И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Современный постиндустриальный этап в развитии промышленной архитектуры характеризуется радикальными изменениями, начавшимися в начале 1970-х гг. и заключающимися в дезинтеграции производственного комплекса и активном развитии малых и средних предприятий. На смену крупным, вертикально интегрированным отраслевым промышленным заводам и комбинатам, в основе пространственной организации которых конкретный технологический процесс, приходят небольшие универсальные производственные единицы, создаваемые под вероятного будущего пользователя и неизвестную технологию. Эти, так называемые, постиндустриальные предприятия в настоящее время играют важнейшую роль в экономике развитых стран мира и являются наиболее перспективным видом организации производства, в том числе высокотехнологичного. В то же время продолжают сохранять свое значение и различные по величине отраслевые предприятия. И те, и другие существенным образом отличаются характером и закономерностями пространственной организации, архитектурно-планировочными и композиционными параметрами.

Для получения студентами специальности «Архитектура» всего спектра необходимых знаний в области современной промышленной архитектуры представляется целесообразным в преподавании лекционной дисциплины «Типология промышленных зданий и сооружений» и курсовом проектировании по промышленной тематике подчеркивать качественное отличие этих двух направлений в развитии архитектуры предприятий и уделять внимание изучению их обоих. В частности, в курсовом проектировании при разработке проектов предприятий, к первому направлению могут относиться такие архитектурные проекты, как «Хлебозавод», «Прядильно-ткацкая фабрика», «Автосборочный завод» и др., а ко второму – «Технологический парк», «Промышленный отель» и т.д. Представляется, что в ближайшей перспективе оба направления в архитектурном формировании промышленности в целом и отдельных предприятий в частности сохранят свое значение.

КОНКУРС – ОДИН ИЗ ПУТЕЙ АКТИВИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ РАБОТЫ

Викторов А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

С учетом того, что 80% школ Одессы не обучают инженерной графике (черчению), в ВУЗе необходимо применять методики, позволяющие в короткий срок компенсировать эти пробелы.

На кафедре начертательной геометрии и черчения (далее НГ и Ч), ОГАСА для этой цели разработан комплекс мероприятий.

В частности, одно из направлений, активизация процесса обучения с помощью конкурсов.

Так, в 2013 году, на факультете Экономики и управления в строительстве, под руководством зам. декана В.В. Наконечного, состоялся конкурс по инженерной графике, который назывался «Властелин проекций 2013». В конкурсе принимали участие студенты специальности «Землеустройство и кадастр». Особенностью конкурса являлось то, что полномочия жюри были возложены на студентов 2-го курса ЭКУС; ответственным специалистом по проведению проекта была Н. Стадникова – студентка второго курса.

Председателем профкома студентов С. Артамоновым была поддержана инициатива студентов, что позволило отметить успехи победителей медалями и грамотами.

Основным критерием работы было время. Конкурс состоял из двух частей, одна из которых была на сообразительность. От скорости выполнения задания зависел рейтинг студентов, выражавшийся в баллах. Конкурс дал возможность всему потоку выполнить зачетную программу успешнее, относительно результатов предыдущего года.

Таким образом, конкурс «Властелин проекций 2013» - это еще одна из форм учебной работы и показатель положительной динамики и деятельности учащихся ВУЗа. Изложенное характеризует данный проект «Властелин проекций 2013», как весьма полезное начинание, с учетом сегодняшних реалий, хотя это не является панацеей.

Следует отметить, что наряду с указанным конкурсом, проводились и городские олимпиады по начертательной геометрии. Несомненно, значительным событием в этом году явилось интенсивное внедрение методики развития мышления с помощью графических образов, что подтверждено актом.

Наш опыт показывает, что только комплексный подход позволит компенсировать пробелы в обучении черчению в школе.

СИСТЕМА УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ В СФЕРЕ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ

Витюков В.В., Герасименко А.А., Семенов С.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Энергосбережение – это норма жизни Евросоюза и других развитых стран, поэтому МОН особое внимание уделяет этому вопросу.

Большая работа по реализации принятой на ученом совете академии программы энергоэффективности и энергосбережения проводится в Одесской государственной академии строительства и архитектуры (ОГАСА). В рамках этой программы предусмотрены конкретные этапы развития. Намечены цели и задачи каждого этапа. Разработаны схемы функционального взаимодействия подразделений ОГАСА.

На первом этапе развития энергосбережения реализовывались следующие задачи:

1. Изучение мирового опыта энергосбережения и энергоэффективности;
2. Взаимодействие и сотрудничество с компаниями-лидерами в области энергосбережения;
3. Обеспечение подготовки собственных кадров и привлечение лучших специалистов в этой области;
4. Подготовка основ для будущей модернизации.

Для отработки алгоритма выполнения работ и решения поставленных задач, в силу своей специфики моделью послужил институт инженерно-экологических систем. На этом этапе заключено 36 договоров о творческом сотрудничестве с компаниями, из них с 32 зарубежными фирмами. С целью повышения квалификации 36 сотрудникам академии были организованы командировки, за счет принимающей стороны, для стажировки в ведущих компаниях Европейского Союза: HERZ, REHAU, Jaga и др.

Более 40 преподавателей академии приняли участие на Международных выставках. Регулярно проводятся лекции, семинары, практические занятия для преподавателей и студентов ведущими специалистами зарубежных компаний и отечественных организаций: Danfoss, HERZ, Viessmann, KANN, Buderus, Vaillant, Devi, Rehau и т.д. Данными компаниями предоставлены программное обеспечение для расчета и подбора энергосберегающего оборудования последнего поколения.

Полученные материалы по энергосбережению используются в учебном процессе. Студенты начинают изучать технологии по энергосбережению,

начиная с 1 курса, дисциплина «Введение в специальность», а затем на старших курсах более углубленно изучают технологии энергосбережения при выполнении курсового проектирования по специальным дисциплинам и выполняют обязательный раздел в ходе дипломного проектирования специалистов и выпускной работы магистров. Ежегодно ведущими компаниями проводятся Международные конкурсы дипломных проектов с применением энергосберегающих технологий. Студенты нашей академии систематически занимают призовые места в данных конкурсах и награждаются грамотами и призами.

Активизация работы профессорско-преподавательского состава и международное сотрудничество позволило развить собственную научную базу для проведения экспериментов и разработки новых технологий.

Проведены 2 Международные выставки по энергосберегающим технологиям и оборудованию в ОГАСА. В выставочном центре института инженерно-экологических систем функционирует постоянно действующая выставка энергосберегающего оборудования, укомплектованная с помощью зарубежных и отечественных компаний.

КОНТРОЛИРОВАТЬ РАБОТУ СТУДЕНТОВ НАД КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦИОННОГО МАТЕРИАЛА

Воинов А. П. (*Одесский национальный политехнический университет, г.Одесса, Украина*), **Воинова С. А.** (*Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина*)

Существенный интерес продолжает привлекать постановка контроля над тем, как студент ведет конспект лекционного материала и как работает над ним, над этим важным для него учебным пособием, заставившим его на лекционном занятии активно включить в действие зрительную, слуховую и моторную составляющие своей памяти. Значение конспекта лекций для студента собственноручно его составившего невозможно переоценить.

Опытный преподаватель обязан довести до сведения студентов то важное обстоятельство, что конспект остается ценным учебным пособием на многие годы последующей самостоятельной работы специалиста. Взгляд на страницу конспекта способен поднять в памяти целый пласт необходимых ценных сведений, помочь бывшему студенту ответить на вставший перед ним вопрос.

Применяемые в современном вузе методы и формы контроля над работой студентов совершенствуются, творчески обновляются.

Контроль над составлением и использованием конспекта лекций преподавателю целесообразно вести на лекционных, на практических занятиях и на консультациях. Контроль должен быть систематическим, ненавязчивым, но обязательным, и, одновременно, доброжелательным, широко открывающим перед студентом дверь к помощи преподавателя. В конечном счете, он должен помогать студенту устранять выявленные преподавателем недостатки, должен способствовать усилению интереса к учебе, повышению успеваемости.

Студент нуждается в рекомендациях и советах по технологии составления конспекта и последующей работе над ним. С ним необходимо делиться опытом, оказывать помощь.

Например, дать следующие полезные советы:

- записи лекционного материала располагать только на правой странице раскрытого конспекта, а записи при самостоятельной разработке материала, помещенного на правой странице, располагать на левой странице конспекта;
- использовать элементы скорописи: буквенные обозначения, аббревиатуры, сокращения и пр.;
- на лекции выполнять черновик рисунка на отдельном листке бумаги с последующим изготовлением чистовика и помещения его в конспект;
- использовать цветные элементы текста и графического материала.

СПОСОБСТВОВАТЬ РАСШИРЕНИЮ У СТУДЕНТОВ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ОБ УПРАВЛЕНИИ ТЕХНИЧЕСКИМИ ОБЪЕКТАМИ

Воинова С.А.*(Одесская национальная академия пищевых технологий, г.Одесса, Украина)*

Развитие науки и техники повышает уровень насыщения производства автоматизированными и автоматическими системами высокоэффективного управления технологическими процессами (ТП).

Уровень технологической эффективности(ТЭ)ТП, протекающих в технических объектах(ТО) зависит от интеллектуального уровня алгоритмов обработки информации и управления, реализуемых с помощью современныхкомпьютерно-контроллерных сетей.Поэтому высокий уровень знания инженером-технологом теории и программно-технических средств управления является обязательным жестким требованием современного производства.

Ускоряющееся развитие мирового производства требует адекватного повышения качества подготовки инженерных кадров, развития их творческого потенциала, повышения научно-технической и профессиональной культуры. Поэтому обязательным элементом подготовки современных специалистов является углубленное освоение ими основ теории ипрограммно-технических средств управленияТП в избранной области производства.

Студенту надлежит творчески разобраться, понять существо физических явлений и процессов, протекающих в технологическом оборудовании.Он должен понимать влияние многочисленных факторов на уровень ТЭ этих процессов. Он должен знать методы, пути и средства управляющего воздействия на показатели ТП; должен четко представлять то, как это воздействие осуществляют средства автоматического управления.

Из изложенного следует, что выпускник технического вуза обязан владеть надлежащим знанием теории и практики автоматизации управленияпроизводственными объектами в избранной им отрасли производства.

В нынешний период– период перехода от стагнационного к наступающему инновационному сценарию развития производства– только гармонично образованные специалисты могут удовлетворить требования, предъявляемые к руководителям производства.

В целях углубления подготовки студентов-технологов в области управления, представляется целесообразнымосуществление некоторых учебно-методических мероприятий.

Целесообразно расширить изложение учебного материала, раскрывающего свойства технологического оборудования как объекта управления (ОУ), показывать множество факторов, влияющих на уровень его ТЭ, ее экологической, экономической и общетехнической составляющих, в частности, влияние процесса износа ТО на его состояние и технологические свойства.

Целесообразно шире раскрывать возможности систем автоматического управления (САУ) компенсировать влияние процесса физического износа ТО, влияние вне регламентных воздействий, изменения условий эксплуатации, изменения параметров сырья, уровня нагрузки и других факторов на состояние объекта, на уровень его ТЭ.

Следует развивать у студентов интерес к теории и программно-техническим средствам управления, к их широким возможностям в отношении компенсации влияния многочисленных негативных факторов на текущее состояние объекта, на технологические показатели его функционирования, раскрывать возможности воздействия САУ на состояние ТО и показатели ТП.

Студентам, в частности, следует помочь представить себе механизм трехступенчатого процесса формирования ТЭ созданного и пущенного в действие ТО; помочь четко понимать причины и характер изменения фактического уровня эффективности объекта по мере движения его во времени по траектории расходования ресурса работоспособности.

Необходимо помочь студенту в деталях понять то, почему в момент снижения уровня ТЭ ТО до минимально допустимого значения, исчерпывается его ресурс, какие обстоятельства сокращают ресурс ТО, а какие – увеличивают.

В этой связи представляется целесообразным предпринять следующее.

– В дисциплине, раскрывающей сферу управления технологическим оборудованием, внести изменения в программу и содержание лекционных, практических, лабораторных занятий и работ; – в дисциплинах специальных и профилирующих расширить подачу материала, освещающего технологическое оборудование как ОУ; – при проведении производственной практики, в курсовых и в дипломных проектах расширить разработку вопросов, касающихся ТЭ оборудования и возможностей управления ею.

Поставленная выше задача посильна коллективу технического вуза, поскольку может быть решена без привлечения сторонних ресурсов.

Эта задача должна войти в комплекс задач, формирующих проблему развития высшего образования, в соответствии с ускоряющимся научно-техническим прогрессом – характерной чертой развития общества по инновационному сценарию.

ПРИНЦИПЫ РАЗРАБОТКИ И ПРОВЕДЕНИЯ ПРОВЕРОЧНЫХ ЗАДАНИЙ

Гайдаржи К. А. (Национальный университет «Одесская юридическая академия», г. Одесса, Украина)

Построение эффективного учебного процесса со студентами старших курсов вузов требует от преподавателя, ведущего семинарские занятия, особого творческого подхода к изложению, проверке и контролю знаний учащихся. Одним из наиболее распространенных способов выполнения указанных задач является подготовка преподавателем небольших заданий по соответствующей теме из читаемого курса. Такие задания могут иметь различные формы и названия в зависимости от специфики предмета. Практика систематического применения такого вида заданий для студентов НУ «Одесская юридическая академия», изучающих курс аграрного права, составила определенный эмпирический опыт, что позволяет научно его обобщить с целью выведения **принципов разработки и проведения** такого рода проверочных заданий:

1) *вариативность* – т.е. применение различных типов задач (найти ошибку, дать правовую оценку, охарактеризовать, сравнить и т.д.), что обеспечивает развитие гибкости мышления, а также формирует необходимость постоянного поиска новых подходов и решений, что особенно важно в профессиональной подготовке юристов;

2) *избегание тестовых заданий* – такой принцип предполагает поиск студентом самостоятельного ответа на задание, возможность объяснения своего решения, а также исключение нахождения прямого ответа в учебнике, конспекте или интернете. Таким образом, происходит стимулирование аналитической работы студента с применением полученных им знаний;

3) *индивидуальный характер заданий* –направлен на исключение списывания и консультаций с соседями. Его эффективность резко повышается при одновременном применении следующего принципа;

4) *ограниченность времени выполнения*;

5) *использование ярких примеров, названий, образов* – принцип задействует ассоциативную память, что способствует лучшему запоминанию материала.

Использование заданий, разработанных в соответствии с указанными принципами, позволяет преподавателю объективно оценить уровень знаний всех студентов группы, а также выявить глубину понимания ими материала. После проверки заданий целесообразно провести со студентами краткий анализ популярных ошибок и таким образом логически завершить цикл изучения темы.

ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ КОМПОНЕНТ МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

Галаган Л.В., Степанюк Г.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Организация воспитательной работы с иностранными студентами предполагает не только проведение сотрудниками кафедры языковой подготовки всевозможных мероприятий во внеучебное время, но и обязательное наличие воспитательного компонента в методическом обеспечении учебного процесса по русскому и украинскому языкам.

Речь идет о выработке системы целенаправленных действий преподавателей-языковедов по освещению в методических материалах вопросов, нацеленных на формирование духовного облика студентов, их нравственной и физической культуры, а также культуры межнациональных отношений в студенческой среде, а именно: на воспитание толерантности, уважения и принятия человека другой расы, национальности, религии, статуса, пола.

Воспитывать нормы общечеловеческой морали возможно только на материале художественных произведений, так как во все времена именно художественная литература играла роль «воспитателя» чувства красоты и гармонии, норм морали и этики, а также идейных взглядов и убеждений. В условиях ограниченного количества аудиторных учебных часов данный аспект воспитания может быть задействован только во время проверки домашнего чтения. Поэтому в календарном плане занятий каждого курса определенное количество часов должно быть отведено именно для этой цели.

В условиях современного мира также нельзя обойти стороной и вопросы экологического воспитания, нацеленного на внимательное отношение к состоянию окружающей среды, на формирование нравственных обязанностей по отношению к природе, обществу, другим людям и самому себе. Кроме того, в условиях адаптации иностранных студентов к проживанию в чужой стране, к тому же без родительской опеки, требует пристального внимания воспитание здорового образа жизни иностранных студентов. Данная тематика, с нашей точки зрения, должна в обязательном порядке найти отражение в методических разработках по языку, а учебные тексты должны быть включены в календарные планы занятий всех факультетов без исключения.

Таким образом, основополагающим принципом обучения и воспитания иностранных граждан должно стать единство учебного, методического и воспитательного процессов.

ДОДЕРЖЕННЯ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПРИ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ

Гапшенко В. С., Сушицька Т. А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

При підготовці монтажного майданчику до виконання реконструкції виконують роботи, які необхідні при новому будівництві. Важливо щоб випускники академії мали необхідні знання для проведення специфічних робіт по обладнанню місць виконання робіт при реконструкції цехів діючих підприємств.

Особливо треба звернути увагу на додаткові вимоги техніки безпеки при монтажу конструкцій. При монтажу колон забороняється виконувати роботи на трубопроводах, що знаходяться під тиском; необхідно провести продувку їх інертним газом або водяною парою; металічні трубопроводи повинні бути заземленні.

При виконанні комплексу робіт з монтажу підкранових балок необхідно виконувати такі вимоги по техніці безпеки: на раніше змонтованих підкранових балках встановлюють тупикові упори; зону виконання робіт огорожують; огорожують робоче місце моториста на монтажній балці; утримуючий момент що виникає від дії противаг та монтажної балки повинен перевищувати перевертаючий момент, створюваний знову змонтованими підкрановими балками в 1,5 рази.

При виконання підсилення монтажних балок, ферм необхідно виконувати вимоги: забороняється одночасна робота по одній вертикалі у двох рівнях (на покрівлі та нульовій позначці); пробивку дірок у швах між плитами покриття треба виконувати обережно, не допускаючи різких ударів; для подачі сигналів треба користуватися радіостанцією при відсутності візуального зв'язку між робітниками.

ВИСНОВКИ: Виконання робіт по реконструкції діючих підприємств вимагає індивідуального підходу до вибору організаційно-технологічних рішень, відповідної підготовки спеціалістів. Це пов'язано з тим, що організація і технологія виконання робіт викликає необхідність врахування ряду додаткових факторів, які при зведенні нових об'єктів не зустрічаються. Частково такі питання розроблені професором Харитоновим А. І. у «Системі забезпечення безпечних умов праці». Але для підвищення якості підготовки фахівців до практичної роботи доцільно використати пропоновані авторами положення при проведенні лабораторних та практичних занять з дисципліни «Охорона праці».

ПОИСКИ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБОСНОВАНИЯ КОМПОЗИЦИИ

Герасимова Д.Л., Горбенко А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

«Конструктивная идея, свойственная природе замысла, дает пластическую основу, композиции». *Е.А.Кибрик.*

Композиция, в широком смысле этого понятия, лежит в основе многих явлений нашей жизни. В искусстве композиция является основой художественного творчества. В этом понимании, композиция свойственна всем видам искусства. Можно выделить архитектурную композицию, градостроительную, композицию музыкального или литературного произведения, композицию в скульптуре, а также в живописном произведении. Композиция – важнейший структурный принцип произведения, организующий взаимное расположение его частей, их соподчинение друг другу и целому, что придает произведению единство, цельность и завершенность. Каждый художник обогащает композиционную технику, основываясь на своем личном опыте. Существует мнение, что композиция не может быть учебной дисциплиной. Но основополагающие правила композиции едины и обязательны для всех видов искусства.

Советский художник и педагог Дейнека А.А. (1899-1969) писал: «Утверждение, что композиция не подлежит научно-методическому обоснованию, тем более странно, что, как правило, композиция произведения любого вида изобразительного искусства, в том числе и живописи, заранее обдумывается. Основы изучения рисунка и живописи тесно смыкаются с законами композиции». Знания и умения, полученные в процессе обучения, вооружают студентов, помогают им в дальнейшей работе реализовать любую идею. Итогом обучения специальности «Изобразительное искусство» является готовность будущих художников к самостоятельному выполнению завершенного художественного произведения. Это сложная, многогранная задача, которая включает в себя два этапа: интуитивный и аналитический. Интуиция зависит от индивидуальной одаренности художника, а способность логически мыслить, анализировать этапы, выполняемой работы развиваются и воспитываются педагогами. Научные знания по перспективе, анатомии, физиологии человека, строению и работе глаза и мозга, психология восприятия цвета и его воздействие на человека – все это должно быть увязано со специальными практическими дисциплинами.

Построение художественного произведения, обусловлено следующими факторами: спецификой вида искусства, содержанием произведения, назначением произведения, замыслом художника. Очень полезен сравнительный анализ ряда композиций, от зарождения замысла до завершения, в произведениях великих мастеров. Искусствоведы подводят теоретические основы под уже существующие произведения, проводя стилистический анализ, который является одним из основных методов анализа произведений пластических искусств. Среди важнейших аспектов рассматривают композицию, колорит, технику, стиль. Выявляют духовные, религиозные, нравственные, социальные ценности. Выделение одного какого-либо качества композиции в целостном охвате всего произведения, прием искусственный, условный, но необходимый.

Опыт мирового искусства демонстрирует множество композиционных методов для получения определенных эффектов. При всем разнообразии и неповторимости используемые приемы можно и нужно классифицировать. Некоторые композиции можно переводить в наглядные схемы. При изучении роли пропорций в гармонизации изображения надо уделять особое внимание золотому сечению.

Занятия по композиции чрезвычайно важны, первичные композиционные правила усваиваются на младших курсах. Последовательно, задачу усложняют, особенно в период, когда студенты обращаются к тематическим композициям и к эскизу дипломной работы. Совместно с руководителем учащиеся выбирают темы для диплома, начинается процесс создания нового произведения: эскизная работа, сбор материалов, выполнение этюдов и набросков, поиски колористического решения, то есть всего того, что помогает найти для реализации темы адекватные выразительные средства. Для того, чтобы не был разрушен композиционный замысел необходимо учитывать влияние рамы: ее профиль, глубину, цвет, а также величина, цвет шрифта и место размещения инициалов автора.

Композиция – это творческий процесс, основанный на единстве рационального и эмоционального начал. Главным основанием в композиционной деятельности является смысл художественного произведения.

Прежде чем компоновать, необходимо обладать идеей сюжетной и пластической.

Настойчивый поиск и самостоятельное освоение темы – это трудно, но интересно. Этот путь вместе с каждым учащимся проходит руководитель: педагог-художник, подсказывающий, ведущий к самостоятельному творчеству. Получение диплома – лишь очередной этап, художник учится всю свою жизнь.

О МЕТОДИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ БАКАЛАВРОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ ПГС

Гилодо А.Ю. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В этом учебном году, впервые, все студенты четвёртого курса специальности ПГС должны написать и защитить дипломный проект. Несмотря на то, что последние годы смело можно назвать годами перемен и серьёзных изменений в высшей школе, таких кардинальных новаций мы не переживали. Дипломное проектирование в конце восьмого семестра – это вызов и вызов в первую очередь нет студентам и даже не преподавателям, а нашей налаженной десятилетиями системе подготовки специалистов высшей квалификации. Опыт многих поколений наших выпускников свидетельствует о том, что добросовестный студент после окончания пятого курса и успешной защиты дипломного проекта готов к самостоятельной работе. И это не фигура речи, а констатация факта. Даже сегодня, когда количество рабочих мест невелико, специалисты ПГС чувствуют себя увереннее других. Наша главная задача – обеспечить такой же уровень подготовки не за пять, а за четыре года. За счёт чего? В первую очередь за счёт правильно выстроенной методики. Сегодня, в условиях жёсткого лимита времени, приходится решать конкретные задачи по обеспечению учебного процесса, в первую очередь обеспечение всех студентов заданиями на дипломное проектирование и разработкой соответствующих первоочередных методических указаний. В целом обе задачи были решены: методической комиссией инженерно-строительного института такие индивидуальные задания были подготовлены, а выпускающие кафедры обеспечили студентов методическими указаниями с конкретными примерами проектирования.

В дальнейшем, вероятно, потребуются более серьёзные изменения. И связаны они будут с переходом на двухуровневую схему подготовки специалистов высшей квалификации - бакалавр-магистр. Наши сегодняшние бакалавры после защиты диплома ещё целый год будут учиться и получают ещё один диплом - специалиста. Такого резерва скоро не будет, большинство выпускников закончит учёбу на четвертом курсе. Поэтому в первую очередь необходимо понимать, что должен уметь студент, защитивший диплом бакалавра. Кем и где он может работать. Вполне возможно, что на такие вопросы нам придётся отвечать уже в этом году, во время приёмной кампании. Подготовленные деканатом темы дипломных проектов бакалавров связаны, в

основном, с малоэтажным строительством. Это было вызвано не в последнюю очередь необходимостью внести принципиальные отличия с темами специалистов. И объём (6 листов вместо традиционных 10-11) и сложность дипломного проекта бакалавров конечно другие. А какое задание выдавать дипломникам бакалаврам в будущем? Для сохранения высокого уровня нашего диплома можно просто механически перенести все наработки дипломного проектирования специалистов на дипломное проектирование бакалавров, включая темы, объём листов и пояснительной записки и методические указания. Увы, это невозможно, как минимум, по двум причинам: недостаток времени на дипломное проектирование и не соответствие данной задаче имеющихся учебных программ. Возможно придётся часть курсовых проектов перенести на другие семестры, ввести дополнительные курсы лекций, либо изменить содержание существующих. Одним из возможных решений данной задачи может стать сквозное проектирование, точнее частичное сквозное проектирование. Вполне реально выдать задание на дипломный проект в начале второго курса и выполнить раздел «Архитектура» в рамках курсового проекта. Тогда на третьем и четвёртом курсах раздел «Конструкции» можно выполнять на практических занятиях. Думаю это будет значительно полезнее для студентов, чем решение отвлечённых задач или выполнение курсовых проектов, консультации по которым предусмотрены вне сетки расписания. Необходимо изменить подход к выполнению дипломного проекта как студентов, так и преподавателей. Консультанты от кафедр и руководители должны быть назначены не за пол года до выпуска, а одновременно с выдачей задания, на втором курсе. Соответственно нужно разработать систему отчётности, график выполнения проекта с момента выдачи задания, выделить для этого время в учебной нагрузке преподавателей. Отдельная проблема – задания на дипломное проектирование. В этом году совместными усилиями деканата и методической комиссии ПГС разработаны индивидуальные для каждого студента схемы зданий с планами и разрезами. Уже сегодня нужно думать о расширении базы заданий и их усовершенствовании. Деканатом инженерно-строительного института и методической комиссией специальности ПГС подготовлена учебная программа, учитывающая новые требования. Однако для получения оптимального и быстрого результата необходимы совместные усилия всех специалистов. Было бы очень полезно, в конце июня, после тщательного анализа проведенной дипломной кампании, получить от каждой выпускающей кафедры конкретные предложения по проведению и усовершенствованию дипломного проектирования в будущем году.

ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Гонзуль В.П. (*Криворізький національний університет, м.Кривий Ріг, Україна*)

Однією з проблем запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні є забезпечення належного рівня показників її якості.

Проблема якості освіти пов'язана з переходом вищої школи від кваліфікаційної моделі фахівця до компетентнісної, тобто орієнтованої на результат, на сферу професійної діяльності.

Тому важливо у зміст підготовки інженера закласти компетентнісний підхід, складовими якого є інноваційний та інтеграційний підходи.

Невід'ємною частиною професійних компетенцій випускника технічного вузу є графічна компетентність. Формування графічної компетентності майбутніх фахівців, як однієї із складових європейського стандарту якості освіти у сфері інженерної діяльності, неможливо без створення інноваційного освітнього середовища на кафедрі з графічної підготовки. Саме така діяльність може забезпечити удосконалення освітнього процесу, тому, що потребує постійних інноваційних винаходів.

Інноваційним рішенням при викладанні курсу нарисної геометрії є впровадження досить нового, але вже достатньо відомого в системі освіти, інтегрованого навчання. Нарисна геометрія у навчанні за спрямуванням «Машинобудування» пов'язана з такими дисциплінами, як: малювання; геометрія; креслення; деталі машин; технологія машинобудування; взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання; 2D моделювання; 3D моделювання; курсове та дипломне проектування спеціальностей «Технологія машинобудування» та «Металорізальні верстати та системи». З цими дисциплінами пов'язана і «Інженерна графіка». Інтеграційне навчання означає те, що весь курс навчання слід сприймати єдиною нерозривною системою, яка діє як єдине ціле. Кожний предмет зі складу цієї системи функціонує самостійно, проте водночас доповнює кілька інших предметів. Можна вивести зворотну формулу: кожний учбовий матеріал по предмету має опиратися на матеріал отриманий на інших заняттях в попередньому процесі навчання. Тільки за таких умов викладач забезпечить надійне та стабільне засвоєння знань студентами.

Практичний досвід показує, що виникає ситуація, в якій деякі викладачі фахових дисциплін стверджують, що нарисна геометрія та інженерна графіка у подальшому навчанні не використовуються. При складанні навчальних планів

зменшується кількість годин та скорочується період вивчення цієї дисципліни. Таку ситуацію, звісно, відчують і студенти. Мотивація вивчення дисципліни для них слабшає, значимість зменшується. Але, в інженерній діяльності, будь-яке моделювання виконується через графічні двовимірні моделі простору. На аркуші паперу, на екрані дисплея ми одержуємо графічне відображення об'єкта моделювання. За визначенням «Нарисна геометрія» - це наука, яка розробляє та досліджує методи відображення простору на двовимірний носій, та розв'язує на одержаній графічній моделі геометричні задачі, пов'язані з просторовими формами та відношеннями. Відображення простору здійснюється методом нарисної геометрії – методом проєкціювання. І виконуючи, або проводячи дослідницьку роботу в сфері моделювання об'єктів, кожен буде завжди працювати з методами нарисної геометрії.

Знання інженерної графіки дозволяє компетентному фахівцю володіти міжнародним мовою – мовою графіки, який традиційно залишається одним із найбільш інформативних мов техніки. Комп'ютерні можливості, зі всім програмним забезпеченням, лише полегшують розв'язання інженерних задач, які стоять перед конструктором, інженером, технологом. Таким чином, маючи за мету підвищення якості навчання, просто необхідно нарисну геометрію та інженерну графіку включати та поглиблювати в систему інтегрованого навчання, як один із базових курсів інженерної освіти, який ляже в основу та збудує твердий фундамент особистості фахівця. Взаємозв'язок нарисної геометрії та інженерної графіки із предметами спеціальної професійної підготовки має бути забезпечений програмою навчання. Вона має бути розроблена таким чином, щоб обов'язково було загальне для них

Отже, роблячи висновки, зазначимо, що у процесі формування компонентів графічної компетентності важливу роль відіграє зміст графічних дисциплін, а також технологія навчання в силу умов, пов'язаних з метою, завданнями та змістом цих дисциплін:

- 1) професійної значущості змісту графічних дисциплін;
- 2) тісних взаємозв'язків із програмами інших природничо-математичних, загально технічних і фахових дисциплін та майбутньою професійною діяльністю;
- 3) забезпеченості навчання в графічній сфері інженерної діяльності оновленими за структурою і методикою курсами графічних дисциплін та сучасними комп'ютерними технологіями, що створює могутні пізнавальні мотивації у вивченні графічних і суміжних фахових предметів.

ПРЕПОДАВАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ «РИСУНОК» ДЛЯ СТУДЕНТОВ 4 КУРСА

Горбенко С.А., Краня В.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Рисунок — это искусство, выражающее замысел художника, его мысли, чувства, фантазию, и является основой любой композиционной идеи. «Искусство ревниво, говорил П.П. Чистяков, - оно требует полной отдачи и не терпит полумер».

Рисунок помогает точно видеть, схватывать, анализировать изображаемую натуру, развивает творческие способности студента и его фантазию.

Совершенствование техники рисунка у студентов кафедры Изобразительного искусства Архитектурно-художественного института продолжается на четвертом курсе, на более высоком уровне. Это длительный процесс, он требует сосредоточенности, целеустремленности, упорства и трудолюбия. Чтобы успешно продолжать осваивать технику рисунка, студентам следует практиковаться каждый день.

Студенты четвертого курса продолжают осваивать строение скелета, костей, их соединений и мышечной системы, что дает им возможность найти конструктивное обоснование внешней пластики — привести сложные формы фигуры человека в единую пластическую гармонию. Рисунок обнаженной натуры требует от студентов силы характера, постоянства и терпения. Это предмет, которым приходится овладевать, проявляя огромное упорство.

В построении формы перед студентами ставится задача пользоваться ориентирами скелета фигуры (плечевой пояс, вертел, локоть, колено, щиколотка и т. д.) и мышечных покровов (грудные мышцы, брюшные, ягодичные и т. д.).

Многообразие задач, возникающих перед учащимся, рисующим фигуру человека, обуславливает метод строгой последовательности в работе. Нельзя рисовать по частям, упуская целое, такой метод порочен в своем существе. От студента в процессе работы требуется возвращаться к нарисованному ранее, уточнять рисунок и устранять ошибки — и так на протяжении всей работы.

Умение найти точные пропорции всех частей фигуры, соизмеряя их между собой в заданном размере рисунка, вырабатывает у начинающего художника чувство масштабности и характера натуры.

Прорисовав фигуру легкими прикосновениями карандаша, студенты еще раз проверяют, правильно ли найдены характерные пропорции модели.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Горєлков Д.В., Червоний В.М. *(Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків, Україна)*

Пошук мотивації для навчання студентів здебільшого повинен формуватися виходячи з його бажання оволодіння професійними навичками, набуття певного кваліфікаційного рівня за обраною спеціальністю. Здебільшого сучасний студент не завжди чітко і в повному обсязі чітко розуміє своє призначення як фахівця, тобто свої функціональні обов'язки, напрямок діяльності і власно не завжди уявляє які види робіт має виконувати у майбутньому. Таким чином неповне розуміння майбутнього значно знижує мотиваційну складову навчання, оскільки в цьому віці особистість прагне досягти певних соціально значущих результатів, бажає себе випробувати та ствердитись та досягти принципово нових результатів. Не є виключенням і торгівельна галузь, яка на теперішній час є чи не найрозвинутішою в світі. Під час підготовки фахівців для цієї галузі виникає низка питань пов'язаних з засвоєнням матеріалу з матеріальної частини торговельних підприємств, зокрема під час вивчення дисципліни «Обладнання підприємств торгівлі». Здебільшого студенти вивчаючи торговельне обладнання не завжди розуміють всі можливі варіанти використання цього обладнання, що зумовлено відсутністю виконання узагальнюючих робіт з оснащення підприємств торгівлі. На кафедрі устаткування харчової і готельної індустрії ім. М.І. Беляєва були розроблені навчально-проектні завдання, які передбачають проведення дволанкового поетапного спрощеного розрахунку торговельного підприємництва, визначення його раціональних торговельних площ та інших критеріїв оцінки підприємства з наступним підбором обладнання для оснащення торговельного підприємства та розташуванням за допомогою графічних редакторів.

Впровадження в початковий процес подібних видів завдань показали підвищення ефективності засвоєння матеріалу, що обумовлюється введенням студента в ситуаційну гру максимальну наближену до реальних умов. Потрапляючи в таке середовище студент розкриває свої творчі здібності і невимушено у вигляді захоплюючої гри засвоює матеріал, усвідомлюючи необхідність вивчення не тільки запланованого об'єму, а й подальшого особистісного професійного розвитку.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Горєлков Д.В., Дмитревський Д.В. *(Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків, Україна)*

У сучасному світі, де на перший план висувається економіка технологій і знань, питання правового захисту і оцінки інтелектуальної власності стають все більш актуальними. На сьогоднішній день, інтелектуальна власність є одним з найбільш незадіяних ресурсів діяльності підприємств. Залучення об'єктів інтелектуальної власності в господарський оборот може дати новий імпульс у розвитку підприємства.

Сьогодні проблеми правової охорони об'єктів інтелектуальної власності є як ніколи актуальними. Інтелектуальна власність стратегічно важливий поновлюваний ресурс, вартість та обсяг якого зростають і будуть збільшуватися в міру розвитку науки і техніки.

Результати інтелектуальної діяльності, які об'єднуються в загальному понятті інтелектуальної власності, займають все більше місце на сучасному ринку. Інтелектуальна власність використовується в усіх видах економічної діяльності, тому з її основами повинен ознайомитися кожен студент.

Модернізація освіти обумовлює становлення самостійної роботи студентів як провідної форми організації навчального процесу.

У сучасному суспільстві існує потреба в ініціативних, самостійних фахівцях, які легко адаптуються до нових умов. Підвищуються вимоги не тільки до якості підготовки студентів як висококваліфікованих фахівців, а й до розвитку їх інтелектуальних і творчих здібностей, що дозволяють їм вільно володіти своєю професією, розвивати здатність критично мислити, виражати і захищати свою точку зору, свої позиції, успішно знаходити вихід з нестандартних ситуацій.

Самостійну роботу провідні педагоги завжди вважали одним з найбільш ефективних шляхів активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку самостійності, відповідальності і творчих здібностей.

Важлива і необхідна умова організації самостійної роботи студентів – це формування умінь самостійно здобувати знання, навички і можливість організації навчальної та наукової діяльності.

Провідна мета організації та здійснення самостійної роботи студента повинна збігатися з метою навчання студента – підготовкою фахівця з вищою освітою і сформованими професійними компетенціями.

Самостійна робота має величезний потенціал, оскільки вона сприяє не тільки засвоєнню навчального матеріалу, але і його розширенню, формуванню вміння працювати з різними видами інформації, розвитку аналітичних здібностей, навичок контролю і планування навчального часу.

Однією з цілей професійної підготовки фахівця є необхідність дати студенту міцні фундаментальні знання, на основі яких він зміг би навчатися самостійно в потрібному йому напрямку. Рішення задач сучасної освіти неможливо без підвищення ролі самостійної роботи студентів з навчальним матеріалом, посилення відповідальності викладачів за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного зростання студентів, виховання їх творчої активності та ініціативи. Методологічну основу самостійної роботи студентів складає певний підхід, який полягає в тому, що цілі навчання орієнтовані на формування умінь розв'язувати типові та нетипові завдання, тобто на реальні ситуації, де студентам треба проявити знання конкретної дисципліни.

Самостійна робота студента відіграє важливу роль в процесі навчання і повинна стати основою підготовки сучасних фахівців до їх подальшої професійної діяльності. Тому її організації повинна приділятися особлива увага. Але, на жаль саме самостійна робота студентів є одним з найбільш слабких місць у сучасній освіті, незважаючи на те, що в наш час існує достатня кількість інноваційних технологій, що дозволяють ефективно організувати самостійну роботу студента.

Технологія організації самостійної роботи студентів повинна бути поетапною і обґрунтованою. Для ефективного здійснення цього виду діяльності необхідні готовність професорсько-викладацького складу, якісна навчально-методична та відповідна нормативно-правова база. Під готовністю професорсько-викладацького складу слід розуміти здатність викладачів виділяти найбільш важливі та посильні для самостійної роботи студентів теми дисципліни, стимулювати внутрішні механізми саморозвитку особистості і самоконтролю. При цьому викладачі повинні володіти організаторськими, прогностичними і конструктивними вміннями.

Активна самостійна робота студентів можлива тільки при наявності серйозної і стійкої мотивації. Найсильніший мотивуючий фактор – підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.

Таким чином, постає необхідність у створенні ефективної системи самостійної роботи, яка буде відігравати важливу роль в процесі навчання і повинна стати основою підготовки сучасних фахівців до їх подальшої професійної діяльності.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Григорьева В.Б. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры г. Одесса, Украина)*

В последнее время инновационным технологиям в высшем художественном образовании уделяется много внимания. Инновационные технологии в образовании это система средств, методов и приёмов передачи знаний, умений и навыков практической деятельности. Ещё в советской педагогике было определено два типа обучения: репродуктивный и продуктивный. При репродуктивном типе обучения происходит передача и усвоение научных знаний и формирование соответствующих умений и навыков. При продуктивном (проблемном) типе образования усваиваются не только результаты научного познания, но и процессы получения их; формируется познавательная самостоятельность обучающегося, развиваются творческие навыки самостоятельного анализа и обобщения. В процессе проблемного обучения студенты самостоятельно добывают новые знания, у них вырабатываются навыки умственных и композиционных действий, развиваются внимание, творческое воображение и интуиция.

Очевидно, что технологии проблемного обучения более продуктивны на старших курсах, когда получены базовые знания по специальности и сформированы элементарные практические навыки. Внедрение данных технологий в художественном образовании будущих архитекторов обеспечивает ими выполнение следующих функций: - глубокое усвоение знаний на уровне их творческого применения; - овладение методами художественного познания окружающей действительности; - знакомство с опытом художественной деятельности предшествующих поколений.

Основными методами проблемного обучения следует считать эвристические методы. Эвристические методы – это система принципов и правил учебно-творческой деятельности, разработанная с учётом закономерностей этого вида деятельности. Для поддержки творческого процесса на занятиях по рисунку для студентов 4-го курса необходимы следующие методы организации учебной деятельности: метод мозгового штурма, эмпатии, рефлексии, гирлянды ассоциаций, деловых и ролевых игр.

Главным критерием успешной работы студентов должны быть гибкость мыслительного процесса, уровень ассоциативности, абстрагирования и время выполнения задания.

КІЛЬКІСНІ (МАТЕМАТИЧНІ) МЕТОДИ ПРИ ВИВЧЕННІ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН (НА ПРИКЛАДІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ)

Гулянович І.М.*(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В процесі вивчення будь-якої епохи вчені стикаються зі значною кількістю цифрових даних, які описують податки, майнові статки, ціни на різноманітні товари й продукти харчування тощо.

Виділяють наступні кількісні (математичні) методи: вибіркового, регресивний, кореляційний, дисперсійний й інші.

Вибірковий метод дозволяє визначити особливості розвитку певної дійсності у конкретних точках (співвідношення кількості жителів по статях, релігійній приналежності тощо).

Регресивний аналіз допомагає зрозуміти особливості формування політичної, економічної системи, складання певних правових норм, але його можливо використовувати, коли предмет вивчення перебуває у найбільш зрілому (доконаному) вигляді (розвиток України у період княжої доби, тощо).

Кореляційний метод (кореляції варіаційних рядів) потрібно використовувати при вивченні соціально-економічних процесів й він дозволяє кількісно підкріпити чи спростувати ті чи інші оціночні судження («сильний вплив», «вирішальне значення», «певний вплив», «значна підтримка»). Наприклад, виявити співвідношення економічних, соціальних і релігійних факторів у козацькій революції у середині XVII ст.

Дисперсійний аналіз називають статистичний метод аналізу результатів, які залежать від дії кількісних чи якісних факторів. Його можна використовувати для пояснення спільного впливу економічних факторів, що не піддаються кількісному виміру (динаміка зростання цін на певну сировину чи продукти харчування). Суть методу в тому, що загальна варіація результуючого показника розчленовується на частини, відповідні роздільного й спільного впливу різних якісних факторів, і залишкову варіацію, акумулюючи вплив усіх неврахованих факторів.

Кількісні методи у вивченні історії України ефективні, наприклад, під час аналізу масових джерел. Їх доцільно використовувати не ізольовано, а поряд з іншими.

ОБУЧЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗОВ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКЕ

Гуменко Н.П. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Важнейшей задачей, которая стоит перед преподавателями русского языка, работающими в вузах технического профиля, является обучение иностранных студентов необходимым знаниям и умениям в области научного стиля речи.

Одним из важных факторов формирования коммуникативной компетентности следует отметить создание терминологической базы будущего специалиста.

Работа по изучению русской терминологической лексики, в отличие от других категорий слов языка, имеет свою специфику и представляет собой одну из сложных проблем обучения лексике русского языка в неязыковом вузе.

При чтении специальной литературы будущие специалисты должны уметь не только распознавать слова, составляющие их рецептивный минимум, но и уметь понимать значения незнакомых слов, относящихся к их потенциальному и продуктивному словарю. Особое значение это имеет при дефиците времени, отводимого на изучение русского языка в неязыковом вузе.

Подготавливая студента к чтению литературы по узкой специальности, начиная с первого этапа обучения, преподаватель должен четко представлять себе лексический минимум, необходимый студенту для чтения литературы по специальности.

На кафедре языковой подготовки ЦПС ОГАСА для каждой специальности отобран лексический минимум по каждому из направлений обучения: «Строительство», «Архитектура» и «Экономика». Преподаватели кафедры разрабатывают словари терминологической лексики с переводом на туркменский, английский и арабский языки. В качестве ведущих критериев отбора терминологического минимума используется критерий частотности и словообразовательной ценности.

В вопросе отбора терминологического минимума все ещё остается ряд проблем. Необходимо также выработать способы и приемы презентации специально отобранных терминов, а также разработать систему упражнений, направленных на овладение русской терминологической лексикой, на преодоление интерферирующего влияния родного языка студентов.

Создание терминологической базы помогает сформировать не только коммуникативную компетенцию студента, но и профессиональную.

ОБУЧЕНИЕ ЯЗЫКУ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ – НЕФИЛОЛОГОВ

Гуменко Н.П., Стерхова М.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Одним из принципов методики преподавания русского языка иностранным студентам является профильность обучения, т.е. связь обучения русскому языку с обучением специальности.

На кафедре языковой подготовки ЦПС ОГАСА обучение языку профессионального общения ведётся по трём направлениям: «Строительство», «Архитектура», «Экономика».

На определённом этапе работы преподаватели кафедры столкнулись с проблемой: если для инженеров-строителей были изданы специальные учебники и учебные пособия, по которым успешно осуществлялось обучение студентов-иностранцев продвинутого этапа, то по направлениям «Архитектура» и «Экономика» учебные пособия отсутствовали вовсе. Кроме того, учебники для инженеров-строителей рассчитаны на студентов, неплохо владеющих русским языком; ввиду слабой подготовки большинства иностранцев дальнего зарубежья на подготовительных факультетах, а также значительного количества студентов из Туркменистана, которые на подфаке не учились совсем, использование названных учебников представлялось крайне затруднительным, а в некоторых группах и вовсе невозможным. В связи с этим возникла необходимость в создании специальных методических разработок и указаний. В их основу положены тексты лекций по специальным дисциплинам, таким как «Строительные материалы», «Геодезия», «История искусств», «История архитектуры», «Основы экономической теории», «Микроэкономика». Тексты лекций, читаемые преподавателями профилирующих дисциплин ОГАСА, некоторым образом адаптировались, максимально редуцировались, выделялась терминологическая лексика, разрабатывался комплекс упражнений, задания для контроля.

На основе избранного подхода преподавателям кафедры языковой подготовки представлялось обязательным: ввести студента в содержание темы, дать определение основным понятиям, выявить основные положения по данному вопросу, выполнить коммуникативные упражнения. Эта работа помогла строить учебный процесс более рационально и, самое главное, ориентироваться не только на специфику предмета обучения, но и на языковое оформление материала.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПО ИЗУЧЕНИЮ СИСТЕМ АСПИРАЦИИ И ПНЕВМОТРАНСПОРТА

Даниченко Н.В., Гераскина Э.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

На кафедре отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна Института Инженерно-Экологических Систем разработано методическое обеспечение по изучению систем аспирации и пневмотранспорта на основе закона Украины «Про охрану навколишнього природного середовища», с целью дальнейшего углубления знаний и получения практических навыков студентов по защите окружающей среды от загрязнений, путем выполнения индивидуальных заданий по расчету систем аспирации и пневмотранспорта.

Методические указания составлены в соответствии с учебной программой курса «Системы аспирации и пневмотранспорта» для студентов базового направления 6.060101 «Строительство», специального вида деятельности «Теплогазоснабжение и вентиляция» образовательно-квалификационного уровня «Бакалавр».

Удаление загрязненного воздуха от мест его сосредоточения легко осуществить при устройстве укрытий у агрегатов, являющихся источником вредностей в помещении. Устройство локализирующей, или местной вытяжной вентиляции рекомендуется как один из наиболее экономичных и эффективных методов борьбы с вредными выбросами, такие системы принято называть – системами аспирации. Благодаря применению систем аспирации можно предотвратить или значительно уменьшить проникновение вредностей в помещения. Эти системы, удаляя сравнительно небольшие объемы воздуха, позволяют достичь значительного эффекта.

Пневматический транспорт используют для перемещения измельченных материалов и отходов по воздуховодам в смеси с воздухом. Особенно широкое применение системы пневмотранспорта получили на предприятиях стройиндустрии, так как совмещают перемещение материалов и отходов с обеспыливанием рабочих мест, сушкой, охлаждением и перемешиванием.

Содержание методических указаний учитывает специфику и объем дисциплины, знания и навыки которой в дальнейшем используются при подготовке специалистов в области вентиляции для выполнения курсового проекта по дисциплине «Защита воздушного бассейна от вентиляционных выбросов» на пятом курсе.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСІВ «ІНФОРМАТИКА» ТА «ЕКОНОМЕТРІЯ»

Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Молчанюк І.В., Окара Д.В. (Одеська
державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Однією із якісних та результативних методик контролю знань студентів на лекціях і практичних заняттях з дисциплін «Інформатика» та «Економетрія» є тести. При застосуванні інформаційних технологій в процесі оцінювання знань, умінь та навичок студентів підвищується якість їх навчання. Використання комп'ютера оптимізує процедуру контролю для викладача і робить її цікавою для студентів. Тестовий контроль знань передбачає такі дидактичні принципи перевірки та оцінювання знань.

Перевірка й оцінювання знань мають не тільки відображати рівень засвоєння знань, але й стимулювати студентів до зусиль щодо досягнень нових успіхів (*принцип дієвості*). Проаналізувавши відповіді студентів, викладач має можливість зупинитися на завданнях з високим рівнем складності та на вирішенні тих питань, у яких більшість студентів допустили помилки.

Принцип систематичності виражається у тому, що, перевірка й оцінювання знань здійснюється не епізодично, а планово, у тісному зв'язку з усім процесом навчання (в тому числі і модульним контролюванням). Тестова перевірка знань виконується майже на кожній лекції з інформатики та економетрії. Таким чином, контроль є неперервним протягом усього семестру. Перевірка та оцінювання знань і навичок з кожної теми здійснюються у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань. Регулярна перевірка й оцінювання знань студента дає більш повну інформацію про рівень засвоєння, сприяє виконанню всіх функцій перевірки й оцінювання знань студента.

При складанні тестових завдань викладач прагне глибокого і справедливого оцінювання успіхів кожного студента, а не тільки групи в цілому (*принцип індивідуальності перевірки й оцінювання знань*). Під час виставлення оцінки викладач проводить додаткове індивідуальне опитування студента з метою діагностування рівня володіння вивченим матеріалом, чим пояснюються допущені ним помилки. Особливо ретельний контроль знань відбувається під час вивчення базових тем (наприклад, теми «Лінійна регресія» в курсі «Економетрія», тем «Проектування розв'язування лінійної задач засобами Visual Basic» та «Абсолютна, відносна та змішана адресація комірок в MS Excel» в курсі «Інформатика» тощо).

Викладач має визначити кількісні та якісні різниці у знаннях студентів, їх уміннях, навичках та методах їх оцінювання (*принцип диференціювання*). Це дає потрібну інформацію для формування ефективної перебудови навчальної роботи і студентів, і викладачів у майбутньому. Так, викладачеві доцільно створити для себе в MS Excel базу тестових завдань з дисциплін «Інформатика», «Техніка використання ЕОМ» та «Економетрія».

Особливо важливий для студентів принцип *об'єктивності* означає, що кожна окрема оцінка має відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, умінь та навичок. Недотримання цього принципу може суттєво знизити у студента мотивацію до навчання.

Після тестування викладачу доцільно провести обговорення проблемних питань зі студентами і з'ясувати причини отриманих показників. Якщо виявиться, що студенти не зрозуміли зміст теми, треба ще раз пояснити моменти, що не були засвоєні, а також відкоригувати використані прийоми та методи викладання.

Застосування різних видів завдань у тестах сприяє розвитку логічного мислення, формує вміння конкретизувати, виділяти суттєву інформацію щодо обраної теми, розвивати зорову пам'ять, уміння чітко і лаконічно формулювати відповідь. Так, у курсі «Економетрія» передбачаються не тільки теоретичні, але й розрахункові тестові завдання; в курсі «Інформатика» студентам пропонується знайти помилку у програмі, без комп'ютера визначити, яка інформація буде виведена на екран після виконання програми.

Використання комп'ютерних технологій підвищує ефективність роботи викладача і заохочує студента до навчання. Проведення поточного тестування спонукає до систематичного вивчення матеріалу, дає можливість критично проаналізувати свої помилки, уникнути їх під час тематичного оцінювання. Тестовий контроль сприяє формуванню адекватної самооцінки студентів, підвищенню рівня їх самостійності, спонукає до творчості студентів з високим рівнем знань. «Навчатися і не розмірковувати над вивченим – даремно витрачати час, розмірковувати, не навчаючись, - згубно» (Конфуцій).

За грамотного використання тестових технологій викладач має можливість не лише оцінювати знання, вміння та навички студентів, але й сприяє формуванню у студентів позитивної мотивації до навчання, прагнення до самоствердження, саморозвитку і самовдосконалення, виховання готовності до майбутньої активної професійної діяльності.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО ПРОЕКТУВАННЮ ПІДЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ТУНЕЛІВ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МОСТИ І ПІДЗЕМНІ ТРАНСПОРТНІ СПОРУДИ»

Діордієнко Л.Д., Карпюк В.М., Семчук П.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

У зв'язку з відкриттям в Одеській державній академії будівництва та архітектури нової спеціальності «Мости і підземні транспортні споруди (МТТ)» виникла нагальна необхідність методичного забезпечення студентів.

Аналіз існуючих літературних і Інтернет-джерел показав, що на сьогодні існує достатньо широка інформативна база по даній тематиці.

Проте поряд із сучасними даними, її більшість складає достатньо давня інформація. Поява останнім часом нових будівельних норм та методів проектування і розрахунку суттєво доповнила існуючий банк даних цієї інформації.

Очевидно, що пряме використання у навчальному процесі лише існуючої інформативної бази для реалізації мети вивчення дисципліни, виконання розрахунково-графічних робіт, курсового та дипломного проектування, недостатнє.

Тому постало завдання створення як посібників по вивченню дисципліни, так і методичних вказівок по виконанню курсового і дипломного проектування на основі нових будівельних норм.

Кафедрою залізобетонних та кам'яних конструкцій розроблені навчальний посібник і методичні вказівки по проектуванню підземних транспортних споруд, у яких у стислій формі приведені:

- основні відомості про такі споруди з ілюстрацією їх конструкцій;
- принципи розрахунку підземних транспортних споруд;
- основні характеристики навантажень, узяті з діючих норм;
- специфічні характеристики різноманітних ґрунтів, які необхідні для проектування споруд;
- блок-схеми по розрахунку перерізів залізобетонних підземних транспортних споруд на основі діючих ДБН по розрахунку залізобетонних конструкцій, а також алгоритм розрахунку підземних транспортних споруд прямокутного перерізу за програмним комплексом «SCAD».

Наведені у цьому посібнику і методичних вказівках дані можуть бути використані як в дипломному так і в курсовому проектуванні.

Для виконання курсового проекту по проектуванню підземних транспортних споруд у розроблених методичних вказівках наведені деякі види конструкцій споруд, детально показані діючі навантаження та їх розрахунок, а також методика розрахунку перерізів залізобетонних конструкцій і методика статичного розрахунку з використанням програмного комплексу «SCAD». В додатках до методичних вказівок наведені, практично, усі необхідні дані для виконання курсового проекту, за винятком зразка креслень.

Зокрема в додатках приведено:

- габарити тунелів;
- проектні класи бетону;
- товщина оправ тунелів;
- характеристики ґрунтів;
- коефіцієнт відпору ґрунту;
- основні технічні дані автомобілів;
- та інш.

Дані методичні вказівки у рукописному та електронному вигляді уже були апробовані студентами п'ятого курсу для виконання розрахунково-графічної роботи. Це дало змогу внести в них деякі корективи і доповнення перед друком.

Студенти четвертого курсу ОКР «Бакалавр» виконували курсовий проект по проектуванню тунелів глибокого закладання з використанням результатів розрахунку за програмним комплексом «PLAXIS8».

У планах кафедри надалі продовжувати створювати методичне забезпечення для спеціальності МТТ. Ці плани стосуються використання методики розрахунку підземних транспортних споруд з урахуванням їх взаємодії з ґрунтами за допомогою програмного комплексу «PLAXIS8», а також складання методичних вказівок до окремих звужених тем. Наприклад, методичні вказівки по проектуванню підземних переходів, методичні вказівки по проектуванню в'їздної частини тунелів, підземні тунелі неглибокого закладання, підземні тунелі глибокого закладання та ін..

Разом з кафедрою проектування, будівництва і експлуатації автомобільних доріг кафедра залізобетонних та кам'яних конструкцій буде здійснювати інженерний моніторинг проектування, будівництва та експлуатації автомобільної дороги «Північ-Південь» у м.Одесі, мостів та переходів над київською трасою у Одеській області з використанням студентів старших курсів спеціальності МТТ з метою її популяризації та їх працевлаштування.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРНИХ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Дмитревський Д.В., Червоний В.М., *(Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків, Україна)*

Вдосконалення технологічних процесів обробки харчових продуктів безпосередньо пов'язано з матеріально-технічною базою закладу ресторанного господарства. Особливістю цих закладів є пропонування великої кількості нових послуг і продукції, що вимагає постійного оновлення устаткування. Тому висока культура обслуговування і конкурентоспроможність закладів ресторанного господарства пов'язана з високою професійною підготовкою і технічною грамотністю працівників цієї галузі.

Однією зі світових тенденцій у розвитку сучасного інженерної освіти є поширення електронних і мультимедійних навчальних засобів. Підготовка технічного фахівця з використанням останніх досягнень науки і техніки – це один із пріоритетних напрямків сучасної освіти. На сьогоднішній день освітні технології тісно пов'язані з новими інформаційними технологіями, що дозволяє на системній основі організувати оптимальну взаємодію між викладачем і студентом з метою досягнення необхідного результату навчання.

Впровадження навчальних презентацій та відеоматеріалів сприяє появі нових освітніх методик і форм занять, що базуються на електронних засобах обробки і передачі інформації. Але, незважаючи на різноманітність технічних засобів, і технологій, що використовуються в навчальному процесі, слід зазначити, що якість навчання залежить, насамперед, від досконалості навчального матеріалу, форми його представлення та організації навчального процесу.

Для ефективного вивчення курсу технічних дисциплін повинні використовуватися спеціалізовані лекційні аудиторії, обладнані комплексами інформаційних та контролюючих технічних засобів навчання. Студенти під час самостійної підготовки повинні мати доступ до даних освітніх ресурсів, освоєння яких сприятиме активному залученню студентів в освітній процес. Впровадження подібних інформаційних технологій у навчальний процес має бути якісно обґрунтованим і доповнювати систему сучасної освіти. Застосування даних комплексів у професійній підготовці майбутніх фахівців дозволяє підвищити якість навчання, розвинути творчі здібності студентів, а також навчити їх самостійно мислити і працювати з навчальним матеріалом.

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА НА КАФЕДРЕ ХИМИИ И ЭКОЛОГИИ

Довгань И.В., Дмитренко М.П., Кириленко Г.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Характерными чертами реформирования и модернизации образования в Украине являются стремление к повышению качества образования, увеличение вариативности, роли самостоятельной работы обучающихся и технологизации процесса обучения. На достижение этой цели направлен образовательный процесс на кафедре химии и экологии ОГАСА.

Кафедра проводит значительную методическую работу, направленную на создание учебно-методических материалов, позволяющих: - преподавателю применять более эффективные, оптимальные методы и приемы работы или освоить новые технологии в обучении (например, использование интернета для обеспечения методическими разработками студентов 4-6 курса архитектурного института, а также студентов 2-4 курса строительно-технологического института); - студентам эффективнее освоить учебный материал (изучить «трудный» вопрос или тему, быстрее провести расчеты, готовиться к контрольной работе, экзамену, зачету и т.д.); - учебному заведению обеспечить высокое качество профессиональной подготовки специалистов.

Учебно-методическое обеспечение образовательного процесса отличается разнообразием, соответствует вариативным образовательным программам, разрабатывается для всех видов учебной деятельности студентов и отличается комплексностью. Преподаватели кафедры усовершенствуют свои знания. Так, систематически обновляются конспекты лекций по курсу «Гигиена жилья», «Основы экологии», «Химия вяжущих веществ». Преподаватель должен концентрироваться на тех сведениях, которые потребуются студентам в реальной жизни, и, использовать методически правильные приемы обучения, то есть найти правильное соотношение между огромными ресурсами информации и ограниченным количеством учебных часов.

Важнейшую роль играет наличие учебно-методической (программной) документации (на кафедре разработано 33 учебных и 33 рабочих программ), отвечающей требованиям государственных образовательных стандартов, и комплексного обеспечения образовательного процесса по каждому учебному занятию.

Обеспечение студентов учебно-методическим комплексом помогает усвоить новый материал, дифференцировать, индивидуализировать обучение, совершенствовать контроль и самоконтроль, высвободить время для творческой, исследовательской работы, а значит, повысить эффективность учебного процесса.

ПСИХОСТИМУЛИРУЮЩИЕ ФАКТОРЫ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Долинская В.И. (*Одесский национальный экономический университет,
г.Одесса, Украина*)

Специфика психостимулирующих факторов обучения состоит в том, что обучаемый чувствует себя равноправным субъектом взаимодействия с обучающим и вносит в процесс обучения свои коррективы, основанные на его самосознании и чувствах, что в свою очередь повышает мотивацию обучения и стимулирует развитие личности, взаимное интеллектуальное обогащение участников учебной деятельности.

Целью исследования, о котором идет речь в докладе, является разрешение вопроса о том, почему использование хорошо известных общепризнанных на сегодняшний день форм и методов интерактивного обучения само по себе не гарантирует актуализацию личностного потенциала обучаемого и каковы перспективы опыта применения различных вариантов оптимизированной методики преподавания РКИ.

Нами были проанализированы условия и причины явления, когда групповые формы общения (работа в малых группах), ролевые игры, обсуждения, тренинги и другие формы интерактивного обучения в одних случаях становятся психостимулирующими факторами обучения, в других – не затрагивают психическую сферу личности, и студент остается равнодушным исполнителем того или иного учебного задания и просто фиксирует в памяти сведения по грамматике или другую информацию.

В итоге мы пришли к заключению о том, что, во-первых, положительный результат в обучении может быть достигнут только в условиях оптимизированной методики преподавания, стержнем которого является психостимулирующие факторы, базирующиеся на коммуникативных задачах, которые обретают свойства внутреннего психологического регулятора деятельности учащегося.

Во-вторых, необходимо апеллировать, прежде всего, к преподавателю, к компетентности и творческому энтузиазму педагога как организатора и трансформатора психостимулирующих факторов обучения, преимущество которых заключается в активизации резервных возможностей личности.

В-третьих, расширяющийся опыт применения различных вариантов оптимизированной методики преподавания иностранных языков в вузах актуализирует необходимость подготовки и проведения специфических приемов, являющихся психостимулирующими факторами обучения.

МЕТОДИЧНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ОДАБА

Дорофєєв В.С., Барабаш І.В., Голубова Д.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Методична робота в академії здійснюється за наступними напрямками:

Науково-методична робота базується на проведенні досліджень, що витікають з аналізу законодавчих та інших нормативних актів про освіту в Україні, академії тощо. Координує цей напрям діяльності методична рада академії.

Одним з основних завдань науково-методичної роботи є розробка варіативних складових стандартів вищої освіти, що повинні спиратися на нормативні акти, відповідати сучасним вимогам та враховувати опит й напрацювання провідних ВНЗ. Для розробки якісних варіативних складових стандартів вищої освіти в кожному інституті (факультеті) створені науково-методичні комісії за напрямками (спеціальностями), які також відповідають за якість навчально-методичної літератури, що видається в академії. Підсумком цієї роботи є 100 % забезпеченість робочими-навчальними планами, навчальними програмами та програмами практик всіх ліцензованих напрямів і спеціальностей за якими ведеться підготовка в академії.

Іншим результатом вивчення та аналізу фахового законодавства є щорічне видання (з 2012р.) інформаційного довідника «Основні нормативні акти у галузі будівництва, що діють на території України», який складається за результатами моніторингу спеціалізованих законодавчих баз та інших інформаційних ресурсів. Також, на підставі відповідних нормативних документів (накази МОН України, ДСТУ тощо), у 2011 році складені «Рекомендації щодо складу, змісту, обсягу та технічних вимог до видання навчально-методичної літератури».

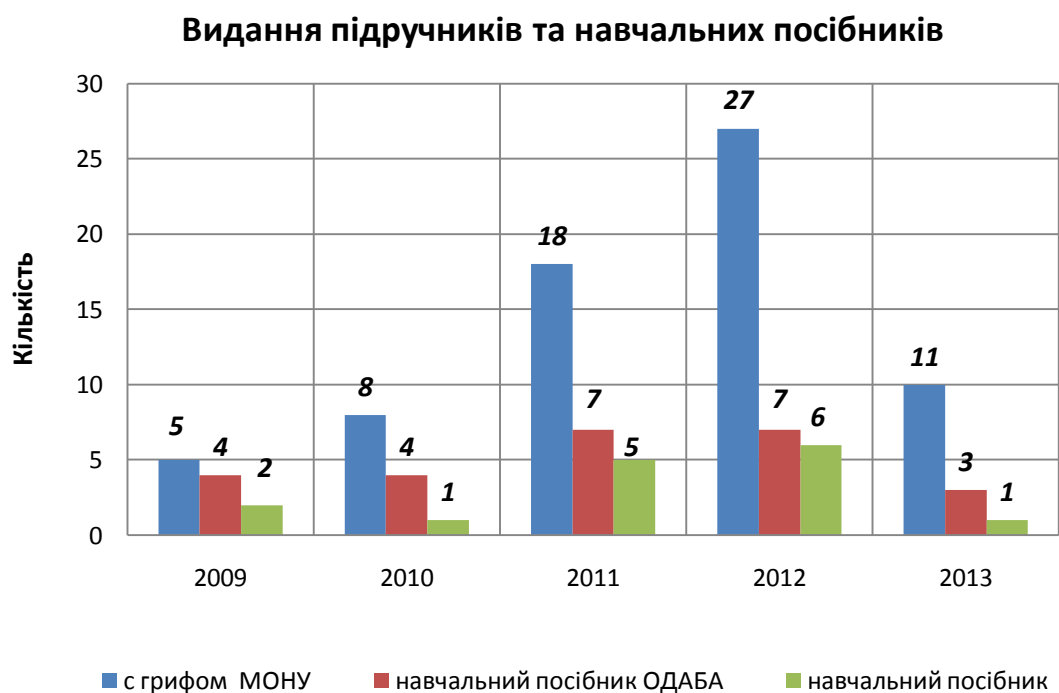
Проблематика вищої школи на міжнародному рівні, у межах країни та в конкретному навчальному закладі розглядається, в тому числі, на різноманітних науково-методичних конференціях, в яких постійно приймають участь науково-педагогічні працівники академії.

Навчально-методична робота спрямована на вдосконалення методики підготовки фахівця у навчальному закладі та передбачає впровадження освітньо-кваліфікаційних характеристик фахівця з вищою освітою, та освітньо-професійних програм підготовки студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр галузі.

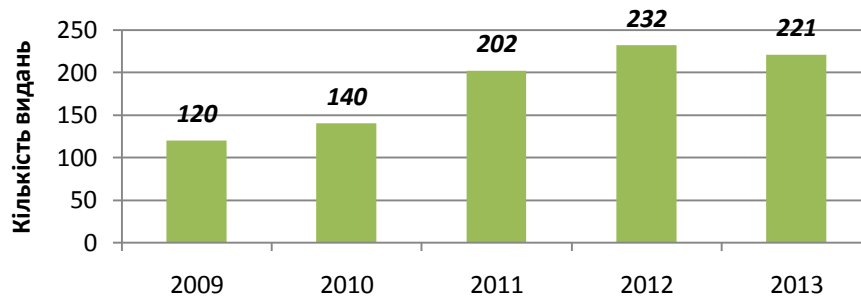
Для реалізації цього завдання в академії ведеться постійний аналіз стану методичного забезпечення, напрацьовуються рекомендації щодо його поповнення та вдосконалення. Стан навчально-методичного забезпечення навчального процесу є невід’ємною складовою щорічного звіту кафедр академії та знаходиться на постійному контролі ректорату й методичного відділу. Для зручності здійснення цього контролю методичним відділом академії у 2010 році створена електронна база методичного забезпечення, до якої внесено всі наявні за навчальними планами дисципліни, їх розподіл за ліцензованими напрямками або спеціальностями, а також закріплення дисциплін за відповідними кафедрами. До кожної дисципліни міститься інформація відносно наявності, повноти та якості навчально-методичного комплексу (за переліком відповідно до наказу МОНмолодьспорту №1021 від 17.09.2012р.).

Видання нової методичної літератури здійснюється на підставі плану, що затверджується методичною радою на кожний навчальний рік. Загальний план складається шляхом аналізу планів кожної кафедри з урахуванням поточних змін навчальних планів та програм дисциплін.

Протягом 2009-2013 років професорсько-викладацьким складом академії було видано 1023 найменування навчально-методичної літератури, в тому числі 108 найменувань підручників й навчальних посібників та 915 найменувань методичних вказівок, конспектів лекцій тощо.

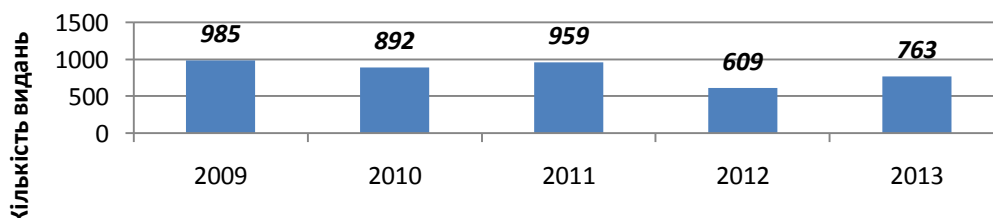
Видання методичних вказівок, конспектів лекцій тощо

Тиражування навчально-методичної літератури в академії здійснюється редакційно-видавничим відділом. Визначена кількість примірників (не менш 25% тиражу) надається до бібліотечного фонду. Електронний варіант кожного видання вноситься до електронного каталогу бібліотеки та є наявним у доступі в локальній мережі закладу.

Взагалі у продовж 2009-2013 років бібліотечний фонд академії було поповнено на 4208 найменувань навчальної та навчально-методичної літератури.

Поповнення бібліотечного фонду академії навчальною та навчально-методичною літературою

Організаційно-методична робота охоплює заходи з організації, управління та вдосконалення методичної роботи і неможлива без підвищення педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу. Для цього, згідно плану, здійснюється підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу академії, як усереднені ВНЗ так і за його межами. Деякі викладачі підвищують фахову майстерність за межами України (Австрія, Італія, Польща тощо).

Підвищення педагогічної майстерності, вивчення новітніх технологій, матеріалів й обладнання викладачами академії постійно відбувається і за рахунок семінарів-лекцій фірм-виробників (за запрошенням представників академії), які також приймають участь в оновленні лабораторного оснащення, навчально-методичних стендів та поповненні методичної літератури. За підзвітний період в академії було організовано та обладнано 2 нові сучасні лабораторії.

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРАКТИК В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ

Дорошенко Ж.Ф. (Одесский национальный политехнический университет г. Одесса, Украина, **Потапов М.Д.** (Одесская национальная академия пищевых технологий г. Одесса, Украина)

Организация и проведение производственных и преддипломной практик фактически завершают теоретическую подготовку бакалавров и специалистов и в значительной степени формируют у студентов целостное представление о предстоящей практической деятельности на производстве в соответствии с уровнем полученной квалификации. Кроме того, в процессе прохождения практики у коллектива предприятия появляется возможность оценить уровень теоретической подготовки студента, его заинтересованность в работе и, в конечном счете, целесообразность трудоустройства на предприятии.

Следуя этой бесспорной логике, одним из важнейших условий успеха рассматриваемого этапа подготовки специалистов является определение предприятий, которые могут рассматриваться в качестве баз практик. Для значительного числа специальностей, в частности, энергетического направления таких, как «Тепловые электрические станции», «Атомные электрические станции», «Теплоэнергетика» и многих других, подобрать нужное предприятие по месту нахождения ВУЗа не представляется возможным, зачастую они находятся в других городах страны. Подобная ситуация фактически является тупиковой - проходить практику на профильном предприятии студент не может, т.к. согласно установки МОН ВУЗ не имеет права послать студента-бюджетника в другой город без соответствующего финансового сопровождения (оплата проезда и суточных), даже при официальном согласии студента. Однако такая возможность предоставляется студентам, обучающимся на контрактной основе. Это означает, что для лучших студентов (бюджетников) трудоустройство по специальности становится весьма проблематичным. А если учитывать насколько важна практическая часть подготовки специалиста на производственной базе, отвечающей в полной мере профилю профессиональной подготовки, то складывающаяся ситуация с организацией производственной и преддипломной практик в техническом ВУЗе, не способствует подготовке бакалавров и специалистов, отвечающих современным требованиям.

Отечественная подготовка инженерных кадров всегда отличалась отличной теоретической и серьезной практической подготовкой, что делает наших специалистов востребованными не только в нашей стране, но и за её пределами.

ПРОБЛЕМА ПОДДЕРЖАНИЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Драгомирецкая О.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В настоящее время система образования требует поиска новых подходов и форм эффективного обучения РКИ. В связи с этим появление языкового клуба, как формы внеаудиторного обучения РКИ, которая призвана поддержать, стимулировать и повышать мотивацию изучения языка, представляется актуальным.

Следует учитывать, что студенты-иностранцы, начинающие изучение русского языка на подготовительном отделении и первых курсах, как правило, наиболее мотивированы, т.к. потребность в изучении языка у них наиболее остра в связи с большими коммуникативными трудностями. Однако, у студентов старших курсов, обладающих более значительным багажом знаний языка, наблюдается потеря заинтересованности в совершенствовании языковых навыков.

Таким образом, возникает необходимость нестандартного подхода к обучению путем создания языковых клубов. Предлагается ввести языковые клубы с начала обучения, т.е. с подготовительного отделения, тогда можно будет постоянно поддерживать интерес у студентов. Предварительно выясненные потребности студентов помогут организовать клуб так, чтобы максимально направить материал на выполнение цели каждого из участников клуба. В программу разговорного клуба следует включать игры, интересные материалы, посвященные обществу, искусству, развлечениям, языку, национальной кухне, кинематографу, истории, географии и т.д., также необходимо использовать видео- и аудиоматериалы, показ отрывков из кинофильмов или полноценных киносеансов с дальнейшим обсуждением увиденного. Следует моделировать естественную ситуацию для формирования мотивации речи. Такая внеаудиторная работа имеет большое развивающее значение.

Участие в разговорном клубе активизирует у студентов-иностранцев языковые и коммуникативные навыки, углубляет и совершенствует знание языка, способствует расширению культурного кругозора, эрудиции, развитию творческой активности, духовно-нравственной сферы, эстетических вкусов и, как следствие, повышает мотивацию к изучению языка и культуры другой страны.

ИССЛЕДОВАНИЕ СОБСТВЕННЫХ И ПАДАЮЩИХ ТЕНЕЙ СТУДЕНТАМИ НАПРАВЛЕНИЯ «АРХИТЕКТУРА»

Думанская В.В., Марченко В.С., Яворская Н.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На практических занятиях по начертательной геометрии в 1 семестре студенты направления «архитектура» изучают спецкурс «Тени». Основной целью предмета является развитие объемно-пространственного воображения у студентов, которое помогает будущим специалистам проектировать как здания и сооружения, так и целые микрорайоны. Ранее при изучении темы «Тени» на практических занятиях студенты решали множество разнообразных задач, применяя основы теории теней. Опыт показывает, что материал лучше усваивается студентами при использовании наглядных пособий. Поэтому в 2013-2014 учебном году авторы статьи разработали стенд для демонстрации теней макетов. При помощи такого стенда студенты наглядно рассматривали падение тени объекта на две взаимно перпендикулярные плоскости и изучали собственные и падающие тени различных предметов на горизонтальную и фронтальную плоскости проекций. Сначала студенты наглядно рассматривали тени от прямых частного и общего положения, а затем решали аналогичные задачи на нахождение теней. В дальнейшем студенты наглядно рассматривали тени от плоскостей частного и общего положения, что помогло им при решении задач. Для исследования теней дома были выполнены три макета зданий. Причем крыша первого макета имела уклон 2:1, второго – 1:1, а третьего – 1:2. Этот эксперимент помог студентам при построении теней в графической работе «Тени здания».

Последняя графическая работа в 1 семестре – это тени вазы. Для лучшего восприятия материала при помощи стенда для демонстрации теней макетов студенты рассматривали тени на реальном объекте – фарфоровой вазе белого цвета. Они определяли ее собственные тени, а затем находили падающую тень на фронтальную плоскость проекций. Наглядное изучение теней вазы помогло студентам при выполнении графической работы.

Как показал опыт, использование стенда для демонстрации теней макетов на практических занятиях по начертательной геометрии помогает более доступно и легче понять сложный раздел курса – «Тени». При этом развивается объемно-пространственное воображение студентов при построении теней сложных архитектурных композиций, вследствие чего повышается уровень их подготовки.

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Думанська Л. Б., Старунова А. Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В умовах орієнтації вищої освіти на всебічний та гармонійний розвиток особистості важливою складовою професійної підготовки студентів технічних ВНЗ є забезпечення високого рівня опанування професійної комунікації. Метою мовного навчання студентів є свідоме практичне оволодіння граматичними, морфологічними, орфографічними, орфоепічними, стилістичними, синтаксичними, а також лексичними мовними нормами сучасної української літературної мови. Цей процес пов'язаний із формуванням навичок усного і писемного мовлення, активного та грамотного використання мовних засобів залежно від сфери спілкування, умінням правильно й чітко висловити свої думки і пропозиції, здійсненням наукових досліджень, володінням мистецтвом публічного мовлення. Формуванню національно свідомої мовної особистості сприяють глибокі знання з гуманітарних, соціально-економічних, психолого-педагогічних і, безперечно, фахових дисциплін.

Процес формування мовної компетенції студентів технічних закладів освіти потребує термінового вдосконалення. За семестр студент фактично встигає опанувати тільки теоретичну базу, а на автоматизацію сформованих навичок у створених ситуаціях спілкування часу не відведено. Йдеться про необхідність упровадження виробничих ситуацій в аудиторні заняття, оскільки традиційна методика, рекомендуючи поступово переходити від фонетичних одиниць, граматичних і лексичних підсистем до фраз і висловлювань, випускає з виду, що, окрім функцій спілкування, мовний матеріал виконує функцію формування поведінки. Цей процес суттєво залежить від викладача, тому, розглядаючи проблему підготовки навчального матеріалу, необхідно звертати увагу не тільки на критерії добору мовного матеріалу, а й визначення його оптимального складу, а саме: обсяг, дозування, послідовність викладу, форми контролю. Окрім того, пильну увагу слід приділяти питанням критеріїв відбору фахових навчальних текстів: ситуаційності (зв'язку з визначеними типовими ситуаціями спілкування); ілюстративності (здатності тексту ілюструвати дану ситуацію); пізнавальної цінності, що важлива в інформативному плані; доступності (відносної змістової простоти); методичної цінності (насиченості тексту

мовними одиницями та термінами); лінгвістичної цінності (комунікативної та смислової цілісності, змістової і структурної зв'язаності та завершеності).

Необхідно враховувати недостатній рівень знань та вмінь випускників середніх шкіл, а також вирішувати проблему навчання студентів з різним рівнем мовної підготовки. На жаль, більшість студентів-першокурсників не вміють, а часто й не ставлять за мету навчитися говорити якісно; натомість писемне мовлення наших студентів є кращим. Отже, студентів обов'язково необхідно навчати власне науковому підходу до підготовки виголошення інформації, тобто вони мають знати найбільш доцільну структуру виступу, особливі прийоми, які допоможуть зробити будь-яке виголошення інформації вдалим.

Така робота часто проводиться під час підготовки доповідей для виголошення на студентських конференціях. Для більш ефективного усного мовлення студентам слід поради дотримуватися певних правил: 1) позбавити текст незрозумілої термінології, «книжності»; 2) виділити місця, призначені для стовідсоткової розповіді, щоб побачити своїх слухачів і відчувати їх реакцію; 3) розчленувати текст паузами і словами *отже, таким чином, загалом*, щоб він не виглядав суцільним потоком; 4) довгі і складні речення замінити на прості, короткі (або поділити їх); 5) увести до тексту вставні конструкції типу *можна сказати, як відомо* і звертання для активізації уваги слухачів; 6) для перетворення монологу на діалог перебудувати текст таким чином, щоб у ньому в окремих частинах були питання і відповіді, які формулювати може сам доповідач, наприклад: *Що відрізняє цю проблему від попередньої? Насамперед те, що....*

Навчальний процес має бути побудованим за принципом інтерактивної взаємодії студента з викладачем у різноманітних мовних ситуаціях. Така взаємодія повинна розвивати самостійність студента, його творчу активність та відповідальність за кінцевий результат. Таким чином, індивідуально-орієнтований підхід до вивчення «Української мови (за професійним спрямуванням)» є сучасним і більш ефективним.

Отже, формування мовної компетенції у технічному вищому навчальному закладі є органічною частиною загальної стратегії підготовки майбутніх інженерів. Забезпечення засвоєння фундаментальних лінгвістичних знань з української мови пов'язане з необхідністю формування лексичної, орфографічної, орфоепічної, фонологічної, граматичної, синтаксичної та стилістичної компетенції.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «МІКРОБІОЛОГІЯ»

Єгорова А.В., Данилова О.І., Труфкаті Л.В. (*Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна*)

Впровадження бально-рейтингової оцінки знань передбачає постійне корегування методичних і методологічних підходів до викладання спеціальних дисциплін, зокрема, курсу «Мікробіологія» для студентів технічних ВНЗ, що чітко відображається шляхом впровадження нових технологій навчання та постійного контролю якості знань студентів. При цьому однією із найважливіших умов стає мотивація діяльності студентів, сприяння їх інтелектуальному, творчому, професійному розвитку як майбутніх фахівців.

Формування рейтингу студента при викладанні курсів «Технічна мікробіологія», «Мікробіологія галузі» проходить ряд етапів, які включають проміжні та контрольні точки атестації. Крім того, за активну наукову роботу, участь в олімпіадах, ерудованість, вихованість, відповідальність та ін. студент отримує бонусні бали. Формування рейтингу здійснюється із урахуванням балів: за захист лабораторних робіт, систематичну роботу на лекціях, модульні контрольні роботи, бонуси, за залікові роботи або іспит. Це, у свою чергу, позначається на отриманні знань із загальних питань вивчення курсу, реалізації знань в ході лабораторного практикуму, проявів інтелектуальної сторони діяльності студента, зокрема, під час олімпіад, наукової роботи, самостійної роботи тощо. На лабораторних заняттях студенти освоюють класичні та сучасні методи мікробіологічного контролю сировини, готової продукції, ефективності технологічних операцій та санітарного стану виробництва, використовуючи для цього як якісні, так і кількісні методи дослідження.

Комплексний підхід до викладання дисципліни призводить до накопичення та підвищення професійних навичок студентів. Викладач контролює ці процеси завдяки проміжним контрольним точкам, при цьому відбувається накопичення балів, які сукупно свідчать про рівень знань студентів.

Перехід на бально-рейтингову систему оцінювання знань припускає інший зміст навчання, інші стосунки, іншу поведінку, інший педагогічний менталітет як у викладача, так і у студента — саме в цьому проявляється особливість і перевага бально-рейтингової системи оцінювання методичної підготовки студентів перед традиційним контролем.

ТЕХНИКА ЛИТОГРАФИИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Жижин Д.Ю. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Литография (от греч. lythos — камень, grapho — рисую) — вид печатной графики, при котором изображение печатается с плоской поверхности камня. Так как изображение не прорезается и печатная поверхность не имеет рельефа, то технику литографии относят к «плоской печати». В основе литографии лежит физико-химический принцип, подразумевающий получение оттиска с совершенно гладкой поверхности камня, которая, благодаря соответствующей обработке, приобретает свойство на отдельных своих участках принимать специальную литографскую краску.

Бесспорные достоинства литографии заключаются в большой свободе творческих приемов, позволяющих студентам кафедры Изобразительного искусства работать почти с той же непринужденностью и смелостью, как в обычном рисунке на бумаге, внося поправки и переделки на печатной форме, многократно используя её для новых рисунков, предварительно перешлифовав поверхность камня. В литографии основой служит специальный шлифованный камень, на поверхности которого рисунок наносится жирным литографским карандашом или специальной литографской тушью пером и кистью штрихами, сплошными заливками с мягкими светотеневыми переходами (размывкой). Применяются способы выскребания, выцарапывания по черному фону и т.д. В зависимости от замысла и манеры работы камень шлифуют или совсем гладко, или делают поверхность его в разной степени шероховатой. Цветная литография более сложна, так как для каждого цвета приходится готовить отдельный камень, но результаты очень интересны, и этот вид литографии продолжает развиваться.

Поверхность камня студенты обрабатывают травящим составом, который воздействует только на непрорисованные места камня, делая их невосприимчивыми к краске (в увлажненном состоянии). Краска хорошо ложится на зажиренные (прорисованные) места, а вся остальная плоскость остается совершенно чистой. Печатают литографию на специальном печатном станке и особой литографской бумаге.

Студенты и художники кафедры Изобразительного искусства сегодня используют литографию не только в станковой или книжной графике, но также в плакате и прикладной графике.

О ДИСЦИПЛИНЕ «ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МОНИТОРИНГ ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ»

Жудина В.И., Дмитренко М.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

ЮНЕСКО более 40 лет назад предложило, учитывая усиливающееся негативное антропогенное воздействие на окружающую среду, организовать Глобальную систему мониторинга окружающей среды. Необходимость такой системы неоспорима, но вопросы организации ее сложны и затратны, поэтому такая система в глобальном масштабе не создана до сих пор. В отдельных странах проводится экологический мониторинг. В Украине ряд организаций участвуют в этой работе. Сложность и необходимость проведения экологического мониторинга заставляет более ответственно подходить при подготовке специалистов в ОГАСА к изучению этого вопроса.

По учебному плану студенты специальности ГСХ изучают в качестве дисциплины по выбору «Экологический мониторинг городской среды».

Цель курса – сформировать современные знания и практические навыки по вопросам организации мониторинга городской экосистемы, методов проведения наблюдений и контроля, анализа результатов мониторинга, разработки научно-обоснованных рекомендаций для принятия эффективных управленческих решений.

Для обеспечения дисциплины «Экологический мониторинг городской среды» нами изданы методические указания по выполнению расчетно-графической работы «Расчет влияния выбросов автомобильного транспорта на загрязнение атмосферы», подготовлен к изданию Конспект лекций по дисциплине, имеется методическое обеспечение и оборудование для лабораторных работ, включающих аналитические и расчетные методы проведения экологического мониторинга состояния окружающей среды.

Опыт преподавания нами рассматриваемой дисциплины позволяет внести следующие предложения по оптимизации учебного процесса:

- дисциплина «Экологический мониторинг городской среды» входит в блок дисциплин по выбору; считаем, что изучение этой дисциплины должно быть обязательным для всех студентов специальности ГСХ, а не их части;
- знания, навыки, мировоззрение, которые формируются при изучении дисциплины «Экологический мониторинг городской среды» могли бы быть полезными при подготовке студентов всех специальностей ОГАСА, а не только студентов специальности ГСХ.

МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ НАВЫКАМ АУДИРОВАНИЯ

Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, м.Одесса, Украина)*

Аудирование является разновидностью устной речи и составляет 45% всей речевой деятельности, представляя ее рецептивную форму. В его основе лежат такие психологические моменты, как узнавание, сопоставление с уже знакомым, анализ и синтез.

Но анализ и синтез протекают в свернутом виде, реципиент не может регулировать акт коммуникации, не может выбрать скорость речевого сообщения, которое является однократным и неповторимым. Кроме того, особая сложность процесса аудирования речи еще и в том, что пропускная способность слухового нерва в 16 раз меньше, чем зрительного. При аудировании иноязычной речи этот процесс связан с очень большим напряжением мыслительной деятельности и большой утомляемостью. Вот почему правильно организованный учет и контроль навыков аудирования в процессе обучения, реализующегося поэтапно, даст возможность устанавливать степень усвоения языкового материала и определять на каждом этапе уровень умения понимать речь на слух.

Программа по английскому языку для неязыковых специальностей высших учебных заведений предусматривает для каждого этапа обучения нормативы контроля навыков аудирования.

1-й этап. Время звучания речи 1-1.5 мин. Темп речи - замедленный за счет увеличения пауз между синтагмами и предложениями – 600п.зн. Характер материала – учебный, с новым содержанием. Характер предъявления – двукратный.

2-й этап. Время звучания – 2 мин. Темп речи несколько замедленный за счет увеличения пауз между синтагмами и предложениями – 700п.зн. в мин. Характер материала – учебный, незнакомый по содержанию, построенный на изученном материале. Характер предъявления – однократное.

3-й этап. Студент должен понимать диалогическую и монологическую речь в пределах изученного языкового материала.

Виды проверки понимания на всех этапах – ответы на вопросы, изложение на родном или английском языках, выполнение действий. Необходимым условием правильно организованного контроля в процессе обучения аудированию является специально подобранный или специально составленный текст, в

котором должно быть правильное сочетание известного с новым. Студенту должны быть знакомы темы и основной набор языковых единиц.

Кроме особенностей тем и содержания на понимание речи влияет способ изложения текста. По способу изложения тексты должны быть описательными и повествовательными. Для понимания повествовательных текстов необходимо предметно-образное понимание, логическое понимание. Описательные тексты, как правило, менее эмоциональны. Для понимания их достаточно предметного понимания. Они могут быть меньше по объему. Понимание зависит также и от композиции материала, т.е. от логической структуры текста и его объема.

ФОРМЫ КОНТРОЛЯ СОДЕРЖАНИЯ РЕЧИ ПРИ АУДИРОВАНИИ

1. Текст на английском языке в соответствии с нормативами для каждого курса подбирается преподавателем. Преподаватель готовит вопросы по основным логическим группам текста (не более пяти) и на каждый вопрос по три ответа под обозначениями *a*, *b*, *c*, из которых один правильный. Для студентов готовятся листики-шаблоны, по форме соответствующие шаблону – ключу. Студенты слушают текст. Затем преподаватель читает вопрос и три ответа, из которых студент должен выбрать правильный.

2. Данная форма контроля – сочетание рецептивного и продуктивного вида речевой деятельности. Прослушанный на соответствующую тему текст, студенты должны изложить в письменном виде на английском языке. Оцениваются два вида умения студентов: уровень понимания на слух и умение воспроизвести понятое содержание усвоенными обязательными грамматическими и лексическими формами языка данного этапа обучения.

3. Текст, содержащий знакомые грамматические конструкции и до 75% знакомых лексических единиц, подготовлен преподавателем для аудирования. Установка для студентов – прослушать, понять о чем идет речь и быть готовым изложить на русском языке. После прослушивания преподаватель предлагает изложить содержание понятого сначала слабым студентам, а дополнить и уточнить – остальным, Лучшие суммируют.

4. Текст, подготовленный преподавателем в связи с проработанной темой, предложен студентам для аудирования. Установка для студентов: слушать, стараться понять и выделить логические группы из текста. План логических групп записывать по мере прослушивания. Затем преподаватель выясняет, сколько и какие логические группы поняты каждым студентом. Затем по пунктам плана текст пересказывается на английском языке по цепочке.

МОТИВАЦИЯ СТУДЕНТОВ – ПИЩЕВИКОВ К ЗАНЯТИЯМ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ И СПОРТОМ

Захлевская Т.В., Гончарук В.В. (*Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одеса, Украина*)

На современном этапе успехи высшей школы в области физической культуры зависят от уровня активности и сознательности студентов, их отношения к физическому воспитанию как к учебной дисциплине. Но вместе с тем существуют определенные издержки в организации учебного процесса, оказывающие негативное влияние на посещаемость студентами практических занятий, их активность и инициативность на них.

Анализ проведенного среди студентов 1-2 курсов анкетирования показал, что регулярно занимаются физической культурой и спортом всего 19,7 % (10,8 % девушек, 27,2 % юношей), 79,8 % (87,2 % девушек и 73,8 % юношей) - не занимаются вообще. Спортивные секции посещает 7,9 % студентов.

Многие студенты первого курса имеют неудовлетворительную физическую подготовленность, негативное отношение к урокам физической культуры, у них нет потребности и позитивной мотивации к занятиям спортом, стремления и умения улучшить физический статус, нет физкультурной грамотности. Учащиеся недостаточно знают цели и задачи физического образования, спорта, двигательной реабилитации. Поэтому вопрос о том, как научить студентов постоянно заботиться о своем здоровье, заинтересовать их регулярно применять формы и методы физического воспитания в повседневной жизни, является актуальным.

Главная цель занятий физической культуры — это формирование физической культуры личности, подготовка к социально-профессиональной деятельности, сохранение и укрепление здоровья. Для этого необходимо стремление к овладению системой определенных умений и навыков, обеспечивающих сохранение и укрепление здоровья, психологическое благополучие, развитие способностей, физических качеств и свойств личности. Ведущими факторами, стимулирующими интерес студентов, являются улучшение качества и содержания занятий по физической культуре, педагогические усилия по сближению субъективных желаний занимающихся с объективными задачами физического воспитания. Это складывается из эффективности и целенаправленности занятий, физической нагрузки, самостоятельности, требовательности, индивидуального подхода, хорошей организации, личности преподавателя, его заинтересованности в работе и отношения к занимающимся, динамичности, эмоциональности, новизны

упражнений, обеспеченности спортивным инвентарем. Хорошее оборудование мест занятий, встречи с ветеранами спорта, выдающимися спортсменами, популярные лекции, физкультурно-массовые мероприятия играют для них большую роль в формировании интересов. Когда студенты видят и ценят достигнутые результаты, испытывают удовольствие от самой деятельности, переживают радость от познания нового – у них укрепляется вера в возможности физического совершенствования.

Одна из основных задач работы кафедры физического воспитания – формирование у студентов мотивации к занятиям физической культурой и спортом. Нами разработана система поэтапного осуществления индивидуально-дифференцированного подхода, основанная на учете показателей физической подготовленности, а также наклонностей и интересов студентов. Учитывая интересы студентов, наиболее предпочитаемые ими виды двигательной активности, организованы спортивные секции- футбол, карате, баскетбол, настольный теннис, плавание, фитнес и т.д.

Ежегодно проводятся 22 спортивно- массовых мероприятия для студентов:

- туристические переходы вдоль берега моря; - футбольный марафон «От рассвета до заката»; - «Суточный заплыв»; - «Малые олимпийские игры» и т.д.

Проводится работа по привлечению студентов к самостоятельным занятиям оздоровительной физической культурой. Самостоятельные занятия физическими упражнениями восполняют дефицит двигательной активности студентов, способствуют более эффективному восстановлению организма и повышению физической и умственной работоспособности. Сохранение интереса к двигательной активности соответствует психологии современной молодежи. Поскольку здоровье и учеба студентов взаимосвязаны и взаимообусловлены, то важно поддержать интерес и положительное мотивационно - ценностное отношение к физической культуре, потребность в регулярных занятиях физическими упражнениями, в физическом самосовершенствовании. Для этого следует смещать акцент внимания с нормативных показателей физкультурно-спортивной деятельности и как можно чаще разнообразить практические занятия путем включения в них современных средств физической культуры и форм занятий.

Все это позволяет поднять уровень физического и психологического здоровья студентов, повысить их мотивацию к занятиям физической культурой. Спорт, физическая культура, здоровый образ и спортивный стиль жизнедеятельности становятся надежной защитой, способной помочь студенческой молодежи адаптироваться к условиям жизни и профессиональной деятельности и на этой основе обеспечить высокую работоспособность, творческую активность, а в дальнейшем - трудовое долголетие.

ЗАСТОСУВАННЯ РОЗДАВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ – ІНОЗЕМЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

Зборовська І.А., Лінкова О.В. *(Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса, Україна)*

Заняття з дисциплін математичного циклу зі студентами-іноземцями мають ряд особливостей, а саме:

- заняття проводиться на 1-2 курсах, коли студенти ще не адаптувалися до вузівської системи навчання, коли відсутність контролю на кожному занятті спричиняє відомі в ВНЗ організаційно-навчальні проблеми;
- студенти – іноземці потрапляють в нове для них середовище, в інші умови побуту, незнайому країну і її звичаї, що доволі болісно впливає на їх психіку;
- недостатнє знання мови викладання взагалі, і математичних термінів зокрема, сприяє появі труднощів при конспектуванні лекцій, засвоєння матеріалів на всіх видах занять і спілкуванню з викладачами і студентами-українцями;
- слабкі знання деяких розділів шкільного курсу математики, таких як тригонометрія, логарифми, елементи математичного аналізу тощо, змушують викладачів на всіх видах занять робити екскурси в шкільний курс математики і витратити на це велику кількість навчального часу.

Щоб допомогти студентам-іноземцям якісно засвоїти навчальний матеріал і полегшити їм сприйняття математичних дисциплін, необхідна дуже чітка система роботи з цим контингентом студентів. Важливим чинником в цій діяльності являється застосування як на заняттях, так і при організації самостійної роботи роздавальних матеріалів.

Такими роздавальними матеріалами, які потрібно видати студентам-іноземцям уже на початку кожного семестру є тематичні плани проведення занять (виписки із робочих програм); контрольні питання з матеріалів кожної теми, на базі яких складаються білети для модульних та семестрових контролів; матеріали для розрахунково-графічних та тестових завдань, лабораторних робіт.

Необхідно познайомити студентів – іноземців з методикою рейтингового контролю в кожному семестрі і жорстким графіком навчального процесу як у часі так і в оцінюванні, що дозволяє студентам заздалегідь знати свої

завдання на кожен тиждень і місяць занять і правильно організовувати свою самостійну роботу над дисциплінами математичного циклу.

Важливе значення для підвищення ефективності навчального процесу має впровадження роздавальних матеріалів як на всіх видах аудиторних занять, так і на самостійних заняттях студентів.

Щоб уникнути помилок при конспектуванні лекцій студентами-іноземцями, на нашу думку, необхідно застосовувати роздавальні матеріали у вигляді таблиць, схем, графіків, основних означень, алгоритмів та прикладів розв'язання типових задач, застосування деяких математичних методів у прикладних дослідженнях.

Це допомагає краще засвоїти матеріал, полегшує процес навчання і в результаті – підвищує ефективність навчального процесу.

Необхідно відзначити значний вплив на засвоєння дисциплін математичного циклу студентами – іноземцями використання спеціальних консультаційно-контрольних навчальних технологій – самостійної роботи студента під керівництвом і за допомогою викладача з обов'язковим застосуванням при цьому роздавальних матеріалів.

Для студентів – іноземців консультації викладача особливо потрібні не тільки як допомога у вирішенні навчальних питань, але і як спілкування з питань методики організації їх самостійної роботи, підготовки заліків, модульних контролів екзаменів, зняття психологічного напруження студентів в кінці семестру, отримання необхідних балів не на екзаменах, а протягом семестру. Розробка різного виду роздавальних матеріалів, а потім перевірка виконання студентами самостійних завдань потребує багато часу і кропіткої роботи викладача, яка на жаль, не входить повною мірою в його навчальне навантаження.

Однак, навіть в рамках діючих нормативів викладачі дисциплін математичного циклу впроваджують в життя новітні технології і покращують рівень знань студентів – іноземців.

Література

1. В.В. Куліш та ін.. Фізика для інженерних спеціальностей. Кредитно-модульна система. Навчальний посібник, Київ, 2004

САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА ПО ЖИВОПИСИ СТУДЕНТОВ 1 КУРСА ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Казмирук Т. П., Белая Д. Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Общеизвестно, что только в многократном, целенаправленном повторении упражнений начинающий художник может достичь положительных творческих результатов. Мастера изобразительного искусства подчеркивают: если студент мало времени уделяет самостоятельной работе, то даже при самых активных занятиях в аудитории он не получит глубоких и прочных знаний и навыков. Поэтому помимо учебных постановок в мастерской большое значение в обучении студентов следует уделять самостоятельной работе.

Практика преподавания показывает, что ежедневной самостоятельной работе студенты должны уделять не менее 3–4 часов в день. Самостоятельно следует выполнять как краткосрочные этюды на большие цветовые отношения, зарисовки, наброски различными материалами (карандаш, мягкий материал, акварель, тушь), рисунки которые развивают у студентов наблюдательность, зрительную память, остроту видения, умение подмечать интересное в окружающей действительности так и длительные рисунки и этюды.

Согласно учебной программе кафедры Изобразительного искусства на самостоятельную работу 1 курса выделено 186 часов по живописи.

Самостоятельная работа по живописи в 1 семестре включает в себя задания в процессе работы, над которыми студенты:

- знакомятся с техническими приемами акварельной и масляной живописи;
- овладевают живописными средствами, лепкой формы цветом, передачей световоздушной среды и материальности предметов.

В этой связи студентам предлагаются краткосрочные задания от 2 до 6 часов, на рекомендуемых форматах 30 см по большей стороне:

1. Этюды натюрмортов из бытовых предметов разные по тону, цвету и форме:

- контрастные по тону: темные предметы на светлом фоне, светлые предметы на темном фоне;
- близкие по тону: предметы и фон тонально близки.

2. Этюды натюрмортов из бытовых предметов разные по тепло холодным отношениям:

- контрастные по цвету в теплой и в холодной гамме;
- близкие по цвету в теплой и холодной гамме.

3. Этюды натюрмортов из бытовых предметов различной фактуры: керамика, стекло, металл, дерево.

4. Этюды натюрмортов из бытовых предметов при различных условиях освещения: боковом, лобовом, в контражуре.

5. Этюды пейзажей на состояние дня и природы.

Завершается семестр двумя длительными этюдами натюрмортов и одним этюдом пейзажа по выбору студента от 8 до 16 часов на рекомендуемых форматах 50 см по большей стороне.

Самостоятельная работа по живописи в 2 семестре включает в себя задания в процессе работы над которыми студенты:

- развивают технические приемы акварельной и масляной живописи;
- овладевают живописными средствами, лепкой формы головы цветом, передачей световоздушной среды.

В этой связи студентам предлагаются краткосрочные задания от 2 до 6 часов, на рекомендуемых форматах 30 см по большей стороне:

1. Этюды головы в тоне (гризайль):

- контрастные по тону: на светлом фоне, на темном фоне, сближенные по тону.

2. Этюды головы на фоне цветных драпировок различных по тепло холодным отношениям:

- контрастные по цвету с моделью в теплой и в холодной гамме;
- близкие по цвету с моделью в теплой и холодной гамме.

3. Этюды головы при различных условиях освещения: боковом, лобовом, в контражуре.

4. Этюды головы в головных уборах.

5. Этюды головы и пейзажей в различных состояниях дня и природы.

Завершается семестр двумя длительными этюдами головы и одним этюдом пейзажа по выбору студента от 8 до 16 часов на рекомендуемых форматах 50 см по большей стороне.

Контроль над самостоятельной работой осуществляет ведущий преподаватель еженедельно.

Таким образом, выполненные студентами 1 курса на протяжении каждого из семестров, самостоятельные работы анализируются и оцениваются кафедрой при их аттестации в конце семестра.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ

Калмикова І.С. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Якість підготовки фахівців у вищих навчальних закладах безпосередньо залежить від якості навчальних програм, наукового і методичного забезпечення навчального процесу.

В ОНАХТ велика увага приділяється підвищенню якості професійної підготовки бакалаврів. Навчальні плани для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», затверджені Міністерством освіти і науки України у 2009 році, були вдосконалені шляхом введення для окремих спеціальностей у 7 семестрі виконання курсового, а у 8 семестрі – дипломного проекту.

На кафедрі технології вина та енології ОНАХТ було проаналізовано тематику, обсяг і зміст дипломних проектів для студентів напряму підготовки 051701 «Харчові технології та інженерія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за професійним спрямуванням «Технології продуктів бродіння і виноробства» з точки зору необхідності зміни змісту і обсягу окремих розділів. Зокрема, виходячи з вимог сучасного виробництва до рівня кваліфікації технологів-виноробів та враховуючи сучасні міжнародні та державні вимоги до якості та безпеки продукції, до розділу «Технохімічний та мікробіологічний контроль» було внесено підрозділ «Розробка плану НАССР». Впровадження нового підрозділу викликало необхідність розробки методичного забезпечення для виконання цієї частини дипломного проекту.

В теперішній час автором підготовлений до друку методичний посібник «Підготовка та впровадження системи управління безпечністю продукції виноробства на основі концепції НАССР» до виконання дипломного проекту для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Обсяг інформації, що міститься в ньому, адаптований до вимог дипломного проектування.

До посібника увійшли розділи, які містять теоретичні відомості щодо виникнення НАССР, переваг впровадження системи НАССР, послідовності етапів розробки та впровадження плану НАССР на виноробному підприємстві, а також приклади застосування теоретичних положень – плани НАССР для окремих видів продукції. Посібник ілюструє різноманітність варіантів розроблення плану НАССР в залежності від потреб підприємства.

Таке методичне забезпечення буде сприяти підвищенню ефективності дипломного проектування бакалаврів та якості їх професійної підготовки.

АТТЕСТАЦИЯ ПО РИСУНКУ В АРХИТЕКТУРНОМ ВУЗЕ

Карпова С.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

В условиях перехода на многоуровневую систему образования актуальной проблемой является разработка комплекта материалов по дисциплинам образовательного стандарта нового поколения. Одной из составляющей в данном направлении является разработка содержания контролирующего модуля по дисциплине «Рисунок».

Компетентностный подход к подготовке бакалавра архитектуры обеспечивается тесной взаимосвязью дисциплин профессионально ориентированных архитектурных и специальных художественных дисциплин. «Рисунок» относится к циклу специальных художественных дисциплин, является предметом вступительных испытаний и предполагает наличие довузовской графической подготовки.

Для изучения рисунка в архитектурном вузе необходимый уровень начальной подготовки определяется требованиями к творческому вступительному экзамену. Контроль осуществляется по трем работам: рисунок архитектурной детали, гипсовой античной головы и рисунок по представлению геометрической композиции. Образовательная программа по дисциплине предполагает проведение входного, текущего контроля и аттестацию по итогам освоения дисциплины. Абитуриент должен уметь: компоновать изображение на плоскости; определять пропорции объектов и отображать их в рисунке; передавать строение и конструкцию формы; владеть основами линейно-воздушной перспективы; последовательно и грамотно вести линейно-конструктивное и тональное решение рисунка; изображать предметы с натуры и по представлению.

Формы контроля: просмотр академических, самостоятельных заданий по темам; дифференцированный зачет. В результате изучения дисциплины студент должен знать: теоретические основы и практические методы наглядного изображения формы и пространства на плоскости при помощи графических средств рисунка. Уметь:

- самостоятельно приобретать новые знания с использованием современных образовательных и информационных технологий;
- изображать архитектурные формы с натуры;
- выполнять перспективные рисунки по ортогональным проекциям архитектурного сооружения;

- рисовать по памяти и по представлению;
- выполнять эскизы, наброски, необходимые при поисках оптимальных решений;
- решать композиционные задачи в рисунке;
- оптимально использовать различные графические материалы и технические приемы.

Входной контроль осуществляется в форме ознакомительной графической работы – геометрическая композиция по представлению. Критериями оценки являются:

- интересность замысла;
- композиционное решение;
- передача пропорций, конструкции, объема формы;
- техника и выразительность рисунка.

В соответствии с выделенными критериями выявлены уровни: высокий, средний, низкий. Низкий уровень характеризуется отсутствием художественного замысла, неграмотным композиционным решением, ошибками в передаче пропорций, конструкции и объемности и выразительности формы, выбора изобразительной техники рисунка.

Средний уровень характеризует изображение с посредственной передачей художественного замысла. В работе, в целом, правильно переданы пропорции, конструкция и объемность формы, при помощи законов линейно-воздушной перспективы; линии и тон технически грамотны и выразительны, однако допущены незначительные ошибки, не влияющие на общее восприятие изображения.

Высокий уровень: самостоятельное решение поставленных задач; грамотность и выразительность изображения; оригинальность композиционного решения; убедительность в использовании технических приёмов и средств для выражения образа; осознанность в применении композиционно-художественных закономерностей, конструктивно-художественной логики построения изображений; самостоятельность использования принципов и методов конструктивно-структурного рисунка; владение графическими техниками и приёмами.

Так, итоговый контроль предполагает дифференцированный зачет и осуществляется на основании текущего контроля и критериев оценки.

ДИПЛОМНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ НА РАЗНЫХ ЭТАПАХ ОБУЧЕНИЯ

Карпюк И.А., Мишутин А.В., Новский А.В., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Дипломное проектирование на разных этапах обучения (бакалавр, специалист, магистр) должно представлять собой единый процесс, обеспечивающий контроль и оценку знаний студентов после завершения соответствующего этапа обучения.

Поскольку на уровне бакалавра с текущего учебного года студенты будут разрабатывать и защищать дипломный проект, взамен проведения государственного экзамена, его объем и содержание необходимо согласовать с объемом и содержанием дипломного проекта специалиста, защита которого будет проходить через год. Очевидно, суммарный объем этих проектов должен соответствовать объему дипломного проекта специалиста (инженера) до сокращения времени на дипломное проектирование с 14 до 7 недель.

В связи с этим, необходимо методически правильно подойти к определению объема и состава работ бакалавра и специалиста. Однозначно, эти проекты не должны повторять друг друга. Объем и содержание проекта бакалавра должен определяться дисциплинами, которые читаются до 5-го курса. По всем специальностям этот объем установлен в размере 6 листов чертежей и определенным количеством разделов. Для студентов строительного института разрабатывается раздел по архитектуре, конструкциям, основаниям и фундаментам, технологии и организации строительства. На этом этапе нет необходимости выполнять углубленный раздел выпускающей кафедры, так как основной материал, позволяющий делать сравнение вариантов, дается выпускающими кафедрами на 5-ом курсе.

Следующий этап – разработка диплома специалиста, объем и содержание которого, в основном, определяется дисциплинами, читаемыми на 5-ом курсе. Здесь основную роль играет выпускающая кафедра, по которой студент должен выполнить 3-4 листа. Остальные 2-3 листа должны обеспечивать основной раздел. Это, возможно, лист по архитектуре, технологии, организации, или по специальному виду деятельности. Таким образом, общий объем проектов будет составлять 12 листов, как было раньше.

Проект магистра – это работа с научным уклоном в соответствии с тематикой научных исследований кафедры, структура этой работы должна быть подобна структуре кандидатской диссертации.

Поскольку в нашей академии много специальностей, работы бакалавров, специалистов и магистров должны содержать специфику специальности.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Картель Т.М., Сивокінь Г.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Основними проблемами в навчанні іноземної мови студентів інженерно-технічних університетів, як і інших немовних вишів, на думку педагогів вищої школи, є недостатня мотивація навчання, нерівномірний рівень сформованості комунікативної компетенції першокурсників, а також надзвичайна обмеженість курсу за обсягом годин. Нагальна проблема сучасного суспільства у спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою в професійній діяльності, вимагає, перш за все, формування у студентів немовних вишів позитивної мотивації до вивчення іноземних мов.

Усвідомлення цілей навчання іноземної мови не завжди є достатньо сильним мотивуючим засобом, здатним підтримати пізнавальну активність студентів технічних вишів на відповідному рівні. Ця активність може бути підтримана функціонуванням процесуальних, актуально діючих мотивів (що спираються на пізнавальні інтереси студентів до мови, що вивчається), які ґрунтуються на трьох видах спонук, що мотивують процес навчання іноземної мови студентів-майбутніх інженерів. З одного боку, це потреби, що виокремлюються з психологічної моделі самої особистості (цілі, запити, перспективи), з іншого боку, це – пізнавальні інтереси, що виокремлюються з внутрішньої моделі навчальної діяльності, та функціонування соціальної мотивації студентів вищих технічних навчальних закладів, заснованої на потребі їхнього іншомовного спілкування із зарубіжними партнерами та фахівцями.

Оволодіння іноземною мовою є активною формою володіння умінням використовувати іноземну мову в реальних умовах у ситуації професійного спілкування студентів-майбутніх інженерів, тоді як вивчення іноземних мов – це частіше всього засвоєння ними мовних форм – лексики, граматики тощо, і, як правило, невміння користуватися мовою в ситуації іншомовного спілкування.

Таким чином, для формування позитивної мотивації щодо вивчення іноземних мов у студентів вищих технічних навчальних закладів сучасному викладачу слід чітко розрізняти поняття «оволодіння іноземною мовою» і «вивчення іноземних мов».

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Кашинська О.Є. *(Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Луганськ, Україна)*

Сучасному готельному господарству необхідні фахівці, які можуть працювати в нових соціально-економічних умовах. У зв'язку з цим сьогодні змінюються характер і функції професійної освіти в сфері підготовки фахівців готельного господарства: вона повинна не тільки передати знання, сформувати уміння, але й навчити гнучко адаптуватися у мінливих життєвих, виробничих та ринкових ситуаціях; самостійно, критично та професійно мислити; уміти бачити та формувати проблему (в особистому та професійному плані), знаходити шляхи раціонального її вирішення; усвідомлювати, де і яким чином здобуті знання можуть бути використані в оточуючій дійсності та професійній діяльності; бути здатним генерувати нові ідеї, творчо мислити; професійно працювати з інформацією; бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, бути лідером і в той же час уміти працювати в колективі, переконувати та відчувати потреби співрозмовника; запобігати та вміти виходити з будь-яких конфліктних ситуацій.

Виховання цього набору якостей за допомогою фахових дисциплін можливе, але за умови відходу від традиційних форм навчання, які на сучасному етапі є малоефективними – обсяг інформації з фахових дисципліни швидко змінюється як за кількістю, так і за насиченістю, тому узагальнити його на традиційних лекціях і повністю засвоїти таким чином неможливо. Великого значення в цих умовах набуває використання інтерактивних технологій навчання, які дають змогу моделювати життєві ситуації, використовувати рольові ігри та шукати спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, здійснювати роботу з документами й різними джерелами інформації, що ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії.

Окрім цього, інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно-зорієнтованому підходу в навчально-виховному процесі.

Використання інтерактивних технологій при підготовці фахівців готельного господарства містить у собі ряд переваг та дає можливість їх використовувати при проведенні різних видів лекцій, практичних та семінарських занять. Ми розглянемо використання інтерактивних технологій при проведенні лекцій. Так, ми пропонуємо, при проведенні лекцій-інформації з теми «Історія розвитку

світового готельного господарства та готельного господарства України» можна виконувати такі вправи, як взяти інтерв'ю та визначити ставлення партнера до лекції, розробити разом питання або тести з теми заняття до інших студентів. Ефективною буде робота з заповненням таблиць «Періоди розвитку світового готельного господарства та господарства України» та «Порівняльна характеристика розвитку готельного господарства України та Європи». Це долучить до лекції всіх студентів і вони будуть уважно слухати та осмислювати почуте, щоб правильно заповнити таблицю.

Проблемні лекції можна проводити з використанням таких вправ як: займи позицію, зміни позицію, неперервна шкала думок, дискусія (наприклад, при вивченні тем «Нормативно-правове регулювання готельного господарства», «Стан та перспективи розвитку готельного господарства України» та інших, де замість того, щоб лише передавати студентам факти та їх взаємозв'язок, можна запропонувати їм проаналізувати ситуацію (проблему) та здійснити пошук шляхів зміни даної ситуації на краще).

Корисною для студентів буде бінарна лекція як різновид читання лекції двома викладачами (або як ученого та практика, або як викладача та студента). В контексті дисципліни «Організація готельного господарства» діалог може бути побудований між викладачем та практиками, які працюють у сфері готельного господарства (представники різних служб готелів, директори готельних підприємств та інші), також доцільно запрошувати представників влади з питань туризму та готельного господарства. При цьому потрібно залучати студентів у процес обговорення питань шляхом використання технології кооперативного навчання, найбільш ефективними з яких є робота в парах та малих групах.

Темами для обговорення можуть слугувати наступні питання «Основні тенденції розвитку готельного господарства», «Організація надання додаткових послуг на підприємстві готельного господарства», «Особливості організації праці в підприємствах готельного господарства» та інші.

Завдяки такому виду лекції, студенти не просто отримують теоретичні знання, але й закріплюють їх завдяки практичним рекомендаціям, прикладам із життя того чи іншого підприємства, навчаються спілкуватися на належному рівні професійною «живою» мовою.

Отже, впровадження інтерактивних технологій навчання в підготовку фахівців готельного господарства сформує якості, які вимагає від фахівця сучасний ринок праці.

МОДЕРНИЗАЦИЯ УЧЕБНЫХ ПЛАНОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ ГОРОДСКОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО И ХОЗЯЙСТВО

Керш В.Я., Чабаненко П.Н., Пищева Т.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В связи с изменением вида государственной аттестации для квалификационного уровня «Бакалавр» начиная с 2013-2014 учебного года студенты 4-го курса будут выполнять выпускную квалификационную работу, которая должна базироваться на дисциплинах, читаемых на 3м и 4м курсах – в первую очередь - нормативных. Выпускная квалификационная работа ОКР «Специалист» - соответственно базируется на дисциплинах, читаемых в основном, на 5 курсе. Это потребовало радикального пересмотра очередности и содержания читаемых для студентов специальности «Городское строительство и хозяйство» дисциплин.

Специальная рабочая группа разработала структуры выпускных квалификационных работ ОКР «Бакалавр» и ОКР «Специалист», которые положены в основу концепции модернизации учебных планов и рабочих программ. В соответствии с ОКХ выпускник специальности ГСХ – это инженер-строитель с эксплуатационным уровнем деятельности. Поэтому выпускная квалификационная работа ОКР «Бакалавр» содержит следующие разделы:

1. Архитектурно-планировочные решения. 2. Улично-транспортная инфраструктура. 3. Инженерное оборудование и энергоэффективность. 4. Техническая эксплуатация и ремонт городских объектов. 5. Содержание городской застройки. 6. Техника безопасности и охрана труда в строительстве.

Основным содержанием разделов выпускной работы является анализ существующего состояния застройки на соответствие действующим нормативным градостроительным требованиям и разработка общих предложений по улучшению ситуации.

В качестве задания студент получает геоподоснову квартала с несколькими строительными объектами и, на основе имеющейся документации, обмеров и фотофиксации, решает задачи, поставленные руководителем.

Выпускная квалификационная работа ОКР «Бакалавр» является исходным материалом для разработки на ее основе дипломного проекта ОКР «Специалист», который предполагает реконструкцию территории с применением энергосберегающих технологий.

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ – ОСНОВА СУЧАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Кіршо С.М. *(Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)*

Домінантою особистісно орієнтованого розвивального навчання стає проблема взаємодії викладачів і студентів. На відміну від попередніх навчальних систем, де спілкування в процесі навчання було переважно монологічним з боку викладача, особистісно орієнтоване навчання передбачає безперервний діалог з аудиторією на шляху пошуку істини.

У цьому контексті змінюється парадигма авторитету викладача вищої школи. З двох складових авторитету викладача – авторитету ролі й авторитету особистості – на перший план виступає особистість. Причому студенти віддають перевагу толерантним, доброзичливим, урівноваженим викладачам, позитивно налаштованим до студентів і світу. Перед сучасним викладачем постає завдання навчатися ефективної комунікації, а для цього знати свої психологічні особливості, свій психологічний портрет. Беззаперечно, якісна педагогічна взаємодія неможлива без знань щодо особливостей психології юнацького віку.

Важливим завданням для будь-якого викладача постає формування індивідуального стилю спілкування зі студентами, що пов'язане із розвитком творчої індивідуальності кожного з них. Різні стилі комунікативної взаємодії формують індивідуальні моделі поведінки викладачів під час проведення навчальних занять, зокрема читання лекцій.

Дослідження різних моделей педагогічного спілкування дозволяє узагальнити позитивні і неприпустимі форми поведінки викладача. Погіршують навчальний процес такі негативні чинники: відсутність психологічного контакту зі студентами, зведення педагогічної функції до інформаційної, підкреслення викладачем свого статусу, зневажливе ставлення до аудиторії, відсутність зворотного зв'язку через наявність мимовільного або довільного бар'єру спілкування, вибірковість у спілкуванні, ізолюваність викладача від студентів (психологічний вакуум), неадекватна реакція викладача на поведінку студентської аудиторії, формалізована одностороння активність викладача.

Такі моделі поведінки призводять до порушення цілісності акту педагогічної взаємодії, безініціативності студентів, байдужого ставлення до дисципліни й викладача, фрагментарності контактів, навчально-виховна взаємодія відбувається формально. Більшість дослідників вважають найбільш результативним особистісний стиль педагогічного спілкування, оснований на демократичних засадах, який ураховує індивідуальні особливості студентів.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кіт Н.В. (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

Процес формування комунікативної компетенції студентів під час вивчення іноземної мови підвладний сучасним тенденціям мовної освіти, в тому числі і тим проблемам та суперечностям, які проявляються в сучасній системі освіти. Насамперед слід виділити наступні проблеми: необхідність підвищення якості навчання іноземних мов при невеликій кількості навчального часу; суперечність між декларованими в стандартах вимогами до формування комунікативної компетенції студентів та реальним рівнем їхньої підготовки при вступі до вишу.

Сьогодні людина розглядається не як носій інформації, а як така, що живе і діє в єдиному інформаційному просторі та бере активну участь в процесах комунікації. У зв'язку з тим, що час є надзвичайно обмеженим, актуальною постає проблема оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування та пізнання, а також проблема вироблення навичок розуміти та продукувати усне мовлення іноземною мовою в нормальному темпі.

Формування навичок говоріння при вивченні іноземної мови набуває особливої значущості не лише в особистісному аспекті, а й в умовах сучасних світових перетворень. Вміння іншомовного спілкування є важливим складником професійної діяльності сучасного фахівця будь-якої галузі. За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, які впроваджуються в усі сфери життєдіяльності суспільства, з'являється безліч можливостей для вдосконалення комунікативних навичок.

Вдосконалення навичок говоріння є невід'ємною складовою процесу активізації комунікативної мовної компетенції. Ефективними засобами у зазначеному аспекті виступають дискусії, комунікативні діалоги, рольові ігри тощо, які сприяють ознайомленню з лінгвістичними особливостями англійського усного мовлення в різних галузях та активному засвоєнню нової термінології, експресивних виразів, специфічних мовленнєвих зворотів, нормативних граматичних форм і т. д.. Таким чином, використання зазначених засобів, інформаційних технологій, врахування національних і світових освітніх тенденцій, індивідуальних особливостей тих, хто навчаються, – все це дає можливість створити сприятливі умови для доволі швидкого засвоєння мовного матеріалу, а також для здобуття якісної освіти в цілому.

ТЕСТИРОВАНИЕ – ЭФФЕКТИВНЫЙ МЕТОД КОНТРОЛЯ ОБУЧЕНИЯ И КАЧЕСТВА УСВОЕНИЯ ЗНАНИЙ

Клаупик Л.Э., Хрущ А.В., Хрущ В.И. (*Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса*)

Подготовка будущего специалиста – медика предполагает применение новых информационных технологий, требуют от студента глубоких знаний и умений для использования мультимедийных информационных применений и данных из интернета в своей профессиональной деятельности. С одного стороны Интернет выступает как источник информации, со второго – как инструмент получения информации.

Тесты как измерительный инструмент используются в большинстве стран мира. Их разработка и использование основано на мощной теории и подтверждено многочисленными исследованиями. Внедрение данной системы в Украине привело к созданию государственной системы тестирования по ряду медико-биологических предметов.

Поскольку качество обучения напрямую зависит от количества, глубины, своевременности и объективности оценки получаемых знаний, то к тесту, как инструменту проверки результатов обучения, предъявляется ряд требований – надежность, валидность и репрезентативность. То есть, необходимо правильно выбрать параметры, адекватно отражающие обученность; обеспечить технологичность (четкость, ясность) проверки и оценки; одинаковость условий каждого тестирования; соответствие содержания теста результатам обучения, которые зафиксированы в программе; полноту охвата заданиями проверяемого учебного материала.

Для проверки степени усвоения знаний разработан пакет тестовых заданий, находящихся в двух основных формах: закрытой и открытой. В заданиях открытой формы отсутствуют варианты ответов, может быть пропущен смысловой элемент, который тестируемый ищет самостоятельно. Задания закрытой формы содержат все компоненты: инструкцию по выполнению, содержательную и ответную компоненты. В нем предлагаются возможные варианты ответов, из которых студент должен выбрать правильный. Задания подобраны с учетом возможности тестирования как глубины и полноты знаний, так и способности студента к анализу и синтезу явлений, установлению логических взаимосвязей и причинно-следственных зависимостей. Это позволяет объективно и надежно оценить уровень усвоения знаний и степень формирования навыков в учебном процессе.

АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТІВ

Клебанський Є. О. , Хмельникова Л. І. *(Державний заклад
«Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпропетровськ,
Україна)*

За умови мінливих економічних, технологічних та інформаційних процесів компетентнісна модель фахівця, в тому числі і фармацевтичного профілю, здатного критично мислити і приймати самостійні рішення є однією з головних принципів при його підготовці. Формування фахівців, здатних до творчої переробки зростаючого потоку інформації та застосування її для вирішення практичних професійних завдань, може бути досягнуто за рахунок організації самостійної позааудиторної роботи студентів. З метою формування і подальшого розвитку професійних навичок студентів реалізуємо компетентнісний підхід через поєднання в навчальному процесі позааудиторної роботи студентів з активними та інтерактивними формами проведення занять (комп'ютерних симуляцій, ділових і рольових ігор, аналізу конкретних ситуацій, різного роду тренінгів). Відповідно до цього в навчальних робочих планах частка самостійної роботи зросла, що, на нашу думку, призводить до певних недоліків традиційних форм самостійної роботи студентів, а саме: недостатня розробка диференційованих завдань для студентів з різним вихідним рівнем знань; недостатний зворотний зв'язок викладача і конкретного студента, і як наслідок, неможливість забезпечити поточний контроль діяльності студента, недостатня особистісна і професійна мотивація студентів, особливо студентів молодших курсів. Відносно невеликий обсяг банку завдань для самостійної роботи не дозволяє припинити не завжди чесне ставлення студентів до виконання навчальних завдань, долати прояви помилкового колективізму і списування. У зв'язку з новими вимогами до процесу навчання у вищій школі зростає актуальність розробки і впровадження в навчальний процес активних методів навчання для реалізації компетентнісного підходу. Активні методи навчання - це методи, що стимулюють пізнавальну діяльність учнів. Активні методи спрямовані головним чином не на репродуктивне засвоєння навчальним матеріалом (викладання викладачем готових знань, їх запам'ятовування і відтворення), а на самостійне оволодіння студентами знаннями та вміннями в процесі активної розумової і практичної діяльності.

При засвоєнні хімічних дисциплін (неорганічної, аналітичної, органічної, фізколоїдної хімії) традиційно у студентів виникають труднощі, пов'язані з

недостатнім формуванням хімічного понятійного апарату. Особливо ускладнює сприйняття хімічних процесів при аналізі суміші катіонів та аніонів, будови макромолекул високомолекулярних сполук, що є прямим наслідком скорочення навчального часу, відведеного на вивчення цих дисциплін. За таких умов при вивченні хімічних дисциплін неминуче виникає необхідність постійно доповнювати навчальний матеріал поняттями і закономірностями з хімічних дисциплін. Для вирішення цієї проблеми нами використовується самостійна робота студентів, спрямована на пошук необхідної інформації в навчальній і додатковій літературі наприклад, при вивченні теми «Будова і функції білків» пропонується визначити види міжмолекулярних взаємодій, які можуть виникнути між бічними радикалами певних пар амінокислот за умови їх зближення на необхідну відстань в третинній структурі білка. При виконанні цього завдання студенту необхідно описати хімічну будову конкретних амінокислот структурною формулою, розглянути хімічне поняття «міжмолекулярні взаємодії» та умови їх утворення. Позааудиторна самостійна робота на заняттях з хімічних дисциплін студентів включає структурування навчальної інформації лекційного матеріалу основної та додаткової літератури за запропонованим в методичних рекомендаціях планом. Аудиторна самостійна робота студентів являє собою виконання базових практичних завдань з використанням складених самостійно конспектів, графічних схем і концептуальних таблиць. Контроль виконання завдань першого рівня дозволяє перевірити знання основних біохімічних понять і закономірностей. При вивченні розділів аналітичної хімії застосовуються неігрові імітаційні методи (аналіз конкретних ситуацій, рішення ситуаційних завдань). Метод рішення ситуаційних завдань найбільш ефективно використовується на заняттях з вивчення механізмів вуглеводного, ліпідного, водно-мінерального обміну, а також аналізу молекулярних основ виникнення патологій, застосування лікарських препаратів. Обговорення результатів дозволяє перевірити здатність студентів застосовувати теоретичні знання для опису конкретних процесів, що перебігають в клітині при різних фізіологічних станах. Студентам, які успішно впоралися з завданнями базового рівня пропонуються завдання другого рівня, що забезпечує більш диференційований підхід. Запропонована методика організації самостійної роботи на аудиторних заняттях з хімічних дисциплін дозволяє: досягти активізацію самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів; забезпечити формування загальних умінь і навичок самостійної роботи; сформувати універсальні і професійні компетенції. У перспективі планується розширити банк ситуаційних завдань, вдосконалити метод кейса та організувати роботу студентів з їх застосуванням.

УЧЁТ РОДНОГО ЯЗЫКА ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО

Коваленко В.С., Степанюк Г.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Уровень владения иностранным языком зависит не только от способностей студента, но и от ряда других объективных причин (количества учебного времени для работы в аудитории, методики преподавания и т.д.). Данные физиологии и психологии позволяют сделать вывод о том, что владение вторым языком – это не просто накопление языкового материала, но и перестройка речевых механизмов человека для параллельного использования языковой системы родного и иностранного языков.

На первоначальной стадии обучения преподавателю следует учитывать особенности родного языка и организовывать учебное время, применяя сопоставительный принцип. При тождестве языковых явлений иностранного и родного языков этот принцип ускорит усвоение материала, а в случаях расхождения – предупредит ошибки. Учёт особенностей должен затрагивать три аспекта – фонетический, лексический и лингвострановедческий.

Исходя из вышесказанного, во время работы со студентами, изучающими иностранный язык, можно выделить основные моменты:

1. Использование родного языка студентов для формирования развивающей языковой среды всегда должно быть ограничено и обосновано. В этом случае родной язык может стать эффективным средством обучения, способствующим, а не препятствующим усвоению иностранного языка;

2. Подход к работе над учебным материалом и к формированию языковых навыков должен проходить по-разному: не стоит уделять большое количество времени тому, что студенты уже умеют и знают из родного языка. Это позволит уделить больше внимания и времени новому для них материалу;

3. Следует принимать во внимание родной язык студента при отборе учебного материала и его организации в учебном процессе для прогнозирования трудностей при обучении произношению, грамматике, лексике, графике, орфографии;

4. Формирование и совершенствование общих для родного и иностранного языков учебных умений значительно упрощает работу в аудитории, облегчает выполнение устных и письменных заданий по учебнику, грамматическому справочнику, словарям, аудиовизуальным материалам на родном языке;

Задача преподавателя состоит в том, чтобы, учитывая структуру родного языка учащихся, снизить неизбежное воздействие родного языка во время практической работы в аудитории.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Ковальчук Г.В. (Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)

Інновація (від лат. *in* – в, *novus* – новий) означає нововведення, новизна. Головним показником інновації є прогресивне начало в розвитку ВНЗ у порівнянні з традиціями, що склалися, та масовою практикою, тому інновації в системі освіти пов'язані зі внесенням змін: *до мети, змісту, методів та технологій* тощо. В історичному плані обсяг нового завжди відносний, новизна носить конкретно-історичний характер.

Сьогодні основним критерієм вищої школи є рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання набутих теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що значною мірою обумовлюється якістю засвоєння знань студентами.

Викладачі-філологи кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки ОНЕУ створили навчальний посібник «Українська мова для економістів», котрий є прикладом урахування обраного стандартами фаху, розкриває місце, роль і функції української мови в системі вищої економічної освіти, її функціонування у сфері професійного спілкування, сприяє поглибленню знань державної мови України, формуванню практичних навичок володіння фаховою, науковою, діловою українською мовою, використанню набутих знань і вмінь у професійному спілкуванні майбутніх фахівців. У ньому реалізовано як загальнодидактичні принципи навчання (науковості, гуманізації економічної освіти, системності, наступності й перспективності, зв'язку теорії з практикою, виховання мовної культури, єдності навчання мови обраного фаху тощо), так і специфічні принципи навчання мови обраного фаху.

Розкрито ключові терміни та поняття курсу, вводяться поняття з мови майбутньої професії та обраної спеціальності. Система вправ і завдань забезпечує швидке й ефективне засвоєння навчального матеріалу.

Українська мова професійного спілкування є новою галуззю наукових знань, тому пошуки ефективних засобів навчання мови спеціальності є відповідальним завданням для викладачів мови.

Концепція посібника відрізняється передусім поглибленим розкриттям функцій сучасної української літературної мови у підготовці майбутніх фахівців економічного профілю, висвітленням насамперед двох складових її стилів – наукового та офіційно-ділового.

КЛОУЗ-ТЕСТ КАК СРЕДСТВО КОНТРОЛЯ АУДИРОВАНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Ковальчук Т.С. *(Военная академия, г. Одесса, Украина)*

Процессы европейской цивилизации всё глубже и масштабнее охватывают различные сферы жизнедеятельности общества. Образование и особенно высшая школа не стали исключением. Осуществление модернизации образовательной деятельности в свете европейских требований и вхождение в европейский образовательный простор обусловлено общей тенденцией нашего времени: глобализацией общественных процессов.

Традиционные приемы проверки знаний, навыков и умений учащихся, применяемые в учебном процессе, как известно, не всегда отвечают требованиям, предъявляемым к рациональному контролю. Поиск эффективных форм контроля обусловил постоянный интерес исследователей к методу тестирования, поскольку тесты являются не только наиболее экономной формой контроля, но и объективным показателем степени усвоения учащимися того или иного языкового материала.

Фонематический слух, под которым понимается способность человеческого уха к анализу, синтезу речевых звуков на основе различения фонем данного языка, играет большую роль в формировании и развитии всех видов речевой деятельности (аудирования, говорения, чтения и письма). Традиционно обучение фонематическому слуху осуществляется с помощью упражнений на различение и узнавание звуков и идёт одновременно с обучением произношению в период вводного курса. Однако краткосрочная, пусть даже интенсивная тренировка не может надолго обеспечить необходимый уровень развития слуховых навыков. Работа по поддержанию и совершенствованию навыков аудирования должна проводиться систематически, на протяжении всего курса обучения и сопровождаться регулярным контролем. В процессе этой работы рационально использовать фонетические тесты.

Среди разнообразных приемов тестирования заслуживает внимания разработанный и предложенный американским ученым В. Тейлором, так называемый клоуз-тест (cloze-test). В педагогике под клоуз-тестом принято понимать тест, в котором некоторые слова заменены пробелами. Обычно с помощью данного вида теста достаточно точно и объективно устанавливаются степень сформированности навыков чтения и уровень владения лексическим материалом.

Помимо традиционного применения, клоуз-тест может использоваться и как эффективное средство проверки понимания иноязычной речи на слух. В этом случае он представляет собой звучащую речь (в монологической или диалогической форме), предъявляемую в нормальном темпе при наличии «естественных помех», роль которых выполняют пропущенные слова.

При подготовке клоуз-теста для контроля навыков аудирования следует подбирать текст, содержащий знакомый учащимся лексический материал и простые синтаксические структуры. Учитывая ограниченный объем оперативной памяти, длина предложений в аудио-тексте не должна превышать 13—15 слов. Если же основой клоуз-теста является диалог, то число участников диалога не должно превышать двух человек. При разработке такого вида теста необходима большая дистанция между пропущенными словами, которая к тому же не должна носить такой регулярный характер, как при построении традиционного клоуз-теста. В текст-основу допускается вносить изменения, для того чтобы обеспечить выбор более подходящего для контроля слова и облегчить учащимся восприятие текста на слух. При подготовке фонограммы текста первая запись речевого сообщения фиксируется на пленке с пропуском определенных слов. Во второй записи вместо данных пропущенных слов следует сделать паузы длительностью не менее 4-5 секунд, для того чтобы испытуемые успели записать свой ответ во время этих пауз. Кроме того, во второй записи должен быть особый звуковой сигнал, предупреждающий о пропуске (например, постукивание или щелчок).

Психологическим содержанием деятельности испытуемых при выполнении такого рода теста является прогнозирование на основе использования избыточных элементов сообщения, контекстуальной и лингвистической догадки. Активная внутренняя деятельность обучающихся по восстановлению деформированного сообщения находит своё выражение в конкретных результатах: количество восстановленных слов свидетельствует о степени понимания воспринятого сообщения.

Сказанное выше позволяет сделать вывод, о том, что клоуз-тест является хорошим индикатором общих языковых умений, в том числе и умения пользоваться языком исходя из специфического лингвистического и ситуативного контекста. Данный вид тестирования может быть использован как эффективная форма текущего или семестрового контроля на продвинутом этапе обучения, когда у учащихся сформирована соответствующая языковая база, на которой строится языковая догадка. С помощью клоуз-теста достаточно точно и объективно устанавливается степень сформированности навыков восприятия иноязычной речи на слух и уровень владения лексическим материалом.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ДЕЯКИХ РОЗДІЛІВ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Коверний М. С, Лесечко О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Засвоєння курсу вищої математики за одним з основних дидактичних постулатів педагогіки, а саме, послідовності викладання учбового матеріалу, має, очевидно, окрім остаточних знань, спиратися на використання сучасного методичного навчального забезпечення. Скорочення обсягу учбових годин які відводяться на викладання вищої математики, на думку авторів, пов'язане із значним, за останні десятиліття розширенням переліку тем та розділів математики, що викладаються в середній школі. Проведення остаточного контролю засвоєння таких, що вважаються базовими, розділів виявляє значні прогалини, навіть не зважаючи на результати зовнішнього тестування з математики для абітурієнтів. Математика, як відомо, відноситься до не профільних (спеціальних), але, до загальнонаукових дисциплін в переліку таких, що викладаються в технічних вузах. Зокрема, в ОДАБА процес має бути пристосовано, в першу чергу, до викладання суміжних, загально інженерних та спеціальних інженерно-будівельних дисциплін. Стислий об'єм тез не дозволяє перерахування та аналізу всіх проблем; одна з найважливіших полягає в наявності якісного дидактичного матеріалу. Роздаткового матеріалу, як-то: переліки властивостей, таблиці (похідних, інтегралів та ін.), варіанти контрольних та самостійних робіт вистачає, тим паче він регулярно оновлюється, оскільки зношується, губиться, та ін. Методичні вказівки та посібники, що морально застарівають, часто містять похибки, потребують перевидання; що пов'язано знов таки з терміном підготовки, актуальністю оновлення і, як об'єктивний недолік, невеликим об'ємом тиражу. Викладання суміжних дисциплін починається коли процес засвоєння математичного апарату ще не закінчено, тому в оновленому методичному матеріалі це має бути обов'язково враховано. Зокрема, при виданні курсу лекцій з інтегрального числення, який підготували та видали автори в 2013 році, з врахуванням багаторічного досвіду викладання, зокрема, після проведення рубіжних модулів виявлено, що деякі моменти не завжди виходить, за браком часу, висвітлити при читанні лекцій, вдалося, на думку авторів докладніше викласти. Зокрема, це стосується таких важливих тем, як-то: «комплексні числа», «механічні застосування визначеного інтегралу», тощо. Так здається цей матеріал вдалося зробити доступнішим.

РЕКТОРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ ЯК ФОРМА ОЦІНКИ ЯКОСТІ

Ковров А.В., Загорчечний Ю.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В академії ведеться планомірна робота щодо забезпечення якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання студентів, починаючи з вступу та проведення набору на перший курс і закінчуючи державною атестацією випускників.

Проблема контролю та оцінки якості підготовки студентів в академії є однією з найважливіших складових, яка дозволяє визначити ефективність та шляхи вдосконалення змісту, методів і організації навчального процесу.

Тільки об'єктивні, достовірні, теоретично обґрунтовані оцінки результатів навчання можуть дати інформацію про хід навчального процесу, виявити вплив тих чи інших факторів на процес навчання і його результати.

Ректорський контроль знань проводиться з метою комплексної оцінки якості навчальної роботи студентів та викладачів при впровадженні освітніх програм, як підґрунтя підвищення якості освітнього процесу в цілому, здійснюваного в академії.

Основними завданнями ректорського контролю є:

- контроль якості знань студентів;
- отримання більш точної та об'єктивної оцінки рівня знань і професійної підготовки студентів;
- підвищення мотивації студентів до освоєння основних освітніх програм;
- підвищення навчальної активності студентів протягом навчального року.

Ректорський контроль знань повинен стати обов'язковим при оцінці якості навчальної роботи для студентів всіх груп, усіх форм навчання і всіх спеціальностей (напрямів підготовки), починаючи з II курсу.

Для проведення такого виду контролю кафедрами, за дорученням навчальної частини, розроблені єдині контрольні завдання. Контроль проводиться письмово, у кожній навчальній групі.

Аналіз результатів ректорського контролю проводився на засіданні Науково-методичної ради академії. До такого обговорення повинні бути залучені викладачі, які брали участь у контролі.

Результати ректорського контролю, що проведений у 2012-2013 та 2013-2014 навчальних роках в цілому корегуються з відвідуваністю занять студентами. Результати ректорського контролю використовуються при аналізі навчального процесу та розробці заходів з вдосконалення методики викладання окремих дисциплін, підвищенні професійної майстерності викладачів, вдосконаленні та коригуванні процесу навчання студентів на наступних курсах.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ МЕХАНИКЕ В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ

Козаченко Т. А., Лещенко Д. Д. (*Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Практические занятия занимают весьма важное место в сложном процессе познания закономерностей и взаимосвязей механических движений. В этом большая заслуга академика Н. Е. Жуковского, идеи которого оказали огромное влияние на преподавание теоретической механики в высших технических учебных заведениях.

Основное назначение практических занятий теоретической механики – закрепление знаний, полученных студентами на лекциях, а также приобретение навыков в решении основных типов задач под руководством преподавателя.

На практических занятиях по механике в первую очередь нужно закреплять всё то, что студенты должны знать для успешного изучения общетехнических и специальных дисциплин, и то, что дальше они будут в той или иной форме применять в практической работе.

При подборе материала для практических занятий не следует ограничиваться только имеющимися сборниками задач по механике, а дополнительно подбирать и составлять задачи с учетом профиля академии и выбранной студентами специальности.

Объем и содержание практических занятий по темам и разделам курса, характер задач в аудитории и домашних заданий необходимо рассматривать на заседаниях кафедры. Это должно находить свое отражение в календарных планах.

Задача методики проведения практических занятий состоит в том, чтобы обеспечить хорошие результаты, как в стадии закрепления знаний по механике, так и в стадии привития навыков в применении теории к решению конкретных задач.

Коллективом нашей кафедры разработаны основные способы и приемы, при помощи которых можно обеспечить выполнение намеченной задачи.

Общий порядок проведения занятий может несколько изменяться в зависимости от темы занятий и от физико-математической подготовки студентов.

Краткий опрос по теории в начале практических занятий приучает студентов к систематическому изучению материала курса по конспектам лекций и учебным пособиям. Кроме того, опрос по теории и проверка выполнения

заданий по теме предыдущего занятия позволяют выяснить, усвоение каких вопросов и методов решения задач вызывает у студентов наибольшие трудности.

Основным способом решения задач на практических занятиях по механике является решение задачи преподавателем или одним из студентов с помощью преподавателя у доски. Если задачу у доски решает студент, то преподаватель должен следить за его действиями и с помощью наводящих вопросов добиваться, чтобы студент попытался устанавливать каждое последующее действие и давать нужные пояснения. Процесс решения задач необходимо организовать таким образом, чтобы в нём принимали участие все студенты группы.

На практических занятиях надо учить основному методу подхода к решению того или иного класса задач по механике, и только после того, как основной метод решения задач усвоен, можно указать и на другие способы решения или другие подходы к решению подобных задач. В конце каждого практического занятия желательно проведение небольшой самостоятельной работы, на которой студенты могли бы закрепить пройденный материал.

Качество и успех практических занятий во многом зависит не только от степени подготовленности к ним студентов и преподавателей, не только от качества лекций и учебных пособий, но и от умения преподавателя преподнести материал в доходчивой форме. Преподаватель должен тщательно продумывать содержание и ход каждого практического занятия.

Преподаватель, ведущий практические занятия, должен стараться вызвать у студентов интерес к изучению механики, к самостоятельному рассмотрению задач, к анализу полученных решений, пытаться воспитывать у них качества инженера.

Практические занятия по механике дают возможности для воспитания у студентов наблюдательности, трудолюбия, логики и умения устанавливать взаимосвязь явлений.

В заключение считаем необходимым указать на то, что практические занятия являются важной частью процесса изучения теоретической механики и её методов. Поэтому лектор должен сам проводить практические занятия в одной из групп учебного потока, чтобы иметь возможность проверять усвоение студентами материала курса и обеспечить опытное руководство на начальной стадии их обучения в техническом вузе.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ О ПРОЦЕССАХ В ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ В ЛЕКЦИОННОМ КУРСЕ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ЭКОЛОГИЯ»

Колесников А.В., Семенова С.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Одной из основных черт современного образования является интеграция аналитически и синтетически направленного процесса исследования в различных областях знаний в общесистемный. Представляется целесообразным отразить эту общую тенденцию в лекционных курсах, и, в частности, в курсе экологии. Сведения, сообщаемые студентам на лекциях по основам экологии, могут быть разделены на три вида: - вопросы динамики социоэкологических систем, их основные закономерности, цели и методы управления процессами в них. Это наиболее общие вопросы, являющиеся интегрирующим центром всего курса; - частные закономерности, касающиеся отдельных экологических подсистем (атмосфера, гидросфера, литосфера и биосфера). Процессы и явления в них обладают относительной самостоятельностью и соответствующие разделы излагаются, как правило, отдельно; - конкретные сведения, касающиеся отдельных объектов исследования экологии. Ввиду индивидуальности каждого из объектов (предприятия, города, территории) эта информация носит индивидуальный характер.

Все эти три информационных блока должны представляться гармонично и взаимосвязано. В то же время наметилась тенденция перекоса экологических курсов в конкретно-практическую область. Разрозненные сведения, не объединенные в достаточной мере за счет знания общих закономерностей, быстро забываются. В итоге у студентов в качестве остаточных знаний часто обнаруживаются упрощенные и деформированные сведения о предмете, формулируемые ими, к примеру, как «не курить и не сорить», что в целом уже неплохо. Для ликвидации этого перекоса нами были предприняты попытки более широкого изложения общих экологических вопросов. Студенты получают представления о моделировании процессов в экологии о понятии притягивающих режимов (аттракторов) в экосистемах, о колебаниях в системах «хищник-жертва», о принципах оптимальности и отбора в экосистемах, о хаотических колебаниях. Рассматриваются разные виды оптимизационных подходов, указывается на необходимость учета нескольких критериев оптимальности в эколого-экономических системах и поиска компромиссных решений (рациональное природопользование). Эта часть курса позволяет связать воедино теоретическую и прикладную составляющие лекций.

ІНТОНАЦІЯ ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ МОВЛЕННЯ

Колимба С.М. (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

Питання сучасного мовного процесу та функцій елементів усного мовлення є актуальні для теоретичного і практичного мовознавства. Принципи функціональної значущості інтонації розвиваються в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних лінгвістів.

Інтонація як структурний елемент мовлення є одним із важливих засобів вираження думки. Оформлюючи висловлювання, інтонація надає йому характеру завершеності та цілісності, підкреслюючи наголошенням чи іншими інтонаційними засобами найбільш вагомим у смисловому відношенні слова і частини речення. Переважно завдяки інтонації надається висловлюванню певного комунікативного типу – розповіді, питання чи спонування.

Комунікативна функція інтонації є найголовнішою, якій підпорядковуються інші функції – логічна, синтаксична, модальна, емоційна, стилістична.

Завдяки інтонації здійснюється також надання мовленню виразних семантичних відтінків, які створюють ту мовленнєву ситуацію, про яку можна сказати: важливішим є не те, **що** говориться, а **як** говориться. Інтонація мовлення через це розкриває невиявлені в лексичній чи синтаксичній структурах семантичні відношення.

Семантика висловлювання перебуває у безпосередній залежності від інтонаційної форми вираження думки. Семантичні зв'язки між елементами висловлювання нерідко виражаються лише завдяки інтонації: такою є передача семантичного зв'язку між дистантно розміщеними словами у висловлюванні, виділення семантичного центру засобами акцентного підкреслення, вираження семантичної другорядності слова та ін.. Із семантикою висловлювання пов'язані зміни темпу мовлення, підвищення або зниження тонального рівня, збільшення чи зменшення інтенсивності і часу звучання, тобто інтонаційні зміни відбуваються шляхом комплексної зміни дії акустичних факторів.

До синтаксичної функції інтонації відносяться здатність інтонації членувати мовний потік, виділяти синтагми, пов'язувати слова, частини речень і цілі речення, оформляти речення як певну інтонаційну одиницю, виражати зміст речення. Зміст висловлювання обумовлює і інтонацію фрази.

Визначною є також емоційна функція інтонації. Саме інтонаційними засобами може бути передана уся різноманітна гама людських почуттів, позитивні та негативні емоції, емоційно-вольовий характер висловлювання, виражено різні ступені емоційного напруження – від емоційно нейтрального до сильно емоційного.

ИЗ ОПЫТА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН МЕХАНИЧЕСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ

Колин В.М. Часовщик Ю.Я. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сегодня 100% студентов владеют компьютерными знаниями, на уровне пользователей, вполне достаточными для работы над изучаемым предметом. Это относится к процессу подготовки к лекциям, практическим и лабораторным занятиям, а также для контроля знаний и умения при выполнении курсовых –, контрольных работ, РГР и курсовых проектов. В свою очередь квинтэссенция этой работы выливается в разработку и защиту дипломных проектов.

Однако недостаточный опыт работы во всемирной паутине (интернет) вносит свои негативные коррективы в эту работу студентов. Так, указав в поиске конкретное оборудование, технологию или принцип работы, они получают информацию, к сожалению, из различных отраслей знаний, порой пугающих своим несоответствием предмету изучения. Отсутствие системных знаний, серьезной внимательности и критического подхода к полученной информации, приводит к парадоксам. Так, например, запросив «конвейер» (транспортёр) и имея в виду технику для транспортировки строительных материалов «сеть» предлагает им конвейеры (транспортёры) из сферы обслуживания (общепита) для транспортировки грязной посуды. Тоже самое с бункерами для цемента, мела и т.п. – они получают оборудование одинаковое по названию но совершенно отличающееся по конструкции (для зерна, семечек и т.д.) – из личного опыта авторов.

Для противопоставления этому, на ранней стадии изучения предмета, буквально на первых лекциях, предлагаем студентам изучить общую классификацию оборудования, разделив его по **конструктивным признакам, технологическим, признакам принципа действия** и другим. При этом, необходимо проводить ее как можно глубже, что позволяет впоследствии, при изучении конкретного оборудования избежать указанных ошибок. Получив знания по классификации на ранней стадии, студент способен грамотно систематизировать знания, получаемые в процессе изучения всего курса.

Конечно, контроль знаний, работа на консультациях и практических занятиях должны помогать воспитанию в студенте системного подхода (классификации) при решении поставленных задач.

ПЛЕНЕР, КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ ЧАСТЬ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОГО ИНСТИТУТА

Коншина А.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Изображение окружающей действительности с учетом воздействия на натуру световоздушной перспективы и естественного освещения – сложнейшие задачи для студентов архитектурно-художественного института, верное решение которых требует от них серьезных навыков по всем творческим дисциплинам. Пленэр, опираясь на полученные знания и навыки по предметам рисунок, живопись, композиция, помогает совершенствовать и развивать технические способы работы в этих дисциплинах. Работа на открытом воздухе большей частью связана с выполнением этюдов и зарисовок архитектурных пейзажных мотивов, их малыми и монументальными формами. Начиная с первого курса у студентов-архитекторов появляется такая возможность. Программа по дисциплине рисунок, составлена таким образом, что студенты учатся осваивать профессиональные особенности в работе над городским пейзажем, решают поставленную педагогом задачу, учатся выбору мотива, грамотной компоновке и последовательности при выполнении работы, с учетом осваиваемых материалов и дополнительных технических средств, применяемых в изобразительном искусстве. Рисуя архитектуру, ее детали и фрагменты, студенты самым непосредственным образом соприкасаются со своей будущей профессией. На занятиях в период художественно-ознакомительной пленэрной практики студенты знакомятся с природно-климатическими условиями и характером местности, пополняют свои знания новыми сведениями о памятниках истории и культуры, что, безусловно, способствует более углубленному эстетическому и нравственному их воспитанию. Учитывая специфические особенности живописи на пленэре, как живописи на открытом воздухе, основные цели занятий направлены на приобретение и развитие у студентов архитектурного вуза следующих знаний и навыков: умение воспринимать и строить натуру в крупномасштабном, трехмерном пространстве, а её изображение – в двухмерном пространстве на плоскости; умение применить полученные ранее знания в грамотной компоновке, удачно выбранной линии горизонта и выгодного ракурса, а также построении; умение воспринимать натуру целостно, с учетом общего тонового и цветового состояния освещенности.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ

Корицкая С.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры г.Одесса, Украина*)

Одним из важнейших требований учебного процесса является подготовка специалистов, которые имеют высокий профессионализм и умение самостоятельно принимать решения, предусматривать возможные социально-экономические последствия своих действий, как для себя, так и для общества. Поэтому важнейшей задачей высшей школы сегодня является не просто научить, а научить учиться будущих специалистов. Выработать такие качества у специалиста помогает четко организованная кафедрой инженерной геодезии самостоятельная работа студентов. Самостоятельная работа студентов рассматривается как форма учебного процесса, при которой студенты под руководством преподавателя осуществляют активную деятельность по изучению инженерной геодезии и её связями с практикой.

Цель самостоятельной работы - это не только приобретение студентами новых знаний, а и выработка и них навыков, умения самостоятельно проверять на практике определенную информацию, связывать теоретические выводы с жизнью, умение использовать полученные знания в своей дальнейшей деятельности. Время требует, чтоб будущие строители не только имели глубокие научные знания, фундаментальную теоретическую подготовку, но и овладели приёмами и навыками, применяя их на практике.

Поэтому на кафедре инженерной геодезии разработаны и внедрены в учебный процесс специальные геодезические альбомы для выполнения лабораторных и расчетно-графических работ. Эти альбомы индивидуальных работ включают в себя теоретические сведения о выполнении работ, порядок выполнения и рабочие формулы, таблицы, копии планов и карт, что облегчает организованное самостоятельное выполнение работ по курсу «Инженерной геодезии» и уменьшает личное учебное время студентов. Кроме того для студентов заочной формы обучения также подготовлены методические указания и специальные альбомы с описанием порядка выполнения индивидуальных работ, примерами выполнения учебных заданий, что очень облегчает самостоятельное изучение и порядок выполнения работ.

При использовании этих альбомов в учебном процессе были выполнены исследования, результаты которых показали, что геодезические альбомы позволяют большую часть заданий выполнять во время аудиторных занятий и только незначительную часть заканчивать дома. Геодезические альбомы имеют перспективу их использования в учебном процессе на кафедре инженерной геодезии.

ВНЕДРЕНИЕ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ НА КАФЕДРЕ СОПРОТИВЛЕНИЯ МАТЕРИАЛОВ ДЛЯ СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ 6.060102 – «АРХИТЕКТУРА»

Корнеева И.Б., Кушнарева Г.А., Неутов С.Ф. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сопротивление материалов по праву считается «азбукой» инженерных дисциплин, так как в процессе ее изучения закладываются общие теоретические основы расчета простейших элементов инженерных сооружений на прочность, жесткость и устойчивость. Сопротивление материалов является основой для целого ряда дисциплин, таких как теория упругости, железобетонные, металлические, деревянные и пластмассовые конструкции.

Сказанное выше требует постоянного совершенствования методики преподавания, контроля и организации самостоятельной работы студентов. В последние 5 лет на кафедре активно внедряется кредитно-модульная система организации учебного процесса. Сотрудниками кафедры разработан пакет тестовых вопросов, из которых ежегодно формируется бланк тестов.

Опыт показывает, что наиболее реальные результаты оценки знаний студентов можно получить, используя трехуровневую систему:

- тестовые вопросы с готовыми вариантами ответов (50-60 вопросов на 45 минут, за правильный ответ 0,25 балла);
- письменные ответы на достаточно простые вопросы, которые диктует преподаватель на всю аудиторию. Зачастую это перефразированные вопросы из первой части (ответ – это число, формула, буквенный символ или фраза из нескольких слов, всего 20 вопросов, за правильный ответ 0,5 балла);
- достаточно простые задачи (4 шт.) в одно-два действия, которые охватывают основные разделы курса и для подготовленных студентов не представляют каких-то сложностей (1 задача – 5 баллов). На 4 задачи отводится 20-25 минут.

Общая сумма за итоговую модульную работу – 40 баллов. Остальные 60 баллов студент может получить за практическую часть курса и самостоятельную работу (выполнение расчетно-графических работ и их защиту).

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ ПЛАНОВОЙ РАБОТЫ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ СТРОИТЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСА

Корныло И.М., Курган П.Г., Гнып О.П. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

По мере роста сложности и динамичности внешней среды, объектов и субъектов хозяйствования, различных нововведений возрастает роль планирования в строительных организациях. По многим источникам известно, что наблюдается жесткая связь между успехом организации и планированием, так как наибольшая доля неудач фирм в условиях рынка связана с ошибками при планировании (до 40%).

Плановое решение является наиболее часто встречающимся видом управленческих решений, а само планирование как организационный процесс связан с другими видами управленческой деятельности. К тому же оно не является одноразовым событием, а осуществляется непрерывно в силу неопределенности будущего и длительности жизни организации. При работе организации в структурно-нестабильном окружении на смену ограниченному личному интуитивному планированию приходит предпринимательски ориентированное планирование работы, затрат и общей эффективности расходов.

Учитывая значимость плановой работы на предприятиях строительного комплекса, предлагается ввести в учебный процесс дисциплину: «Планирование деятельности строительного предприятия», как версию целостной системы планирования в строительной организации. Необходимо расширить ее классификацию с учетом функций предпринимательства, фаз рыночного и жизненного цикла строительной продукции организации, новых ценностей, определяющих на длительное время качество работы фирмы. Соблюдение рекомендуемой в работе системной последовательности и единства этапов «прогнозирование – стратегическое планирование - бизнес-планирование – перспективное планирование - оперативное планирование» позволяет дозированно раскрывать неопределенности, связанные с рыночной средой, состоянием самой организации, ее элементов и распределять риски среди участников инвестиционно-строительной деятельности.

Основная задача дисциплины заключается в развитии у студентов системного представления о структуре и тенденциях совершенствования процессов планирования в Украине и мире, а также в формировании умений и навыков, позволяющих будущим специалистам на профессиональном уровне

заниматься теоретическими и практическими вопросами принятий плановых решений на предприятиях строительного комплекса.

Дисциплина ориентирована на формирование у студентов следующих компетенций:

а) универсальных:

1) *общенаучные*: – умение использовать средства и методы обоснования плановых решений в деятельности строительного предприятия; – умение планировать деятельность предприятия, структуру его финансовых ресурсов и показателей; – способность прогнозировать, диагностировать положение предприятия; – умение планировать деятельность строительного предприятия в условиях риска; – умение принимать плановые решения на всех этапах тактического и стратегического планирования;

2) *инструментальные*: – уметь применять адекватные методы и приемы планирования для получения наиболее рационального решения в конкретной ситуации; – уметь использовать теоретические знания планирования продаж и производственной программы в практике управления строительным предприятием и оптимизации его мощности; – владеть методологией использования методов и приемов планирования в инфляционной среде; – использовать готовые алгоритмы и проекты программ для решения задач планирования деятельности строительного предприятия;

3) *социально-личностные и общекультурные*: – использовать полученные результаты анализа для аргументации обоснования управленческих решений; – использовать методы, приемы, механизмы и формы планирования для организации служб планирования на современном строительном предприятии;

б) профессиональных (по видам деятельности):

– готовность к анализу внешней и внутренней среды производственных систем разного уровня иерархии; – способность и готовность рассчитывать и оценивать условия и последствия (в т.ч. экономические) принимаемых плановых решений; – способность к плановой деятельности в профессиональной сфере на основе системного подхода; – способность эффективно распределять ресурсы для реализации различных видов планов на предприятиях строительного комплекса; – способность принимать плановые решения в условиях неопределенности и риска.

Целью преподавания дисциплины «Планирование деятельности строительного предприятия» является формирование теоретических знаний, универсальных и профессиональных компетенций и практических навыков расчетов, выбора и обоснования альтернативных вариантов функционирования и развития строительного предприятия.

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ ВЫПУСКНИКОВ ОКУ «БАКАЛАВР» В ИНЖЕНЕРНО-СТРОИТЕЛЬНОМ ИНСТИТУТЕ

Костюк А.И., Постернак А.А., Дмитриева Н.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Приоритетная задача подготовки специалистов ОКУ «бакалавр» по специальному виду деятельности заключается в формировании умений и навыков, необходимых как для их самостоятельной профессиональной деятельности, так и для дальнейшего обучения на ОКУ «специалист» или «магистр».

Итоговой и самой ответственной формой учебного процесса является государственная аттестация, которая проводилась в виде государственного экзамена в тестовой форме или выпускной аттестационной работы.

По сравнению с государственным экзаменом дипломное проектирование бакалавров должно стать более ответственной формой контроля качества подготовки специалистов.

В соответствии с графиком учебного процесса дипломное проектирование будет проходить на протяжении четырех недель. На работу государственных комиссий отведено две недели.

В организации дипломного проектирования можно выделить несколько этапов:

- первый – подготовительный период;
- второй – работа кафедры с дипломниками;
- третий – работа дипломника под руководством основного руководителя дипломного проекта и консультантов разделов.

Научно-методическим советом института в первую очередь была разработана структура дипломного проекта ОКУ «бакалавр». Разделы дипломного проекта, согласно ОПП, основываются на программах дисциплин, входящих в блок дисциплин специального вида деятельности, по которым должно быть курсовое проектирование.

Дипломный проект предполагает 5 разделов. Объем проекта состоит из 6 листов формата А1 и около 70-90 страниц пояснительной записки.

При этом необходимо строго разграничить содержание разделов дипломного проекта бакалавров и специалистов.

Выпускающими кафедрами разработаны составы пояснительной записки и графической части раздела, который консультирует кафедра. Также

разработана тематика и содержание дипломных проектов бакалавров и специалистов во избежание их повторов.

Выпускающие кафедры разработали методические указания с графической частью по каждому разделу дипломного проекта ОКУ «бакалавр».

Задание на разработку дипломного проекта содержит приложение в виде объемно-планировочных решений (плана, разреза, фасада) с указанием размеров. Объемно-планировочные решения готовит кафедра архитектурных конструкций, реставрации зданий, сооружений и их комплексов, и другие выпускающие кафедры.

В институте создана комиссия, в функции которой входит контроль за тематикой и содержанием дипломных проектов дипломников ОКУ «бакалавр» и «специалист».

Дипломные проекты бакалавров должны подлежать обязательному рецензированию, на которое будут направлять заведующие выпускающих кафедр. Состав рецензентов будет утверждаться директором института по представлению заведующих выпускающими кафедрами.

Дипломное проектирование бакалавров обеспечивают ведущие преподаватели, имеющие опыт руководства дипломными проектами специалистов:

- кафедра ЖБиКК - проф., д.т.н. -1; проф., к.т.н. -4; доц., к.т.н. -8; доц. -4; к.т.н. -1;
- кафедра МДиПК - доц., к.т.н. -5; к.т.н. -2;
- кафедра СК – проф., д.т.н. -1; доц., к.т.н. -3;
- кафедра ТСП - проф., д.т.н. -3; доц., д.т.н. -1; доц., к.т.н. -7; асс., к.т.н. -1; ст. препд. – 1;
- кафедра АК - проф., д.т.н. -1; доц. – 1; доц., к.т.н. -3;
- кафедра ОСиОТ - проф., к.т.н. -1; доц., к.т.н. -8; ст. препд. – 2;
- кафедра ОиФ - доц., к.т.н. -9.

На третьем этапе главным звеном является дипломник, который работает под руководством консультантов разделов и руководителя дипломного проекта. Во время дипломного проектирования кафедры планируют проводить не меньше трех обходов.

В институте существует система, при которой кафедры информируют деканат о ходе дипломного проектирования. В том случае, если дипломник отстает от графика дипломного проектирования, который утвержден заведующими кафедрами, то деканат вместе с кафедрами принимают соответствующие меры.

РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА ЦИКЛІ ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Кошельник О.Л., Попов О.Г., Десятський В.В., Горovenko В.І. *(Одеський національний медичний університет. м. Одеса. Україна)*

Міжпредметні зв'язки при навчанні відіграють важливу роль у підвищенні практичної та науково-теоретичної підготовки студентів. В процесі навчання студенти оволодівають значною кількістю навчальних дисциплін, що формують різні знання та вміння, і повинні сприйматися як єдиний взаємопов'язаний процес. Але не всі студенти можуть встановити чіткі взаємозв'язки з різних предметів. Тому для формування системного засвоєння знань, умінь і навичок у майбутнього фахівця доцільною є впровадження міжпредметних зв'язків. Осмислення цих зв'язків дозволяє забезпечити міцність знань, умінь і навичок, зосереджує їх увагу на головному, виявляє і усуває прогалини в знаннях, систематизує і узагальнює знання, уміння і навички. Згідно принципу міцності засвоєння знань можна стверджувати, що формування умінь і навичок у студентів буде краще відбуватися при добре діючих міжпредметних зв'язках. В процесі впровадження міжпредметних зв'язків у студентів активізується увага, розвивається логічне мислення, розширяється загальний кругозір, росте зацікавленість та інтерес до дисциплін, що вивчаються в навчальному закладі. Також міжпредметні зв'язки сприяють реалізації таких функцій навчання як освітня, розвиваюча та виховна. Ці функції навчання здійснюються у тісному взаємозв'язку та взаємно доповнюють один одного. Систематичне використання міжпредметних зв'язків дає можливість широко використовувати дидактичний матеріал та засоби наочності однієї навчальної дисципліни з її таблицями, навчальними стендами, підручниками і посібниками, демонстраційними приладами та муляжами, навчальними комп'ютерними програмами, навчальними демонстраційними роликами і фільмами тощо, при вивченні інших дисциплін згідно навчального плану. Взаємозв'язки дисциплін повинні систематично здійснюватися і використовуватися на всіх без винятку етапах навчального процесу: при вивченні нової навчальної інформації, при виконанні практичних робіт, при виконанні завдань для самостійної роботи, при проведенні контролю знань, умінь і навичок тощо. В той же час використання міжпредметних зв'язків не може і не повинно бути самоціллю заняття, а лише допомогою в вирішенні поставлених задач на занятті.

ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СВЯЗАННЫЕ С РАЗРАБОТКОЙ МЕТОДИЧЕСКИХ УКАЗАНИЙ

Кравченко С.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Научно-методическая работа имеет главной целью перспективное развитие процесса обучения, совершенствование его содержания и методики преподавания, поиск новых принципов, закономерностей, методов, форм и средств организации и технологии учебного процесса и проводится с целью выработки стратегических направлений совершенствования образовательного процесса. В основе её лежат изучение и внедрение передового педагогического опыта, выполнение научных исследований коллективами исследователей или отдельными преподавателями и использование полученных результатов в практике образовательного процесса ОГАСА.

К методической работе относят практически все виды деятельности коллектива вуза, его структур, каждого преподавателя, которые направлены на повышение качества подготовки и воспитанности выпускаемых специалистов, совершенствование образовательного процесса и его контроля, повышение квалификации преподавателей и их включение в научно-исследовательские работы педагогической направленности.

В системе методической работы в вузе системообразующим элементом являются цели. В настоящее время можно выделить следующие цели:

- разработка общего методологического подхода к организации образовательного процесса в вузе;
- организация качественного методического обеспечения и сопровождения реализуемых образовательных программ;
- повышение профессионального уровня и методической работы преподавателей;
- создание системы методических услуг на основании потребностей преподавателя.

Среди основных проблем методической работы в академии можно выделить следующие:

- неопределённость с современной нормативной базой;
- неопределённость с применением программных вычислительных комплексов.

Эти вопросы необходимо учитывать при разработке методических указаний для выполнения курсовых, расчётно-графических и дипломных работ в Одесской Государственной Академии Строительства и Архитектуры.

САМОСТІЙНЕ ЧИТАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Крецу О.А. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

«Мова — це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова — це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова — це ще й музика, мелодика, барви буття, сучасна художня, інтелектуальна і мислительська діяльність народу». Глибокі за змістом рядки українського письменника Олександра Олеся якнайкраще розкривають сутність не лише рідної мови. Саме такі фактори, як духовність, історія, література народу, мають бути визначними у викладанні будь-якої іноземної мови.

Серед різних видів мовленнєвої діяльності, які підлягають освоєнню іноземної мови (говоріння, читання, аудіювання, письмо), говоріння й читання відіграють домінуючу роль на першому етапі. Це пояснюється суб'єктивною мотивацією кожного студента. Під час заняття викладач, використовуючи різноманітні методики викладання, має закріплювати мотивацію студентів до вивчення іноземної мови. Тому для підвищення ефективності навчання необхідно вирішити одне досить істотне питання — питання змісту й правильної організації самостійної роботи. І тут обов'язок викладача - знайти кожному студенту потрібну літературу для самостійного читання в залежності від його навчального рівня.

Як відомо, людина сприймає інформацію візуальним, аудіальним і кінестетичним способами. Так, інформацію, отриману візуально, мозок кодує, як зображення. Аудіальна інформація представляється у вигляді звуків або шумів. Кінестетичний тип сприймає інформацію за допомогою тактильних відчуттів. Під час самостійного читання студент розвиває усі три репрезентативні системи: запам'ятовується буквена картинка слова, шукаючи незнайоме слово у словнику, слухач промовляє його вголос, користуючись транскрипцією. Окрім цього, студент тримає в руках книжку, тобто відчуває її.

В Академічному тлумачному словнику української мови поняття «самостійний» пояснюється, як «здатний діяти сам, без сторонньої допомоги». Студент, читаючи поза занять, відчуває себе вільним та накопичує необхідні знання за певний період часу, враховуючи індивідуальні характеристики особистості.

Підбиваючи підсумки, необхідно підкреслити, що самостійне читання підвищує мовну компетенцію студента, зберігає мотивацію до вивчення іноземної мови, активізує та розвиває творчі здібності, оптимізує навчально-пізнавальну діяльність студентів.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ТА ВИДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ БУДІВНИЦТВОМ

Крутії Ю.С., Денисенко В.Ю., Педько І.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Методичне забезпечення на факультеті Економіки та управління будівництвом представлене навчальними посібниками і методичними вказівками до виконання практичних занять, курсового і дипломного проектування, а також до самостійної роботи студентів. У розробці навчально-методичних матеріалів бере участь науково-педагогічний персонал, кваліфікаційні вимоги якого відповідають галузям знань «Економіка та підприємництво», «Менеджмент і адміністрування», «Геодезія та землеустрій» та ін. Всі комплекти методичних матеріалів щорічно переглядаються, підтверджуються або коригуються. При розробці навчально-методичних матеріалів беруться до уваги нормативні вимоги МОНУ, повний комплект яких для підготовки всіх фахівців є на факультеті і в методичному відділі академії. Методичні розробки знаходяться в стані постійного оновлення у відповідності до навчальних дисциплін, що викладаються на кафедрі.

З метою вдосконалення створення методичної бази навчальних дисциплін, стимулювання викладачів до методичної роботи і покращання якості видань науково-методична комісія факультету ЕкУБ запропонувала впорядкувати розгляд навчально-методичних розробок і їх рекомендацію до друку, а також нагадати і впорядкувати загальні поняття про навчально-методичну літературу.

Рукописи викладачів подаються Голові для розгляду на методичній комісії виключно Відповідальними у терміни Перспективного плану.

Рукопис надається у друкованому вигляді і має бути супроводжений витягом із протоколу засідання кафедри з позитивною рекомендацією щодо друку і використанню в навчальному процесі.

При розгляді рукопису кафедра повинна керуватися необхідністю даної розробки до навчального процесу, відповідністю змісту та обсягу розробки до змісту та обсягу викладання відповідних дисциплін кафедри у навчальному плані підготовки фахівця, наявністю подібної літератури у бібліотеці академії.

Рукописине надані на комісію або рукописи, що не розглянуті на кафедрі, комісією не приймаються.

Комісія розглядає рукопис і приймає рішення: рекомендувати рукопис до розгляду на Раді факультету; або повернути рукопис автору на доопрацювання

При розгляді рукопису комісія керується вимогами НМВ до створення методичної бази академії, даним Положенням, змістом рукопису щодо міждисциплінарних зв'язків, тощо. Рішення комісії доводиться до автора через Відповідального.

Позитивне рішення комісії оформлюється витягом з протоколу засідання і включається до розгляду на Раді факультету ЕкУБ.

Автор повинен на пізніше, як за 1 тиждень до засідання Ради надати Голові Макет рукопису і дві рецензії фахівців із позитивними відгуками щодо доцільності друку рукопису, виписку із протоколу засідання кафедри про можливість використовувати методичну розробку у навчальному процесі, електронний носій із файлом рукопису для подання в бібліотеку ОДАБА.

В разі повернення рукопису на доопрацювання, письмово вказується причина повернення і через Відповідального автору повертається рукопис. Доопрацьовані рукописи розглядаються комісією повторно, як знову подані.

У разі виникнення необхідності значного доопрацювання рукопису, автору треба видати письмове повідомлення за підписом Голови і декана факультету про виявлені недоліки, що потребують доопрацювання і узгодити строки доопрацювання для внесення змін у План видання кафедри.

На відміну від наукової літератури, мета створення навчальної літератури, в першу чергу, полягає у допомозі студенту у повній мірі оволодіти всім комплексом знань з обраної спеціальності, допомогти розібратися у складних наукових теренах, навчити працювати самостійно, надихнути на творчу роботу та відповідальне ставлення до навчання. Тому викладайте матеріал об'єктивно, науково та чітко у логічній послідовності. Подання термінів, прийоми введення до тексту нових понять, використання засобів наочності повинні бути направлені на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити його самостійно користуватися літературою, захопити його, викликати інтерес до предмета, що вивчається. Бажано передбачити використання обчислювальної техніки у ході виконання контрольних завдань, а також забезпечити умови обов'язкового використання нормативної та довідкової літератури.

Література

1. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів. Затверджено Рішенням Вченої ради Науково-методичного центру вищої освіти Протокол № 6 від 29.07.05.

2. ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення». – К.: Держстандарт України, 1995.

3. ДСТУ ГОСТ 7.1.2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». – К.: Держстандарт України, 2006.

СПЕЦИФИКА ОБУЧЕНИЯ СКУЛЬПТУРЕ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Кубриш Н.Р. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Цель обучения скульптуре – формирование у будущих специалистов знаний рельефного изображения на плоскости, средств объемно-пространственного скульптурного моделирования, технических и художественных материалов, умение пользоваться изобразительными средствами скульптуры в профессиональной деятельности, понимание архитектурного начала в формообразовании. Скульптура учит архитектора не только владеть поверхностью, но и массой, весом, тяжестью, формой, пропорциями, соотношением объемов, ритмическим построением отдельных частей скульптуры, а также переработке реальных форм в стилизованные, что особенно важно в оформлении внутреннего и внешнего архитектурного пространства. Средоформирующие возможности скульптуры велики: она может подчеркивать городские координаты, служить ориентиром или композиционной доминантой, выделять отдельные пространства между ними, корректировать их масштабные характеристики, закреплять визуальные связи. Скульптура играет важную роль в историческом и современном процессе сложения архитектурно-художественной среды города. Таким образом, монументально-декоративная скульптура несет градостроительную функцию. В силу этого изучение искусства скульптуры должно стать неотъемлемой частью художественного образования для архитекторов.

При изучении дисциплины «Скульптура» важным условием является выбор соответствующих средств наглядности, учет психофизиологических возможностей студентов, уровень их образованности и профессиональной направленности. Кроме этого преподавание скульптуры для будущих архитекторов должно учитывать такие важные дисциплины как «Рисунок», «Объемно-пространственная композиция», «Архитектурное проектирование», «Архитектурная композиция», «История архитектуры», «История искусства».

Изучение и анализ теории и практики преподавания скульптуры в разных типах художественных учреждений Украины позволяет констатировать, что программы обучения ориентированы преимущественно на освоение приемов и методов профессиональной академической лепки. Они разработаны для художников и не адаптированы к практике подготовки архитекторов, не раскрывают всей полноты средств и приемов, свойственных данному виду

искусства. В существующих учебных программах по академической скульптуре не достаточно внимания уделяется таким темам, как изображение и стилизация цветов, животных, птиц, мифологических персонажей, которые составляют содержательную и сюжетную основу в декоративном оформлении интерьеров и фасадов зданий и сооружений.

До настоящего времени не определены место и роль скульптуры в системе профессиональной подготовки архитекторов, нет модели обучения и специальных программ по курсу скульптуры, учитывающих данный профиль подготовки будущих специалистов. В связи с этим появилась объективная потребность в осмыслении специфики обучения скульптуре будущих архитекторов, в разработке методик и базовых учебных программ по скульптуре с учетом особенностей подготовки данных специалистов; поиск эффективных форм и методов обучения скульптуре, основанных на взаимодействии историко-педагогических традиций и современных направлений в области скульптуры, необходимых в подготовке профессионально грамотного и художественно образованного архитектора. Обучение скульптуре будущих архитекторов станет эффективнее, при условии соблюдения следующих факторов:

- разработка учебной программы дисциплины «Скульптура» с учетом специфики и особенностей профессиональной деятельности будущих архитекторов;
- взаимосвязь учебной программы дисциплины «Скульптура» с другими учебными программами профессионально направленных дисциплин, а именно «Рисунок», «Объемно-пространственная композиция», «Архитектурное проектирование», «Архитектурная композиция», «История искусств»;
- учебные задания по скульптуре разрабатываются на сочетании основ реалистического изображения и особенностей декоративной стилизации (формообразования);
- разработка учебных заданий для самостоятельной творческой деятельности студентов в области скульптуры;
- активный поиск студентами новых средств и форм выражения творческой идеи;
- создание учебно-методического комплекса, включающего наглядные пособия, учебные таблицы и альбомы по темам учебных заданий (аудиторных и самостоятельных).

КЛУБ СПІЛКУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ЯК ЗАСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У ВНЗ

Кулібаба М.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)*

З огляду на далеке й близьке минуле українського народу 22 роки – це невеликий проміжок часу, відведений історією для розв’язання цілої низки вкрай важливих питань, серед яких окреме місце займає утвердження української мови у вузах країни, де протягом тривалого часу всі науки викладались російською мовою. Першим і серйозним кроком у поверненні української мови всіма вищими навчальними закладами, в т.ч. й одеськими, стало створення в них кафедр української мови як для україномовних студентів, так і іноземців.

Ми, викладачі української мови, пояснюємо іноземцям, що українська мова – це одна із високорозвинених слов’янських мов, така само, як і російська, білоруська, польська, болгарська. У її милозвучності студенти мають змогу переконатися, коли із задоволенням вивчають запропоновані викладачами поезії українських письменників або переглядають історичні фільми. Але за браком годин, відведених на вивчення української мови, викладачі ледь встигають викласти граматичний матеріал. На жаль, на обговорювання цікавих для студентів фільмів, вистав, статей, новин тощо часу практично не вистачає.

Урахувавши виявлений студентами інтерес щодо створення таких умов, де вони змогли б застосовувати нещодавно отримані знання з української мови, викладачі кафедри мовної підготовки ЦПС організували Клуб спілкування українською мовою, де безпосередньо надають можливість студентам призвичаїтися до української мови під час обговорювання прочитаних поезій, газетних та журнальних статей або перегляду художніх, документальних фільмів.

Студенти з інтересом ставляться до роботи Клубу. І не дивно, адже під час обговорювання будь-якої вищезазначеної теми розвиваються комунікативні навички спілкування українською мовою, збагачується словниковий запас, розвивається швидкість мовлення, а також забезпечується постійний активний контакт іноземних студентів з українськими.

Кожна така бесіда завершується аналізом зроблених помилок, підведенням підсумків, а також визначенням теми наступного засідання Клубу.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ «ДОРОЖНО-СТРОИТЕЛЬНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»

Лавренюк Л.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В настоящее время для развития образования необходима подготовка квалифицированных образованных специалистов, способных творчески мыслить, профессионально развиваться, осваивать и внедрять современные технологии. Важную роль в организации учебного процесса каждой дисциплины играет её методическое обеспечение.

Для формирования у каждого студента умения самостоятельно добывать необходимые знания необходимо создание ему надлежащих условий для плодотворной самостоятельной работы, обеспечение его учебниками, методическими указаниями, которые являются важной частью обеспечения учебного процесса.

Это позволяет студентам при изучении дисциплины активно пользоваться не только литературой, но и методическими разработками кафедры.

Рабочей программой дисциплины «Дорожно-строительные материалы» на кафедре «Строительные материалы», кроме лекционного курса предусмотрено выполнение лабораторных работ и расчетно-графической работы. Поэтому на кафедре разработаны и изданы методические указания по лабораторным работам, в которых проводится испытание и изучаются свойства материалов для дорожного цементобетона (портландцемента, щебня и песка), рассмотрено проектирование дорожного цементобетона и определение стоимости 1 м³ бетона.

Для закрепления знаний по данной дисциплине студенты выполняют работу по проектированию асфальтобетона.

В методических указаниях даны основные сведения об асфальтобетоне, пример проектирования по определению зернового состава минеральной части и оптимального количества битума, изготовления образцов и методы испытания асфальтобетона по определению его основных свойств (средней плотности, прочности при сжатии, водонасыщения и др.). Также даны исходные данные и задание для выполнения РГР.

Таким образом, методическое обеспечение дисциплины «Дорожно-строительные материалы» позволит повысить качество учебного процесса по обучению и подготовке высококвалифицированных специалистов для дорожного строительства.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭНЕРГОРЕСУРСОВ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Лисенко В.А., Верёвкина С.Е. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Среди важнейших проблем, поставленных наукой и практикой особое место занимает проблема энергосбережения в строительном секторе Украины. Основные требования и стандарты по энергосбережению зданий и сооружений отражены в ДБН В.2.6-31:2006 «Конструкції будівель і споруд. Теплова ізоляція будівель», ДСТУ-Н Б А.2.2-5:2007 «Настанова з розроблення енергетичного паспорта будинків». Законы Украины «Об энергосбережении» и «О приоритетных направлениях развития науки и техники» указывают на необходимость введения в учебные программы соответствующие курсы по вопросам энергосбережения.

Для эффективной организации учебного процесса необходимо наличие учебно-методического комплекса, отвечающего требованиям государственных образовательных стандартов.

На кафедре архитектурных конструкций, реставрации и реконструкции зданий, сооружений и их комплексов разработаны методические указания, целью которых являются установление у будущих специалистов качественно нового уровня понимания важности энергосбережения и подходов решения этого вопроса. Поставлена задача связать основы энергосбережения, требования к теплоизоляции строительных конструкций и зданий с методами расчета их энергоэффективности.

Методические указания раскрывают следующие основные темы:

- нормативное обеспечение теплозащиты зданий;
- энергоэффективность элементов здания и конструкций, а также материалов и технологий, применяемых при реконструкции;
- энергетическая паспортизация зданий;

Представлены методики теплотехнических расчетов по определению необходимой толщины теплоизоляционного слоя. Приведены сведения о влиянии архитектурного решения (габаритов здания, площади остекления) на уровень тепловой защиты зданий. Даны рекомендации по определению удельного расхода тепловой энергии на отопление зданий.

Методические указания предназначены для студентов дневной и заочной форм обучения специальностей 6.092.100 «Промышленное и гражданское строительство», 6.120.100 «Архитектура зданий и сооружений».

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВУЗАХ

Лінкова О.В. (Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса, Україна), **Гарбуз А.І.** (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, Україна)

Самостійна робота організується для поглиблення та закріплення знань, отриманих на лекціях та інших видах занять, для виробки навичок самостійного активного надбання нових, додаткових знань, підготовки до наступних учбових занять, заліків та іспитів.

Аналіз навчальних програм показав, що самостійна робота студентів планується викладачем, в основному, в традиційних видах: конспектування, читання та аналіз першоджерел, зіставлення програм, тощо. В програмах визначаються знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти, але завдання для самостійної роботи не зіставляються з цими знаннями та вміннями. Дуже мало планується самостійних робіт пошукового та творчого характеру та не відслідковується чітка систематичність організації самостійної роботи. Про ефективність самостійної роботи свідчать результати визначення готовності студентів до самостійної професійної діяльності.

У вузах реалізується концепція неперервної професійної освіти, яка заснована на принципі послідовного нарощування знань.

Головною задачею цих програм є забезпечення відповідності професійної підготовки студентів вишів вимогам Державного освітнього стандарту для різних рівнів, які відображують процес та результат професійної підготовки спеціалістів.

З метою підвищення професійної підготовленості випускників освітнянських закладів в нормативних документах Міністерства освіти та науки вказується на необхідність оптимізації самостійної роботи студентів за теоретичними курсами під методичним керівництвом викладача.

Самостійна робота студентів уявляє собою не просто один з засобів надбання навичок та знань, а один з головних принципів діяльності вищої школи на сучасному етапі.

Самостійна робота є обов'язковою невід'ємною частиною, що регламентується та контролюється навчальним процесом, заснованим на держстандарті, в якому на самостійну роботу відводиться більше часу, ніж на аудиторні заняття. Тому одним з пріоритетних та найбільш ефективних напрямків підвищення якості освіти є організація самостійної роботи студентів.

Усі види активної пізнавальної та наукової діяльності потребують самостійного пошуку. Самостійна робота не тільки не повинна протиставитися лекціям, а й навпроти, лекції слід розглядати як важливіший інструмент її стимулювання. Самостійна робота повинна бути присутня в усіх формах учбового процесу. При розгляді основних принципів організації і керівництва самостійною роботою студентів велика увага має приділятися на надбання студентами навичок самостійної роботи над учбовою та науковою літературою. Інформаційний пошук дозволяє осмислити, закріпити та застосувати отримані знання для проведення досліджень, а також для виконання індивідуальних завдань різних видів контролю.

Управління якістю базується на документації, в якій описуються (документуються) усі процеси (процедури), а також дії учасників процесів для досягнення необхідного рівня якості. Самостійна робота буде виступати як спосіб формування самостійності та активності особистості, розвитку її репродуктивних та творчих здібностей.

Застосування структурно-логічної схеми самостійної роботи студентом дозволяє йому організовувати планомірний графік роботи в період вивчення даної дисципліни.

В останній час в практиці вищих навчальних закладів звичними стали модульні, проектні технології, “технології критичного мислення”, дослідницькі роботи. Змінюється роль викладача: вона передбачає більш високі рівні консультування та мотивації студентів.

Завдання для самостійної роботи студентів можуть бути з певною долею умовності поділені на три блоки: “теоретичний”, ”практико-орієнтовний”, “проектно-конструктивний”. Відповідно, й рекомендації по організації самостійної роботи можуть носити як загальний, так і специфічний характер. При виконанні завдань “теоретичного” блоку - попередній інструктаж, який має активізувати комплекс пізнавальних вмінь студентів.

При виконанні завдань по групі питань “практико-орієнтовного” блоку важливо продемонструвати студентам актуальність проблематики завдань для успішної реалізації навчального процесу, для потреб професійного удосконалення та росту. При роботі над завданнями по групі питань з “проектно-конструктивного” блоку необхідно розвивати проектувальні та конструктивні навички студентів. Організація самостійної роботи здійснюється за допомогою наступних основних моделей: консультаційної моделі, моделі кореспонденції, моделі кейс-технологія, моделі мережевого навчання.

РОЛЬ УЧЕБНОГО ЗАДАНИЯ ПО ЖИВОПИСИ «ИНТЕРЬЕР ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДАНИЯ» В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КАЧЕСТВ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Лозинская Я.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Художественное воплощение интерьера в истории искусства часто становилось одним из первых шагов в постижении перспективной и предметной структуры мира.

Интерьер, как самостоятельная тема, имеет различные сюжеты и живописные задачи. Работа над ним требует умения передать пространство, глубину, освещение. Чтобы овладеть этими знаниями, приобрести технические умения в изображении интерьера, следует сначала выполнить простой интерьер: жилой комнаты, мастерской. На II курсе по дисциплине «живопись» студенты делают по данной теме копию репродукции картины художника с целью изучить приемы, цветовые ощущения, колорит живописца, для того, чтобы в своей дальнейшей индивидуальной работе применить понравившиеся элементы.

При успешном выполнении этой работы возможен переход к следующему, более сложному заданию – интерьер общественного здания.

Последовательность работы такова: 1. Найти композицию; 2. Выполнить эскизы в цветовом решении; 3. Нанести рисунок согласно эскизу и натуре на большой формат; 4. Проверив работу с помощью перспективы, можно начать писать.

Для изображения интерьера в цвете необходимо соблюдать закономерности освещения. Необходимо также определиться с источником света.

Когда студент определится с источником света, необходимо освещённые части всей композиции сравнить по силе света. Как правило, окно, или дверь, является источником освещения всей композиции. Следующими по силе света станут ближайшие к нему предметы. Они являются камертонами по светлоте, к ним можно найти самый темный участок в работе и выстроить, соответственно, цветовые и тональные отношения остальных предметов. Но следует помнить, что если писать интерьер при рассеянном свете, то резких теней не будет.

Работа может быть выполнена в двух техниках на выбор: гуашь или акварель.

Суть этого задания заключается в том, чтобы привить будущему архитектору чувство гармонии цвета, воспитать художественный вкус, научить мыслить объемно-пространственно, эмоционально, творчески и вместе с тем профессионально, грамотно.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Луханін В.В., Сухін О.В., Ройлян В. О. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

В «Положенні про курсові екзамени і заліки у вищих навчальних закладах України» визначено порядок оцінки роботи студента за курс (семестр), одержані ними теоретичні знання, їх міцність, розвиток творчого мислення, оволодіння навичками самостійної роботи, вміння синтезувати набуті знання й застосувати їх у розв'язанні практичних завдань. Контроль, як дидактичне поняття, становить собою сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання про рівень опанування студентами програмного матеріалу, оволодіння теоретичними й практичними знаннями навичками і вміннями, що необхідні в процесі виконання завдань професійної діяльності. Він стимулює навчання та пізнавальну діяльність студентів. Спроби вилучити контроль повністю або частково з навчального процесу, як свідчить історія освіти, призводили до зниження якості навчання, рівня знань тощо. Головна мета контролю – визначити якість засвоєння навчального матеріалу, ступінь відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчання.

Контроль навчання виконує певні функції, має свої види, методи і форми, систему критеріїв оцінки якості професійних знань, навичок і вмінь студентів. Функції контролю за навчальним процесом у вищих навчальних закладах:

- діагностична, яка сприяє з'ясуванню об'єктивного рівня професійних знань, навичок і вмінь у студентів;
- корегувальна, яка полягає у внесенні змін до програм навчально-пізнавальної діяльності оцінки попередніх знань, навичок і вмінь;
- освітня, сутність якої в тому, що вона сприяє поглибленню розширенню і вдосконаленню професійних знань, навичок і вмінь студентів і слухачів;
- виховна, яка полягає в тому, що у процесі контролю формування громадської якості;
- стимулююча, що спонукає до активності у дидактичному процесі та вдосконаленні своїх знань навичок і вмінь;
- оцінювальна, сутність якої – у вимірюванні та оцінці знань, навичок і вмінь студентів. На практиці її здійснюють виставляючи оцінки;
- напруження особистості, розвиток її розумових і фізичних сил, активація творчого мислення тощо.

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ И ВОСПИТАТЕЛЬНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ В ПРЕПОДАВАНИИ РИСУНКА, ЖИВОПИСИ И АРХИТЕКТУРНОЙ ГРАФИКИ ДЛЯ АРХИТЕКТОРОВ

Любимова Е.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Учебная программа подготовки архитекторов включает рисование классических архитектурных зданий, интерьеров, архитектурного декора и. т.п., так же парков, скверов, панорамы крыш, одесских дворики, зарисовок с натуры пейзажей, перспектив улиц, экстерьеров памятников архитектуры. Зарисовки с натуры позволяют не только дать профессиональные навыки, но и оказывают важный воспитательный момент в подготовки архитектора.

- Это изучение истории и традиций культуры родного города.
- Элементов и стилей архитектуры.
- Изучение изображения родной природы и ее особенностей.

Одесса занимает живописное положение на северном берегу Черного моря и производит чарующее впечатление, особенно когда расцветают ее бульвары, сады и парки.

Одесса красивый город с особенной архитектурой и интересной историей, центр делового и рекреационного туризма.

В застройке Одессы можно встретить разные интерпретации архитектурных стилей прошлого: ренессанса, романского стиля, готики, их соединения в одном сооружении – эклектике, популярный на рубеже столетий модерн, преобладающие в начале нынешнего века неоренессанс и неоклассику.

Порт со всеми сооружениями разместился на низменной прибрежной полосе, а сам город – на возвышенном плато.

Вся обширная центральная часть города, является уникальным архитектурным заповедником. В основном Одесса представлена архитектурой XIX-XX веков: классицизм, модерн, барокко, постмодернизм, современная техно – архитектура.

Преподаватель обязан научить будущих специалистов умению графически изображать Одессу и привить самоотверженность, самозабвенную влюбленность в свой город, в свой край.

Это делает из увлеченного человека прекрасного специалиста.

УЧИСЬ УЧИТЬСЯ

Ляшенко Т.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В 21 веке образование, знания, профессиональные навыки играют определяющую роль в судьбе человека. Без знаний, современный человек не сможет работать, приносить пользу. Люди будут вносить новые идеи, думать над новыми разработками, то над чем не сможет думать машина. А для всего этого будет нужна общая интеллигентность человека, его способность создавать новое и прогрессивное. Человек возьмёт на себя тяжелейшую и важнейшую задачу быть координатором науки, нравственно отвечающим за всё, что происходит в век машин и роботов. Хорошее высшее образование может создать человека будущего, человека творческого, созидателя всего нового.

Учение – вот что сейчас нужно молодому человеку, с самых юных лет. Учиться нужно всегда. До конца жизни не только учили, но и учились все крупнейшие учёные. Перестанешь учиться - не сможешь и учить. Ибо знания всё растут и усложняются. Нужно при этом помнить, что самое благоприятное время для учения – молодость. Именно в молодости ум человека наиболее восприимчив к знаниям. Восприимчив не только к математике и другим наукам, а так же к развитию эстетическому и нравственному.

Надо уметь не терять времени на пустяки, на «отдых», который иногда утомляет больше, чем самая тяжёлая работа, не заполнять свой светлый разум мутными потоками глупой и бесцельной «информации». Берегайте свой мозг от ненужной информации, так как его функциональные возможности не безграничны. Берегите себя для учения, для приобретения знаний и навыков, которые только в молодости вы освоите легко и быстро.

Приобретение навыков и знаний – это тот же спорт. Учение тяжело, когда мы не умеем его систематизировать и найти радость от ощущения гармонии интеллектуального развития. Надо не только уметь учиться, но и формы отдыха выбирать умные, способные также чему-то научить, развить в нас какие-то способности, которые понадобятся в жизни.

А если не нравится учиться? Быть того не может. Значит, вы просто не открыли той радости, которую приносит приобретение знаний и навыков. В последнее время чрезвычайно модно говорить, что учиться никогда не поздно.

Существует наука, которая позволяет более рационально усваивать новый материал- это Эйдетика. Методы Эйдетики:

-Мотивация важна для человека, без нее он не будет приведен в состояние готовности настойчиво и упорно работать, активно усваивать знания.

-Четкое осознание цели, страстное желание достичь этой цели.

-Определенный план работы.

- Использовать новейшие методики запоминания нового материала.

Например: Если вы прочтете 100 страниц и опишите суть прочитанного на одной странице, то будете знать больше, чем если прочтете в десять раз больше, но не запишите ни строчки. Не надейтесь на свою память: слова улетают, написанное остается. Если пришел на лекцию, то работай в полную силу. Ничего не пиши, не поняв сказанного.

При запоминании нового материала необходимо образно представлять « в голове» описанные процессы и схемы.

Искать ассоциации новых понятий с уже известными, пытаться вставить усваиваемый материал в общую картину представлений по данному разделу.

Был проведен эксперимент: одной части студентов давали инструкции, как учиться, а потом сравнивали с другой частью, которая таких инструкций не получала. Первая группа показала на сессии результат на 58 % выше, чем вторая.

Чтобы привить молодым людям в вузе радость освоения нового и улучшить эффективность подготовки, я предлагаю создать факультативы на первых курсах « Учись учиться». Это позволит студентам лучше осваивать программу. Надо будет объяснить юношам и девушкам как учиться. Для этого понадобится ценнейший опыт профессорско- преподавательского состава. Наставники будут рассказывать о своей учебе и научной деятельности. Это позволит студентам полюбить и понять предметы, которые входят в учебную программу, приобрести навыки самостоятельного умственного труда.

Правильно организованный режим, полноценный сон, рациональное питание, неприятие вредных привычек, наличие цели - формула успеха в обучении. Посмотрите на маленького ребёнка – с каким интересом он начинает учиться ходить, говорить, изучать окружающий мир. Постарайтесь продолжить эту радость освоения нового. Это во многом зависит именно от вас самих. Не зарекайтесь: не люблю учиться! А вы попробуйте любить все предметы, какие проходите в вузе. Читайте стоящие книги, а не просто «чтиво». Это расширит ваш нравственный и эстетический кругозор, делающий окружающий мир большим, интересным, излучающим опыт и радость. Если вам что-то не нравится в каком-то предмете – напрягитесь и постарайтесь найти в нём источник радости – радости приобретения нового.

А помогут во всем этом факультативы «Учись учиться».

ОПТИМАЛЬНЫЙ БАЛАНС РАЗНЫХ ВИДОВ ЗАНЯТИЙ – ПОТРЕБНОСТЬ СОВРЕМЕННОГО СПЕЦИАЛИСТА

Макаров В.О., Калинин А.А. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры)*

В большинстве случаев для изучения конкретной дисциплины в учебных планах предусматриваются часы для проведения лекционных, практических и лабораторных аудиторных занятий, а также часы для самоподготовки и выполнения внеаудиторных заданий. В условиях реформирования высшего образования при плановых пересмотрах учебных программ (и как следствие, рабочих программ) обычно кардинально их не изменяют и, соответственно, соотношение часов между этими видами занятий остается почти неизменным. При таком подходе к системе накопления знаний, когда происходит ускоряющийся процесс разработки и внедрения современных инновационных методов и оборудования в производстве, работодатели склонны принимать на работу высококвалифицированных и всесторонне технически эрудированных специалистов. Поэтому ВУЗу без существенной перестройки системы подготовки вряд ли по силам обеспечить выпуск таких специалистов.

Общее количество часов на подготовку выпускника ВУЗа достаточно давно научно-практически обосновано и, вряд ли в наше время следует это подвергать сомнению. Поэтому поиск, в первую очередь, необходимо сконцентрировать на пересмотр соотношений часов, выделяемых на виды занятий, в сторону увеличения их числа для проведения консультаций и лабораторных работ.

Такой подход возможно обосновать исходя из следующих соображений:

- лекции – в значительной мере их материал, при наличии соответствующей литературы, может быть усвоен студентами самостоятельно;
- практические занятия – практическая детальная проработка материала требует как самостоятельной подготовки студентов, так и существенных затрат аудиторного времени;
- лабораторные занятия – предоставляет студентам детальное понимание об оборудовании и проектируемых системах;
- консультации преподавателя – наиболее эффективный способ индивидуального освоения наиболее сложных вопросов по дисциплине.

Вовремя полученная консультация и демонстрация работы современного оборудования на лабораторном занятии позволит студенту достичь наиболее глубокого понимания освоенного материала.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Малина І.А., Савина С.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Время, которым располагает студент для выполнения учебного плана, складывается из двух составляющих: одна из них - это работа в вузе по расписанию занятий, другая - внеаудиторная самостоятельная работа. Задания и материалы для самостоятельной работы выдаются во время учебных занятий по расписанию, на этих же занятиях преподаватель осуществляет контроль над самостоятельной работой, а также оказывает помощь студентам по правильной организации работы.

Чтобы выполнить весь объем самостоятельной работы, необходимо заниматься по 3 - 5 часов ежедневно. Начинать самостоятельные внеаудиторные занятия следует с первых же дней семестра, пропущенные дни будут потеряны безвозвратно, компенсировать их позднее усиленными занятиями без снижения качества работы и ее производительности невозможно. Первые дни семестра очень важны для того, чтобы включиться в работу, установить определенный порядок, равномерный ритм на весь семестр.

Ритм в работе - это ежедневные самостоятельные занятия, желательно в одни и те же часы, при целесообразном чередовании занятий с перерывами для отдыха. Вначале для того, чтобы организовать ритмичную работу, требуется сознательное напряжение воли. Как только человек втянулся в работу, принуждение снижается, возникает привычка, работа становится потребностью.

Если порядок в работе, ее ритм установлен правильно, студент изо дня в день может работать, не снижая своей производительности и не перегружая себя. Правильная смена одного вида работы другим позволяет отдыхать, не прекращая работы.

Таким образом, первая задача организации вне аудиторной самостоятельной работы - составление расписания, которое должно отражать время занятий, их характер (теоретический курс, практические занятия, графические работы, чтение), перерывы на обед, ужин, отдых, сон, проезд и т.д. Расписание не предопределяет содержания работы, ее содержание неизбежно будет изменяться в течение семестра. Порядок же следует закрепить на весь семестр и приложить все усилия, чтобы поддерживать его неизменным (кроме исправления ошибок в планировании, которые могут возникнуть из-за недооценки объема работы или переоценки своих сил).

При однообразной работе человек утомляется больше, чем при работе разного характера. Однако не всегда целесообразно заниматься многими учебными дисциплинами в один и тот же день, так как при каждом переходе нужно вновь сосредоточить внимание, что может привести к потере времени. Наиболее целесообразно ежедневно работать не более чем над двумя-тремя дисциплинами.

Начиная работу, не нужно стремиться делать вначале самую тяжелую ее часть, надо выбрать что-нибудь среднее по трудности, затем перейти к более трудной работе. И напоследок оставить легкую часть, требующую не столько больших интеллектуальных усилий, сколько определенных моторных действий (черчение, построение графиков и т.п.).

Самостоятельные занятия потребуют интенсивного умственного труда, который необходимо не только правильно организовать, но и стимулировать. При этом очень важно уметь поддерживать устойчивое внимание к изучаемому материалу. Выработка внимания требует значительных волевых усилий. Именно поэтому, если студент замечает, что он часто отвлекается во время самостоятельных занятий, ему надо заставить себя сосредоточиться. Подобную процедуру необходимо проделывать постоянно, так как это - тренировка внимания. Устойчивое внимание появляется тогда, когда человек относится к делу с интересом.

Очень существенным фактором, влияющим на повышение умственной работоспособности, являются систематические занятия физической культурой. Организация активного отдыха предусматривает чередование умственной и физической деятельности, что полностью восстанавливает работоспособность человека.

Подводя итог, следует еще раз подчеркнуть, что учеба в вузе - напряженный труд, требующий от студента настойчивости, целеустремленности, трудолюбия, самостоятельности, творческого отношения к работе. Чтобы этот труд был успешным и результативным, его следует правильно организовать на основе следующих обобщенных рекомендаций:

- правильно ставить перед собой цели и задачи; - сохранять физическое здоровье и поддерживать оптимальный психологический настрой; - правильно распределять время и планировать свою работу; - овладевать навыками работы с книгой; - учиться запоминать, пользоваться своей памятью и мышлением;
- максимально использовать для повышения уровня своих знаний все формы учебных занятий; - приобретать навыки научно-исследовательской работы; - овладевать культурой речи и общения.

ЗМІСТ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ХІМІЇ, ЕКСПЕРТИЗИ ТА БЕЗПЕКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Малинка О.В., Бойченко В.Д. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Оцінювання знань студентів з кожної дисципліни на кафедрі хімії, експертизи та безпеки харчових продуктів ОНАХТ здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру та рівня складності.

Завданням оцінювання поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово подати певний матеріал.

Завданням оцінювання підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Оцінювання здійснюється за 150 бальною шкалою (якщо підсумковим контролем є іспит) і за 130 бальною шкалою (якщо підсумковим контролем є залік). Змістовий модуль вважається позитивно оціненим, якщо набрано 90-150 балів або 80-130 балів, відповідно.

Кожний змістовий модуль згідно рейтингової системи оцінки знань оцінюється за: виконання модульних контрольних робіт, при цьому оцінка виставляється за теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання; систематичність та активність роботи на лабораторних заняттях, при цьому оцінюється рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на заняттях, результати виконання і захисту лабораторних робіт; виконання домашніх письмових завдань, згідно індивідуальної роботи студентів. В термін, визначений графіком викладачі підводять підсумки змістових модулів, результати проставляють в журнал поточної успішності.

Студенти, які бажають підняти результати своєї успішності, і ті, що не набрали необхідної кількості балів, беруть участь у підсумковому контролі. В разі складання підсумкового контролю результати змістових модулів не враховуються, а підсумкова оцінка дорівнює від 0 до 150 балів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ЗГІДНО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Мамчур В. Й., Опришко В. І., Носівець Д. С., Жилюк В. І., Хомяк О. В. (ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”, м.Дніпропетровськ, Україна)

Мета роботи - висвітлити досвід організації учбового процесу для студентів-іноземців при викладанні предметів “фармакологія” та “клінічна фармакологія”.

Для поліпшення якості навчання до послуг студентів-іноземців обладнано експериментальні лабораторії та комп'ютерний клас. Цей захід направлений на підвищення інтелектуального та професійного рівня майбутніх лікарів. Більш вищим рівнем науково-дослідницької роботи є підготовка індивідуальних робіт студентами на російській та англійській мовах та доповідь їх на науково-практичних конференціях для молодих вчених та студентів та на засіданнях студентського наукового товариства, підготовка стендів, презентацій, каталогів лікарських препаратів. На сьогодні цілий ряд студентів-іноземців стали магістрами або аспірантами нашої академії та продовжили свої наукові дослідження.

Співробітниками кафедри розроблені спеціальні навчально-методичні посібники до практичних занять, які включають в себе теоретичні питання до занять, тести, перелік препаратів по темі і завдання для позааудиторної роботи. Студенти-іноземці мають змогу працювати з цими посібниками дома, заповнюючи спеціальну таблицю з лікарських препаратів для обов'язкового вивчення, виписують рецепти, вирішують ситуаційні задачі, та головне, відпрацьовують тести до КРОК-1. Викладачі таким чином можуть контролювати виконання завдання на практичному занятті та робити розбір помилок, таким чином у навчальному процесі простежуватиметься зворотний зв'язок, що дуже важливо саме для студентів-іноземців.

Обов'язковим елементом успішного навчання у ВНЗ є продуктивна самостійна робота студентів. У відповідності до нових планів редукція аудиторних зокрема лекційних, годин супроводжується збільшенням часу на позааудиторну роботу студентів. Однак ефективність самостійної роботи вимагає чітко налагодженої її організації. З цією метою кафедрою фармакології розроблені спеціальні алгоритми, які забезпечують продуктивну індивідуальну позааудиторну роботу. Ефективність самостійної роботи підвищується завдяки систематичному ретельному контролю, який здійснюється на практичних, а також на елективних додаткових заняттях. У розділ самостійних занять

кафедрою виноситься ряд тем, які сприяють розширенню фармакотерапевтичної ерудиції. Оптимізація самостійної роботи в значній мірі визначається впровадженням комп'ютерних технологій, як навчальних, так і контролюючих програм. При цьому нами використовуються як класичні ситуаційні задачі типу ліцензійних («Крок-1»), так і ускладнені варіанти з невизначеною та необмеженою кількістю правильних відповідей. Аналіз показав, що другий тип завдань є найбільш складним для сприйняття студентами. Ці заходи, зокрема удосконалення самостійної роботи, сприяє опануванню матеріалу базової фармакології, як передумови успішного оволодіння клінічними дисциплінами.

Особлива увага на практичних заняттях згідно кредитно-модульної системи приділяється вирішенню студентами ситуаційних завдань, де закладено елементи професійного зростання майбутніх лікарів. Для якісного проведення викладачами кафедри практичних занять покладені методичні розробки а також наявність і доступ студентів до відповідних методичних матеріалів, а саме: тестам для виявлення їх рівня знань студентів, які постійно обговорюватиметься на методичних засіданнях кафедри.

Студенти мають можливість на електронному сайті кафедри користуватися всіма навчально-методичними розробками кафедри, на якому розміщена інформація щодо структури, меті та змісту дисципліни, принципів оцінювання, календарні та тематичні плани занять, графіки консультацій, проміжні та підсумкові контролі, так і інформація, необхідна для підготовки до конкретного навчального заняття (інформація щодо актуальності теми заняття, його тривалості, навчальна мета, питання для самоконтролю, список рекомендованої літератури).

Для студентів-іноземців для покращення засвоєння матеріалу з фармакології видано цілий ряд навчально-методичних посібників, таких як “Алгоритми фармакології”, “Синаптотропні засоби”, “Загальна фармакологія”, “Загальна рецептура”, що спрощує та допомагає самостійній роботі для засвоєння матеріалу за даними темами.

Висновки. Таким чином, запропоновані методи та заходи організації учбового процесу при підготовці студентів-іноземців згідно кредитно-модульної системи на кафедрі фармакології, клінічної фармакології та фармакоекономіки можна вважати інноваційним, тому що вони сприяють не тільки оптимізації навчального процесу, але й дають змогу готувати фахівців у яких основним напрямком у навчанні є мотивація, яка дозволяє адаптуватися майбутнім лікарям до вимог міжнародних систем і стандартів та бути фахівцями в будь-якому розділі медицини де основою ефективного лікування хворих є добре базове знання “фармакології” та “клінічної фармакології”.

СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ В ПРОЕКТИРОВАНИИ (МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЙ АСПЕКТ)

Мельник А.Э. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

На современном этапе развития культуры большой интерес аудитории вызывают пространственно-временные (синтетические) виды искусства. С точки зрения взаимной адаптации творческих методов актуально рассмотреть взаимодействие кинематографического искусства и архитектурных дисциплин.

И в кино и в архитектуре решается одна из наиболее насущных задач субъективного восприятия мира – визуализация образа, работа с образом – творческое воссоздание формы. Ряд определенных эффектов субъективного восприятия художественного образа, формируя эмоциональный мир человека, создает впечатление о реальности и о себе.

Основой формирования впечатлений в современном искусстве становится принцип дополнения. Так, из кино уходит простая повествовательность в привычной для 20-го века форме. Появился опыт совмещения документального и игрового кино, исторического архитектурного контекста и современных технических средств, реализованных в работах художника и режиссера П.Гринуэя. В архитектуре все больше используются кинетические, интерактивные системы, направленные к эмоциональной и интеллектуальной активности человека-потребителя среды. Интерактивность как современный подход в презентации художественного содержания и образа обостряет восприятие объектов действительности и искусства, основанное на силе и смене впечатлений.

Основной задачей теоретических и прикладных дисциплин из блока средового дизайнерского проектирования для архитекторов является изучение и анализ видов искусства, тенденций их дальнейшего развития, освоение приемов использования новаций в проектной работе. Исследовательская и аналитическая деятельность, в свою очередь, играет значительную роль в генерировании новых идей, прогнозировании, концептуальном проектировании. В этой связи важным обобщающим этапом являются конкурсы различных уровней, где появляется возможность продемонстрировать знания и навыки студентов, происходит презентация их профессиональных возможностей. Как показывает опыт кафедры Основ архитектуры и дизайна архитектурной среды, даже внутрикафедральные конкурсные выставки и смотры творческих достижений очень мотивируют студентов к учебе. Прошедший в 2013 году конкурс на лучшее Архитектурно-

художественное решение благоустройства экскурсионного маршрута Одесской киностудии показал, насколько продуктивным может быть результат творческого взаимодействия кинематографистов и архитекторов в рамках комплексного проекта презентации объекта культуры.

Ключевым аспектом в проектной деятельности выступает сам художник, его личность и мировоззрение. Поэтому знакомство с методами современных режиссеров, художников и архитекторов – неотъемлемая часть учебного процесса. Творческие встречи, тематические мастер-классы, натурные воркшопы, необходимо вводить в перечень необходимых дисциплинарных мероприятий. Весьма благоприятной является атмосфера города Одессы, наполненная культурными событиями, в частности кинематографическими. Среди значимых событий – устоявшаяся традиция кинофестивалей, тематических показов, где задействованы архитектурный контекст, элементы перформанса. При этом используются как камерные форматы, так и формат «open-air» мероприятий (на открытом воздухе). Возможность непосредственного участия в событиях Одесского международного кинофестиваля (мастер-классы от сценаристов, режиссеров и актеров, просмотры, пресс-конференции) – личный опыт освоения знаний, которые являются универсальным инструментом для сценарного моделирования (в том числе и в архитектуре).

Общие подходы в реализации художественных замыслов в последние десятилетия осуществляются, как в средовом проектировании, так и в кинематографическом искусстве. Событийность среды помогает выявить и подчеркнуть предметную, сценографическую наполненность, расставить акценты с помощью необходимых выразительных средств (световые и звуковые эффекты, хореографические постановки и пр.).

Сценарное моделирование в дизайне архитектурной среды и в кинематографии опирается на взаимодействие творческого, образного, технологического и материального начал. В данном симбиозе время выступает как средство выразительности, и помогает варьировать специальными эффектами. Продолжительность и последовательность событий возникающих в сценарной канве обеспечивается в кино с помощью особенностей кадрирования и монтажа, а в архитектуре через построения мизансцен и видовых точек.

Архитектура как пространственный вид искусства изначально несет в себе выразительность характера и принимает различные формы взаимодействия с родственными отраслями пространственного моделирования. Без учета междисциплинарных связей не может быть сформировано мировоззрение современного архитектора, обеспечивающего реализацию всего спектра потребностей человека (физических, духовных, социальных).

РАЗДАТОЧНЫЙ МАТЕРИАЛ КАК ОСНОВА ОПТИМИЗАЦИИ ФОРМ ПРЕПОДАВАНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН В АХИ

Мельник Н.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В последние годы все отчетливее видна одна из главных особенностей нынешнего абитуриента, а в последствие и первокурсника – весьма обобщенное представление об избранном направлении профессионального образования и, в частности, архитектуре.

Отсутствие в школьной программе таких нормативных дисциплин как черчение и трудовое обучение, которые ранее формировали у школьников средней школы объемно-пространственное воображение и техническое мышление ведет к несвоевременному формированию базовых представлений о проектировании как виде созидательной деятельности, возможностях творческого подхода в решении прикладных задач.

Эти обстоятельства препятствуют формированию основ конструктивного мышления, необходимого для становления в профессии архитектора.

Возникают вполне определенные сложности освоения содержания учебных программ в необходимом объеме и на должном качественном уровне.

Одним из подходов к решению вышеназванных проблем видится разработка пакетов учебных материалов в виде раздаточного материала, с помощью которых возможно обеспечить как индивидуальный подход и выявить творческий потенциал каждого студента.

Тематические подборки в виде раздаточных материалов способствуют расширению существующей базы учебных материалов и могут быть использованы для текущей самостоятельной работы в аудитории, как внеаудиторная работа и как вид контроля.

С помощью заданий предлагаемых в виде таблиц, схем, тестов в текстовых и рисуночных формах можно формализовать и индивидуализировать учебный процесс. Содержание в виде заданий различного уровня сложности, помогает охватить весь спектр понятийного аппарата, смыслового наполнения дисциплины и навыков практического применения знаний.

Особую значимость раздаточный материал приобретает на первом курсе в формате таких дисциплин как Основы и методы архитектурного проектирования и Архитектурное проектирование, помогают конкретизировать содержание специальных дисциплин в объемах и видах заданий и компенсировать недостатки общего уровня представлений о проектной деятельности как комплексе, интегрирующем интеллектуальные способности человека.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ФОРМЫ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ "СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ"

Менейлюк А.И., Лукашенко Л.Э., Олейник Н.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На кафедре Технологии строительного производства в ОГАСА изучение дисциплины "Современные технологии в строительстве" ведется с использованием современных информационных технологий. Это – электронная форма, слайд-шоу – для самостоятельной работы студентов (443 слайда), мультимедийные презентации для преподавателей с возможностью редактирования и анимации и видеофрагменты новых технологий (51 фрагмент).

Новые формы позволили изменить и систему изучения курса. Наличие мультимедийных презентаций, анимаций и видеофрагментов позволяют преподавателю в сжатые сроки изложить огромное количество инноваций, имеющихся не только на строительном рынке нашей страны, но и за ее пределами. Кроме того, у студентов значительно сокращается время подготовки к модульному контролю знаний или экзаменам благодаря наличию специальной формы учебника "Современные технологии в строительстве" в виде слайд -шоу. Основное назначение этой формы - это заочная и дистанционная учеба .

Созданная авторская структура построения мультимедийных презентаций для лекций и слайд -шоу для самостоятельной работы студентов позволяет достичь высокой степени усвоения материала. Каждый раздел начинается с классификации в виде блок-схемы. Последовательное анимационное выделение каждого блока, его раскрытие, иллюстрации и объяснения из каждой технологии завершаются возвращением к классификации. Потом выделяется следующий блок и цикл повторяется. Многократное визуальное повторение классификации и анимационное выделение каждого блока помогает запомнить существующее многообразие инноваций. Существенную помощь в этом оказывают и видеофрагменты, ссылки на которые также присутствуют на слайдах с иллюстрациями технологий.

Только за последний год мы участвовали в 3-х национальных и международных выставках и конкурсах, которые проводило Министерство образования и науки Украины. В них принимали участие сотни ВУЗов Украины, Великобритании, США, Китая и др. стран. В рамках выставок проводились конкурсы. По результатам конкурсов академия с авторами были

награждены медалями и дипломами за разработанные методику обучения с использованием интерактивных форм и разработку методической литературы.

На рис. 1 приведен пример слайда с одной из классификаций. Выделенные кнопки на блоках при нажатии помогают перейти к иллюстрации выбранной технологии. К этой-же классификации и возвращаются при нажатии соответствующей кнопки на слайде после знакомства с технологией.

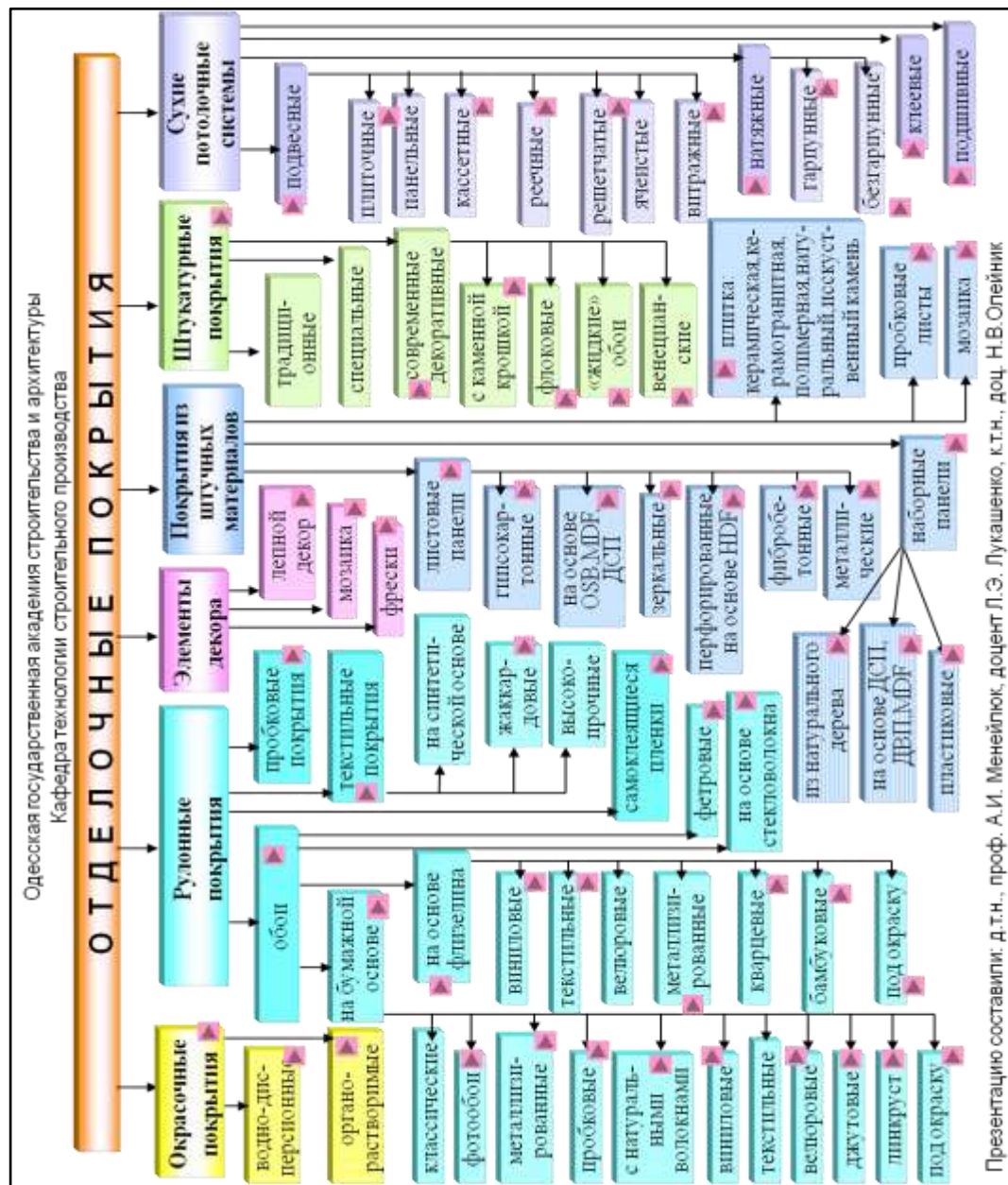

Рис. 1. Классификация современных покрытий внутренней отделки зданий, приведенная на слайде мультимедийной презентации.

Вывод. Разработанная методика изучения может быть с успехом использована при изучении других дисциплин.

ВПЛИВ ЗАВДАННЯ «РИСУНОК ПАНОРАМИ М.ОДЕСИ» НА ПРОФЕСІЙНЕ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ.

Міхова Л.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Архітектурна діяльність і практика проектної творчості базуються на графічній техніці, за допомогою якої майбутні фахівці висловлюють свої ідеї та задуми. В архітектурній освіті малюнок покликаний забезпечити якість професійної підготовки, що відповідає вимогам кваліфікації даної спеціальності.

Про важливість і значення малюнка як основи образотворчого мистецтва взагалі відомий живописець і архітектор Мікеланджело Буонаротті висловився так: «Малюнок, який інакше називають мистецтвом начерку, є вища точка і живопису, і скульптури, й архітектури; малюнок є джерелом і душею всіх видів живопису і коренем всякої науки.»

Панорама архітектурного пейзажу в програмі дисципліни малюнок є однією з найважливіших тем, яка дає можливість розвитку базових художніх навичок, просторово-образного мислення, аналізу конструкції великих та малих архітектурних форм, використання на практиці теоретичних знань з перспективи, прояву творчої індивідуальності, що є особливо важливі для студентів архітектурної спеціальності.

У своїй практичній діяльності майбутній архітектор повинен вирішити комплекс завдань. Для успішного виконання потрібно вміти зафіксувати ідею композиційного пошуку, обрати найбільш виразні художні засоби втілення в реальне зображення задуманого рішення, наочно уявити і найбільш ефектно подати спроектовану будівлю в поєднанні з природним середовищем, використовуючи різноманітні матеріали і техніки.

Для отримання графічних навичок студентам потрібна тривала практика малювання з натури, розвиток зорової пам'яті і окоміру, розуміння ролі масштабу, пропорційності предметів і будівель. У малюнку панорами архітектурного пейзажу треба вміти передати простір, форму, тональні співвідношення, витримати пропорції, масштаб та співвідношення розмірності будівель та території між ними, художні та стилістичні особливості деталей і споруд.

Творча особистість архітектора формується багатьма засобами, серед яких особливу увагу слід надавати розвитку його потенційних можливостей і створення таких умов при виконанні завдань, які б ефективно спрямовували студентів на майбутню професійну діяльність.

ВПЛИВ ЗАВДАННЯ «РИСУНОК ПАНОРАМИ М.ОДЕСИ» НА ПРОФЕСІЙНЕ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

Міхова Л.М. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Архітектурна діяльність і практика проектної творчості базуються на графічній техніці, за допомогою якої майбутні фахівці висловлюють свої ідеї та задуми. В архітектурній освіті малюнок покликаний забезпечити якість професійної підготовки, що відповідає вимогам кваліфікації даної спеціальності.

Про важливість і значення малюнка як основи образотворчого мистецтва взагалі відомий живописець і архітектор Мікеланджело Буонаротті висловився так: «Малюнок, який інакше називають мистецтвом начерку, є вища точка і живопису, і скульптури, й архітектури; малюнок є джерелом і душею всіх видів живопису і коренем всякої науки.»

Панорама архітектурного пейзажу в програмі дисципліни малюнок є однією з найважливіших тем, яка дає можливість розвитку базових художніх навичок, просторово-образного мислення, аналізу конструкції великих та малих архітектурних форм, використання на практиці теоретичних знань з перспективи, прояву творчої індивідуальності, що є особливо важливі для студентів архітектурної спеціальності.

У своїй практичній діяльності майбутній архітектор повинен вирішити комплекс завдань. Для успішного виконання потрібно вміти зафіксувати ідею композиційного пошуку, обрати найбільш виразні художні засоби втілення в реальне зображення задуманого рішення, наочно уявити і найбільш ефектно подати спроектовану будівлю в поєднанні з природним середовищем, використовуючи різноманітні матеріали і техніки.

Для отримання графічних навичок студентам потрібна тривала практика малювання з натури, розвиток зорової пам'яті і окоміру, розуміння ролі масштабу, пропорційності предметів і будівель. У малюнку панорами архітектурного пейзажу треба вміти передати простір, форму, тональні співвідношення, витримати пропорції, масштаб та співвідношення розмірності будівель та території між ними, художні та стилістичні особливості деталей і споруд.

Творча особистість архітектора формується багатьма засобами, серед яких особливу увагу слід надавати розвитку його потенційних можливостей і створення таких умов при виконанні завдань, які б ефективно спрямовували студентів на майбутню професійну діяльність.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ВЫПОЛНЕНИЯ ДИПЛОМНЫХ РАБОТ БАКАЛАВРА АРХИТЕКТУРЫ

Москалюк Е.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури м. Одеса, Україна)*

Архитектурное образование на современном этапе представляет собой динамичный процесс, сочетающий в себе как традиционные формы преподавания, так и новые инновационные.

Современная архитектура характеризуется проектированием и строительством уникальных объектов, а так же активным внедрением в сферу архитектуры новых достижений науки, техники и технологий. В сфере архитектурного образования заметно отставание от этих процессов.

Кафедра архитектуры зданий и сооружений АХИ ОГАСА находится в состоянии активного поиска путей решения этой проблемы. Предполагается процесс качественных преобразований в выполнении дипломной работы бакалавра архитектуры. Преобразования должны проходить с учетом национальных традиций, которые обогащают общую архитектурную культуру. Но, одновременно, на фоне стремительно развивающегося международного информационного пространства, необходимым элементом в преподавании архитектурного проектирования и выполнении диплома бакалавра архитектуры становится формирование нового творческого архитектурного мышления.

Тенденция архитектурного образования к стремлению быстрого реагирования на происходящие в мире процессы, способность изменяться при необходимости правильных решений является одной из важнейших составляющих современного дипломного проектирования. Для выполнения дипломной работы бакалавра архитектора необходим: выбор актуальной темы диплома, комплексный подход в анализе и выборе общих признаков, приемов, методов проектирования, отвечающих новым требованиям; исследование современных тенденций и взаимосвязей науки и практики.

Проблема развития архитектурного творчества является важнейшей в сфере архитектурного образования. В современных условиях в качестве источника творчества выступают знания, инновации в науке, технике, архитектуре и способы их практического применения.

Изучение мирового и отечественного наследия, умение творчески сочетать его с современными архитектурными направлениями, решать сложные социально - пространственные задачи сегодняшнего времени при выполнении дипломной работы бакалавра архитектуры являются основой подготовки архитектора с новым творческим мышлением.

ВИМОГИ ДО ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЯКОСТІ

Мошель М. В. (*Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна*), **Нак М. М.** (*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна*)

Освітній напрям 7.000001 «Якість, стандартизація і сертифікація» відноситься до специфічних категорій і підготовка таких фахівців передбачена на основі бакалаврату. Відповідно термін навчання складає 1 рік для студентів стаціонарного відділення і 1,5 роки для студентів-заочників. За цей період студенти повинні оволодіти системою фахових знань, умінь і навичок, визначених галузевим стандартом освіти (ГСВОУ). Аналіз відповідних блоків змістових модулів показує, що для успішного засвоєння систем фахових дисциплін, вступники повинні володіти певними знаннями з фізики і математики. Це в першу чергу стосується наступних модулів:

- Вимірювання, аналіз і поліпшення в системі управління якістю.
- Контрольні карти для регулювання технологічних процесів.
- Статистичний приймальний контроль.
- Методи оцінювання рівня якості продукції та послуг.
- Контроль технологічних процесів.
- Вимірювання показників якості серійної продукції або послуг.

Зауважимо, що вивчення інших змістовних модулів, визначених освітньо-професійною програмою також неможливе без певного мінімуму знань з фізики і математики. За існуючими нормативами, обмежень для вступу на спеціальність «Якість, стандартизація і сертифікація» для бакалаврів немає, тому навчальні групи можуть бути сформовані із фахівців діаметрально протилежних напрямів – від метрологів, економістів, менеджерів до бакалаврів гуманітарного спрямування. Це не сприяє якісній підготовці фахівців і ускладнює роботу викладачів.

З метою сформування вимог до фізико-математичної підготовки майбутніх фахівців з якості, стандартизації і сертифікації проведено детальний аналіз системи блоків змістових модулів освітньо-професійної програми. Виділено з них елементи фізико-математичної освіти, необхідні для успішного засвоєння відповідного навчального матеріалу.

Модуль 4.05.01.01 Уніфікація виробів або/та послуг; Модуль 4.05.01.02 Стандартизація виробів або/та послуг: Дії з дробами та відсотками. Теорія параметричних рядів чисел. Арифметична та геометрична прогресії.

Модуль 4.02.05.01 схеми проведення випробувань продукції, або/та послуг, або/та системи якості; Модуль 4.11.03.02 Вимірювання, аналіз і поліпшення в системі управління якістю: Фізична величина, розмір та значення фізичної величини. Вимірювання, одиниці вимірювання фізичних величин, система СІ, її структура. Основні та похідні одиниці системи СІ. Рівняння зв'язку між основними та похідними одиницями, як відображення законів природи. Аргумент і функція. Розв'язування рівнянь та систем рівнянь. Поточні та рівносілні перетворення. Методи розв'язування рівнянь та систем рівнянь: аналітичні і графічні.

Блок змістовних модулів 2.01.01.01 – 2.02.04.01 Методи управління якістю;

Модулі 4.18.01.01; 4.18.02.02 Визначення рівня якості серійної продукції або/та послуг; Модулі 4.18.01.02; 4.18.02.03 Вимірювання показників якості серійної продукції або/та послуги. Графіки і діаграми, технології їх побудови. Гістограми і діаграми Парето. Декартова і полярна система координат. Чисельні методи (методи наближених обчислень). Основи аналізу, виявлення екстремумів 1-го і 2-го порядків. Похідна та інтеграл. Поняття події. Події передбачувані (детерміновані) та випадкові, практично неможливі та достовірні. Імовірність та частота події. Події незалежні та несумісні. Поняття розподілу ймовірностей. Основні статистичні показники розподілу: показники стану та показники розсіювання.

Статистичні методи опрацювання даних: Методи кумулятивних сум; Методи аналізу рядів динаміки; Кореляційний і регресивний аналіз; Методи групування за певними ознаками; Дисперсійний і дискримінаційний аналіз.

Можливі два варіанти вирішення проблеми фізико-математичної підготовки майбутніх фахівців з якості:

1. Введення в навчальний план дисципліни за вибором: «Вибрані питання фізики і математики»;

2. Включення питань з фізики і математики в навчальні програми тих дисциплін, для засвоєння яких необхідна відповідна підготовка.

Розроблена програма спецкурсу «Вибрані питання математики і фізики».

У другому випадку в навчальних планах для спеціальності «Якість, стандартизація і сертифікація» доцільно виділити як дисципліни за вибором наступні модулі:

Статистичні методи контролю та управління якістю продукції;

Метрологічне забезпечення виробництва, і у вступні розділи цих дисциплін включити оглядові питання з вибраних тем математики і фізики та передбачити методи і засоби контролю знань.

О НЕКОТОРЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ ОПРОСА СТУДЕНТОВ I КУРСА ИНЖЕНЕРНО-СТРОИТЕЛЬНОГО ИНСТИТУТА

Нахмуров А.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Кафедрой инженерной геодезии продолжительное время проводились социологические исследования по различным вопросам обучения, проживания, пребывания студентов. Однако, в связи со значительным объемом выполнения этих работ последние 25-30 лет проводится только опрос студентов по их насущным проблемам. Таким образом, есть возможность сравнить два поколения студентов – отцы и дети. Так, старшее поколение больше внимания уделяло физической культуре. Если 55-65% студентов 90-х годов ежедневно делали физическую зарядку и занимались спортом, то в настоящее время эта цифра колеблется в пределах 20-22%. Студенты 90-х годов больше, чем нынешнее поколение уделяли внимание культуре питания. Так, сегодня 25-30% студентов не завтракают, что приводит к частым заболеваниям. Студенты 90-х годов чаще ходили в кино, театры и музеи. По опросу нынешних студентов 50-55% в течение семестра не прочли ни одной книги, 60-65% – не посетили кино. В значительной степени кафедра Украиноведения «испортила» статистику организации экскурсий в театры. Если 8-10 лет назад посещали театр 10-15% студентов, то в настоящее время – 65-70%.

Результаты опроса студентов, касающиеся обучения, приведены в таблице. Из результатов опроса следует, что около 30% студентов уже на первом курсе работают или подрабатывают, что, безусловно, сказывается на качестве обучения. Следует отметить, что нынешние студенты в полной мере обеспечены компьютерной техникой и практически 100% имеют выход в интернет. Удовлетворительным является тот факт, что 72% опрошенных студентов стремились поступить именно в нашу академию. Вместе с тем, из года в год ухудшается статистика по качеству обучения в школе. Так, на вопрос: «Достаточно ли багажа школьных знаний для обучения?» 49% студентов ответили: «Нет».

Заслуживает пристального внимания финансовая часть опроса. Так, если одесскому студенту на текущие расходы необходимо в среднем 667 грн. в месяц, то иногороднему – 1173 грн. с учетом иностранных студентов.

Детальный анализ опроса студентов приведен в таблице. При этом имеет место дифференцированный подход в опросе одесских и иногородних студентов.

Таблица

№	Вопросы	Результаты							
		Одесситы				Иногородние			
		Да		Нет		Да		Нет	
		Чел	%	Чел		Чел	%	Чел	%
1	Удовлетворены ли Вы тем, что поступили в ОГАСА?	19	28	0	0	35	52	14	21
2	Работаете или подрабат.?	4	6	15	22	26	39	24	36
3	Считаете ли Вы, что учебный процесс в ОГАСА организован на должном уровне?	14	21		7	28	42	19	28
4	Считаете ли Вы, что учебный процесс на кафедре инженерной геодезии организован на должном уровне?	18	27	1	1	47	72	0	0
5	Наличие:								
	а) компьютера;	19	28	0	0	43	64	4	6
	б) выхода в интернет.	19	29	0	0	47	71	0	0
6	Сколько ориентировочно средств необходимо Вам на текущие расходы на 1 месяц?	В среднем 667 грн.			В среднем 1173 грн.				
7	Вы стремились быть именно строителем?	12	17	7	10	38	55	12	17
8	Считаете ли Вы, что тестирование более объективно, чем вступительные экзамены?	10	14	9	13	25	36	25	36
9	Достаточно ли багажа школьных знаний для обучения в ОГАСА?	10	14	9	13	26	37	25	36
10	Считаете ли Вы, что кредитно-модульная система оценки знаний более объективна, чем экзамен?	14	20	5	7	30	43	20	29
11	Считаете ли Вы, что средняя школа обучает Вас на должном уровне?	8	12	9	13	38	57	12	18

ОПЫТ И ЗНАЧЕНИЕ ВЫБОРА НОВЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ПРИ РАЗРАБОТКЕ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТА

Николова Р. А., (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Среди различных тем дипломных проектов на кафедре Водоотведения и гидравлики большая часть из них посвящена проектированию водоотведения и очистки сточных вод (СВ) населенного пункта. Принятые основные технические решения должны быть обоснованы, как и при реальном проектировании, сравнением возможных вариантов и технико-экономическим расчетом (ТЭР). ТЭР следует выполнять по тем вариантам, достоинства и недостатки которых нельзя установить без выполнения специальных расчетов. Оптимальный вариант определяется наименьшей себестоимостью водоотведения, перекачки и очистки 1 м³ СВ. При этом сокращаются расход материальных и трудовых ресурсов, электроэнергии, топлива при одинаковом эффекте очистки. В проектных институтах эту работу выполняет несколько человек. Использование компьютерных программ для выполнения расчетов и компьютерной графики значительно сокращает объемы проектных работ. В высшем учебном заведении один студент-дипломник не в силах выполнить ТЭР *в полном объеме за сравнительно короткий период.*

На кафедре Водоотведения и гидравлики с 2008г я начала все чаще выполнять с двумя студентами дипломные проекты одного населенного пункта (*своеобразный кафедральный комплексный проект*). В городе разрабатываются две различные системы водоотведения СВ. Перед каждым студентом ставится своя цель и задача. Каждый студент выполняет свой вариант, проводя в нем сравнение ограниченного числа возможных решений. Руководителю ДП необходимо обучать студентов овладению приемами ведения полемики. Только так можно способствовать превращению знаний студентов в их собственные убеждения. Главным стимулом для решения этой задачи является энергосбережение, которое покажет преимущества и эффективность варианта. Обычно студенты кафедры разрабатывают полную раздельную систему водоотведения, которая подразумевает раздельное отведение СВ на очистку и сброс дождевого стока только с локальной очисткой. При полураздельной системе водоотведения, например, все виды СВ и часть самого загрязненного дождевого стока направляются на полную биологическую очистку. По санитарным нормам эта система является наиболее перспективной. Насосная станция (НС) при этом работает в двух режимах: в сухую погоду и в дождливую погоду, т.к. ее производительность во время

дождя значительно возрастает. Автоматизированная система управления режимом работы насосов позволяет управлять оборудованием в зависимости от притока СВ, от дня недели, времени суток и даже времени года. Существует много вариантов решения этой задачи: многочастотным регулируемым приводом; дополнительная установка специальных насосов, которые будут работать только во время дождя; проектирование НС из армированного стеклопластика с погружными Н-насосами нового поколения зарубежных фирм, которое сокращает инвестиционные вложения на 40-60%; наиболее часто применяемая регулирующая емкость. Перед студентами стоит задача, которая требует самостоятельного изучения большого объема материала по энергосбережению, новому оборудованию, очистке поверхностного стока и т.д.

Защита ДП проходит одновременно у двух студентов, которые оба представляют на рассмотрение комиссии два варианта разработанных чертежей ДП в одном и том же городе. И каждый отстаивает свой вариант. Преимущества и недостатки каждой системы наглядны и впечатляют и государственную комиссию и остальных студентов, которые присутствуют на защите. Внедрение компьютеризации все больше расширяет возможности не только учебного процесса, но и выполнения ДП и дает положительные результаты и вносит разнообразие при их защите. И, несомненно, готовит студента к проектной работе в реальной жизни. Функция руководителя ДП студентов подразумевает систему действий, которая нацеливает их на решение поставленной учебно-научной задачи или проблемы, предполагает оптимальное использование преподавателем различных форм помощи и ***создание им атмосферы сотрудничества и позитивного соперничества двух студентов.*** Только выполнив ДП самостоятельно на конкурсной основе и решив задачу, поставленную перед ним, он поймет тонкости научного творчества. И это ему даст возможность в будущем стать профессионалом, способным анализировать, обобщать, отстаивать свои профессиональные и научные взгляды. Это обуславливает приобретение опыта в достижении цели и решении поставленной перед ним задачи. Во-первых, это углубляет его знания и способствует приобретению навыков контакта с аудиторией, а в будущем может стать основным показателем его готовности к руководящей деятельности. А во-вторых, позволяет студенту обеспечить надежную степень очистки сточных вод населенного пункта, соответствующую водному законодательству Украины, правилам охраны поверхностных вод от загрязнения, правилам санитарной охраны прибрежных вод морей, охране рыбных запасов и другим нормативным документам, направленным на охрану и защиту водных ресурсов.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТДИКИ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ ВЫПУСКНИКОВ АРХИТЕКТУРНО – ХУДОЖЕСТВЕННОГО ИНСТИТУТА

Ноговицына Т.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Анализируя процесс дипломного проектирования в последние годы в Архитектурно- художественном институте, ясно высветились недостатки в подготовке специалистов – архитекторов.

Для достижения более высоких результатов необходимо изменить сам поход к обучению и воспитанию будущего архитектора, систему курсового и дипломного проектирования. Студентов необходимо побуждать и привлекать к участию в конкурсах проводимых городской Мэрией по благоустройству проектированию новых объектов Одессе.

Таким образом, студенты получают возможность изучения градостроительных, архитектурных, дизайнерских, ландшафтных и пр. проблем города. Студенты получают навыки реального проектирования, а преподаватели получают возможность заинтересовать студентов реальной работой. Студенты смогут приобрести бесценный опыт решения сложных региональных проблем под руководством преподавателей.

Такая система может заинтересовать студентов выбирать темами своих дипломных проектов реальные или перспективные объекты, преддипломные проработки и дипломные проекты оформлять и подавать, «Проектные предложения». В результате такого подхода, качество выполнения предпроектных обоснований и качество выполнения чертежей должно перейти на более высокий уровень.

Хорошо себя показало на практике и использование возможностей макетирования. Проектные предложения, особенно рассматривающие градостроительные задачи, выигрышно и эффектно смотрятся в макете.

Устройство постоянно действующей выставки лучших дипломных работ студентов могло бы заинтересовать большее количество талантливой молодежи из выпускников школ получить профессию архитектора.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Огренич М.А. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі входження України до світової та європейської спільноти у всіх сферах діяльності посилюється потреба у спеціалістах, які вільно володіють сучасними інформаційними технологіями, постійно підвищують і вдосконалюють свій професійний рівень, що є можливим завдяки дистанційному навчанню (ДН), основними принципами якого є самостійна робота, інтерактивна взаємодія та консультаційний супровід у процесі освоєння нового матеріалу або дослідницької діяльності.

Цілями ДН фахівця ХХІ століття можуть бути професійна підготовка та перепідготовка кадрів; підвищення кваліфікації за певними спеціальностями; підготовка до складання тестів, іспитів; поглиблене вивчення теми; додаткова освіта та ін.

Найпоширеніші види ДН ґрунтуються на інтерактивному телебаченні, комп'ютерних телекомунікаційних мережах і поєднанні технологій електронних носіїв інформації та мережі Інтернет, яка є головною умовою організації такого освітнього процесу.

Основними перевагами сучасного дистанційного навчання є адаптованість матеріалів курсу, що вивчається, до умов, цілей та здібностей отримувача інформації; відсутність обмежень у часі, місці та формі навчання; використання та впровадження новітніх методичних та педагогічних розробок; відсутність географічних кордонів для здобуття освіти; необмежена кількість слухачів курсу та їх постійна (інтерактивна) взаємодія, яка полягає в можливості безпосереднього візуального контакту з аудиторією, що знаходиться на різних відстанях від викладача тощо.

На нинішньому етапі дисциплінарні курси ДН передбачають детальне планування діяльності та постійний зворотний зв'язок із суб'єктом навчання; доставку необхідних навчальних матеріалів; використання електронної пошти; проведення телеконференцій; різноманітні прийоми та засоби мотивації та інваріантні компоненти педагогічного проектування.

Розглянемо найпоширеніші моделі, на яких базується сьогодення мережа відкритого ДН:

- екстернат, при якому навчання орієнтоване на шкільні чи вузівські вимоги;
- навчання на базі одного університету з метою отримання різноманітних атестатів освіти;

- співпраця декількох навчальних закладів з метою надання можливості кожному отримати освіту на базі функціонуючих у країнах співдружності коледжів і університетів;

- автономні освітні установи різних напрямків, які спеціалізуються на створенні мультимедійних курсів;

- навчання за автономними навчальними системами, яке ведеться цілком за допомогою відеозаписів або радіопрограм, а також додаткових друкованих посібників тощо.

Особливостями нинішньої дистанційної форми навчання порівняно з традиційною можна назвати:

- гнучкість, яка не передбачає регулярного відвідування занять у вигляді лекцій та семінарів, що забезпечує принципово новий доступ до освіти за умов збереження її якостей;

- модульність, при якій кожна окрема дисципліна або низка дисциплін створюють цілісне уявлення про відповідну предметну сферу, що дає змогу з переліку незалежних навчальних курсів формувати навчальний план, який відповідає індивідуальним або груповим потребам;

- паралельність, яка передбачає поєднання основної професійної діяльності з навчанням;

- віддаленість, при якій місце перебування того, хто навчається, до навчального закладу (за умови якісної роботи зв'язку) не є перешкодою для ефективного освітнього процесу;

- масовість, при якій кількість студентів дистанційної форми навчання не є критичним параметром, і вони мають вільний доступ до багатьох джерел інформації (електронні бібліотеки, бази даних тощо);

- рентабельність завдяки ефективнішому використанню наявних навчальних площ і технічних засобів інформаційних технологій, а також більш сконцентрованому змісту навчальних матеріалів та орієнтованості технологій ДН на значну кількість студентів;

- нові інформаційні технології, переважно комп'ютери, аудіо-, відеотехніка, системи телекомунікації та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що дистанційне навчання як якісно нова організація освітнього процесу ґрунтується на використанні кращих традиційних і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, методах і принципах самостійного навчання. Воно передбачає введення комп'ютерної техніки в комплекс дидактичних засобів, які забезпечують педагогічну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, та гарантують успішну реалізацію поставлених цілей.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ХИМИЯ ВОДЫ И МИКРОБИОЛОГИЯ»

Олейник Т.П., Маковецкая Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

После введения в учебную программу ОГАСА новой специальности «Рациональное использование и охрана водных ресурсов» и расширения программы курса для кафедры химии и экологии возникла необходимость в улучшении методического обеспечения курса «Химия воды и микробиология». С этой целью в 2013 году были разработаны, изданы и апробированы новые методические указания для подготовки к лабораторным работам и практическим занятиям по дисциплине «Химия воды и микробиология».

Методические указания включают теоретические вопросы и индивидуальные задания к каждой теме курса. Для практических занятий разработаны материалы по решению типовых задач, предусмотренных программой дисциплины «Химия воды и микробиология». Данные методические указания согласуются с планом проведения лабораторных работ. В настоящее время при подготовке к лабораторным работам студенты готовят письменные ответы на теоретические вопросы и решают индивидуальное задание по теме занятия. Преподаватель имеет возможность более объективно в баллах оценить домашнюю работу и уровень подготовленности студента к занятию. Расширение курса за счет практических занятий позволяет более подробно рассмотреть такие важные практические вопросы дисциплины, как жесткость воды и методы ее умягчения, стабильность воды, обеззараживание и т.д. На заключительном практическом занятии каждый студент самостоятельно выполняет обработку данных лабораторных исследований состава воды и представляет заключение о ее качестве. Таким образом будущие специалисты в области водоподготовки приобретают навыки самостоятельной работы и закрепляют теоретический материал.

Как показывает опыт этого года, подготовка к лабораторным занятиям по данным методическим указаниям повышает уровень ответственности и заинтересованности студентов в добросовестном выполнении заданий. Теоретические вопросы и задачи методических указаний являются основой для модульного контроля знаний. Поэтому и качество знаний, и баллы, которые получили студенты по итогам аттестационных модульных работ по курсу «Химия воды и микробиология», лучше прошлого года на 10%.

ОСОБЕННОСТИ МЕТОДА САМООРГАНИЗАЦИИ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «РИСУНОК»

Олешко Л.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Первая встреча с первокурсниками – это новое знакомство с талантливыми, разумными, энергичными молодыми людьми. Всегда приятно работать со студентами, которые выбрали для себя творческую профессию «Архитектора», и с первого же занятия по дисциплине «Рисунок», готовы включиться в учебный процесс. Преподаватели кафедры знакомят первокурсников с задачами, которые стоят перед ними в первом семестре. Требования по выполнению академических работ, домашнего задания оговариваются на первом занятии. Для дальнейшего сотрудничества преподавателя со студентами, педагог как творческая личность одновременно с работой над научными разработками, сбором информации, изучает проблемы, трудности с которыми встречаются студенты в первом году обучения в высшей школе.

- уровень подготовки абитуриентов;
- неосознанный подход к выбору будущей профессии;
- несерьезное отношение к учебе и учебному процессу (успеваемость, посещаемость занятий).

Преподаватели кафедры «рисунка, живописи и архитектурной графики» стараются донести до каждого студента особенности обучения в архитектурно – художественном институте и ищут пути преодоления этих трудностей. Следует отметить, что для совершенствования учебного процесса, необходимо учитывать особенности метода самоорганизации. Посещение занятий, регулярное выполнение самостоятельных заданий, самообразование это основные требования при выполнении учебной программы. Из года в год можно отметить, что первокурсники, обязаны последовательно выполнять следующие условия:

- научиться организовать свое время;
- систематизировать отношение к учебе (системная организация процесса подготовки к занятиям);
- Порядок, аккуратность рабочего места;

Самоорганизация в жизни студента зависит только от него самого, от его отношения к установленным правилам поведения и умения руководить собой.

Метод самоорганизаций позволяет обучающим работать над углублением и усовершенствованием, знаний навыков и умений для профессионального роста.

ЛЕКСИЧЕКИЕ МИНИМУМЫ В АСПЕКТЕ ИЗУЧЕНИЯ РКИ НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ОТДЕЛЕНИИ

Опар А.Ю., Степанюк Г.Н. (*Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Невозможно ограничить и точно представить объём лексического материала, необходимого для овладения иностранным языком. Лексический материал огромен и разнообразен. Кроме того, язык постоянно пополняется новыми словами за счёт многозначности, заимствований.

Лексический минимум – это количество слов, необходимых для общения. Лексика студентов подготовительного отделения насчитывает около 500(700) лексических единиц. Она является фундаментом будущего словаря.

Преподаватель может выходить за рамки минимума, но он должен понимать, что ничего лишнего давать не следует и при отборе лексики соблюдать следующие принципы: строгая минимизация лексики; широкая сочетаемость; теснейшая связь лексической работы с грамматикой; широкое использование антонимии, исключение синонимии; высокая повторяемость лексики (частотность); тематическая ценность (соответствие речевым темам).

На определённом этапе студенты подготовительного отделения приступают к изучению специальных предметов. Соответственно, в их словарь вводится не только нейтральная, но и специальная лексика.

Материал, который даётся на занятиях по русскому языку, должен тематически соответствовать материалу общеобразовательных дисциплин (физики, химии, математики). Активно используются при изучении этих дисциплин межъязыковые универсалии, базовые термины. Для проведения этих занятий чаще, чем обычно, задействуется язык-посредник (английский).

Для обогащения своего словаря и овладения иноязычной лексикой студенты-иностранцы должны стараться запомнить значение и форму лексического минимума, научиться понимать его на слух и при чтении и пользоваться им в различных видах речевой деятельности.

Следовательно, основная цель работы над лексикой на начальном этапе – формирование словаря, необходимого и достаточного для элементарного общения в учебной и бытовой сфере, а также обеспечение лексического наполнения для усвоения грамматики.

Необходимо максимально строго подходить к подбору лексического минимума на начальном этапе обучения студентов подготовительного отделения.

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНОСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

П'янова І.Ю, Шотова-Ніколенко Г.В. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Самоосвіта — це самостійно організований суб'єктом діяльності навчання процес, що задовольняє його потребу в пізнанні та особистісному зростанні. Самоосвіта є необхідною складовою частиною саморозвитку особистості, яка приводить до формування іншомовної компетентності. До структурних рис самоосвіти належать: самовиховання, самопізнання, самоусвідомлення, самооцінка, самоконтроль, самовдосконалення. Як відомо, рушійним чинником самоосвіти є мотивація. Тому дуже важливо для студентів уже на I-II курсах сформуванню усвідомлену потребу в знаннях, у самоосвіті. Вивчення англійської мови у немовному ВНЗ має певні особливості: сама назва дисципліни „Англійська мова за професійним спрямуванням” свідчить про зосередженість на фаховому компоненті: вивченні англійської мови за науково-професійним спрямуванням; на здійсненні читання й осмислення професійно орієнтованої, термінологічної та загальнонаукової іншомовної літератури; використанні її в побутовій, соціальній та професійних сферах; формуванні високого рівня іншомовної комунікативної взаємодії; формуванні іншомовної компетентності.

У рамках програми самоосвітньої діяльності потрібно залучати студентів до таких основних видів самостійної роботи:

- 1) Спілкування англійською мовою на заняттях, де пропонується студентам низка найуживаніших фраз щоденного ужитку, які вони повинні віднайти, проаналізувати та репрезентувати у своєму мовленні;
- 2) Складання діалогів та полілогів як на задану так і на довільну теми (використовуючи як подані вирази, так і вирази вільного спрямування; як за зразком, так і без нього);
- 3) Написання твору „Composition” після вивчення тексту за фахом;
- 4) Анотування газетної статті (суспільно-політичного тексту);
- 5) Читання фахових текстів (самостійно знайдені тексти фахового спрямування студенти читають, перекладають, переказують, відповідають на запитання до основних частин текстів). Цей вид самостійної діяльності студентів сприяє підвищенню рівня адаптації до іноземної мови; підвищенню орієнтації на майбутню професію

(через забезпечення певною кількістю термінологічної фахової лексики та понять професійного характеру);

6) Написання і захист рефератів. Цей вид діяльності значно розширює лексичний запас із фахової англійської мови, вдосконалює уміння та навички комунікативної діяльності, розширює межі володіння та аналізу власного фаху, формує навички створення і захисту власних творчих проєктів, підвищує рівень володіння іншомовною компетентністю.

7) Останнім ефективним видом самостійної діяльності, що має значний вплив на формування у студентів іншомовної компетентності поза межами вивчення курсу іноземної мови, є участь у науково-практичних конференціях за фахом обраної спеціальності. Це вже вихід володіння студентами не тільки власною професією, а й іноземною мовою на якісно новий рівень.

Отже, формування іншомовної компетентності студентів засобом самоосвітньої діяльності дає можливість на якісно новому рівні вирішувати питання методики викладання іноземних мов на немовних факультетах, удосконалити систему професійної освіти, створити програму самоосвітньої діяльності та покращити процес адаптації майбутніх вчителів ВНЗ. При цьому саморозвиток інтегрує діяльність суб'єкта, спрямовану на розвиток характеру, здібностей та індивідуальних характеристик, гуманістичного виховання та професійної освіти.

Література

1) Вишневська І. Орієнтація вчителя іноземної мови на інноваційну діяльність у процесі самоосвіти // Наук. Зап. — Вип. 75 (5). — Сер.: Філол. науки (мовознавство): У5 ч. — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. — С. 233-237.

2) Черньонков Я.О. Самоосвітня діяльність студентів немовних факультетів як чинник формування іншомовної компетентності (в рамках вивчення курсу „Іноземна мова”) // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. — Вип. 5. — Луцьк, 2008. — С. 546-550.

АРХИТЕКТУРНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ – КЛЮЧЕВАЯ ДИСЦИПЛИНА АРХИТЕКТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Погорелов О.А. , Моргун Е.Л. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В ходе освоения дисциплины «Архитектурное проектирование» студенты учатся проектировать всё более сложные пространственные объекты. Нам могут возразить, что, поступив на первый курс архитектурного факультета или института, вчерашние школьники не могут проектировать самостоятельно. В процессе освоения азов проектной графики, сотрудничество преподавателя и студента неопределимо. Преподаватель руководит, направляет, учит, показывает. Особенно на младших курсах необходим живой контакт ученика и учителя. Учебные проекты по архитектуре нацелены на создание чертежей, графических изображений и макетов, как памятников архитектуры, так и задуманного автором проекта пространственного объекта, здания или сооружения. В учебном проекте студент раскрывает свой творческий потенциал и профессиональную подготовленность к ведению архитектурного проектирования. В процессе выполнения проекта осваиваются: технология работы, навыки ремесла, профессиональная грамотность. При индивидуальной работе студента без консультации преподавателя многие действия остаются не осознанными, случайным попаданием. На помощь архитектурному проектированию нацелены дисциплины «Основы и методы архитектурного проектирования», «Объёмно-пространственная композиция», но и они не могут компенсировать недостаток аудиторных занятий по архитектурному проектированию. «Проектный метод обучения относится к активным методам в архитектурном образовании. Без этого архитектора подготовить просто невозможно», - убеждён доктор архитектуры М.Ю. Лимонад.(МАРХИ). Намечившаяся тенденция сокращения часов, отводимых на дисциплину «Архитектурное проектирование», может негативно сказаться, если ещё не сказалась, на качестве профессиональной подготовки будущих архитекторов, дизайнеров, градостроителей. Предлагаем увеличить количество часов, предусмотренных учебным планом на дисциплину «Архитектурное проектирование» с 4 и 6 часов в неделю (числитель -знаменатель) до 6 часов и 8 соответственно., это позволит уделить больше времени на коллективное обсуждение клаузур и анализ готовых проектных решений, даст возможность студентам разрабатывать более зрелые проектные решения.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ПРИ МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Подплетня О. А. , Хмельникова Л. І . (ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпропетровськ, Україна)

Підготовка кваліфікованого фармацевта, конкурентоспроможного на ринку праці, **компетентного**, професійного і орієнтованого в суміжних областях діяльності, готового до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності проводиться за навчальними програмами, особливістю яких є компетентнісний підхід. Реалізація такого підходу при підготовці фармацевтів передбачає не просту передачу знань, умінь і навичок від викладача до студента, а формування у майбутніх випускників професійної компетентності. Компетентнісний підхід розглядаємо як сукупність загальних позицій визначення цілей навчання, організації навчального процесу та оцінки навчальних результатів, має рівень професійної компетентності. Ринок праці вимагає певних стратегій професійної поведінки особистості. Майбутньому фармацевту належить працювати в установах і організаціях різних форм власності, в різних сегментах соціальної та економічної сфер. Для одних роботодавців будуть важливі основні і додаткові кваліфікації, а також рівень засвоєння освітніх програм. Для інших - зацікавленість у працівникові, який в оптимальні терміни зможе реалізувати певний проект, спрямований на вирішення проблем розвитку організації, підприємства чи установи. У першому випадку мова йде про знання і вміння, сформованих у студентів, у другому - про їх компетенції та компетентності. На наш погляд компетентнісний підхід здатний з'єднати вимоги стандарту і життя, тому прагнемо оцінювати вміння студента вирішувати ті проблеми, які ставить перед ним освітнє середовище, усередині якого він знаходиться. Зі зміною вимог до фахівців змінюються вимоги до методик їх навчання та підготовки, які дозволять управляти процесом формування компетентності в тій чи іншій дисципліні. Відповідно навчальних програм за спеціальностями «Фармація», «Клінічна фармація» на багатoproфільній кафедрі використовуємо поряд зі традиційними і інтерактивні освітні технології (заснованими на діалозі з рівним правом участі всіх студентів під керівництвом викладача), в т.ч. діяльнісно- орієнтовані, в процесі яких здійснюються і відпрацьовуються способи та алгоритми здійснення професійних задач. До традиційних освітніх технологій, які використовуємо, відносяться наступні: лекція (традиційна, відкрита), навчальні відеофільми, самостійне вивчення тем програми, не розглянутих на аудиторних заняттях та

ін. З інтерактивних (в т.ч. діяльнісно - орієнтованих) освітніх технологій використовуємо такі: лекцію-дискусію, проблемну лекцію, проблемні семінари, круглий стіл, конференції в групах з окремих розділів дисциплін, навчально-дослідницьку роботу студента (рішення ситуаційних завдань), науково-дослідницьку роботу студентів (складання інформаційного огляду літератури за запропонованою тематикою, підготовка рефератів, доповіді, тощо), зустрічі з представниками компаній, державних та громадських організацій, використання комп'ютерних навчальних програм, ділові та рольові навчальні гри, метод кейсів, участь у науково - практичних конференціях та ін. Для посилення практичної спрямованості в підготовці випускників та підвищення їх професійної компетентності в навчальному процесі використовуємо активні методи навчання, спрямовані на формування умінь і навичок системного мислення і розв'язання реальних проблемних ситуацій в контексті власних практичних дій, наближених до ситуацій майбутньої професійної діяльності. У процесі аналізу конкретних виробничих ситуацій, вирішення ситуаційних завдань, розігрування ролей при проведенні «ділових ігор» розкривається особистісний потенціал студента, долаються психологічні бар'єри, що дозволяє студенту діагностувати власні можливості в індивідуальній та спільній діяльності. Компетентнісний підхід дозволяє більш яскраво підкреслити практичну, діючу сторону і акцентувати увагу на результатах освіти - ключових компетенціях. Враховуючи, що в контексті Болонського процесу орієнтація студентів на розвиток самоосвіти стала особливо актуальною, приділяємо цьому питанню більше уваги. При проведенні методичної роботи робимо акцент на самоосвіту студентів - особистісно - регульовану діяльність в навчальному процесі кафедри, основу розвитку професійної компетентності, як компоненти «саморозвитку» фахівця, що припускає професійну самосвідомість, самооцінювання своїх можливостей, як майбутнього професіонала, розвиток умінь і навичок самостійної пізнавальної діяльності. Розвиток самоосвіти студентів у навчальному процесі стимулюємо наступними організаційно - педагогічними вимогами компетентнісного підходу: цілісне включення студента в різні види діяльності (творча, продуктивна, евристична та ін.), відкритість і свобода вибору студентом своїх дій, установка на творчий саморозвиток і самореалізацію, формування рефлексивної позиції до себе як суб'єкта діяльності та ін. Таким чином, реалізація компетентнісного підходу при підготовці майбутнього фармацевта на сучасному етапі забезпечить виконання основної мети професійної освіти - підготовку кваліфікованих фахівців-фармацевтів конкурентоспроможних на ринку праці, компетентних, відповідальних, здатних до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів.

КОНТРОЛЬ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Полинецкая Т.В., Простакова К.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Адекватный контроль речевых умений является одним из необходимых звеньев успешной организации процесса обучения РКИ. Он дает информацию обучающемуся о результатах его деятельности, помогая следить за нормальным течением учебного процесса и управлять им. Он стимулирует усилия самих обучающихся, так как обеспечивает обратную связь, необходимую для успешного овладения любой деятельностью.

В обучении русскому (украинскому) языку иностранных студентов на кафедре языковой подготовки ОГАСА в зависимости от вида учебного материала и целей, поставленных преподавателем на данном этапе обучения, используются разные формы контроля. Одним из наиболее эффективных средств контроля в обучении языку считается тест.

Преподавателями кафедры разработано много вариантов различных тестов. Первый тест по русскому языку, осуществляющий предварительный контроль, проводимый при поступлении в академию, дает возможность определять состав учебных групп по уровню владения языком, по степени сформированности речевых навыков и умений иностранных учащихся. Следующий – стартовый контроль позволяет выстраивать процесс обучения РКИ с учетом исходного уровня контингента обучаемых, окончивших подготовительный факультет. В течение семестра проводится текущий контроль, являющийся неотъемлемой частью процесса обучения РКИ. Оценка, выставляемая по итогам тестирования, отличается большей объективностью и независимостью от возможного субъективизма преподавателя, чем оценка за выполнение обычной контрольной работы.

Вопрос о преимуществах и недостатках традиционного и тестового контроля остается дискуссионным. Следует иметь в виду, что тесты, дающие надежные результаты при контроле рецептивной речевой деятельности, не выявляют истинного уровня владения продуктивными умениями, в частности умением говорить на неродном языке. Деятельность, которую выполняет учащийся в ходе тестирования, зачастую не может быть даже отдаленно соотнесена с реальной деятельностью, осуществляемой говорящим в процессе общения.

Использование тестов не должно исключать и другие формы контроля, особенно для оценки уровня коммуникативной компетенции.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЦВЕТОВЕДЕНИЯ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ ПО МОНУМЕНТАЛЬНОЙ ЖИВОПИСИ

Потужный Н.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Студенты кафедры Изобразительного искусства архитектурно-художественного института при выполнении дипломных работ, решают сложные задачи. Выбирая тему монументальной живописи – роспись, мозаику, витраж, так или иначе, сталкиваются с проблемами цвета.

В монументальной живописи цвет – одно из выразительных средств наряду с композицией и формой. Он играет большую роль в организации пространства, решении декоративных задач в оформлении интерьера и экстерьера.

На первом этапе, после утверждения темы диплома, идет кропотливая работа по сбору материала, в которой занимают немаловажное место этюды в цвете (натюрморт, пейзаж, фигура, портрет). Выполняются этюды акварелью, темперой, акрилом, маслом. Уже в этих небольших (примерно 10x15 см) эскизах необходимо найти как формулу именно тот колорит, то цветовое решение, которое наиболее полно выразит идею дипломной работы. Ведь колорит является сильнейшим эмоциональным средством живописи. Количество возможных вариантов безгранично, все определяют глаз и чувства художника. Успех в работе зависит не только от количества нарисованных эскизов, а главным образом от правильного понимания и изучения цветоведения.

На втором этапе работы над дипломом студентами выполняются уже большие фор эскизы в цвете, которые будут представлены на дипломной защите.

На третьем этапе по фор эскизам выполняются непосредственно росписи на стене или фрагменты росписей в натуральную величину, которые демонстрируются студентами на защите дипломной работы.

Совершенствуя свои знания при выполнении курсовых и дипломных работ, выпускники кафедры Изобразительного искусства уверенно вступают в самостоятельную творческую жизнь профессионального художника, готовые выполнять основное предназначение живописца – пересказывать языком искусства, пропуская через свои чувства и миропонимание, то, о чем поведала им натура.

СУЧАСНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З ПРАКТИЧНИМ ВИКОРИСТАННЯМ МІЖДИСЦИПЛІННИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Просніченко Т.П. *(Морехідний коледж технічного флоту Одеської національної морської академії, м. Одеса, Україна)*

Загальною метою викладання будівельних дисциплін в вищих учбових закладах 1-2 рівня акредитації, є вміння навчити майбутніх керівників і працівників будівництва застосовувати в умовах розвитку ринкової економіки сучасні моделі управління, технологій і організацій виробництва, згідно правових умов праці і її безпеки на національному, регіональному і виробничому рівнях. Важливим місцем в структурі вивчення будівельних дисциплін займають на сучасному етапі зв'язки з ергономікою, технічною естетикою, безпекою життєдіяльності, психологією праці і виробничими стосунками в умовах неритмічності виробництва в період світових кризисних явищ, та ін. Сучасні умови організації навчання невід'ємно пов'язані з особистістю і науково-педагогічною кваліфікацією викладача, з його здібністю проводити заняття професійно, інформативно, визивати гострий інтерес у курсантів до вивчаємої дисципліни і усіма маючими засобами максимально акти визувати навчальний процес. Ці умови базуються на загальних і професійних положеннях педагогіки, психології і розробленими методичними засобами викладання різних дисциплін обраного напрямку навчання. Профілюючи дисципліни будівельного напрямку на циклі спеціальних дисциплін викладають в основному високопрофесійні інженери-будівельники які мають досвід практичної діяльності в різних галузях будівництва, але не достатньо володіють педагогічними прийомами і досвідом викладацької роботи. Взаємозв'язок будівельних дисциплін і можливість використання при їх вивченні інженера-викладача потребують від цього фахівця не тільки здібність передати свій виробничий досвід курсантам, але і необхідність розвитку вмінь і навичок своєї педагогічної діяльності, що набувається при опануванні викладачем різних педагогічних прийомів і сучасних методик навчання, направлених на формування у курсантів системи професійних знань, умінь і навиків з послідуочим використанням їх у своїй практичній діяльності, на місцях своєї постійної праці.

На основі тези, що вивчення кожної будівельної дисципліни, як комплексної дисципліни, базується на теоретичних знаннях природничих та суспільних наук, методологічною основою викладання будівельних дисциплін є об'єднання знань дисциплін загально технічного і спеціальних циклів, в

методиці викладання яких значне місце відводиться втіленню між дисциплінних зв'язків. Особливо ефективні меж дисциплінні зв'язки такого виду, як всередині дисциплінні, між окремими дисциплінами і по змісту учбового матеріалу. При складанні схеми всередині дисциплінних зв'язків важливо визначити структурну основу дисципліни, враховуючи можливість поступового ускладнення вивчаемого матеріалу, по принципу переходу від загального до приватного.

Використання єдиних законів і теорій для роз'яснення явищ і процесів, вивчаємих в різних дисциплінах дає можливість курсантами отримання професійних знань з спеціальних дисциплін в комплексі з виробничим досвідом після проходження учбових і виробничих практик. Доцільним є приклад втілення меж дисциплінних зв'язків на базі виконання розрахунково-графічних робіт і курсових проектів(курсових робіт) при вивченні різних дисциплін де курсанти набувають вміння об'єднувати і використовувати отриманні знання при роботі над дипломним проектом. Практична реалізація міждисциплінних зв'язків може знайти відображення при виконанні комплексних завдань і комплексних контрольних робіт, при виконанні яких курсанти повинні показати знання і вміння з усіх дисциплін професійного циклу. Вказане може бути додатково досягнуто шляхом проведення викладачем спільно з курсантами науково-практичних конференцій і семінарів , відвідування технічних виставок, проведення професійно направлених екскурсій, участь у презентаціях об'єктів будівельної і транспортної інфраструктури. При здійсненні зв'язків між окремими дисциплінами необхідно правильно зрозуміти їх сутність і системний характер враховуючи, що зв'язки між окремими дисциплінами повинні встановлювати, по-перше визначення змісту і послідовності вивчення тем дисциплін і, по-друге, формуватись у свідомості самих курсантів. Між дисциплінні зв'язки забезпечують єдність втілення тлумачення понять і означень, вивчаємих в різних будівельних дисциплінах, а також комплексне використання курсантами знань, вмінь і навичок, отриманих при вивченні різних дисциплін професійного циклу.

Інженер-викладач в своїй педагогічній діяльності повинен базуватись тим, що важливим елементом сучасної освіти, окрім підготовки професійних кадрів для будівельного виробництва, становить також розвиток інтелекту курсантів, їх творчих і організаційних здібностей, технічного мислення в умовах ринкових відносин. У зв'язку з цим, методика викладання спеціальних дисциплін на базі між дисциплінних зв'язків повинна включати науково-технічне обґрунтування цілей, змісту і принципів вивчення обраної дисципліни, а також визначати ефективні форми, методи і засоби навчання, виховання і розвитку курсантів.

ОБУЧЕНИЕ МОНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ

Простакова К.М., Полинецкая Т.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На четвертом курсе студенты-иностранцы всех факультетов ОГАСА сдают итоговый экзамен по русскому языку, который включает в себя, в частности, такое задание как монологическое высказывание по прочтении текста по специальности.

В связи с этим, начиная с первого курса, большое внимание нашими преподавателями уделяется такому виду речевой деятельности как монолог. Мы учим студентов перерабатывать воспринятую информацию и воспроизводить её либо кратко, либо развёрнуто, часто используя синонимические замены; учим выражать свои мысли в виде связного и логически организованного текста.

Работая над монологом, мы обращаем внимание на то, что по своему содержанию он может быть подготовленным (ответ на экзамене) и неподготовленным, т.е. создаваемым в момент речи; а по форме (использованию языковых средств) не может быть подготовленным. Поэтому большой акцент при формировании умений и навыков говорения делается прежде всего на лексико-грамматических упражнениях. Эти упражнения направлены на обучение компонентам монологической речи: образованию фраз и соединению их между собой в логической последовательности.

В процессе обучения нами используется также система речевых упражнений, направленных на выработку умений пересказывать текст, последовательно раскрывать тему, выступать с сообщениями, принимать участие в дискуссиях.

Обучение пересказу занимает главное место в речевых упражнениях. В подготовку к пересказу входит составление плана, выписывание опорных слов и словосочетаний, замена отдельных абзацев предложениями.

Особое место занимает пересказ основного содержания текста, близкий к сжато-пересказу. При этом формируются умения исключать из текста второстепенную информацию, заменять несколько предложений одним, используя лексические эквиваленты, исключать «ненужные» однородные члены предложения.

Таким образом, обучая монологу, мы учим студентов выражать законченную мысль, развёртывать её, учим логически рассуждать, сопоставлять, обобщать информацию и, наконец, учим грамматически и фонетически верно высказываться.

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОРГАНІЧНА ХІМІЯ”

Решта С. П., Данилова О.І. *(Одеська національна академія харчових технологій,
м.Одеса, Україна)*

Формування професійної компетентності майбутнього фахівця, який отримує спеціальність у технічному ВНЗ і буде працювати на виробництві, залежить не тільки від рівня знань, які він може отримати, але й від його особистих здібностей та бажання оволодіти професією. При цьому необхідним є засвоєння значного обсягу інформації, а для майбутнього технолога одним із важливих чинників є розуміння процесів, що відбуваються при виробництві продукції. Це передбачає певний рівень розвитку їх хімічної компетентності, що сприяє успішному засвоєнню і кваліфікованому управлінню процесами переробки сировини, допомагає обґрунтовувати вибір необхідного обладнання, налагодити виробництво нових товарів і продукції, надання послуг із урахуванням екологічних проблем та економічних чинників.

Успішність оволодіння майбутньою професією передбачає як певний рівень інтелектуального розвитку студентів, так і можливість творчого критичного осмислення процесів, пов'язаних із виробництвом якісної продукції. Саме при засвоєнні теоретичного матеріалу хімічних дисциплін, зокрема, органічної та харчової хімії, фактичного матеріалу, осмислення абстрактних понять, моделей відбувається розвиток інтелектуального потенціалу. Для розв'язання низки перетворень органічних сполук, або при засвоєнні матеріалу із хімії природних сполук, студенти повинні добре усвідомлювати місце отриманих знань в структурі технологічних процесів, розуміти взаємозв'язки між різними процесами. Системність знань є певним інструментом для успішного навчання, а також розвитку творчого мислення, при цьому студент може отримувати нові знання на фундаменті закономірностей, засвоєних раніше. Розуміння взаємозалежності комплексу хімічних і технологічних знань сприяє формуванню інтересу до вивчення нового матеріалу. Найбільш здібні студенти, відчуючи необхідність самостійно встановлювати зв'язки між фактами, що

вивчаються, і поняттями, будуть прагнути до систематизації їх для того, щоб вільно добувати і переробляти різного роду інформацію в процесі всього творчого шляху, і використовувати отримані знання для вирішення різних професійних завдань, що забезпечить якість професійної діяльності та затребуваність випускників технічних ВНЗ на різних підприємствах.

РАЗРАБОТКА ЗАДАНИЙ ДЛЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ НА БАЗЕ ИССЛЕДОВАНИЙ СИСТЕМ ВЕНТИЛЯЦИИ МУСОРОСОРТИРОВОЧНЫХ ОТДЕЛЕНИЙ

Розов К.А., Афтаниук В.В. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При подготовке магистров специальности «Теплогазоснабжение и вентиляция» важным разделом является изучение систем вентиляции современных производств, с использованием научных исследований проведенных преподавателями и аспирантами.

Для проведения практических занятий по дисциплине «Основы научных исследований» нами разработаны задания на базе исследований систем вентиляции мусоросортировочных отделений.

В разработанных заданиях студентам предлагается на основании результатов реальных экспериментальных исследований, с помощью методов планирования эксперимента разработать математическую модель приточной и вытяжной вентиляции рабочего места при проведении сортировки твердых бытовых отходов.

В заданиях в качестве математической модели выбран полином второй степени. В качестве факторов, которые влияют на эффективность вентиляционной системы, выбраны геометрические размеры и высота установки приточно-вытяжных вентиляционных устройств, количества вытяжного и приточного воздуха. Параметры оптимизации – температура и подвижность воздуха в рабочей зоне.

Задания выдаются индивидуально каждому студенту, что позволяет активизировать самостоятельную работу. Значительное количество математических вычислений при выполнении заданий требует оперативного контроля правильности расчетов, для этого разработано программное обеспечение с использованием Excel.

На основании проведенных расчетов студенты должны разработать предложения и рекомендации по улучшению воздушной среды на рабочих местах при сортировке твердых бытовых отходов.

В процессе выполнения заданий студенты получают практические навыки по проведению оптимизации геометрических размеров вентиляционных устройств, параметров приточного и вытяжного воздуха и метеорологических условий на рабочем месте.

ДИНАМИЧЕСКОЕ ОБУЧЕНИЕ. ВОРКШОП

Румилец Т.С. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

На ряду с классическими традиционными формами обучения, сегодняшнее время, требует введения в образования студентов архитекторов инновационных методов, к таким методам относятся воркшопы.

Воркшоп (WorkShop англ.) - учебное мероприятие (наряду с семинарами, курсами, мастерскими), на котором студенты получают знания самостоятельно. Дословный перевод термина - «рабочая мастерская» .

Основные отличия воркшопа от учебных мероприятий другого типа - высокая интенсивность группового взаимодействия, активность и самостоятельность участников, использование жизненного опыта и личных переживаний, профессиональные знания и навыков. Ведущий преподаватель контролирует процесс, направляет деятельность группы. Воркшоп представляет собой «трехфазную модель обучения», которая иллюстрирует план идеальной учебной атмосферы.

В начале обучения необходимо создать ситуацию "расслабленного внимания". Второй шаг — создание ситуации, в которой учащиеся могут погрузиться в «комплексный опыт». Третий шаг состоит в активной оценке участниками этого опыта.

При такой форме обучения упор делается на динамические знания. Ответственность за результат учебного процесса распределяется между участниками и ведущим. Каждая группа участников воркшопа получает индивидуальное решение конкретной задачи. Результативность мероприятия определяется вкладом участников.

Продолжительность воркшопа от 6 часов до 5-7 дней. Основные методы и приемы - анализ и разбор ситуаций, сопереживание или эмпатия, создания проектов и презентаций, «мозговой штурм », параметрический практикум , выполнение индивидуальных и групповых упражнений. Теоретические «вкрапления» в виде лекций применяются очень редко и в минимальном (необходимом для полного освещения темы) объеме. По окончании воркшопа учебная группа получает определенный инструментарий , модель поведения в конкретной ситуации.

АКТУАЛИЗАЦИЯ МОТИВАЦИОННОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Самойлова А.М. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В современных условиях в высших учебных заведениях проявляется тенденция к возрастанию роли самостоятельной деятельности студентов по овладению знаниями, умениями и навыками. Научные исследования и накопленный в вузах опыт убеждают, что без систематической организованной и целеустремленной самостоятельной работы невозможно стать высокопрофессиональным специалистом, а главное - невозможно самосовершенствоваться после окончания вуза в процессе профессиональной деятельности. Именно поэтому самостоятельная работа студентов рассматривается как важнейшая составляющая познавательной учебной деятельности, мощный резерв повышения качества образования, усиления эффективности учебно-воспитательного процесса.

Самостоятельная работа студентов - один из наиболее сложных моментов организации учебного процесса в учебных учреждениях. По сравнению с аудиторными формами работа студентов (лекциями, практическими занятиями, семинарами) самостоятельна работа оказывается наименее поддающейся управлению извне.

Вместе с тем, самостоятельная работа является едва ли наиболее эффективной формой учебной работы студентов. В этом смысле правильная, рациональная организация самостоятельной работы - один из наиболее мощных резервов совершенствования высшего образования

Самостоятельная работа, как любая форма учебно-познавательной активности студентов - это, прежде всего, деятельность личности. И деятельность, и личность - категории психологические. Следовательно, правила и законы организации самостоятельной работы - прежде всего психологические. Для качественного овладения специальностью актуально приобретение знаний через активную самостоятельную деятельность, а не только посредством их восприятия в готовом виде.

Основной смысл активизации, подключения и использования широкого круга различных мотивов личностных и внешних побуждений - вовлечение студента в самостоятельную работу. В процессе ее осуществления наблюдается появление или усиление познавательных и профессиональных мотивов, которые и являются подлинными двигателями самостоятельной работы, обеспечивая более высокий уровень ее развития, а главное, ее самодвижение.

АНАЛИЗ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В ЛЕКЦИОННОМ КУРСЕ «ПЕРСПЕКТИВА» ДЛЯ СТУДЕНТОВ 1 КУРСА ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Сапунова М. Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Чтобы грамотно изображать окружающие предметы, студентам художникам необходимо знать методы построения трехмерных пространственных форм на двумерной плоскости. Перспектива рассматривается как изображение, в котором на основе научных законов даются построения окружающих нас реальных предметов максимально приближенными к зрительному восприятию их в натуре. Таким образом, для овладения практическими навыками построения перспективных изображений, необходимо знать основы теоретического материала, который дается в лекционном курсе «Перспектива в изобразительном искусстве». При подборе материала для проведения лекций нужно учитывать, что художники кроме рисования с натуры, занимаются созданием композиций на различные темы. Поэтому будущим художникам необходимо научиться правилам построения объектов и предметов окружающего мира в перспективе, а затем узнать о методах выбора расположения элементов картины для создания художественной композиции. Например, смещение главной точки по линии горизонта для усиления впечатления от произведений использовалось художниками различных школ и направлений (П.А.Федотов «Сватовство майора»). Повышение или понижение линии горизонта для передачи композиционной идеи в своих работах использовал Г.Г Нисский («Аэродромы», «Семафоры»). Художники идут даже на сознательное пренебрежение некоторыми правилами перспективы и это как раз связано с вопросами построения композиции для создания определенных зрительных эффектов. Рафаэль Санти «Афинская школа» - здесь при фронтальной перспективе выбраны две точки схода для пола и потолка по главному лучу зрения для лучшего их раскрытия: из нижней точки изображается потолок зала, а из верхней его пол.

Студенты, обучаясь рисунку и живописи, изучая законы перспективы при выполнении художественных произведений, могут сознательно выбирать и даже нарушать правила перспективных построений в угоду выбранной композиции и смыслового содержания будущего художественного произведения.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ У ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ»

Свічинський С.В., Свічинська О.В. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Під час підготовки студентів за напрямком «Транспортні технології» їм викладається курс лекцій та практичних занять з дисципліни «Моделювання транспортних систем». Дана дисципліна є актуальною для спеціалістів зазначеного напрямку, адже дає уявлення про: напрямки оцінки ефективності функціонування маршрутних мереж міст, прогнозування обсягів перевезень та їх собівартість, моделі розрахунку матриць пасажирських кореспонденцій за цілями поїздок та власне моделювання транспортних систем міст з використанням сучасного програмного забезпечення.

Студентам на практичних заняттях на прикладах та при вирішенні конкретних завдань пояснюється, що для вирішення будь-яких завдань з оцінки і удосконалення транспортної системи дуже велику роль відіграє наявність її моделі. Це зумовлено можливістю прийняття рішень без їхнього реального впровадження.

Під час проведення практичних занять студентам ставиться задача оптимізації маршрутної мережі малого міста з невеликою кількістю транспортних районів та маршрутів громадського транспорту. Для успішного виконання такого завдання використовується академічна версія програмного продукту VISUM компанії PTV Planungsbüro Transport und Verkehr GmbH, яку можна вільно завантажити з офіційного сайту компанії з метою використання з некомерційними цілями.

VISUM – це пакет комп'ютерних програм, який дозволяє відображати всі види індивідуального і громадського транспорту в єдиній моделі. Він дає можливість для побудови моделей «користувача» та «підприємства», які дають змогу якісно оцінити пропозиції транспортних послуг на перевезення населення. Модель «користувача» відображає характер руху пасажирів. При цьому можуть бути обчислені різні навантаження на вулично-дорожню мережу міста та об'єкти її інфраструктури і параметри, наприклад, час в дорозі, частота пересадок та ін. В моделі «підприємства» розраховуються виробничі параметри громадського транспорту, наприклад, пробіг транспортного засобу в кілометрах, кількість транспортних засобів громадського транспорту тощо.

Узагальнений порядок дій при побудові моделі маршрутної мережі міста наступний: 1) визначення вузлів вулично-дорожньої мережі міста; 2)

визначення ланок вулично-дорожньої мережі та кількості смуг для руху транспортних засобів, а також ланок з однобічним та двобічним рухом; 3) визначення зупинок громадського транспорту; 4) встановлення видів громадського транспорту, які здійснюють рух по ланках; 5) визначення шляхів проходження маршрутів транспорту загального користування; 6) введення розкладу транспортних засобів на цих маршрутах; 7) ділення території міста на транспортні райони; 8) призначення примикань (примиканнями у VISUM відображаються шляхи прямування пасажирів між центром тяжіння транспортного району та зупинками громадського транспорту); 8) введення матриці пасажирських кореспонденцій, тобто попиту населення на транспортні послуги.

При наявності всіх зазначених елементів моделі транспортної системи доступною стає процедура перерозподілу. Перерозподіл – це один з основних методів визначення та аналізу транспортної пропозиції. Перерозподіл допомагає розраховувати навантаження об'єктів мережі і параметри для оцінки якості сполучення між транспортними районами. Для розрахунку перерозподілу моделюються пасажирські поїздки. Так, у випадку поставленої на практичному занятті задачі, пасажир громадського транспорту обирає зручний для нього маршрут для поїздки до пункту призначення.

Процедура перерозподілу ґрунтується на роботі алгоритмів, які визначають маршрути або сполучення між джерелом і метою (наприклад, парою транспортних районів). Пошук рішення полягає у виборі механізму, за яким індивідуальний попит розподіляється на маршрути та сполучення. Маршрути та сполучення несуть необхідну інформацію для розрахунку параметрів, таких як час або відстань пересування.

Результатом процедури перерозподілу є матриці витрат при поїздках: матриці часу поїздки, часу пересування, відстані поїздки, відстані пересування, кількості пересадок при поїздки з одного транспортного району в інший. На основі цих матриць здійснюється розрахунок середньозваженого значення того чи іншого показника для цілого міста. Студент повинен, запропонувавши зміни маршрутної мережі міста, які на його думку є доцільними, оцінити ефективність пропонованих змін за обраним ним показником чи їх переліком. Використання програмного продукту VISUM під час проведення практичних занять дає студентам можливість ознайомитися з сучасним інструментарієм транспортного планування та моделювання, набути навичок роботи в зазначеному програмному продукті, уявити себе у ролі інженера транспорту, здійснити практичне застосування знань, які набуваються в лекційному курсі.

ПРОБЛЕМЫ МОДЕРНИЗАЦИИ ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМА ПО ОБЩЕЙ ФИЗИКЕ

Сергунова О.Д., Курятников В.В. *(Одесский государственный экологический университет, г.Одесса, Украина)*

Выполнение студентами физического лабораторного практикума является наиболее важным элементом активных методов обучения.

Проведение лабораторных опытов и измерений делает всякое физическое явление более понятным для студентов, развивая не только абстрактную, но и эмоциональную стороны умственной деятельности студентов и их воображение.

В процессе выполнения лабораторного практикума по физике происходит развитие навыков и умений работы с измерительной техникой и навыков проведения экспериментальных исследований.

С конца 90^х годов фронтальный метод, используемый как метод контроля знаний, постепенно становится основным методом проведения лабораторных занятий. Это связано как с сокращением штата учебно-вспомогательного персонала, ранее участвующего в работе лабораторного практикума, так и с существенным уменьшением числа действующих установок физического практикума вследствие их износа.

Такой подход позволяет проводить занятия в лаборатории без помощи лаборанта и работать с группой студентов на одной лабораторной установке.

С другой стороны это приводит к превращению активного метода обучения, каковым является лабораторный практикум, в пассивный и к появлению категории студентов, так называемых «заплечников».

В связи с этим возникают задачи модернизации физического практикума и обновления и совершенствования методического обеспечения:

- использование новых технологий в физическом практикуме, оснащение программами новых лабораторных компьютерных комплексов “УНИПРО”, “БОРДО” и “ГАММАЛАБ”;
- составление методических указаний к новым работам на базе компьютерных комплексов;
- обновление приборов, установок и инструментария физического практикума;
- использование компьютерного класса для демонстрационного физического эксперимента.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В НАФТОГАЗОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Скальська Д.М., Матішин Л.І. *(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м Івано-Франківськ, Україна)*

Сьогодення висуває нові вимоги до якості освіти, акцентуючи увагу не стільки на сукупності певних знань, скільки на здатності індивіда розв'язувати складні проблеми в умовах кризи, яку переживає українське суспільство.

Характерною ознакою сучасності постає вміння застосовувати інформацію. Змістовна глибина, евристичність, спонукальний потенціал знань є, як відомо, основним ресурсом інформаційного суспільства, особливо в технічних вузах.

В наш час відбувається системний вплив цих показників на процес творення нової філософської моделі якості освіти, який включає, з одного боку, інформатизацію освітнього простору, а з іншого, – його гуманізацію і гуманітаризацію, ціннісну переорієнтацію і реалізацію принципу взаємопотенціювання елементів освітньої системи.

У якості нагальних завдань в реформуванні освіти найважливішими показниками якості вищої освіти є: 1) високий професіоналізм професорсько-викладацького складу з обов'язковим залученням його до міжнародних ресурсів (отримання грантів) підвищення кваліфікації; 2) навчально-методичне забезпечення у вигляді інтерактивного НМК (навчально-методичного комплексу з кожної дисципліни); 3) вільний вибір науково-дослідної діяльності і творчий розвиток особистості відповідно до її потенціалу, який найчастіше виявляється у студентів вже на I-II-их курсах вишів.

Системою чинників, які визначають якість вищої освіти слід, відповідно, визнати: педагогічні кадри; студента як суб'єкта освіти; наукові дослідження (лабораторна база); навчальні програми; методичне забезпечення; психологічні аспекти свободи і відчуження студентської молоді під час організації навчального процесу.

Так, наприклад, в контексті виконання держбюджетної теми «Дослідження філософських основ гуманізації освіти у підготовці фахівців інженерно-технічних спеціальностей» цілепокладаючим орієнтиром якості вищої освіти виступає людина. Розвиток її творчого потенціалу, здібностей, світоглядно-аксіологічної культури, яка дозволяє не лише ефективно використати ресурси свободи, а й збагнути свою відповідальність перед суспільством і епохою, бути на рівні вимог цієї відповідальності. Все це стає прерогативою у співпраці такої педагогічної парадигми як: професор-аспірант-студент.

Якісна підготовка фахівців для будь-якої галузі вимагає досконалого володіння іноземними мовами на рівні достатньому для опанування майбутньою професією. Для вирішення цього питання в нашому університеті організовано курси англійської мови (3 семестри) для професорсько-викладацького складу. Їхня мета – підготовка викладачів для проведення занять з іноземними студентами II-III курсів денної форми навчання, зокрема, на факультеті «Нафтогазова справа».

Якість освіти, в принципі не є трансісторичною константою: уявлення про неї повною мірою підпадає під дію принципу історизму, набуваючи конкретно-історичного характеру, змінюючись разом з ієрархією світоглядних, соціокультурних, аксіологічних та інших пріоритетів, тобто не може бути панацеєю для всіх часів і народів. Теперішній час, натомість, покладає на вищу освіту місію культивування у індивіда виразної дослідницької позиції, проблемного, критичного і прогресивного мислення; вміння застосовувати новітні технології, комп'ютерні розробки, штучний інтелект. Висока якість знань забезпечить творчу здатність майбутнього інженера вирішувати праксеологічні завдання в час «кризових епох» чи перехідних періодів.

В складноструктурованому техногенному суспільстві, де на зміну ідеалізації «прекрасного» приходять пошук штучного інтелекту, гуманітарні науки переорієнтовуються в контекст віртуальності та моделювання /*virtuality and modelability*/, сигналізуючи про можливу появу різних форм педагогічної антропології. За таких умов, коли руйнуються межі між мистецтвом та життям, вчені задаються питанням теоретичних компромісів/ позитивно це чи комплекс негативів?/, поза як цілісна філософія не може бути зведена до якоїсь однієї парадигми, так само педагогічна майстерність, уникає єдиного авторства чи авторитарності.

Філософсько-антропологічні виміри педагогічних вчень стали можливими на ґрунті подолання розриву між сциєнтизмом та гуманізмом, на посиленні взаємозв'язків між аналітичною філософією, історичною школою в філософії науки, неофрейдизмом, структуралізмом, герменевтикою у формуванні нетрадиційного образу філософського мислення та прагнення до створення нових шкіл педагогічної антропології.

Критерієм якісної освіти все частіше визнається ефективний, креативний і евристичний спосіб мислення. На освіту покладаються не лише функції передачі соціального досвіду, а й превентивного мислення, яке допомагає людині сформулювати адекватні відповіді на виклики сьогодення і майбутнього. Власне, на виконання цих завдань спрямована гуманітарна та фундаментальна освітянська стратегія нашого вузу.

ОСНОВИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Соколов Ю.М., Колосюк А.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Метою навчання фахівців-землевпорядників є оволодіння системними методами формування образу об'єкту територіального устрою. На підставі складного об'єкта землеустрою суб'єкт (проектувальник) створює уявний образ існуючої території та стратегії щодо її перетворення, шляхом впорядкування.

Системне уявлення складного образу передбачає синтез, тобто цілісне уявлення об'єкту і лише після цього аналіз, як фрагментарне дослідження його глибинної сутності. Синтез включає: визначення меж через оконтурювання об'єкта проектування; визначення мети або системи цілей проектування; визначення зв'язків системи з навколишнім середовищем та її відкритість.

Визначення меж через оконтурювання має на увазі комплекс дій юридичного та технічного оформлення меж об'єкта землеустрою. При цьому відрізняють межі територіальні, тимчасові та функціональні.

Доцільність - основна ідея та намір до якого прагне землеустрій з урахуванням економічних, екологічних та соціально-правових особливостей регіону. Цілі поділяються на тактичні з перспективою на 2-5 років та стратегічні, з перспективою на 5-10 років і більше.

Відкритість системи включає її здатність здійснювати речовинно-енерго-інформаційний обмін із зовнішнім (навколишнім) середовищем.

Синтез є обґрунтуванням подальшого аналізу, в межах якого виділяються природні, антропогенні та природньо-антропогенні територіальні складові об'єкта землеустрою та зв'язки між зазначеними складовими. При вивченні зв'язків системи з навколишнім середовищем найбільший інтерес становлять замкнуті цикли з ослабленням і посиленням.

Найпростіший захід впорядкування території можна прослідкувати на механізмі встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та закріплення їх межовими знаками, як комплексу робіт із встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), що включає: підготовчі роботи, топографо-геодезичні, картографічні роботи та роботи із землеустрою, камеральні роботи, складання і оформлення матеріалів технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки на місцевості, а також процес встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) та закріплення їх межовими знаками.

Підготовчі роботи включають збір та аналіз виконавцем робіт наявних документації із землеустрою, матеріалів інвентаризації земель, планово-картографічних матеріалів, правових підстав надання земельної ділянки у власність (користування), відомостей про наявність спірних питань щодо меж земельної ділянки, переліку обмежень у використанні земельної ділянки і наявні земельні сервітути, списків координат пунктів державної геодезичної мережі.

Топографо-геодезичні, картографічні роботи та роботи із землеустрою включають проведення обстежень в натурі (на місцевості) земельної ділянки, уточнення в натурі (на місцевості) меж земельної ділянки, їх узгодженість із кадастровим планом ради базового рівня.

Камеральні роботи включають опрацювання даних, отриманих в результаті проведених топографо-геодезичних робіт, та робіт із землеустрою, складання документації із землеустрою, а саме:

- виготовлення плану земельної ділянки та кадастрового плану земельної ділянки з нанесенням меж обмежень та сервітутів;
- визначення складу угідь земельної ділянки та вирахування їх площ та вирахування площ земельної ділянки, в розрізі угідь та землевласників (землекористувачів).
- складання експлікації земель в розрізі землевласників (землекористувачів) та по угіддях та погодження меж земельної ділянки із землевласником, суміжними землевласниками (землекористувачами);
- формування документації із землеустрою та внесення даних (зміни даних) щодо земельної ділянки до Державного земельного кадастру.

Встановлення та закріплення межевими знаками меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) включає закладку межевих знаків та складання відповідного акту.

У зв'язку з викладеним, вивчення предмета «Основи землеустрою та кадастру» включає курс лекцій, присвячених основам системного підходу при здійсненні землеустрою та практичні заняття, спрямовані на розробку та оформлення студентами індивідуальних завдань по складанню документації із землеустрою.

В рамках курсу «Землевпорядні вишукування та проектування» студентами виконується індивідуальна курсова робота системного землевпорядкування території, виділеної за адміністративною або атрибутивною ознакою.

Література. Соколов Ю.М. Динамические процессы при землеустройстве. Одеса. «ТЭС». 2013.

«ІНШИЙ ЯК ТОЧКА ВІДЛІКУ» - НОВА ФОРМА ПЕДАГОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ КРАЮ

Соколова Л.С., Латишева Л.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

У сучасному суспільстві співіснують різні культури, іншими словами, йому властива «багатокультурність» (полікультурність, мультикультурність). Відмінності й характерні риси, притаманні носіям різних культур, визначаються мовою, релігією, освітою, етнічним походженням та національною приналежністю, а також ідеологією та історією.

Україна є поліетнічною, а відтак і полікультурною державою. Наприкінці XVIII століття вона була найбільш українською (українці складали 90% населення Лівобережжя та 80% – Правобережжя). За національним складом населення Одещини суттєво відрізняється від інших регіонів України. Тут мешкають представники понад 133 національностей та народностей, особи некорінної національності становлять понад 45% населення області.

Пріоритетними засадами міжкультурного порозуміння сьогодення є парадигма освіти – «інший як точка відліку». Така нова форма педагогічної стратегії сприяє вихованню толерантності і формуванню громадянина полікультурного суспільства, якому притаманне розуміння культурного плюралізму.

Знайомство з історією заселення краю різними народами – це перший крок такого розуміння. На Одещині виділяють чотири етнічні зони: північну, що тягнеться до Поділля (майже винятково українську), центральну (з динамічною міграцією), Буджак, компактно заселений переважно українцями, болгарами, молдаванами, гагаузами, та Одесу.

Отже, коли історію нашого краю розглянути подібним чином, через історії його народів, через біографії його людей, через присутність давніх багатих традиційних народних культур в нашому сьогоденні, носіями яких залишаються представники різних етнічних груп, а захисниками – їхні культурні товариства, тоді багатоетнічна студентська аудиторія може отримати привабливий образ різноманітності у єдності та єдності у різноманітності.

Інтеркультурний підхід – це нова методологія, що прагне ввібрати у пізнання реального життя психологічні, антропологічні, соціальні, економічні, історичні, політичні й культурні дані.

Цей підхід дає змогу історикам ширше бачити вітчизняну історію, оскільки погляд зсередини доповнює погляд ззовні, що дасть можливість порівняння та з'ясування спільного та особливого.

TECHNOLOGY AND FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Sokolova O.O. (*Military Academy, Odesa, Ukraine*)

New technologies are penetrating the world of education at different speeds in different parts of the world. They are the teaching/learning technologies for the future which make the educators reconsider the methodology or create a new one taking into account vast opportunities of modern media and the Internet. Before looking at the use of technology in language teaching today, it is worthwhile to take a brief historical look at technology in the language classroom.

Every type of language teaching has had its own technologies to support it. Language teachers who followed the grammar-translation method (in which the teacher explained grammatical rules and students performed translations) relied on the blackboard as a perfect device for the one-way transmission of information. The blackboard was later supplemented by the overhead projector as well as by early computer software programs which provided "drill-and-practice" grammar exercises.

In contrast, the audio-tape was the perfect medium for the audiolingual method (which emphasized learning through oral repetition). University language classes in the 1970s and '80s usually included obligatory sessions at the audio lab where students would perform the repetition drills. The 1980s and 1990s have seen a shift toward communicative language teaching, which emphasizes student engagement in authentic, meaningful interaction. It is the beginning of the computer assisted language learning when the interactive and multimedia capabilities of the computer make it an attractive teaching/learning tool.

At present, there are a variety of computer applications available including vocabulary, grammar, and pronunciation tutors, spell checkers, electronic workbooks, interactive whiteboards, writing and reading programs, as well as various authoring packages to allow teachers to create their own exercises. Educators can also use the Internet which is the latest in a series of technological innovations for English language learning. It can be used to acquire information from language resources for a variety of purposes, such as searching for lesson plans, or material and ideas to supplement the lessons. Language teachers can transfer files from the Internet sites to their own computer and vice versa. Obtaining information or literature on the Internet, through books, or by attending workshops and courses, the teacher is offered a wider variety of learning resources, which in turn enhances the learning process.

A key element of using technology in teaching foreign language is that it acts as a motivation to the learners who are able to concentrate more in classrooms where technological tools are used. This in turn leads to efficiency and effectiveness of the learning process.

ИЗУЧЕНИЕ ИЗНОСОСТОЙКОСТИ ЦЕМЕНТОБЕТОНА В ЛАБОРАТОРНЫХ УСЛОВИЯХ

Солоненко И.П., Пехтерева А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Выполнения лабораторных работ является неотъемлемой частью системы подготовки специалистов дорожников. Одним из наиболее сложных в изучении является предмет, связанный с эксплуатацией дорог, в соответствии с тем, что процесс износа дорожного полотна растянут во времени. Проследить динамику его износа в процессе обучения студентов-дорожников не представляется возможным, т.к. процесс ограничен во времени. Устранить этот недостаток можно путем введения в занятия лабораторного оборудования, имеющегося в академии ОГАСА.

Лабораторные работы по эксплуатации автомобильных дорог, позволяет студентам, используя лабораторную базу кафедры ПСЭАД, ОГАСА, изучить изменения состояния дорожного покрытия вызванного воздействием на него сил и нагрузок, вызываемых движением автотранспорта. Покрытие из цементобетонна (ЦБП) является перспективным покрытием для автомобильных дорог (АД), что связано с его эксплуатационными, экологическими и технологическими качествами. К сожалению, процесс износа ЦБП в естественных условиях дороги затруднителен. Для изучения его целесообразно использовать оборудования нашей академии, при проведении лабораторных работ по курсу эксплуатации автомобильных дорог. Такие занятия проводятся в следующем порядке. Предварительно изготавливаются образцы ЦБП с разными составами.

Образцы номеруются, взвешиваются и измеряются. Под руководством преподавателя с использованием прибора ЛКИ-3 изучается износостойкость материала. Результаты опытов заносятся в лабораторный журнал. После выполнения лабораторных работ, студенты защищают свою работу. Они должны знать порядок выполнения лабораторной работы, требования по износу к ЦБП и самостоятельно сделать вывод о возможности применения выданного им образца в качестве материала для дорожного покрытия АД.

Таким образом, применения лабораторной работы позволит студентам изучить износостойкость ЦБП и правильно провести исследования их свойств. Закрепить знания по нормативным документам, приобрести умения работы на приборе ЛКИ-3 и навыки в определении качества дорожного покрытия для АД.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОЕКТИВНЫХ МЕТОДОВ ИССЛЕДОВАНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЯВЛЕНИЙ ПРИ ОСВОЕНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ КАТЕГОРИЙ СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ

Спирина И.Д., Леонов С.Ф., Шевякова О.В., Шустерман Т.Й., Рокутов С.В.
(ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»,
г.Днепропетровск, Украина)

Для студентов медицинских ВУЗов активное усвоение и применение психологических категорий актуально в силу высоких требований к развитию личностных качеств будущего врача. Опора психологического исследования на проективные методы как варианта качественного способа работы с психологическими феноменами, позволяет исследователю сделать собственный вывод об особенностях проявления психологического явления.

Цель изучения эффективности освоения психологических категорий студентами медицинских ВУЗов при использовании проективных методов.

68-ми студентам 1-го курса медицинского факультета в рамках изучения дисциплины «Основы психологии. Основы педагогики» предлагались проективные методики: «Пиктограмма», «Образ мира» и «Раннее детское воспоминание» (по А. Адлеру). Студенты, в качестве испытуемых, могли прочувствовать особенности проведения методики на себе, рефлексировав свой опыт. После письменной интерпретации результатов тестирования, студенты, в режиме интерактивного обсуждения, делились собственным опытом понимания психологических закономерностей, личными «открытиями» или «неудачами» в процессе тестирования и интерпретации полученных результатов исследования.

Качественный анализ овладения студентами психологических категорий состоял в анализе отчётов студентов, сделанных ими на завершающем этапе работы с проективными методиками.

Количественный анализ эффективности усвоения и овладения студентами психологических категорий состоял в сравнении результатов промежуточного тестирования студентов по материалу семинарских занятий.

Отмечена отчётливая тенденция усиления активности и повышения успеваемости студентов.

Предложенный нами способ освоения психологических категорий повышает активность студентов-медиков, ставит их в исследовательскую позицию во время обучения не за счёт формального и механического повторения психологических формулировок, а за счёт их осознания при углублении в понимание себя и других, что в целом повышает личностную компетенцию будущего медика.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО 200-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Старунова А. Л., Думанська Л.Б. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Духовне життя людства завжди формували легендарні провісники свободи.

Національний геній Тараса Григоровича Шевченка набув світового звучання саме тому, що його полум'яне слово стало гнівним протестом проти соціального зла, виразником заповітних дум народних, пристрасної боротьби за людину, її волю і гідність.

В усій культурі людства важко знайти ще такого Майстра і Борця, котрий би, як Шевченко, ішов би від життя і тільки від життя.

Волелюбні шевченківські мотиви зробили його вогненні вірші близькими і рідними всім народам.

З творчості Шевченка починається глибоко сучасне нам розуміння таких корінних проблем існування і розвитку світової цивілізації, як діалектика національного і інтернаціонального в культурі, чуйне синівське ставлення до культурної спадщини народів, збереження природного середовища та життєдайних сил землі.

Величезний внесок Кобзаря у становлення української мови.

В умовах тиранії він відстоював право вільно творити і співати своєю рідною мовою.

Святкування 200-річного ювілею велета народного духу, Тараса Григоровича Шевченка, почалося у березні місяці за планом заходів, розробленим кафедрою українознавства.

Попереднє планування дозволяє завчасно підготувати заходи, які включаються в план, сповістити студентів про заходи, які будуть проводитися, і тим самим допомогти їм спланувати свій особистий час.

Для підготовки заходів необхідно створити ініціативну групу (5–7 осіб), розподілити обов'язки (хто ведучий, хто відповідає за музичне забезпечення, оформлення зали, підтримання порядку) та розробити сценарій (програму) проведення вечора.

У всіх групах викладачами української мови і історії України були проведені бесіди про життя, творчу і мистецьку діяльність поета.

Ювілей Т. Г. Шевченка є вдачливим приводом для роздумів про моральний і громадський потенціал автора і навіть кожної людини про відповідність своїх задумів суспільним проблемам.

Викладачами кафедри (Цубенко В. Л., Старуновою А. Л., Латишевою Л. П., Думанською Л. Б., Соколовою Л. С.) була проведена екскурсія п'яти груп у бібліотеку імені М. Горького на виставку творів Т. Г. Шевченка.

Групи факультетів ФГТБ, ФЕУБ відвідали спектакль Українського музично-драматичного театру імені В. Василька «Тарасові весни». Свої враження від спектаклю студенти написали у відгуках на спектакль.

У березні проведена наукова студентська конференція на тему: «Геній славетного Кобзаря», у конференції взяли участь студенти усіх факультетів академії.

У програмі були представлені 8 доповідей-презентацій: «Подорож Шевченка в Україну», «Живописна Україна», «Творчість періоду заслання», «Жінки у житті Шевченка», «Сучасний погляд та актуальність творчості Шевченка».

По групах проведено круглі столи, на яких студенти виступали з доповідями про творчість великого поета, читали вірші Шевченка, перекладені різними мовами.

Але на цьому студентський захід не закінчується, він продовжується в інших формах на етапі підбиття підсумків.

Аналіз проведеної роботи може здійснюватися з допомогою літературного щоденника, анкетування, записів у книзі відгуків, творчих робіт та ін.

У літературному щоденнику чи альбомі ведеться своєрідний літопис цього позааудиторного заходу та етапів його підготовки, що висвітлюються через призму учасників та глядачів.

Студенти діляться своїми враженнями: як їм працювалося над організацією заходу, складають відгуки про нього, аналізуючи переваги і прорахунки.

При проведенні Шевченкіани вдало поєднувались наукова, методична і виховна роботи студентів.

Людство завжди шанувало творців духовних цінностей.

З плином часу ввійшли у безвість імена володарів-тиранів, а творці прекрасного залишились у пам'яті і серцях людей назавжди.

Генію, який провістив братерство і дружбу вільних народів, поету-революціонеру, який страждав і боровся за свободу всіх поневолених людей на землі, сучаснику епохи оновлення і перебудови український народ разом із своїми побратимами інших національностей віддає свою глибоку любов і шану.

Широкого розмаху набирають дослідження життєтворчості, уроків, спадщини Т. Г. Шевченка, вчені України розширюють межі їх досліджень.

ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ КАТЕГОРИИ РОДА В ТУРКМЕНСКОЙ АУДИТОРИИ

Степанюк Г.М., Галаган Л.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Практика работы и наблюдение за процессом обучения иностранных студентов из Туркменистана подтверждают тот факт, что морфологическая категория рода в русском языке является одной из наиболее трудно усваиваемых для данного контингента студентов, о чем свидетельствуют их многочисленные ошибки в устной и письменной речи.

Большие трудности в усвоении этой категории вызваны, во-первых, ее отсутствием в родном языке студентов из Туркменистана, а во-вторых, сложностью выражения категории рода имен существительных именно в русском языке, использующем для этого лексические, морфологические, синтаксические способы и разнообразные словообразовательные аффиксы.

При объяснении данной категории преподавателем должны быть изысканы все возможности, облегчающие осознание этого материала, полное его усвоение и выработку практических навыков использования категории в русской речи. Не овладев ею, туркменские студенты будут затрудняться и в согласовании прилагательных, причастий, глаголов прошедшего времени, а также согласующихся с существительными местоимений и числительных.

Система упражнений по изучению данного явления должна строиться с учетом следующих принципов:

1. обучение категории рода имен существительных русского языка следует проводить с учетом отсутствия данной категории в родном языке студентов;
2. количество учебного времени в корректировочном курсе, посвященное категории рода, должно быть в обязательном порядке увеличено;
3. систематическое повторение категории рода должно проходить параллельно с повторением других разделов курса морфологии;
4. навыки правильного распознавания рода имен существительных могут быть сформированы только в условиях применения специально разработанной системы упражнений с использованием многократного повторения;
5. одним из ведущих приемов организации работы над морфологической категорией рода является ее изучение на синтаксической основе в структуре словосочетания и предложения;

Следовательно, эффективность усвоения грамматической категории рода обеспечивается планомерной организацией системы работы по данной теме.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ РОЛЬОВИХ ІГОР

Стрелок Н.В. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Одним із стимулів для мовлення в певній ситуації є рольова гра. Вона значно підвищує мотивацію слухача, викликає інтерес до вивчення іноземної мови, сприяє виникненню співпраці викладача зі слухачем, що в решті решт, підвищує продуктивність навчання. В ході рольової гри створюються комунікативні ситуації, наближені до реальних, які реалізують міжособистісне спілкування слухачів на заняттях. Це є основною перевагою рольових ігор. Метою рольової гри є відпрацювання комунікативних навичок і вмінь. В доброзичливій атмосфері виникає стимул слухачів до творчості, процес навчання є невимушеним і цікавим. Учасники гри вчаться взаємодіяти з іншими людьми, висловлювати власну думку і реагувати на думки співрозмовників, підтримують бесіду, обговорюють різні точки зору, тобто активно спілкуються. При цьому, перевагою гри є залучання всіх слухачів групи. А коли всі слухачі зайняті цікавою й захоплюючою співпрацею, ніхто не порушує дисципліну, що теж є великим плюсом. Також під час гри відбувається обмін знаннями і досвідом, використовуються різноманітні граматичні структури, значний лексичний матеріал, інтонаційні моделі, приділяється увага непідготовленому мовленню слухачів. Але створена атмосфера захопленості дозволяє зняти мовний бар'єр, подолати напруження і скутість. Таким чином, гра позитивно впливає на тих, хто навчається, а оскільки заняття їм подобається, то й навчальний матеріал засвоюється набагато ефективніше. За допомогою гри активізується лексичний та граматичний матеріал, розвиваються навички аудіювання. У слухачів є можливість використовувати мову самостійно, без прямого контролю з боку викладача, який тут здебільшого виступає в ролі спостерігача і не намагається прискіпливо виправляти помилки.

Ефективність рольової гри залежить від її ретельної підготовки викладачем. Знання необхідних мовних засобів та вмінь та навички оперування ними повинні вже бути засвоєні до моменту проведення гри. При виборі завдань потрібно враховувати рівень знань слухачів, їх досвід і інтереси. У ході підготовки до гри в класі програвуть невеликі сценки, розігрують діалоги, бесіди. Викладачеві слід намагатися передбачити можливі помилки слухачів і попередити їх, продумати попередні вправи на використання тих граматичних структур і лексики, які обов'язково будуть задіяні у рольовій грі. У ході гри сильні слухачі допомагають слабким. По закінченні гри бажано провести її обговорення та зробити роботу над помилками.

ОБЪЯСНИТЕЛЬНО-ИЛЛЮСТРАТИВНЫЙ ПОДХОД В ПРЕПОДАВАНИИ ИНЖЕНЕРНЫХ ДИСЦИПЛИН

Суханов В.Г., Гара А.А. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, г.Одесса, Украина*)

Основным критерием научно обоснованного выбора методов, форм и средств обучения, которые стимулируют процесс обучения будущих инженеров, является оптимальность их соединения с учетом специфики каждой рассмотренной образовательной ситуации, которая предполагает использование различного вида учебно-методических комплексов. На наш взгляд, одним из важных факторов совершенствования методов обучения должно быть формирование и развитие у учащихся творческого, эвристического мышления. Преподаватель должен не только предлагать студентам некоторый набор специальных фактов (понятий, теорем, алгоритмов), сопровождаемых дедуктивными рассуждениями, но и развивать их интуицию, прививать навыки самостоятельного поиска новых закономерностей.

Объяснительно-иллюстративный подход состоит в том, что преподаватель сообщает готовую информацию разными способами, а студенты воспринимают, осознают и фиксируют в памяти эту информацию. Этот подход применим во время рассказа, лекции, объяснения, беседы, работы с учебником,

Важным методическим требованием к указанному подходу является обеспечение именно активно осознанного восприятия информации уже на начальном этапе усвоения знаний. Так, преподаватель, с помощью умело поставленных вопросов, формулировок стимулирует студентов к активному воспроизведению изложенного материала с целью более глубокого его осмысления, усвоения и запоминания. Студенты должны быть активными соучастниками объяснения, рассказа, лекции, именно это говорит об их активной умственной деятельности. Метод предусматривает активное привлечение в учебный процесс наглядности. Современные возможности офисных пакетов, таких как Microsoft PowerPoint, позволяют сконцентрировать внимание студентов на мультимедийных, динамичных изображениях.

Во время изучения дисциплины возрастает роль опорных конспектов, материалы которого расположены с одной стороны бумаги, дают возможность заполнения чистой стороны (в виде широких полей для заметок, объяснений, примеров и т.п.) во время лекции.

Рабочая тетрадь дает возможность лектору сконцентрировать внимание на более существенном материале, опустить некоторые технические детали во время объяснения со ссылкой на соответствующий материал, провести диалог со студентами, отвечая на их вопрос и задавая свои, а также оставить ряд вопросов на самостоятельную работу.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ РАСЧЕТНО-ГРАФИЧЕСКИХ РАБОТ ПО ЭЛЕКТРОТЕХНИКЕ

Тигарева Т.Г. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Важным аспектом подготовки бакалавров направления «Строительство» является освоение принципиальных решений электроснабжения предприятий строительной индустрии, приобретение навыков выбора приводных электродвигателей, кабелей и проводов, устройств защиты и заземления электросетей этих объектов.

Все эти знания и умения студенты усваивают значительно эффективнее, если перед ними в соответствии с будущей специальностью ставится конкретная задача расчета электроснабжения и электрооборудования определенного объекта: строительной площадки (для специальностей ПГС, АД); котельной (ТВ); насосной станции (ВВ, ГМ); жилого дома (ГСХ); формовочного цеха предприятия сборного железобетона (ПСК). Именно такие задачи ставятся перед студентами в разработанных кафедрой физики методических указаниях для расчетно-графических работ по электротехнике и электроснабжению.

Так, например, студенты специальности ПСК разрабатывают электрическую схему электроснабжения цеха, рассчитывают мощность общего освещения цеха и выбирают схему расположения светильников, рассчитывают вентиляцию цеха и определяют расчетную электрическую мощность цеха с учетом устанавливаемого технологического оборудования, системы вентиляции, общего освещения и склада готовой продукции, выбирают силовые щиты.

Следует отметить, что для индивидуализации работы студентов в исходных данных для расчетов предусмотрены десять вариантов производственных характеристик цехов, десять вариантов перечня основного технологического оборудования, варьируется также напряжение линий электропитания предприятия, типы светильников, применяемых для общего освещения цеха.

Аналогичные задания, учитывающие специфику будущей профессии, разработаны кафедрой и для студентов других специальностей ОГАСА.

Таким образом, выполняя разработанные на кафедре физики ОГАСА расчетно-графические задания по дисциплинам «Электротехника», «Электротехника в строительстве», «Электроснабжение и электрооборудование в строительстве», будущие специалисты получают всестороннее представление и практические навыки осуществления электроснабжения предприятий строительной индустрии.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»

Тітомир Л.А. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Проблема оцінки якості підготовки фахівців у ВНЗ, вдосконалення різних аспектів в цілях підвищення ефективності процесу засвоєння і перевірки знань, умінь, навичок є однією з найактуальніших проблем сучасної вищої освіти. Якість її безпосередньо залежить від успішності окремої людини і від позитивного розвитку усього суспільства. При підготовці кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, такого, що вільно володіє своєю професією, готового до постійного професійного росту одним з визначальних чинників є рівень практичної підготовки. Це дуже важливе завдання для напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа», 7.14010101 «Готельна і ресторанна справа» галузі знань 0104 «Сфера обслуговування». Саме тому практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у ВНЗ і проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, торгівлі і державного управління. В ОНАХТ створені всі умови для забезпечення високого рівня практичної підготовки для професійної діяльності бакалаврів, спеціалістів і магістрів. Для студентів проводиться: ознайомча, технологічна, організаційна, комплексна, виробнича та переддипломна види практик, під час яких студенти виконують завдання, які спрямовані як на систематизацію матеріалу, так і на вирішення конкретної проблеми або просто на виконання декількох завдань. Завдяки закріпленню та поглибленню теоретичних знань на базових підприємствах студенти не тільки накопичують матеріали для виконання науково-дослідної роботи, але й в значній мірі мають моделювати свою майбутню творчу діяльність як спеціаліста, і студент у межах ВНЗ вже починає готуватися до виконання практичних задач, які йому доведеться вирішувати після закінчення навчання. Оскільки готельний бізнес перетворився на один з найбільш прибуткових сегментів туристського ринку, фахівці в цій галузі є затребуваними, а отримані в ОНАХТ знання та практичні навички дозволяють гідно представляти цей сегмент українського ринку послуг.

ПРО ВИМОГИ ДО НАВЧАННЯ ЯКІСТНОМУ ВИКОНАННЮ ВИДІВ ФІКСАЦІЇ АРХІТЕКТУРНИХ СПОРУД

Токарь В.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)*

Майже усі будівлі і споруди, яки відновлюють зовні або реконструюють, змінюють планування, розраховані на тривалу їх експлуатацію. Але може статися, що деякі незначні корегування у схемах приміщень ведуть до значних втручань у структуру споруди. Тоді треба проводити корегування конструкцій у каркасі, відповідні перепланування приміщень, змінювати форми деталей фасадів. Завдяки таким заходам споруда або приймає зовсім інший вигляд, або частково змінює зовнішній фасад і планування приміщень. Архітектурна або дизайнерська робота починається з вивчення об'єкту проектування, огляду місця його знаходження. Крім візуального вивчення стану споруди, її треба фіксувати у малюнках, провести детальні обміри будівлі, фотографувати її. Завжди, для ведення проектувальних робіт треба мати відповідні опорні креслення планів і фасадів, деталей конструкцій та їх сполучень. Ця робота дуже відповідальна. Архітектори вирішують задачі з корегування окремих частин споруди. Незважаючи на нібито малі планувальні роботи, треба нагадувати про можливу їх впливовість на головну функцію будівлі, на її призначення. Для корегування планів приміщень і відповідних їм фасадів, треба виконати обміри їх форм ще до зміни всієї структури будівлі. Саме точні обміри планів і деталей конструктивних рішень споруди дають можливість архітектору вирішувати нові планування. Перед проектувальником стають умови планування у просторі середовища, між забудовами. Треба вміти вимірювати відстань до сусідніх будівель. Нова за виразом архітектурна споруда чи будівля має вплив на стан середовища, що навкруги нього і тоді обміру підлягає споруда і відстані до будівель, що навкруги неї. Студент архітектор повинен знати і вміти робити креслення споруди, обміри ділянки будівництва, що існують. Підлягають виміру контур плями ділянки під забудову та відстані до елементів її огорожі. Саме тому потрібно навчати методиці ведення обмірних робіт на всіх можливих напрямках архітектурної діяльності. Відповідно таким вимогам студенти АХІ ОДАБА з першого курсу проходять навчання з виконання архітектурних обмірів на прикладах будівель. Треба використовувати особливий досвід викладача і надавати студентам потрібну інформацію до виконання відповідних обмірних робіт і нагадувати майбутнім фахівцям з проектування про їх відповідальність за якість обмірних архітектурних креслень.

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ В ИЗУЧЕНИИ ИСТОРИИ АРХИТЕКТУРЫ КИЕВСКОЙ РУСИ XI–XII ВЕКОВ

Трутнев И.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Цель доклада: научить студентов основным понятиям, закономерностям, этапам формирования и развития Древнерусского государства – Киевская Русь.

Для этого необходимо:

- изучить основные тенденции и этапы развития архитектуры Киевской Руси;
- наиболее значительные памятники архитектуры каждого из этапов развития;
- сформировать у студентов навыки и умения самостоятельной работы с профессиональной литературой.

При изучении данной темы необходимо рассмотреть следующие вопросы:

- История образования Киевской Руси;
- Градостроительство оборонительного зодчества Киевской Руси;
- Первые каменные постройки X–сер. XII вв.;
- Культовое зодчество второй пол. XI–нач. XII вв.;
- Устройство православного храма, строительные конструкции и материалы.

В результате изучения студент должен:

- творчески освоить теоретический опыт в области архитектуры и градостроительства, знать наиболее характерные черты для каждого этапа, типы зданий и уметь определять принадлежность памятников архитектуры (по их характерным стилистическим чертам) к историческим периодам;
- анализировать объемно-планировочные и композиционные решения памятников архитектуры;
- определять хронологические границы создания архитектурных памятников по их внешним характеристикам.

Столетний опыт каменного зодчества (X–XI вв.) отражал утверждение нового социального строя, когда власть Киевского князя была сильна на всей Руси, когда Древнерусское государство выступало на международной арене как крупная политическая сила. Это нашло свое отражение в строительстве крупных ансамблей княжеских центров, величественных соборов в крупных русских городах. Значительные результаты и в области строительной техники.

Русские мастера научились изготавливать обычный и лекальный кирпич, освоили приемы возведения сводов, овладели секретами «размерения» на

площадке будущего здания, освоили технику кирпичной кладки на известковом растворе, видоизменили каноническую крестово-купольную систему, приспособив к местным условиям и эстетическим идеалам.

В заключение можно сформулировать характерные черты архитектуры Киевской Руси второй половины XI– начала XII вв.:

- Исчезают черты предшествующего этапа (X– сер. XI вв.) – многоглавие, пятинефные планы, галереи, мощные башни с лестницей ведущей на обширные хоры;
- Складывается тип здания феодального монастыря, в котором усиливается влияние византийского церковного канона; композиция храма приобретает статичный характер – это одноглавый, шестистолпный, крестово-купольный храм с нартексом над которым располагаются хоры;
- Винтовая лестница, ведущая на хоры, располагалась не в башне рядом с храмом, а внутри храма – в нартексе (иногда примыкало к нартексу), стены нартекса примыкали к западным столбам храма, рядом с нартексом размещалась небольшая церковь-крещельня;
- Фасады храмов зодчие членили по вертикали широкими плоскими одноступчатыми пилястрами, которые точно отвечали членению плана, а по горизонтали двумя ярусами высоких и узких окон;
- Наружные стены украшали горизонтальными поясами декоративных плоских ниш и меандровым фризом, а так же двухступенчатыми декоративными нишами;
- Простые и лаконичные плоскости фасадов завершались полукружием закомар, оформленных зубчатыми карнизами, при этом центральные закомары значительно выше боковых;
- Внутри храм был украшен мозаичной и фресковой живописью, полы покрывали шиферными плитами и инкрустировали мозаикой.

Памятники второй половины и особенно конца XI–XII вв. отмечают собой переходной период в истории русской архитектуры; они еще могут быть названы памятниками эпохи Киевской Руси, хотя в них имеется уже много новых черт, свидетельствующих о постепенном сложении следующего этапа в развитии древнерусского зодчества.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РАЗДЕЛА «СТАТИКА» В КУРСЕ ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ МЕХАНИКИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗОВ

Фомина И.П. (*Одесская академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В основе преподавания раздела «Статика» курса теоретической механики должна быть положена основная цель-воспитание и формирование новой активной личности студента - будущего инженера. В современных условиях технического роста, технологического прорыва во многих сферах технического производства, внедрения новых передовых достижений науки и техники, значительно повышается роль инженера. Формирование новой личности инженера должно начинаться уже с первых курсов технических ВУЗов. Этими целями и руководствуются в процессе преподавания статики как реализации формирования способностей студентов творчески подходить к будущей инженерной работе, развивать свои профессиональные качества. Опираясь на базовые знания студентов, полученные в школах, готовность к усвоению новых профессиональных знаний, особая роль отводится и преподавателю как личности.

Исходя из опыта преподавания статики, основные трудности в достижении необходимого уровня подготовки связаны с проблемой усвоения основных принципов, законов и аксиом, что вызывает отсутствие у учащихся навыков адекватного теоретического описания реальных производственных ситуаций.

Для приобретения этих навыков необходимо в процессе обучения обращаться к решению конкретных задач, содержание которых должно с одной стороны отражать практическую актуальность, с другой стороны, отчетливо и убедительно демонстрировать роль и методику применения фундаментальных результатов статики. Постановка и решение таких задач основываются на построении и исследовании реальных моделей рассматриваемых объектов и процессов. Богатый материал для подобных задач предлагает современное бурное развитие инженерных технологий, разработка и внедрение новых типов инженерных конструкций. Изучение поведения и проектирование таких конструкций представляет собой поучительную задачу, в которой сколь угодно «продвинутый» объект моделируется механической системой, поведение которой полностью определено известными давно и надежно установленными фундаментальными принципами.

Будущим инженерам-строителям необходимо иметь представление о поведении конструкций при воздействии статических нагрузок. Исследование

поведения таких конструкций несет собой важную инженерную задачу. Для упрощения ее решения необходимо произвести схематизацию как самого сооружения (т.е. построить ее упрощенную модель), так и статического воздействия на него (т.е. заменить его на несколько упрощенное, но учитывающее все существенные эффекты, вызванные реальным воздействием). В разделе статики все построено по принципу последовательного усложнения изложения материала. Изначально рассматриваются более простые конструкции и воздействия на нее. Затем рассматривается более сложная модель и, соответственно, более усложненное ее нагружение. Все конструкции и воздействие на них поделены на соответствующие системы сил, что дает возможность студентам структурированно изучать материал.

Особое значение придается методике составления соответствующих уравнений равновесия для различных типов систем сил.

В процессе обучения студенты должны написать аудиторные контрольные работы, а также выполнить курсовые расчетно-графические задания. Таким образом, у студентов формируется творческий, личностный подход в усвоении материала. Развивается способность к устной деловой речи, творческий подход к решению различных инженерных задач и формирование профессиональных и практических навыков.

Студент формирует умение анализировать проблему, разрабатывать способы ее решения с учетом новых веяний в науке и технике.

Последовательное статическое моделирование, систематически проводимое на разных этапах обучения при методически продуманном постепенном усложнении моделей, позволит сформировать у будущего специалиста идейный фундамент, научно обоснованный и методически последовательный стиль мышления, обеспечивающий высокую эффективность его практической деятельности.

Преподавателями кафедры постоянно разрабатываются современные методы преподавания с учетом всех форм и направлений обучения студентов.

В последние годы издано большое количество методических указаний к различным разделам теоретической механики, в том числе и к статике, в которых рассмотрены различные методики преподавания для студентов заочной формы обучения, стационара и в особенности, для студентов с сокращенным сроком обучения.

Изданы также различные пособия, которые помогают студентам освоить лекционный материал. Они оснащены достаточным количеством наглядного материала, примерами и рисунками. В конце разделов представлены вопросы для самоконтроля, что позволяет студентам самостоятельно оценить освоенный материал.

ПРОБЛЕМНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ В НАВЧАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Хмельникова Л.І., Слєсарчук В. Ю. (ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпропетровськ, Україна)

Модернізація вітчизняної освіти, що супроводжується переходом на державні освітні стандарти вищої школи, припускає оновлення хімії як у школі, так і у Вузі. На теперішній час освітні програми побудовані на компетентнісній основі. Наявність у випускника практичного досвіду - це принципово нова складова результату освіти, що знайшла відображення в освітніх програмах. Відповідно до програм підготовки провізорів при вивченні хімічних дисциплін формуються загальнокультурні компетенції, за допомогою яких: використовуються в пізнавальній та професійній діяльності базові знання в галузі математики та природничих наук, застосовуються методи матаналізу і моделювання, теоретичного та експериментального дослідження. Внаслідок формування даної компетенції майбутній провізор повинен знати: сучасний стан та перспективи розвитку хімії; фізичні та хімічні властивості найважливіших класів сполук; вміти: застосовувати знання про електронну будову молекул для пояснення реакційної здатності сполук, застосовувати ці знання для пояснення хімічних процесів і явищ; володіти навичками виконання хімічного експерименту; способами пояснення механізмів реакцій, закономірностей хімічних перетворень речовин; способами орієнтації в професійних джерелах інформації. За умов реалізації компетентнісного підходу завдання викладача - не тільки передати обсяг теоретичних знань, а й сформувані навички виконання хімічного експерименту, володіти основами хімії для пояснення сутності процесів, що лежать в основі функціонування живих систем. Одним із шляхів, що сприяє формуванню компетенцій є забезпечення високого ступеню пізнавальної самостійності студентів. Перед викладацьким складом багатoproфільної кафедри стоїть проблема пошуку методичних рішень, що дозволяють підняти якість хімічної освіти, щоб на його основі забезпечити високий рівень професійної підготовки фармацевтів. Одним з таких методів і засобів навчання може бути проблемний хімічний експеримент, який грає важливу роль у розвитку критичного аналізу інформації, навчанні методам пізнання, спроможності порівнювати і узагальнювати, виявляти головне і встановлювати закономірності, самостійно формулювати проблему, висувати і експериментально перевіряти гіпотезу, формулювати висновки. Проблемний експеримент спонукає студентів до самостійної пошукової діяльності, в ході якої формуються ключові компетенції.

Нами використовується проблемний експеримент в практиці викладання хімічних дисциплін для майбутніх провізорів, в реалізації якого перед викладачем стоїть завдання - сформулювати проблему, прогнозувати процес вирішення проблеми, направити студентів на вибір оптимального з можливих варіантів рішення. У ході виконання лабораторного практикуму з хімії перед студентами можуть виникнути такі проблемні ситуації: 1) протиріччя між наявними знаннями і досліджуваними фактами, коли на підставі відомих знань студенти висловлюють неправильні судження. Експеримент в даному випадку покликаний сприяти формуванню нових знань. Наприклад, демонстрація відсутності взаємодії бензену з бромною водою і калій перманганатом виключає помилкове припущення про ненасичені властивості аренів, яке могло бути сформульовано, виходячи з загальної формули сполук даного класу; 2) за допомогою відомих фактів будується гіпотеза і потім перевіряється практикою. Наприклад, чи буде оцтова кислота як органічна кислота проявляти загальні властивості кислот? Чи проявляють властивості карбонових кислот гідроксікислоти, оксокислоти, амінокислоти? Студенти спочатку висловлюють припущення, потім ставлять експеримент і дають результатами теоретичне пояснення; 3) пояснення фактів на підставі відомої теорії. Наприклад, чому толуєн окислюється калій перманганатом, а бензен - ні? 4) знаходження шляху вирішення при заданих початкових і кінцевих умовах. Наприклад, запропонувати спосіб розділення суміші речовин або якісні реакції, що дозволяють розрізнити два або більше речовин. Використання проблемного експерименту завжди завершується етапом рефлексії, в ході якого студенти усвідомлюють, яке знання вони придбали і в ході яких операцій це нове знання було отримано. Студенти вчаться не тільки правильно виконувати хімічний експеримент, а й грамотно інтерпретувати його сутність. Відомо, що лабораторний практикум сильніше впливає на уявлення, ніж знайомство з теоретичним матеріалом, і проблемному експерименту в розвитку мислення студентів при навчанні хімічним дисциплінам відводиться першорядна роль. Експеримент дає можливість не тільки встановлювати нові факти, але й коригувати неточності в знаннях майбутніх фармацевтів. Таким чином, враховуючи високий освітній потенціал, розробка методичних рекомендацій до проведення проблемного експерименту на теперішньому етапі є найважливішим методичним завданням викладачів хімії. Проте, необхідно враховувати, що не кожне практичне заняття може забезпечити самостійне придбання знань студентами за умов творчого пошуку. Тому ми не виключаємо впровадження в навчальний процес поряд з проблемним експериментом інших сучасних технологій навчання.

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ УМІНЬ – УМОВА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СУЧАСНОГО УЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Цуруль О.А., Бондарук О.К. *(Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна)*

У наш час у зв'язку з різкими темпами розвитку освіта постійно піддається змінам та нововведенням. Вони мають на меті вдосконалення навчального процесу для формування висококваліфікованих, цілеспрямованих та конкурентноспроможних спеціалістів, які зможуть швидко адаптуватися до змін та самостійно здобувати знання, уміння та навички для подальшої практичної діяльності. Тому виникає проблема розвитку широкого спектру умінь, які будуть в основі самостійної діяльності і розвиватимуть таку якість особистості, як пізнавальна самостійність.

Проблему розвитку пізнавальної самостійності досліджують С.І. Бризгалова, Ф.В. Берукштене, І.В. Калашнікова, Г.Н.Кулагіна, О.І. Матяш, С.І. Марченко, Р.В. Олійник, та ін. Проте єдиного визначення даного поняття немає, тому ми опираємось на таке його тлумачення: «Пізнавальна самостійність – це інтегральна якість особистості, яка дає змогу успішно організовувати власну пізнавальну діяльність незалежно від зовнішнього впливу, знаходити власний підхід до розв'язання пізнавальних задач з метою подальшого самовдосконалення та перетворення дійсності» [3, с. 265].

Формування даної якості має велике значення тому, що в процесі пізнавальної діяльності створюються можливості для виявлення власної індивідуальності, винахідливості та незалежності від встановлених стандартів, що забезпечує розвиток та самовдосконалення особистості.

В умовах нового інформаційного суспільства, коли відбувається бурхливе впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій, проблема розвитку пізнавальної самостійності потребує переосмислення.

Важливою умовою (основою) для формування означеної якості є розвиток інформаційних умінь, які «відповідальні» за здобуття наукової інформації з різних джерел і її переробку. До основних з них відносять вміння здійснювати бібліографування: орієнтування в каталогах, енциклопедіях, словниках, довідниках, пошук інформації в системі Інтернет, бібліографічний опис джерела, складання бібліографічного переліку за темою дослідження (переліку використаної літератури) тощо. Вміння працювати з друкованими джерелами можна розподілити на дві основні групи: 1) уміння читати наукову літературу

(суцільне читання, читання з метою ознайомлення, вивчення, вибіркоче читання та ін.); 2) уміння з письмової переробки прочитаного (цитування, складання плану тексту, тез [1, с. 137 – 139].

Досліджуючи процес формування пізнавальної самостійності студентів-майбутніх учителів біології під час їх методичної підготовки в НПУ ім. М.П. Драгоманова, ми визначали рівень розвитку таких інформаційних умінь. Анкетуванням було охоплено понад 60 студентів 4, 5 курсів Інституту природничо – географічної освіти та екології.

Для порівняльного аналізу результатів анкетування були обрані уміння: пошук інформації в системі Інтернет, бібліографічний опис джерела та складання тез. Було встановлено, що високий рівень розвитку уміння здійснювати пошук інформації в системі Інтернет мають 71% студентів 4 курсу і 70% студентів 5 курсу; високий рівень розвитку уміння здійснювати бібліографічний опис джерела мають 25% магістрів-біологів, 10% спеціалістів та 6% студентів 4 курсу. Вміють складати тези 58% магістрів, 40% спеціалістів та 31% студентів 4 курсу.

Результати анкетування вказують на те, що студенти мало уваги приділяють роботі з додатковою літературою і самостійно основну масу інформації отримують з мережі Інтернет.

Подолання таких прогалин у підготовці майбутніх учителів біології вбачаємо в посиленні уваги до формування та розвитку інформаційних умінь у процесі їх фахової підготовки вже з 1 курсу, раціональної організації самостійної роботи, активізації пізнавальної діяльності, результатом яких стане високий рівень пізнавальної самостійності, а отже і висока якість підготовки фахівців.

Література:

1. Брызгалова С.И. Введение в научно-педагогическое исследование: Учебное пособие. 3-е изд., испр. и доп. – Калининград: Изд-во КГУ, 2003. – С.137-139.

2. Матяш О. І. Пізнавальна самостійність студентів як передумова розвитку фахових компетенцій / О.І. Матяш, Л.Й. Наконечна // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журн. / Сум. держ. пед.ун-т ім. А.С. Макаренка. – 2011. – № 1(11). – С. 429-436.

3. Шамонин Е.А. Характеристика понятия «познавательная самостоятельность студентов педвуза» // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. – 2010. – №125. – С 261-266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://cyberleninka.ru/article/n/harakteristika-ponyatiya-poznavatel'naya-samostoyatel'nost-studentov-pedvuza>> – Загол. з екрану. – Мова рос.

ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Чабаненко П.М., Даниленко А.В (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Галузевим стандартом вищої освіти України освітньо-професійної програми фахівця встановлено вимоги до змісту, обсягу і рівня освіти та професійної підготовки фахівця за певною спеціальністю певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

На кафедрі міського будівництва і господарства академії зроблено аналіз робочих навчальних програм з нормативних дисциплін професійної та практичної підготовки студентів якими керуються викладачі випускної кафедри МБГ, а також кафедр містобудування, проектування, будівництва і експлуатації автомобільних доріг. В розглянутих програмах на наш погляд є відхилення від вимог освітньо-професійної програми підготовки 7.092103 по навчальним дисциплінам: «Планування та благоустрій міст», «Міський транспорт», «Інженерна підготовка міських територій», що негативно відображається на якості підготовки спеціалістів напряму підготовки «Будівництво» спеціальності «Міське будівництво і господарство».

Для усунення цього недоліку пропонується методичним комісіям факультетів спільно з випускаючою кафедрою міського будівництва і господарства проаналізувати зміст дисциплін, що викладаються для майбутніх фахівців міського будівництва і господарства та їх зв'язок з іншими дисциплінами і привести їх у відповідність з галузевими стандартами ОПП і ОКХ вищої освіти України.

Вивчення вимог організаторів Всеукраїнської Олімпіади і конкурсу серед студентів спеціальності «Міське будівництво і господарство», яка є в 14 вищих навчальних закладах України, щодо контрольних завдань тематики дипломних випускних робіт та курсових проектів з трьох спеціальних дисциплін: «Планування та благоустрій міст», «Міський транспорт», «Міські вулиці та дороги» пред'являються різні вимоги до тем, розділів та рішень, що знижує вірогідність об'єктивної оцінки знань та робіт всіх учасників студентського огляду-конкурсу.

В зв'язку з цим вважаємо необхідним, щоб під керівництвом секції науково-методичної комісії МОН України «Міське будівництво і господарство» були узагальнені для всіх ВНЗ України методичні рекомендації і вимоги до написання, оформлення і захисту випускних кваліфікаційних робіт по спеціальності МБГ.

ЩОДО ПРИКЛАДНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ВИКЛАДАННЯ РОЗДІЛУ «ЧИСЛОВІ РЯДИ»

Чернишев В.Г., Орлов Є.В., Шинкаренко В.М. (Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)

Сучасна освіта й особливо вища школа під впливом науково-технічного прогресу та інформаційного буму порівняно тривалий час перебувають у стані неперервного організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Удосконалення вищої освіти ґрунтується на використанні нового методичного та організаційного забезпечення учбового процесу. Перед викладачами виникає запитання, як краще організувати засвоєння навчальної дисципліни.

При викладанні розділу «Числові ряди» дисципліни «Вища математика» головною традиційно розглядається задача дослідження збіжності ряду, тобто отримання відповіді на питання: збігається ряд чи розбігається і далі, якщо збігається, то абсолютно чи умовно? Важливою також є задача оцінки залишку ряду. Наближене обчислення суми ряду здійснюється знаходженням його часткової суми з одночасною оцінкою залишку. Зокрема, при використанні ознаки Лейбніца діє правило, що дає грубу, але *двосторонню* оцінку залишку. При використанні ознаки Даламбера, радикальної та інтегральної ознак Коші в практиці викладання найчастіше вказуються тільки способи оцінки залишку *зверху*. Отримані при цьому оцінки часто є вельми завищеними і можливості обчислення суми ряду використанням даного числа перших його членів недооцінюються. *При двосторонній оцінці залишку ряду автоматично з'являється можливість кращого використання часткової суми для отримання наближеного значення суми ряду.*

Сучасній прикладній спрямованості при викладанні розділу «Числові ряди» більше відповідає *перенесення центра ваги* при викладанні теорії рядів на *задачу обчислення суми ряду*. Встановлення збіжності ряду є лише перший, необхідний крок в розв'язуванні цієї задачі. *Ознаки ж збіжності в випадку позитивної відповіді на питання про збіжність мають відразу даватись також як інструмент наближеного обчислення суми ряду.* Знання практичних методів оцінки похибок обчислень використовується спеціалістами багатьох галузей у технологічних процесах і наукових дослідженнях.

В доповіді більш детально розглядаються такі питання: організація засвоєння студентами знань, навичок, умінь із розділу «Числові ряди» дисципліни «Вища математика», ланки цього процесу, умови, яким має задовольняти сукупність навчального матеріалу, щоб організувати повноцінний процес його засвоєння.

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ЗАКРИТИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА»

Чернишев В.Г., Островський П.І., Гринчук В.Г. (Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)

Для України ініціатива європейських країн щодо інтеграції є досить актуальною потребою. Стратегія розвитку вищої освіти України полягає в рамках формування єдиного освітнього простору Європи – Болонського процесу. Реформування в освіті передбачає сприяння результатів реформ розвитку держави, зберігання національною освітою своїх здобутків. Одним з важливих завдань освіти є запровадження сучасних технологій оцінювання.

Карта самостійної роботи студентів ОНЕУ в першому семестрі з дисципліни «Вища математика» містить обов'язкові заходи (виконання двох проміжних *модульних тестів* - $20 \cdot 2 = 40$ балів; виконання двох модульних контрольних робіт - $20 \cdot 2 = 40$ балів; активна участь у практичних заняттях та лекціях - 10 балів) та вибіркові заходи - виконання завдань самостійної роботи студентів (індивідуальні завдання, реферати, участь в олімпіадах тощо) - 10 балів.

Дидактичний тест – це система тестових завдань специфічної форми і певного змісту, яка дає змогу якісно оцінити структуру й виміряти рівень засвоєння знань та сформованості вмінь і навичок студентів з дисципліни. Модульні тести з вищої математики виконувалися бланковим тестуванням і склалися з 50 тестових завдань на вибір однієї відповіді (із запропонованою відповіддю) з чотирьох у впродовж 85 хвилин. У літературі іноді ці завдання мають інші не дуже вдалі назви: «закриті завдання», «завдання з вибілковими відповідями». Відображена в назвах ідея вибору провокує критику педагогічних тестів. Помилково ототожнюються дії стосовно вибору відповіді з рівнем діяльності, що використовується під час виконання завдань тесту. У багатьох закритих завданнях, якщо не йдеться про перевірку фактологічного матеріалу, студенту для отримання відповіді доводиться утворювати ланцюжок знань і умінь як на репродуктивному, так і на продуктивному рівні, а лише потім обрати правильну відповідь.

Закриті завдання мають багато переваг, які роблять їх найпривабливішими. Насамперед вони пов'язані з прискоренням тестування, з простотою обчислення підсумкових балів. Завдяки їм можна повніше охопити зміст дисципліни і підвищити обґрунтованість оцінок студентів. Серед недоліків завдань закритої форми є ефект угадування, характерний для слабо підготовлених студентів, особливо під час відповідей на найскладніші завдання. Якщо в тестових завданнях три альтернативні відповіді – маємо 33%

того, що студент вгадає відповідь; чотири варіанти – 25%; п'ять – 20%. Збільшувати кількість альтернативних відповідей більше п'яти не рекомендується, тому що зниження відсотка можливості вгадування відповіді зменшується незначно, а час, що буде витрачено студентом на обмірковування, може набагато збільшитися. З метою нівелювання ефекту вгадування використовують різні методи. Іноді вводять спеціальні інструкції, що орієнтують студентів на пропуск незнайомого або складного завдання замість відповіді шляхом вгадування. В інших випадках додають певні вагові коефіцієнти під час підрахунку балів слабких студентів або застосовують спеціальну формулу для корекції індивідуальних балів з поправкою на здогад.

Бланкове тестування (pencil-pen testing) передбачає, що студенти відповідають на тестові завдання шляхом внесення ручкою відповідей у спеціальні бланки відповідей. Під час масовних тестувань зчитування даних із бланків відповідей здійснюється переважно за допомогою комп'ютера. Спеціалізовані сканери (mark reader) створено спеціально для зчитування бланків відповідей (кожної відповіді окремо). На нашу думку, майбутнє за *комп'ютерним тестуванням* (computer-based testing), у якому тест надається не в паперовому носії, а в базі даних комп'ютера. Завдання відображаються на дисплеї, а відповіді вводяться студентом безпосередньо з клавіатури для подальшого їх опрацювання на комп'ютері. Головною перевагою такого тестування є отримання результату відразу після його закінчення. Основним недоліком є необхідність мати навички роботи з комп'ютером та в інтерфейсному середовищі тестової програми. Для комп'ютерного тестування характерна автоматизація всього процесу вимірювання. При складанні тесту слід враховувати час продуктивного (до моменту стомлення) виконання студентами тестових завдань. За рекомендаціями психофізіологів, враховуючи індивідуальну та групову працездатність студентів, найсприятливішими для тестування вважаються проміжки часу з 9 до 12 та з 16 до 18 годин.

Вибір форми тестового завдання визначають специфіка змісту курсу та мета створення тесту. Розробка тестових завдань здійснюється відповідно стандартизованих вимог. Завдання на вибір відповіді найзручніші, тому що мають статистичні переваги в оцінюванні результатів. Знання різних видів тестових завдань, їх призначення та особливостей складання є обов'язковим для розробника тестових матеріалів.

Успішне використання тестового оцінювання значною мірою залежить від професіоналізму, науково-творчого потенціалу та педагогічної майстерності викладачів. «Якщо ти щось робиш, роби це добре. Якщо ти не можеш або не хочеш робити добре, краще зовсім не роби» (Л.М.Толстой).

ПОКАЗАТЕЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБЩЕСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА КАК ЗАДАНИЕ ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РОБОТЫ ТЕОРЕТИКО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Шараг Е.С. (*Одесский национальный экономический университет, г. Одесса, Украина*)

Важнейшей задачей теоретико-экономических дисциплин является формирование у студентов масштабного экономического мышления. Это обусловлено потребностями нашего общества в специалистах, умеющих системно анализировать и держать в поле зрения экономику в целом. При этом самостоятельная работа студентов играет решающую роль в ходе всего учебного процесса. И как раз вопросом, значительно увеличивающим культуру экономического мышления, посредством самостоятельной работы, является рассмотрение показателей эффективности общественного производства.

Эффективность общественного производства – сложная экономическая категория, в которой отражается действие многих объективных экономических законов и показаны важнейшие стороны общественного производства – результативность и рациональность использования ресурсов. Наиболее общим критерием эффективности экономики служит уровень производительности общественного труда, который является обобщающим критерием экономической эффективности труда, затраченного на предшествующих стадиях общественного производства и овеществленного в сырье, материалах, топливе, энергии, орудиях труда. Его чаще всего используют для сравнительной оценки эффективности общественного производства в разных странах. В Украине производство товаров на душу населения по ППС в 2010 г. составляло 6627 долларов США, а в Люксембурге – 82079 долларов США.

Производственно-экономическая эффективность общественного производства складывается из показателей, оценивающих эффективность использования предметов труда, средств труда и рабочей силы. Эффективность использования предметов труда можно оценить с помощью показателей материалоотдачи, материалоемкости и энергоемкости общественного производства. Эффективность использования средств труда оценивается показателями фондоотдачи, фондоемкости, капиталоемкости. Показателями эффективности использования рабочей силы являются производительность труда, трудоемкость. Все эти показатели зависят от многих обстоятельств. Среди них важную роль играет степень реального обобществления производства. Для полной оценки степени производственной эффективности требуется комплексное использование рассмотренных показателей.

Следует понимать, что на данном этапе развития трансформирующихся экономик и улучшения их положения неотложно требуются стабилизация всех вышеизложенных показателей. Это ставит перед экономической наукой многочисленные задачи по выработке направлений повышения наиболее оптимальных направлений эффективности общественного производства. Следует понимать, что в настоящее время возникает объективная необходимость сбережения всех видов ресурсов и обеспечение максимальной эффективности их отдачи. Задача состоит в том, чтобы добиться существенных изменений в использовании средств производства, а именно их экономии.

Самым крупным резервом роста эффективности общественного производства является интенсификация факторов производства на базе научно-технического прогресса, результаты которого непосредственно материализуются в капиталовооруженности труда. Настоящий этап стран с развитой экономикой характеризуется переходом к качественно новому этапу их экономического развития, новому шестому технологическому укладу, основой которого выступают высокоэффективные национальные инновационные системы. На данном этапе Украина не имеет сбалансированной технологической структуры, а доля высокотехнологичных производств составляет 25%. Примерно 46-51% реализованной продукции производится субъектами хозяйствования, уровень технологий которых отнесен к 3-му технологическому укладу (использовании в промышленном производстве электрической энергии, тяжелого машиностроения и электротехнической промышленности, причем данному показателю присущи тенденции роста). Также 44-49% реализованной продукции производится субъектами хозяйствования, уровень технологий которых отнесен к 4-му технологическому укладу и всего лишь 2-3% процента производится на основе технологий 5-го технологического уклада.

Необходимо понимать, что только лишь при активной самостоятельной познавательной деятельности, многообразии расчетов и аналитической интерпретации конкретных ситуаций, изучающие экономико-теоретические дисциплины, смогут свободно ориентироваться в теоретических и практических проблемах. Изучение показателей общественного производства позволит более глубоко познать их сущность и влияние на современные условия реального экономического процесса. Кроме того, использование статистических данных обеспечит студентам фундаментальную базу, которая позволит им при необходимости овладеть набором специальных профессиональных навыков и знаний в области эффективности общественного производства.

ОСОБЛИВОСТІ ХІМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Швець О.Г. (*Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна*)

У Сумському національному аграрному університеті підготовка фахівців інженерно-технічного профілю здійснюється за такими спеціальностями: процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва; енергетика та електротехнічні системи в агропромисловому комплексі; будівництво.

Галузевий стандарт вищої освіти України щодо підготовки бакалаврів всіх вищенаведених спеціальностей включає обов'язковий цикл природничо-наукових дисциплін. У навчальних планах підготовки майбутніх будівельників, інженерів-механіків та енергетиків серед інших фундаментальних курсів важливе місце відводиться «Хімії».

Проте часто від студентів-першокурсників можна почути запитання: «Навіщо нам вчити хімію?». Причину такого негативного ставлення пояснюємо слабкою шкільною підготовкою з хімії та недостатнім висвітленням зв'язків між хімічними знаннями та фахом студентів.

Саме на посилення професійної орієнтованості викладання курсу хімії спрямована наша робота. Вона проводиться в двох напрямках: теоретичному і практичному. Перший заключається у висвітленні, передбачених робочою програмою питань таких, як: хімічні джерела електричного струму; загальна характеристика корозійних процесів; біодизельне паливо, неорганічні в'язучі речовини та інші. Результатом самостійної роботи студентів є їх доповіді з використанням презентацій відповідної тематики («Використання сплавів і покриттів у машинобудуванні», «Застосування електролізу в ремонтній справі», «Фізико-хімічні та електричні властивості полімерів і конструкційних матеріалів на їх основі»). До змісту хімічних завдань і вправ також вводимо інформацію, що має професійне спрямування. Наприклад, для приготування антифризу на 10 л води додали 62,5 моль метилового спирту. Визначити найнижчу температуру, при якій можна залишити автомобіль на відкритому повітрі, не переживаючи, що вода в радіаторі замерзне.

Формуванню професійних навичок на практичному рівні присвячені лабораторно-практичні заняття. Наведемо теми деяких із них: «Лабораторне визначення об'ємного і масового показників швидкості корозії», «Сполуки кальцію та магнію, їх значення для будівництва».

Як свідчать наші дослідження, запропонований підхід є ефективним у створенні мотивації вивчення хімічних дисциплін, а також сприяє підвищенню успішності студентів.

ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Шевченко Т.І., Лесечко О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

У зв'язку з використанням 100-бальної шкали для оцінювання знань студентів та обов'язковим переведенням цих оцінок у державну шкалу та у шкалу ECTS на кафедрі вищої математики виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень студентів: початковий, середній, достатній, високий. Ці чотири рівні відповідають оцінкам за національною шкалою.

I – початковий рівень, коли у результаті вивчення навчального матеріалу студент називає об'єкт вивчення, за умови коли цей об'єкт запропоновано йому безпосередньо та за допомогою викладача виконує елементарні завдання. Це оцінка «незадовільно» (1-34 (F); 35-59 (FX)).

II – середній рівень, коли студент повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком. Це оцінка «задовільно» (60-63 (E), 64-73 (D)).

III – достатній рівень, коли студент самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і алгоритм яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені. Це оцінка «добре» (74-81 (C), 82-89 (B)).

IV – високий рівень, коли студент здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер. Це оцінка «відмінно» (90-100 (A)).

При оцінюванні навчальних досягнень студентів враховується: характеристики відповіді, якість знань, ступінь сформованості загально-навчальних і предметних умінь і навичок, рівень володіння розумовими операціями, досвід творчої діяльності, самостійність оцінних суджень.

Крім того, слід враховувати, що оцінювання якості математичної підготовки студентів здійснюється в двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під час розв'язування задач і вправ.

ЭЛЕМЕНТЫ СОВРЕМЕННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ПРИ РАЗРАБОТКЕ ПРОГРАММ КУРСОВ

Шинкевич Е.С., Тымняк А.Б. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В современной образовательной парадигме системы высшего образования ключевым словом становится слово «компетенция», что предполагает соответствие подготовки специалиста квалификационным требованиям национальной экономики и запросам рынка труда, включая глобальный [1]. При этом современное понимание «компетенции» выходит за рамки простой подготовки специалиста к выполнению конкретной работы, и предполагает развитие у индивида способности реализовать свои познания и опыт в успешной трудовой деятельности с высокой степенью гибкости и реакцией на изменения обстоятельств и внешних условий.

В целом постиндустриальная модель развития высшего образования предполагает многообразие читаемых дисциплин, предлагаемых образовательных программ и возможностей получения высшего образования. Происходит отказ от традиционного построения образовательного процесса.

В свете сближения высшей школы и рынка труда сегодня происходит сокращение часов на изучение базовых дисциплин и предложение все большего количества вариативных дисциплин профессиональных программ как можно более широкому кругу студентов. Все эти изменения связаны с еще одним требованием, предъявляемым сегодня к высшему образованию, - развивать способность выпускников вузов к трудоустройству (трудоустраиваемости) (employability), в том числе путем сближения академического обучения и практической деятельности.

В системе образования Украины существует ряд вопросов, один из которых связан с несогласованностью образовательно-квалификационных уровней бакалавра и магистра с требованием работодателей. Особенности состояния промышленности производства строительных материалов должно учитываться при подготовке специалистов данной сферы. Большинство материалов производятся на предприятиях «советского» периода, а новые предприятия закупают полностью готовые и унифицированные иностранные технологические линии. Одной из основных задач, которая стоит перед технологом в данных рыночных условиях - это разработка и видение технической документации различного уровня сложности, связанной с разработкой технологического регламента, подбором экономически

обоснованного сырья и составов для данного вида технологии, контроль получаемой продукции, а также частичная модификация (улучшение, изменении) технологической линии для обеспечения энергосбережения.

С первых же шагов профессиональной деятельности молодой специалист сталкивается с широким спектром документоведения, что для него составляет большую трудность по причине малого акцентирования данного аспекта в учебном процессе. Общее представление о технологических процессах студенты получают на более ранних этапах, при выполнении курсовых проектов по прогрессивным строительным материалам (включая керамические) студенты разрабатывают технологические линии, план и разрез цеха (завода).

Логическим продолжением курсовых проектов является проработка технологической документации в курсовых работах [2]. Задачей курсовой работы, в частности, по дисциплине «Технология строительной керамики» является подбор оптимального состава для данного вида технологии с использованием современных достижений данной отрасли, изменение оборудования технологической линии и составления технологического регламента, который является итоговым документом всей работы. Такая структура работы развивает и закрепляет навыки работы студента с технической документацией различного вида. Данный навык является основным для специалистов инженерной направленности. Тематика курсовой работы соответствует задачам учебной дисциплины и тесно связано с практическими потребностями специальности.

Ориентирование молодых специалистов на реализацию своих планов в отечественных условиях, должно стать приоритетным направлением государственной политики в целом и воспитательно-педагогическим компонентом образования, в частности. Системное образование сможет «сформировать индивида, обладающего широким кругозором, знаниями и умениями, умеющего учиться и мотивированного на получение новых знаний» [3], в котором нуждаются современное общество и экономика. Система образования, как и сам индивид, должны быть открыты для нововведений.

1. Плавич В.П. Становлення нової освітньої парадигми ХХІ ст.: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2005. – 120 с.

2. Шинкевич Е.С. Значение междисциплинарных связей в кредитно-модульной системе образования /Матер. XIV міжнародної наук-метод конф. «Управління якістю підготовки фахівців». – Одеса, 2009 – Ч. 1. – С.193-195

3. Наказ Міністерства освіти України «Про порядок розробки складових нормативного та навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою» № 285 від 31.07.1998 р.

ПРАКТИЧЕСКИЕ ЗАНЯТИЯ В ВУЗЕ - ЭФФЕКТИВНЫЙ МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЗНАНИЙ И УМЕНИЙ У СТУДЕНТОВ

Шипилов Ю.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Практическим занятиям придают широкое толкование, понимая под ними все занятия, проводимые под руководством преподавателя, направленные на углубление теоретических знаний и овладение определенными методами работы по той или иной дисциплине учебного плана. К практическим относят и занятия по общеинженерным и специальным дисциплинам. Практические занятия – метод репродуктивного обучения, обеспечивающий связь теории и практики, содействующий выработке у студентов умений и навыков применения знаний, полученных на лекции и в ходе самостоятельной работы.

Цель практических занятий: помочь студентам закрепить и углубить теоретические знания; научить приемам решения практических задач, овладеть навыками и умениями выполнения расчетов, графических и других видов заданий; научить студентов работать со справочной, научной литературой, СНиПами; формировать у студентов и слушателей умение учиться самостоятельно, овладевать способами и приемами самообучения, саморазвития и самоконтроля. Они дополняют лекционный курс, закладывают и формируют основы квалификации специалиста заданного профиля, развивают научное мышление, речь студентов, выступают важным средством оперативной обратной связи.

На лекции студент достигает определенного уровня понимания, формируются еще непрочные ассоциации и аналогии. Физическая основа практических занятий состоит в упрочении образовавшихся связей и ассоциаций. Лекции являются первым шагом подготовки студентов к практическим занятиям. Лекция должна готовить студентов к практическому занятию, а практическое занятие к очередной лекции. Практические занятия по любой учебной дисциплине – это коллективные занятия. Они дают значительный положительный эффект, если на них царит атмосфера доброжелательности и взаимного доверия, если студенты находятся в состоянии раскрепощенности, открыто делятся с преподавателем и товарищами своими соображениями. Педагог выступает в роли консультанта, способного вовремя оказать оправданную помощь, не подавляя самостоятельности и инициативы обучающегося. В процессе занятия руководитель показывает методы, способы и приемы выполнения действий, объясняет их последовательность, взаимосвязь, предостерегает от характерных ошибок, но не следует чрезмерно увлекаться показом своих действий. При организации практического занятия необходимо продумать систему контроля формируемых уровней знаний, систему оценок.

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ажаман І.А. Вимоги та особливості складання конспекту лекцій з дисциплін економічного напрямку	4
Аксьонова І.М. Оцінювання ефективності проектів водовідведення	5
Афукова Н.О. До питання методичного забезпечення спеціалістів митної справи	7
Белгородская Е.Е. Композиция как фактор оптимизации процесса обучения будущих архитекторов	9
Берчатова Е.П. Значение рисунка для студентов-архитекторов	11
Бичев И.К., Дмитриева Н.В., Лукашенко Л.Э. Разработка и внедрения нового учебного курса «Инженерное сопровождение строительства коммуникаций»	12
Біляковська О.О., Горіна О.М. Інформаційно-комунікаційне середовище у професійній підготовці фахівця	13
Богдан О.В., Тарасевич Д.В. Хемоинформатика сложных молекул	14
Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. Развитие интеллектуальных способностей студентов	15
Бутник М.А., Ройлян В.О. Вправи і тренування – умова збереження навичок і формування умінь у курсантів (студентів)	16
Валканоцький В.І. Деякі питання з підготовки семінарського заняття з логіки на тему :	17

«Закони логіки»	
Валюк Ю.П., Терехов И.С. Техника монотипии и ее особенности в эстампе	19
Вершинин В.И. Два направления формирования архитектуры предприятий на современном этапе	20
Викторов А.В. Конкурс – один из путей активизации учебной работы	21
Витюков В.В., Герасименко А.А., Семенов С.В. Система учебно-методической работы в сфере энергоэффективности	22
Воинов А.П. Воинова С.А. Контролировать работу студентов над конспектом лекционного материала	24
Воинова С.А. Способствовать расширению у студентов представлений об управлении техническими объектами	25
Гайдаржи К.А. Принципы разработки и проведения проверочных заданий	27
Галаган Л.В., Степанюк Г.М. Воспитательный компонент методического обеспечения	28
Гапшенко В.С., Сушицька Т.А. Додержання техніки безпеки при реконструкції промислових об'єктів	29
Герасимова Д.Л., Горбенко А.А. Поиски научно-методического обоснования композиции	30
Гилодо А.Ю. О методическом обеспечении дипломного проектирования бакалавров специальности ПГС	32
Гонзуль В.П. Інтеграційний підхід до викладання графічних дисциплін у вищій школі	34

Горбенко С.А., Краня В.К. Преподавание дисциплины «рисунок» для студентов 4 курса	36
Горєлков Д.В., Червоний В.М. Перспективи застосування інноваційних методів навчання під час підготовки фахівців торгівельної галузі	37
Горєлков Д.В., Дмитревський Д.В. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів під час вивчення курсу «Інтелектуальна власність»	38
Григорьева В.Б. Инновационные технологии в художественном образовании будущих архитекторов	40
Гулянович І.М. Кількісні (математичні) методи при вивченні гуманітарних дисциплін (на прикладі історії України)	41
Гуменко Н.П. Обучение иностранных студентов технических ВУЗов терминологической лексике	42
Гуменко Н.П., Стерхова М.А. Обучение языку профессионального общения иностранных студентов – нефилологов	43
Даниченко Н.В., Гераскина Э.А. Методическое обеспечение по изучению систем аспирации и пневмотранспорта	44
Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Молчанюк І.В., Окара Д.В. Використання тестових технологій при викладанні курсів «Інформатика» та «Економетрія»	45
Діордієнко Л.Д., Карпюк В.М., Семчук П.П. Методичне забезпечення по проектуванню підземних транспортних тунелів для спеціальності «Мости і підземні транспортні споруди»	47
Дмитревський Д.В., Червоний В.М. Особливості підготовки інженерних фахівців для підприємств ресторанного господарства	49

Довгань И.В., Дмитренко М.П., Кириленко Г.А. Организация учебного процесса на кафедре химии и экологии	50
Долинская В.И. Психостимулирующие факторы обучения русскому языку как иностранному	51
Дорофеев В.С., Бараващ І.В., Голубова Д.О. Методична робота та методичне забезпечення навчального процесу в ОДАБА	52
Дорошенко Ж.Ф., Потапов М.Д. Проблемы организации практик в процессе подготовки специалистов в технических ВУЗах	55
Драгомирецкая О.А. Проблема поддержания мотивации студентов-иностранцев при изучении русского языка как иностранного	56
Думанская В.В., Марченко В.С., Яворская Н.М. Исследование собственных и падающих теней студентами направления «Архитектура»	57
Думанська Л. Б., Старунова А. Л. Формування мовної компетенції студентів технічних ВНЗ	58
Єгорова А.В., Данилова О.І., Труфкаті Л.В. Особливості формування рейтингової оцінки знань студентів з курсу «Мікробіологія»	60
Жижин Д.Ю. Техника литографии в учебном процессе	61
Жудина В.И., Дмитренко М.П. О дисциплине «Экологический мониторинг городской среды»	62
Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. Методика обучения навыкам аудирования	63
Захлевская Т.В., Гончарук В.В. Мотивация студентов – пишевигов к занятиям физической культурой и спортом	65

Зборовська І.А., Лінкова О.В. Застосування роздавальних матеріалів для студентів – іноземців на заняттях з дисциплін математичного циклу	67
Казмирук Т.П., Белая Д.Ю. Самостоятельная работа по живописи студентов 1 курса изобразительного искусства	69
Калмикова І.С. Підвищення якості професійної підготовки бакалаврів	71
Карпова С.Н. Аттестация по рисунку в архитектурном ВУЗе	72
Карпюк И.А., Мишутин А.В., Новский А.В. Дипломное проектирование на разных этапах обучения	74
Картель Т.М., Сивокінь Г.В. Формування позитивної мотивації до вивчення іноземних мов у студентів вищих технічних навчальних закладів	75
Кашинська О.Є. Використання інтерактивних технологій для підготовки фахівців готельного господарства	76
Керш В.Я., Чабаненко П.Н., Пищева Т.И. Модернизация учебных планов специальности городское строительство и хозяйство	78
Кіршо С.М. Особистісно орієнтований підхід у навчанні – основа сучасної організації навчального процесу	79
Кіт Н.В. Теоретичні засади формування навичок говоріння при вивченні іноземної мови	80
Клаупик Л.Э., Хрущ А.В., Хрущ В.И. Тестирование – эффективный метод контроля обучения и качества усвоения знаний	81
Клебанський Є.О., Хмельникова Л.І. Активні методи навчання на заняттях при підготовці фармацевтів	82

Коваленко В.С., Степанюк Г.Н. Учёт родного языка при изучении иностранного	84
Ковальчук Г.В. Інноваційний підхід до викладання дисципліни «українська мова (за професійним спрямуванням)» для майбутніх економістів	85
Ковальчук Т.С. Клоуз-тест как средство контроля аудирования в преподавании иностранного языка	86
Коверний М. С, Лесечко О.В. Методичне забезпечення для викладання деяких розділів вищої математики в сучасних умовах	88
Ковров А.В., Закорчемний Ю.О. Ректорський контроль знань як форма оцінки якості	89
Козаченко Т.А., Лещенко Д.Д. Методика проведения практических занятий по теоретической механике в технических ВУЗах	90
Колесников А.В., Семенова С.В. Формирование представления о процессах в экологических системах в лекционном курсе по дисциплине «Экология»	92
Колимба С.М. Інтонація як структурний елемент мовлення	93
Колин В.М. Часовщик Ю.Я. Из опыта совершенствования качества преподавания специальных дисциплин механической направленности	94
Коншина А.М. Пренер, как неотъемлемая часть в процессе обучения студентов архитектурно-художественного института	95
Корицкая С.И. Методическое обеспечение самостоятельной работы	96

Корнеева И.Б., Кушнарєва Г.А., Неутов С.Ф. Внедрение кредитно-модульной системы на кафедре сопротивления материалов для студентов направления 6.060102 – «Архитектура»	97
Корныло И.М., Курган П.Г., Гнып О.П. Совершенствование организации плановой работы на предприятиях строительного комплекса	98
Костюк А.И., Постернак А.А., Дмитриева Н.В. Об организации дипломного проектирования выпускников ОКУ «бакалавр» в инженерно-строительном институте	100
Кошельник О.Л., Попов О.Г., Десятский В.В., Горовенко В.І. Роль міжпредметних зв'язків у навчальному процесі на циклі оперативної хірургії	102
Кравченко С.А. Основные проблемы связанные с разработкой методических указаний	103
Крецу О.А. Самостійне читання при вивченні іноземної мови	104
Крутий Ю.С., Денисенко В.Ю., Педько І.А. Вдосконалення процесу підготовки та видання методичної літератури на факультеті економіки та управління будівництвом	105
Кубриш Н.Р. Специфика обучения скульптуре будущих архитекторов	107
Кулібаба М.О. Клуб спілкування українською мовою як засіб впровадження державної мови у ВНЗ	109
Лавренюк Л.И. Методическое обеспечение дисциплины «Дорожно-строительные материалы»	110
Лисенко В.А., Верёвкина С.Е. Методическое обеспечение рационального использования энергоресурсов в строительстве	111
Лінкова О.В., Гарбуз А.І. Методика організації самостійної роботи студентів у ВУЗах	112

Лозинская Я.О. Роль учебного задания по живописи «Интерьер общественного здания» в формировании профессиональных качеств будущих архитекторов	114
Луханін В.В., Сухін О.В., Ройлян В.О. Контроль та оцінка в сучасному освітньому процесі	115
Любимова Е.Д. Профессиональные и воспитательные составляющие в преподавании рисунка, живописи и архитектурной графики для архитекторов	116
Ляшенко Т.В. Учись учитися	117
Макаров В.О., Калинин А.А. Оптимальный баланс разных видов занятий – потребность современного специалиста	119
Малина І.А., Савина С.Д. Организация самостоятельной работы студентов	120
Малинка О.В., Бойченко В.Д. Зміст та методи контролю знань студентів на кафедрі хімії, експертизи та безпеки харчових продуктів	122
Мамчур В.Й., Опришко В.І., Носівець Д.С., Жилук В.І., Хомяк О.В. Організація навчання студентів-іноземців згідно кредитно-модульної системи	123
Мельник А.Э. Сценарное моделирование в проектировании (междисциплинарный аспект)	125
Мельник Н.В. Раздаточный материал как основа оптимизации форм преподавания специальных дисциплин в АХИ	127
Менейлюк А.И., Лукашенко Л.Э., Олейник Н.В. Интерактивные формы изучения дисциплины "Современные технологии в строительстве"	128
Міхова Л.М. Вплив завдання «Рисунок панорами м.Одеси» на професійне	130

формування майбутніх архітекторів	
Міхова Т.В. До проблеми системності в навчанні начеркам та замальовкам з натури	131
Москалюк Е.В. Современные особенности выполнения дипломных работ бакалавра архитектуры	132
Мошель М.В., Нак М.М. Вимоги до фізико-математичної підготовки майбутніх фахівців з якості	133
Нахмуров А.Н. О некоторых результатах опроса студентов 1 курса инженерно-строительного института	135
Николова Р.А. Выбор оптимальных решений в дипломных проектах	137
Ноговицына Т.В. Совершенствование методики дипломного проектирования выпускников архитектурно – художественного института	139
Огренич М.А. Особенности современного дистанционного обучения	140
Олейник Т.П., Маковецкая Е.А. Совершенствование подготовки студентов по дисциплине «Химия воды и микробиология»	142
Олешко Л.И. Особенности метода самоорганизации на занятиях по дисциплине «Рисунок»	143
Опар А.Ю., Степанюк Г.Н. Лексические минимумы в аспекте изучения РКИ на подготовительном отделении	144
П'янова І.Ю, Шотова-Ніколенко Г.В. Самоосвітня діяльність студентів як засіб формування знань з англійської мови	145

Погорелов О.А., Моргун Е.Л. Архитектурное проектирование – ключевая дисциплина архитектурного образования	147
Подплетня О.А., Хмельникова Л.І. Компетентнісний підхід при методичному забезпеченню навчального процесу	148
Полинецкая Т.В., Простакова К.М Контроль в обучении русскому языку как иностранному	150
Потужный Н.Д. Методические основы цветоведения при выполнении дипломной работы по монументальной живописи	151
Просніченко Т.П. Сучасна методика викладання будівельних дисциплін з практичним використанням між дисциплінних зв'язків	152
Простакова К.М., Полинецкая Т.В. Обучение монологической речи студентов-иностранцев	154
Решта С.П., Данилова О.І. Розвиток творчого мислення студентів під час викладання дисципліни “Органічна хімія”	155
Розов К.А., Афтанюк В.В. Разработка заданий для практических занятий на базе исследований систем вентиляции мусоросортировочных отделений	156
Румилец Т.С. Динамическое обучение. ВОРКШОП	157
Самойлова А.М. Актуализация мотивационной составляющей самостоятельной работы студентов	158
Сапунова М.Ю. Анализ художественных произведений в лекционном курсе «Перспектива» для студентов 1 курса изобразительного искусства	159
Свічинський С.В., Свічинська О.В. Використання програмних продуктів у практичних заняттях з дисципліни «Моделювання транспортних систем»	160

Сергунова О.Д., Курятников В.В. Проблемы модернизации лабораторного практикума по общей физике	162
Скальська Д.М., Матійшин Л.І. Удосконалення якості знань фахівців інженерно-технічних спеціальностей в нафтогазовому комплексі	163
Соколов Ю.М., Колосюк А.А. Основи системного підходу при викладанні землеустрою	165
Соколова Л.С., Латишева Л.П. «Інший як точка відліку» - нова форма педагогічної стратегії при викладанні історії краю	167
Sokolova O.O. Technology and foreign language teaching	168
Солоненко И.П., Пехтерева А.А. Изучение износостойкости цементобетона в лабораторных условиях	169
Спирина И.Д., Леонов С.Ф., Шевякова О.В., Шустерман Т.Й., Рокутов С.В. Использование проективных методов исследования психологических явлений при освоении психологических категорий студентами-медиками	170
Старунова А. Л., Думанська Л.Б. Методика проведення заходів щодо 200-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка	171
Степанюк Г.М., Галаган Л.В. Особенности изучения категории рода в туркменской аудитории	173
Стрелок Н.В. Підвищення ефективності вивчення іноземної мови при використанні рольових ігор	174
Суханов В.Г., Гара А.А. Объяснительно-иллюстративный подход в преподавании инженерных дисциплин	175

Тигарева Т.Г. Методическое обеспечение расчетно-графических работ по электротехнике	176
Тітомир Л.А. Особливості організації практики студентів напряму підготовки «Готельно-ресторанна справа»	177
Токарь В.О. Про вимоги до навчання якістному виконанню видів фіксації архітектурних споруд	178
Трутнев И.А. Основные направления в изучении истории архитектуры Киевской Руси XI–XII веков	179
Фомина И.П. Методика преподавания раздела «Статика» в курсе теоретической механики для студентов технических ВУЗов	181
Хмельникова Л. І., Слесарчук В.Ю. Проблемний експеримент в навчанні дисципліни	183
Цуруль О.А., Бондарук О.К. Розвиток інформаційних умінь – умова формування пізнавальної самостійності сучасного учителя біології	185
Чабаненко П.М., Даниленко А.В Про оптимізацію навчально-методичної документації	187
Чернишев В.Г., Орлов Є.В., Шинкаренко В.М. Щодо викладання розділу «Числові ряди» дисципліни «Вища математика»	188
Чернишев В.Г., Островський П.І., Гринчук В.Г. Практика використання закритих тестових завдань при викладанні дисципліни «Вища математика»	189
Шараг Е.С. Показатели эффективности общественного производства как задание для самостоятельной работы теоретико-экономических дисциплин	191

Швець О.Г. Особливості хімічної підготовки фахівців інженерно-технічного профілю	193
Шевченко Т.І., Лесечко О.В. Вимоги до навчальних досягнень студентів на кафедрі вищої математики	194
Шинкевич Е.С., Тымняк А.Б. Элементы современной образовательной системы при разработке программ курсов	195
Шипилов Ю.И. Практические занятия в вузе эффективный метод формирования знаний и умений у студентов	197